PLAYBOY

VĪRIEŠU DZĪVESTILA ŽURNĀLS

Nr. 18 Marts 2012

Ekskluzīvi!

Protams, esmu latviete!

Eksotiskās talantu šova

LINGITAS kailfoto

Sievietes un nauda

radio bosa

JĀŅA ŠIPKĒVICA dzīvē

Draugiem.lv

patiesais īpašnieks

Agris TAMANIS:

latvieši var nopirkt Facebook

RE VO LU TI ON

Kur šogad notiks nemieri

NARKO BARONESES MILJONI

Kā policija sagrāva karteli

Cena Ls 2,19

Abonēt izdevīgāk

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

ISSN 1691-693X

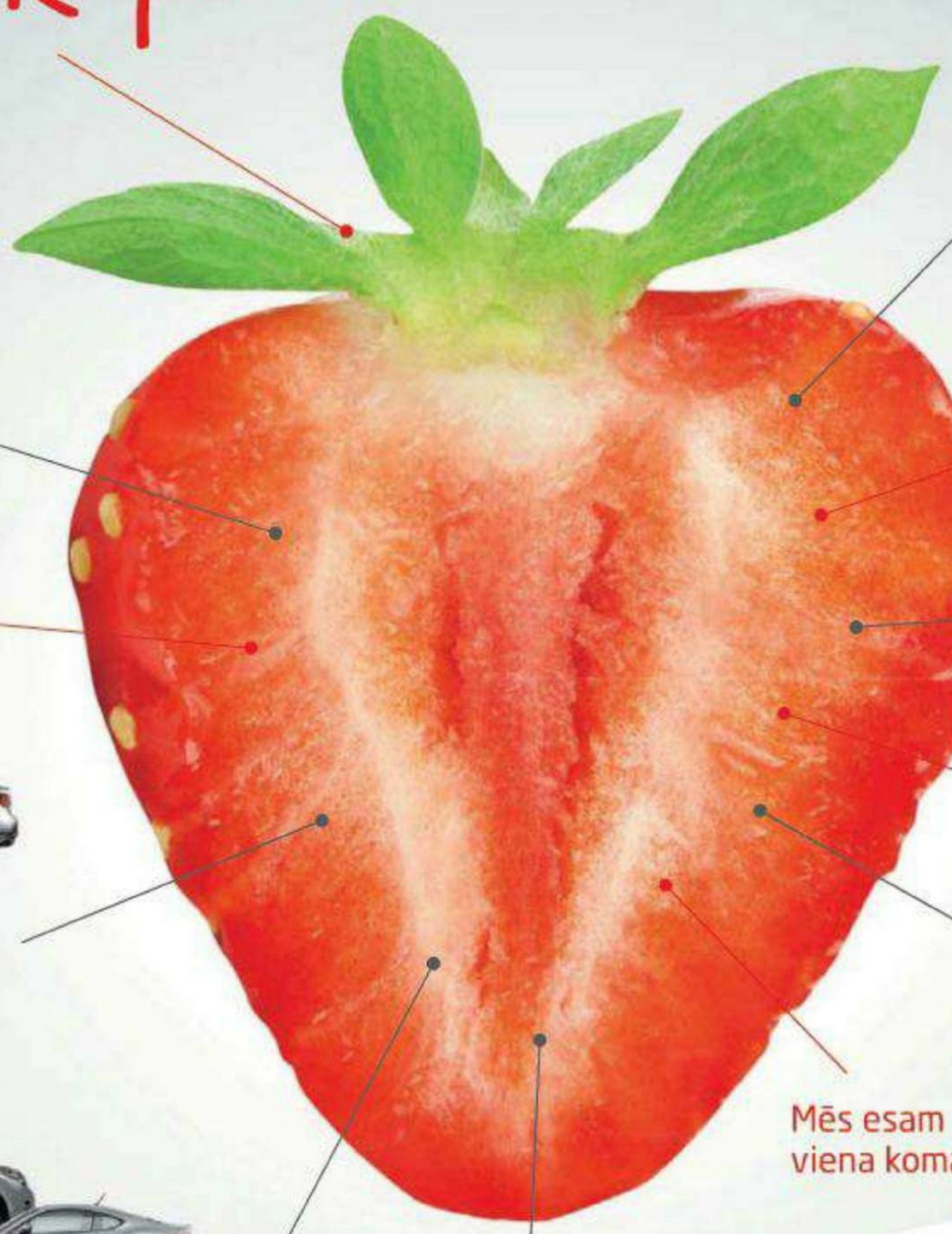
03

9 771691 693000

Mēs piedāvājam vairāk par ikdienu...

20 YEARS IN THE BALTICS

www.amservmotors.lv

Amserv Liepāja

Autocentrs

Operators - SIA "Amserv Motors"

Mēs ieklausāmies vēlmēs

Amserv Motors

Lexus autocentrs
Rīgā, Krasta ielā 3

Amserv Motors

Toyota autocentrs
Rīgā, Krasta ielā 3

TOYOTA Ichiban '12
CUSTOMER SATISFACTION AWARD

2011. gada 8. decembrī Toyota un Lexus pārstāvis Latvijā SIA „Amserv Motors" trešo reizi pēc kārtas saņēma prestižo Toyota Eiropas klientu apmierinātības apbalvojumu *Ichiban (Toyota Ichiban Customer Satisfaction Award)*.

Ceļojošā *Ichiban* balva tiek pasniegta ik gadu katras valsts tikai vienam labākajam Toyota pārstāvim. Galvenais vērtēšanas kritērijs ir klientu apmierinātība ar pārstāvniecības sniegumu apkalpošanā.

Vārds „Ichiban" radies no japāņu valodas vārdu savienojuma „Okyakusama Ichiban", kas nozīmē - „Klients pirmajā vietā", un „Ichiban" šeit tulkojams kā „pirmais" jeb „numur viens".

Amserv Krasta

Opel un Peugeot autocentrs

Operators - SIA "Hansa Auto"

Mēs vairojam prieku būt kustībā

Amserv Brīvības

Opel un Chevrolet autocentrs

Operators - SIA "Hansa Auto"

Mēs palīdzam kļūt īpašiem

Amserv Ventspils

Opel un Peugeot autocentrs

Operators - SIA "Hansa Auto"

Mēs esam viena komanda

Amserv Grupa

(Amserv Grupi AS)

Amserv - jau vairāk nekā 20 gadu Baltijā
Latvijā: Rīga, Liepāja, Ventspils
Igaunijā: Tallina, Pērnava, Tartu, Paide, Viljandi

Mūsu mērķis ir piedāvāt ko vairāk par tradicionāla autocentra pakalpojumiem.
Mēs esam komanda, kas ļauj Tev baudīt prieku par savu auto visā tā kalpošanas laikā.
Vēlamies būt labāki, tāpat kā mūsu zīmola simbols – zemene – oga, ko iekāro vairāk nekā citas.

Esi allaž gaidīts Amserv!

amserv.lv

SIA "Amserv Motors"
Krasta iela 3
Rīga LV-1003
Tālr.: 67 204 746
E-pasts: info@amserv.lv

Autosalons darbdienās no 9:00 līdz 19:00
Autoserviss darbdienās no 8:00 līdz 19:00
Autosalons un autoserviss
Sestdienās no 9:00 līdz 16:00
Brīvdienās un svētku dienās - slēgts

Amserv Liepāja
Brīvības iela 146 b
Liepāja, LV-3401
Tālr: 63 483 930
E-pasts: liepaja@amserv.lv

Autosalons un
Autoserviss
Darbdienās no 9:00 līdz 18:00
Sestdienās no 9:00 līdz 14:00
Brīvdienās un svētku dienās - slēgts

AMSERV

Sveiciens no galvenā redaktora

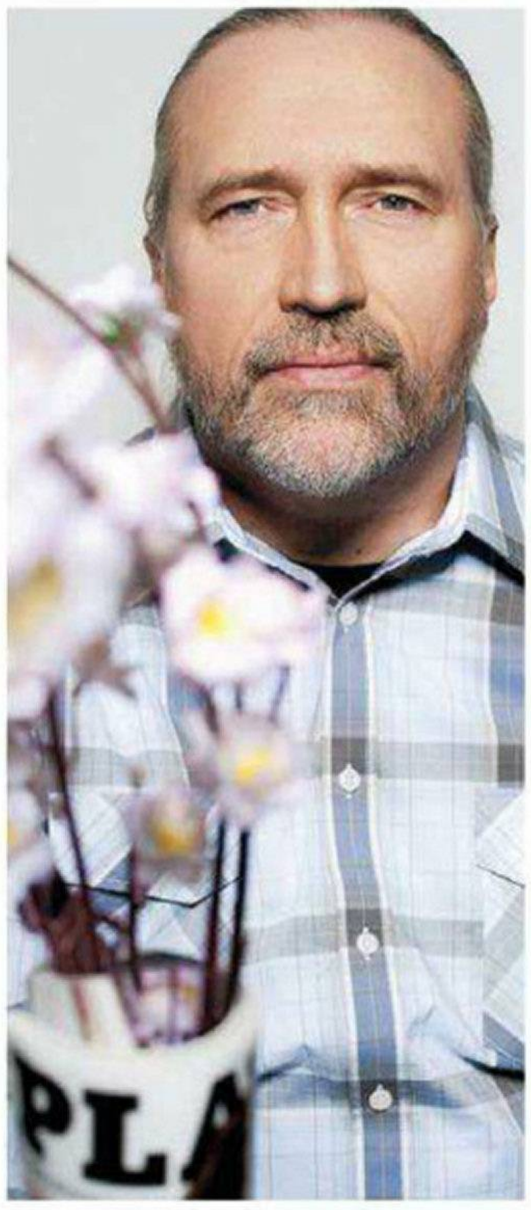

FOTO: Renārs Koris, Studio Imagine

Žurnālistiem, tāpat kā laika vērotājiem, patīk tulkot dažādas zīmes. Gaidot mūsu žurnāla otro pavasari, uzmanību saistīja divas ziņas — viena laba, otra ne tik laba. Tā labā ziņa, protams, bija 18. februāra referenduma rezultāts. Mūsu pārliecību par to, ka Playboy latviski ir vajadzīgs un gaidīts žurnāls, šis rezultāts nostiprināja pilnīgi un galīgi, izgaisinot arī tos šaubu mākonīšus pie nākotnes apvāršņa, kuri parādās, dzirdot runas, ka drīz jau visi latvieši aizbraukšot, aizbraukušie atpakaļ nekad nebraukšot, latviešu valodu aizmirsīšot, un arī tiem, kas te vēl palikuši, ejot tik grūti, ka vairs neesot svarīgi, kādā valodā runāt. Referendums apgāza visus šos pieņēmumus, līdzās citiem secinājumiem ļaujot saprast arī to, ka interneta komentāru anonīmie vaimanologi nepārstāv vairākumu un ka no politiķiem, kuri mazāk nekā jebkurš cits drīkst atļauties būt anonīma viedokļa paudēji, viņu vēlētāji gaida skaidru valodu. Vēstījums, ka jābalso par latviešu valodu, lai cik absurdā pretbalsojuma formā tas bija ietērpts, beidzot bija tā politiķu skaidrā stāja, kuras dēļ, nebaidos šā vārda, patrioti gan stundām ilgi stāvēja lietū pie Latvijas vēstniecībām ārvalstīs, lai nobalsotu, gan simtviengadīga mammīte (kura tātad ir bijusi jau apzinīgā vecumā, kad Latvijas valsts tika proklamēta) pati savām kājām bija gatava iet uz balsošanas iecirkni. Rezultāts parādīja arī to, ka latviešu valodas liktenis nebūt nav vienaldzīgs daudziem pilsoņiem cittautiešiem, viņu atbalsts Latvijas politiķiem būtu jāapzinās kā īpaša vērtība un skaidrā valodā jāpasaka paldies. Tikai ne jau tādā formā, kādā to otrā dienā pēc rezultātu uzzināšanas dažs labs steidza darīt, runājot tā, it kā referendumā būtu uzvarējis tas mazākums, kurš šo referendumu iniciēja, jo juta, ka arī bijušās *Pribalķikas* vājākais posms Latvija neatgriezeniski slīd ārā no atjaunojamās impērijas orbītas, tāpēc, cik vien var, jāšķeļ sabiedrība un jāsēj nesaskaņas sēkla (nav cita iemesla rīkot referendumu, kurā tev nav iespējams uzvarēt).

Ne tik labā ziņa bija prognoze, ka 2014. gadā sākšoties mazais leduslaikmets, kura maksimums būšot ap 2055. gadu. Playboy šajā sakarā var apsolīt, ka vismaz no mūsu žurnāla lapām izstarotais meiteņu siltums nemazināsies arī tad, ja Saules aktivitāte samazinātos.

Patiesībā bija arī trešā ziņa, ar kuru steidzam dalīties šajā žurnālā, jo tā ir pavisam laba. Šī pavisam labā ziņa ir numura intervijas varonis Agris Tamanis, *draugiem.lv* līdzdibinātājs un lielākais īpašnieks. Ja viņiem ar Lauri Libertu izdosies trāpīt tur, kur viņi tagad mērķē, leduslaikmets vēl nebūs sācies, kad visa Amerika jau runās kādus vārdus latviski... Lai mums veicas!

Egīls Zirnis

Pavasarīgs **sveiciens!**

Līdz 25. martam **ienāc**

www.dienaszurnali.lv/playboy

aizpildi anketu par žurnālu **un laimē**

Boss Bottled aromāts ienāca tirgū pirms četrpadsmit gadiem — laikā, kad pasaulē dominēja tā sauktie svaigie aromāti. Tas izcīnīja savu vietu un joprojām atrodams starp *Top 10* vīriešu aromātiem zemeslodes smaržu pasaulē.

Ar uzvarētāju sazināsimies personīgi pēc 26. marta. Februāra uzvarētājs **Zigurds Kincis** saņem dāvanu – kompānijas *Lieliska dāvana* komplektu *Izklaide*. Balvu lūdzam saņemt līdz 23. martam redakcijā Mūkusalas ielā 15, Rīgā.

Vāka foto: Andrejs Zavadskis
Stils: Ieva Ivanova

REDAKCIJA

Galvenais redaktors
EGĪLS ZIRNIS

Galvenā redaktora vietnieks
IVARS ĀBOLIŅŠ

Atbildīgais redaktors
ANDREJS VASKS

Redaktore
LINDA KRŪMIŅA

Stila redaktore
IEVA IVANOVA

Literārā redaktore
REGĪNA JANMANE

Mākslinieciskais redaktors
KIRILS ŠMEĻKOVS

Datorgrafiķi
EDUARDS ŠIDLOVSKIS
JĀNIS PAUZERS

Tālrunis +371 67063220
Fakss +371 67292701
E-pasts: playboy@dienaszurnali.lv

IZDEVĒJS

SIA «DIENAS ŽURNĀLI»
Mūkusalas iela 15, Rīga, LV-1004
Reģistrācijas apliecība Nr. 000703182

Izdevniecības galvenā redaktore
un direktore
INGA GORBUNOVA

Direktores vietnieks
IVARS PRIEDE

Ražošanas daļas direktors
ROBERTS GRIŠKEVIČS

AS «DIENA» reklāmas aģentūras direktore
ILANA ISĀJEVA

Reklāmas projektu vadītāja
KRISTĪNE IEVIŅA-ĀBOLIŅA

Iespiests «Poligrāfijas grupā Mūkusala»

LASĪTĀJU SERVISS

Lasītāju servisa vadītāja
INDRA EGLĪTE
tālrunis 67292633

Pārdošanas vadītāja
IVETA RANCĀNE

U.S. PLAYBOY

HUGH M. HEFNER
Editor-in-Chief

JIMMY JELLINEK,
Editorial Director
ROB WILSON,
Art Director
PATTY BEAUDET-FRANCÉS,
Deputy Photo Director
MATT NORDBY,
Chief Revenue Officer

PLAYBOY INTERNATIONAL PUBLISHING

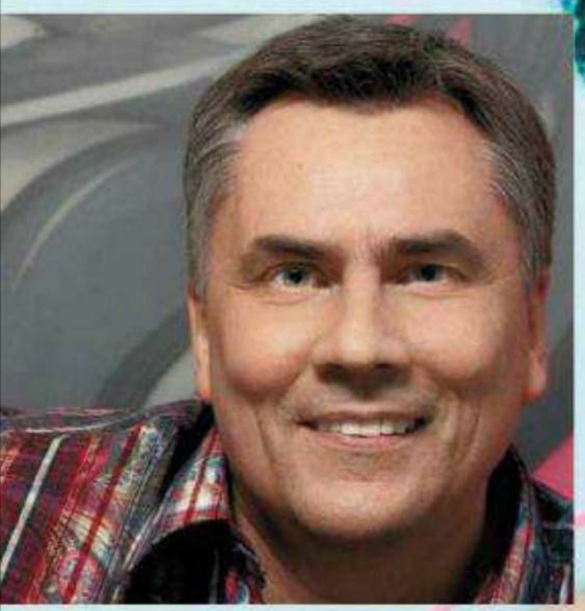
MARY NASTOS,
Publishing Services Manager
GABRIELA CIFUENTES,
Digital Asset Manager
WILLIAM ANSELL,
Editorial Services Coordinator

Citēšana bez redakcijas rakstiskas atļaujas ir aizliegta

Ja nevarat iegādāties žurnālu kādā no preses tirdzniecības vietām, lūdzam par to informēt pa tālruni 67297074

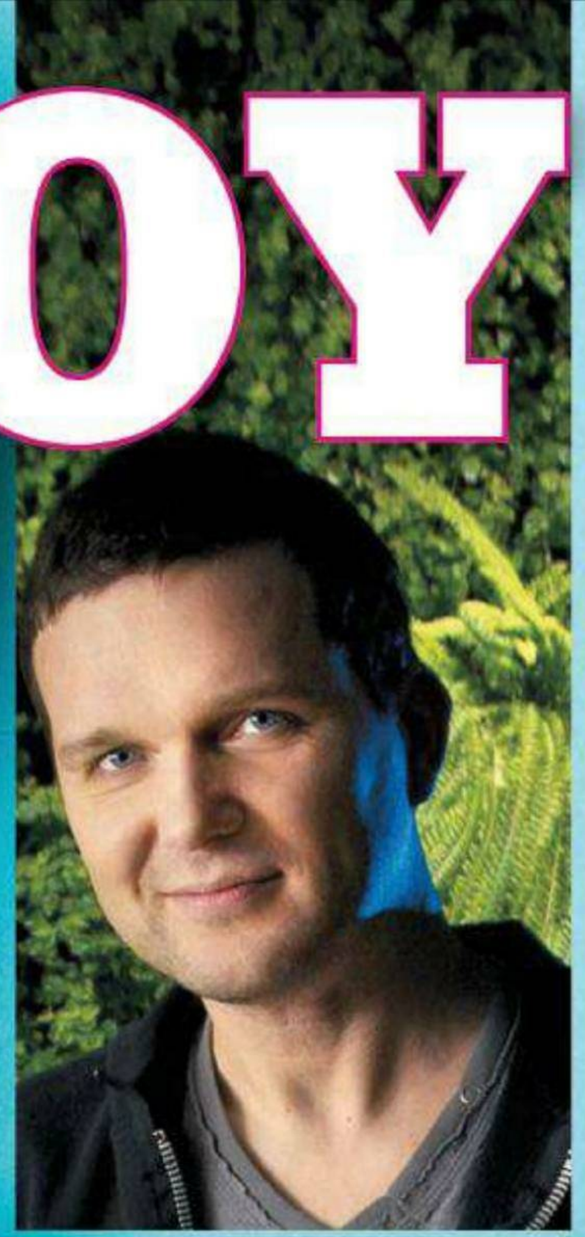
PLAYBOY

MARTS 2012 **SATURS**

TV zvaigzne, radio balss un Shipsi vecākais. Arī Jānis Šipkēvics

48

Neredzamais cilvēks, kura garadarbu lietojam ik dienu. Tamanis no *draugiem.lv*

28

Šķelmīgā *OKartes skatuves* Lingita

58

INTERVIJAS

28 Nezināmais *draudziņš.lv* **Agris Tamanis** no trakulīgas studentu dzīves ielec miljonāra statusā, kas ļauj viņam lodēt vadiņus, kad vien tīk

48 Oranžā radio šefs **Jānis Šipkēvics** runā par attiecībām ar skaistuma karalieni un iedzērušām mūzikas leģendām. Neslēpj arī ētera biznesa aizkulises. **Q20**

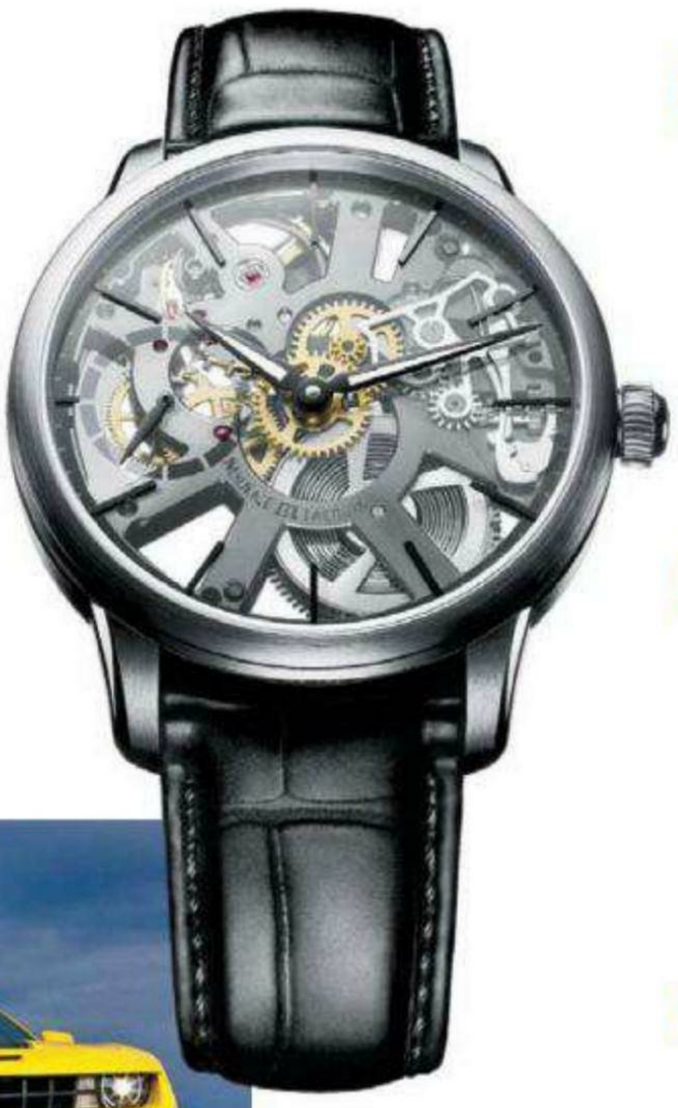
Sieviešu dienā pazaudētā ideoloģija

86

Muskuļu kamoliņš *Camaro*

82

Zobratiņi, atsperītes un rādītāji. Rota, ar ko pazīmēties

18

MEITENES

12 Tas ir noticis! **DJ Ella** ar Playboy iekaro Ameriku

58 Meitene no ekrāna ar skanīgu balsi un vārdu. **Lingita**

93 Sociālpolitiski aktuāla fotosesija. Kā ģērbjas grieķi, rāda **Roberta Georgiadi**

112 Citi laiki, citi tikumi. **Elizabetes** pīppauze 1968. gada maijā

PĒTĪJUMI

36 *Starbucks* — kafijas veikaliņa eksplozīvā izplešanās

38 Kādi šogad plāni revolucionāriem un protestētājiem? Playboy pēta pasaules gruzdošos punktus

86 Paldies sievietēm jeb kā brīvdiena iznīcināja 8. marta ideoloģiju

PAVISAM PERSONĪGI

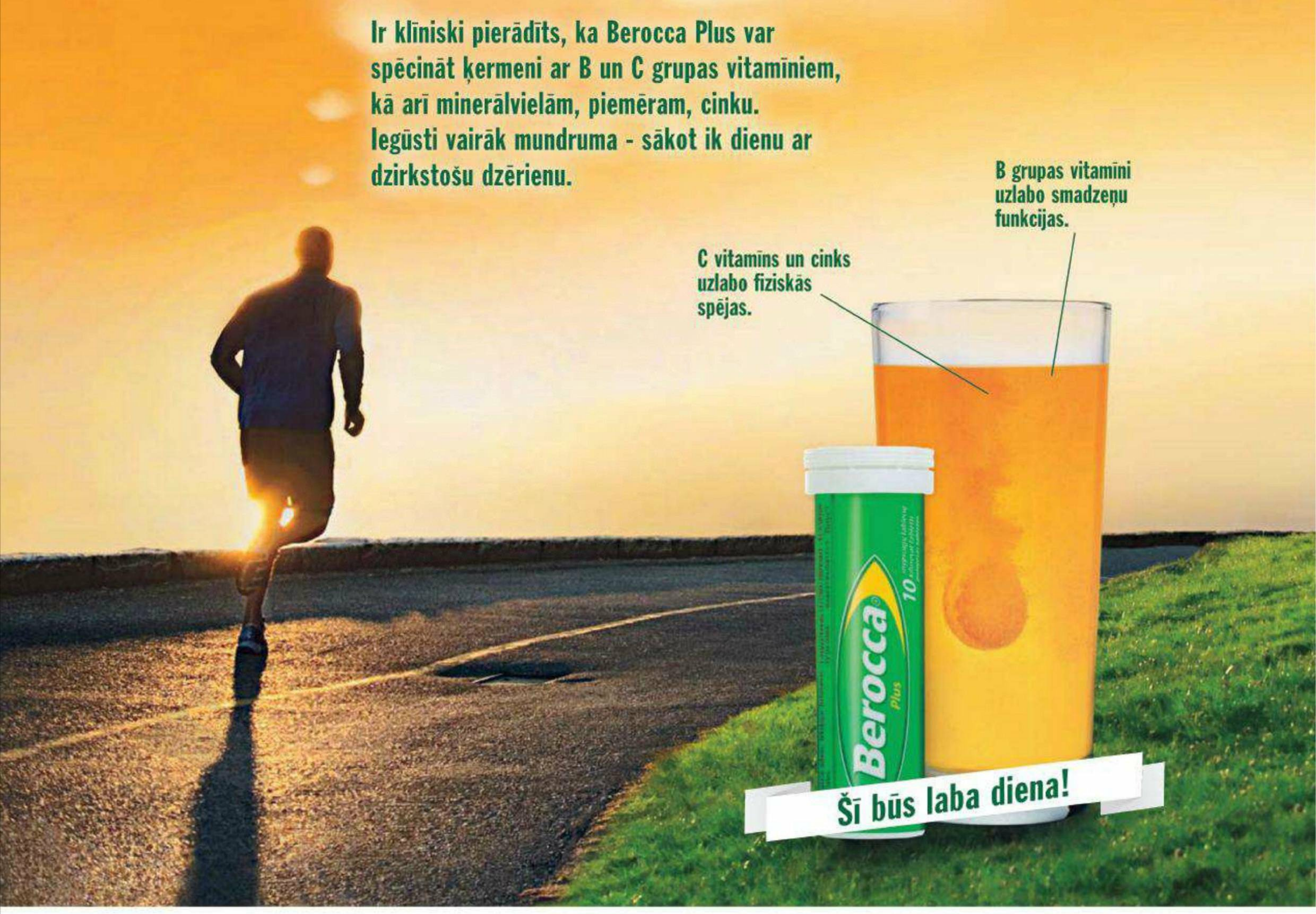
1 Playboy galvenais redaktors **Egīls Zirnis** turpina runāt latviski un sola siltumu leduslaikmetā

22 Mēs tiešām esam vareni. Arī moderni un labāki nekā tie tur Rietumos un Austrumu «tīģervalstīs»

26 Pasaules politika izbalē. Sagāztajiem diktatoriem nav pievilcīgu sekotāju

ĶERMENIS UN PRĀTS - „VIENOTĀ SKRĒJIENĀ”

Ir klīniski pierādīts, ka Berocca Plus var spēcināt ķermeni ar B un C grupas vitamīniem, kā arī minerālvielām, piemēram, cinku. Iegūsti vairāk mundruma - sākot ik dienu ar dzirkstošu dzērienu.

Bezrecepšu zāles. Pirms lietošanas rūpīgi izlasiet lietošanas instrukciju. Konsultējieties ar ārstu vai farmaceitu par zāļu lietošanu.

L.LV.01.2012.0052

Zāļu nepamatota lietošana ir kaitīga veselībai

MARTS 2012 **SATURS**

Viņa neiet protestēt, bet pozē Playboy. Grieķiete Roberta
93

Adīti raksti. Līdzeklis mēteļa novilkšanai
102

Atvadas no mandarīniem. Kokteiļi ar Napoleonu
105

Ultramodernas uzkodas
111

TEHNIKA

56 Tehnoloģiju brīnums: telefons tikai zvanīšanai un zibatmiņa ar kodu

82 Amerikāņu leģendas jaunais tēls. Uzpumpētais *Chevrolet Camaro*

84 *Mercedes* apvidnieks. Var lepni iebraukt un ne mazāk lepni arī izbraukt

PRIEKI UN BAUDAS

19 Četrmetrīgi marsieši un Džons Kārters plosās ekrānā

20 Patērējami jaunumi diskos: *Kaiser Chiefs* mūzika un Antonio Banderasa aktiermāksla

21 Jaunais latviešu rakstnieks Toms Kreicbergs. Beidzot stāsti iztulkoti arī latviski

44 Ballīšu joki

54 Sekss ar zilu citplanētieti pieejams masām. Pagaidām kā spēle datorā

66 Kārtīgas meitenes savus vīriešus saskaita. **Elīna** māca rēķināt

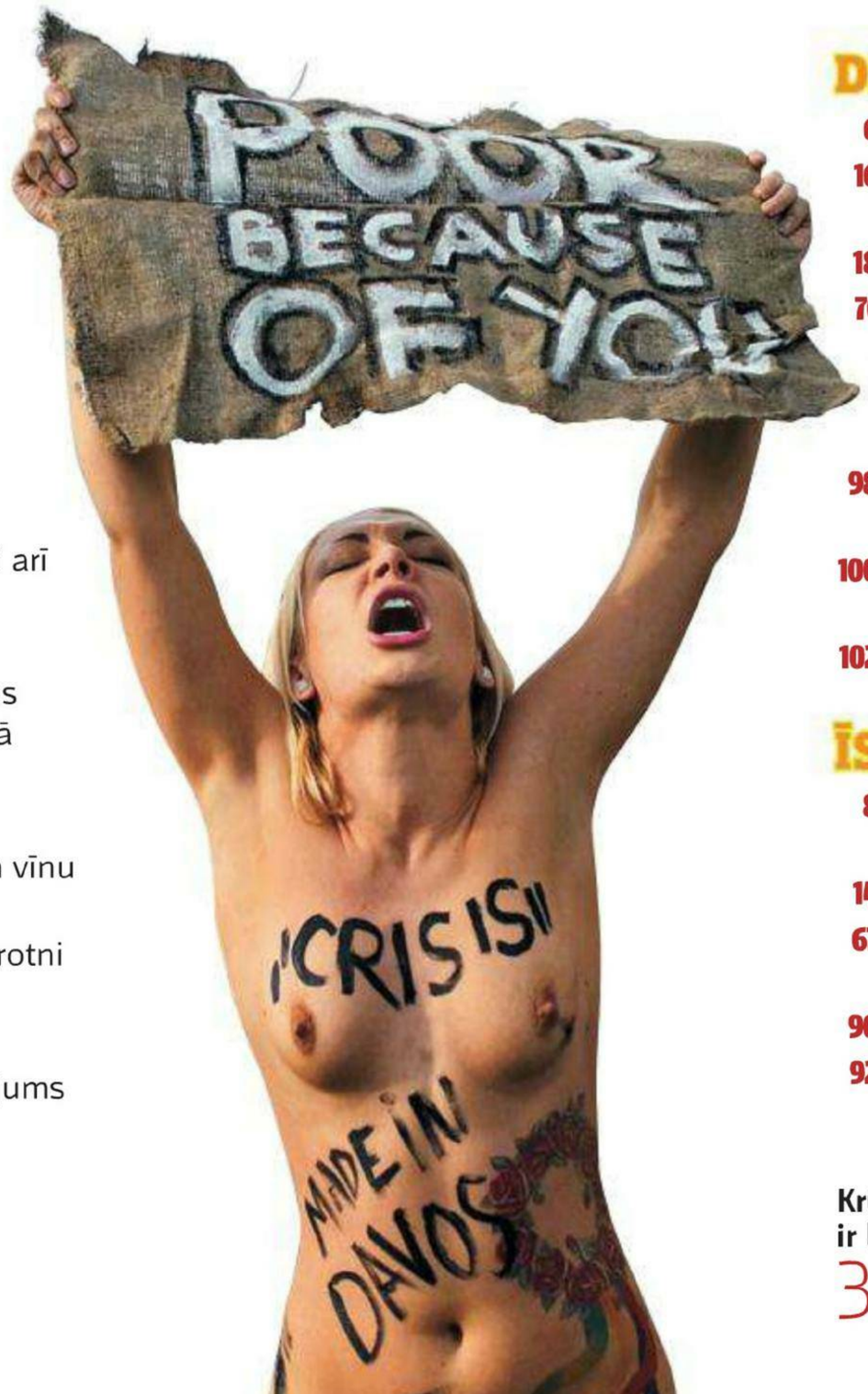
104 Portugāles garša pudelē. Baudām vīnu

104 Burkāns ir, pātagas nebūs. Vecās *Piektdienas* transformācija par barotni

105 Ballīšu kokteiļi ar Napoleona mandarīniem

110 Vēsturiskais sviestmaižu valdzinājums

111 Pavārs **Rītiņš** uzbur 21. gadsimta banketa uzkodas

LASĀMVIELA

68 Ar kādu mērcīti jums, lūdzu? Atklāta meiteņu saruna picērijā par seksu. Pierakstījis atzīts mūsdienu rakstnieks

DZĪVESSTILS

6 Stilīgi cilvēki stilīgos pasākumos

16 Playboy izvēlas. Šarapovas kleitā ar *Adidas* bumbu

18 Pulksteņi. Vīriešu praktiskās rotaslietas

70 Amerikāņu narkobaroneses loģiskā dzīve — no būdiņas caur pili uz cietumu

78 Geitss un Kalvītis, Tečere un Parādnieks. Viņi visi spēlē bridžu

98 Pieregulējam asumu. Izvēle starp brillēm un operāciju

100 Smaržas pavasara efekta pastiprināšanai

102 Nomainām mēteli ar džemperi

ĪSI UN KONKRĒTI

8 Smagsvara pļauka un *Erots*, kas plosās pilsētā

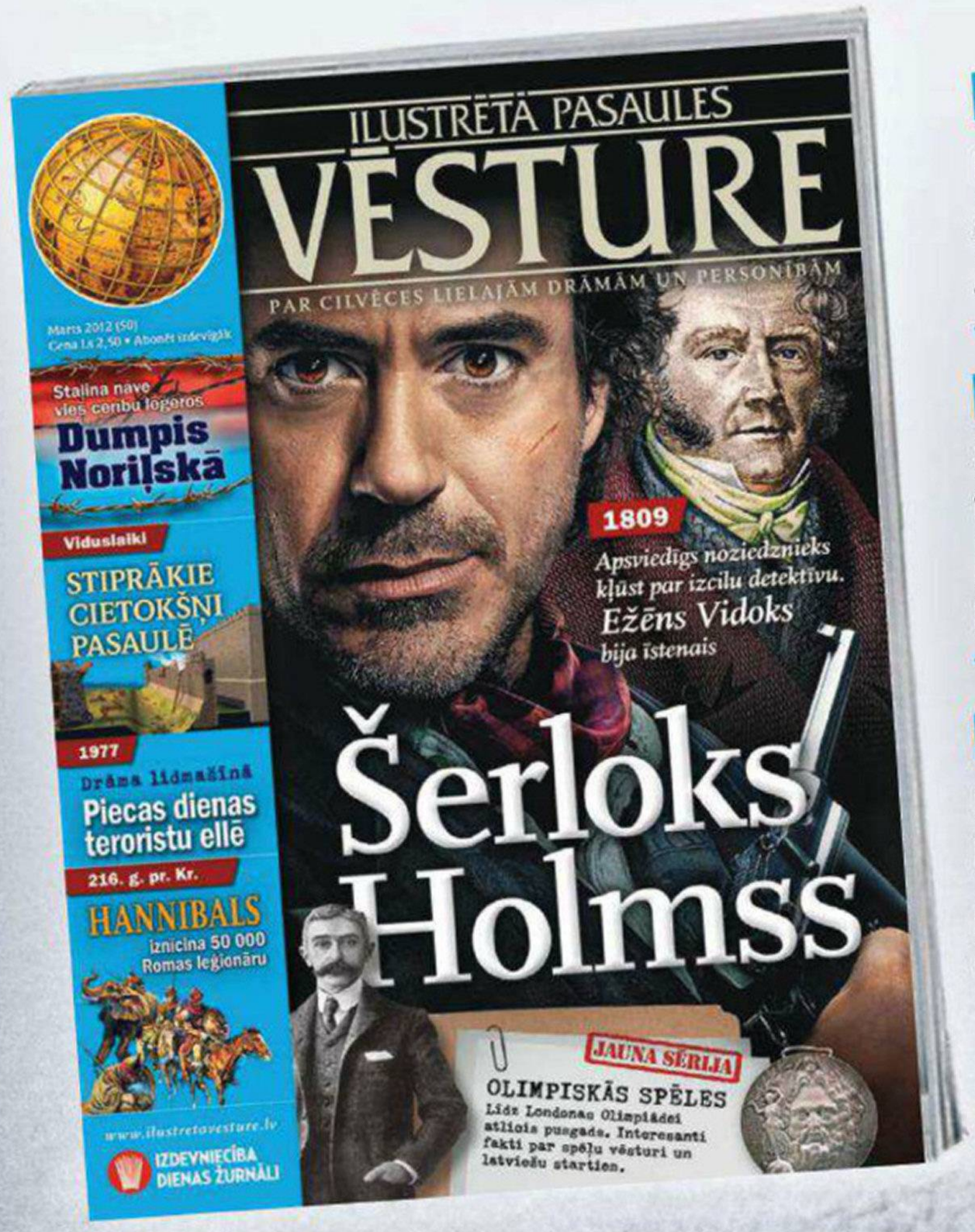
14 *TOP 10*, kur doties un ko pasākt

67 Atbildes uz taviem jautājumiem — Playboy padomdevējs

90 Kailā patiesība

92 Daži fakti par tulpēm

Krūtis nav mērķis, krūtis ir līdzeklis. Iedarbīgs
38

13. februāris, 1945

Pusotrs tūkstotis britu lidmašīnu nomet
400 000 degbumbu pār Drēzdeni.
Arhitektūras pērle pārvēršas šaušalīgā uguns jūrā.

Maijs, 1953

Staļina nāve vieš cerību Gulaga lēģeros, taču ieslodzīto dzīve nemainās.
Noriļskā sākas dumpis. Ieskaties acīs latviešiem, kas piedzīvoja vērienīgo sacelšanos!

18. oktobris, 1977

Urīna, asiņu un izkārnījumu smaka 50 grādu karstajā salonā ir neizturama. Piekto dienu palestīniešu **teroristi tur gūstā** "Lufthansa" pasažieru lidmašīnu.

www.e-kiosks.lv OK abonē un lasi twitter.com/Ilustr_Vesture

Stilīgi cilvēki, stilīgi pasākumi

FOTO: Rēdmaņu ģimene, Ilmārs Znotiņš

- **Bārmeņu konkurss *Olympic Casino Flair Mania 2012* (*Olympic Voodoo Casino*)**
- **Deju grupas *Body and Soul* trīs gadu dzimšanas dienas svinības *Club Kino***
- **Ēnu diena Playboy redakcijā**

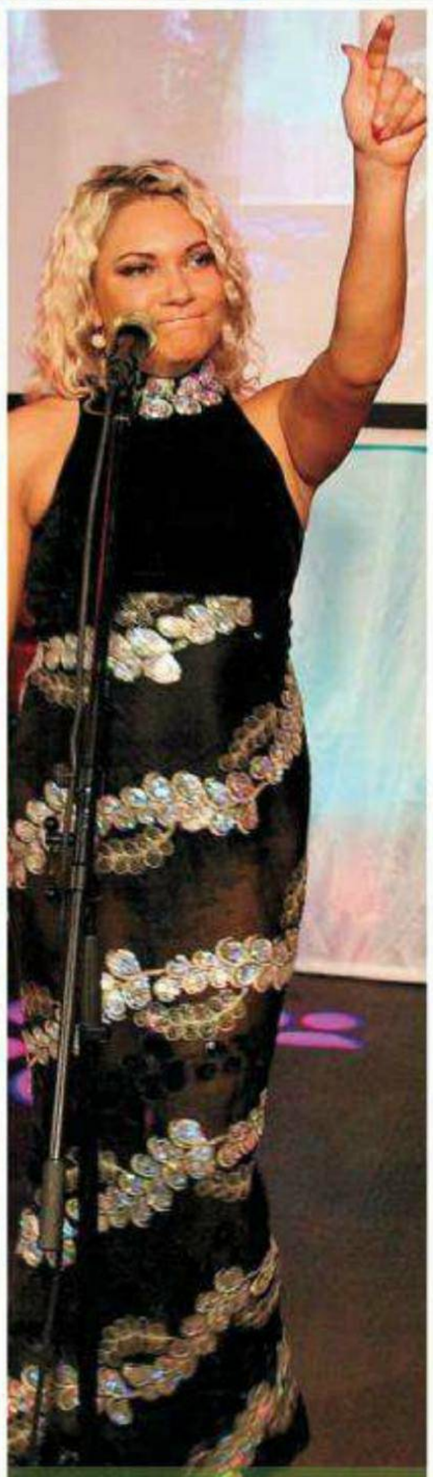
«Zaķkāposts!» Playboy zaķu kompānijā kokteiļa dekorēšanas ideja dzimst bārmeņu konkursa *Flair Mania 2012* Latvijas pārstāvim Ivaram.

«Tagad iemaketēsim *LuLū* picu,» Playboy redakcijā Ēnu dienā žurnālistikas terminus apguvušas Aija (no kreisās) un Laura no Rīgas un Vladislava no Daugavpils.

Zvaigzne dejotāja: TV dīva Elīna Doļģe tagad ir deju grupas *Body and Soul* dalībniece.

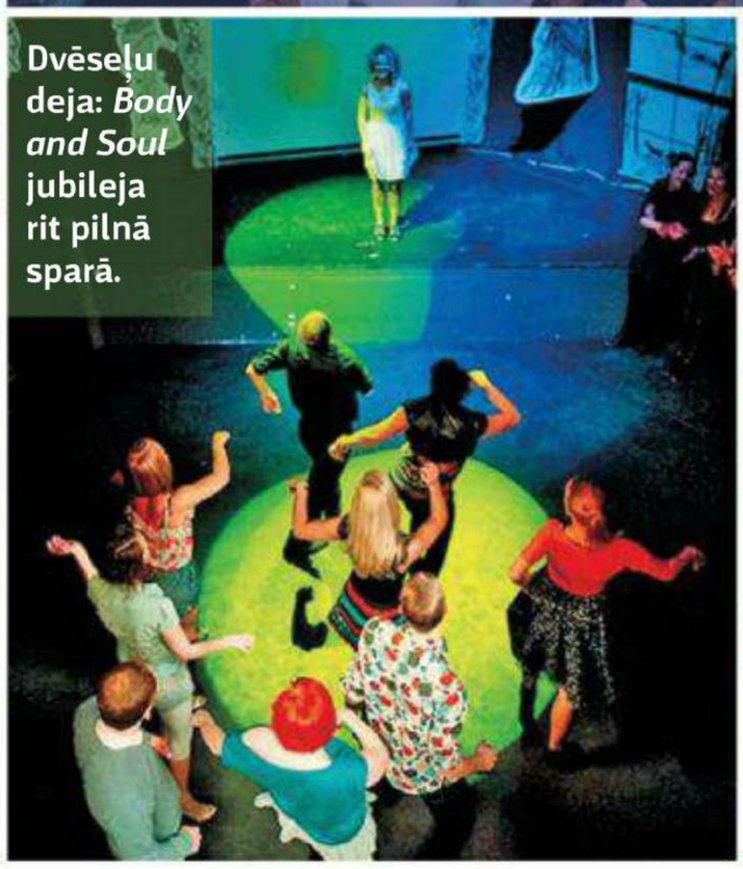
«Latino!» savus mīļākos ritmus atklāj dziedātāja Diāna Pīrāgs.

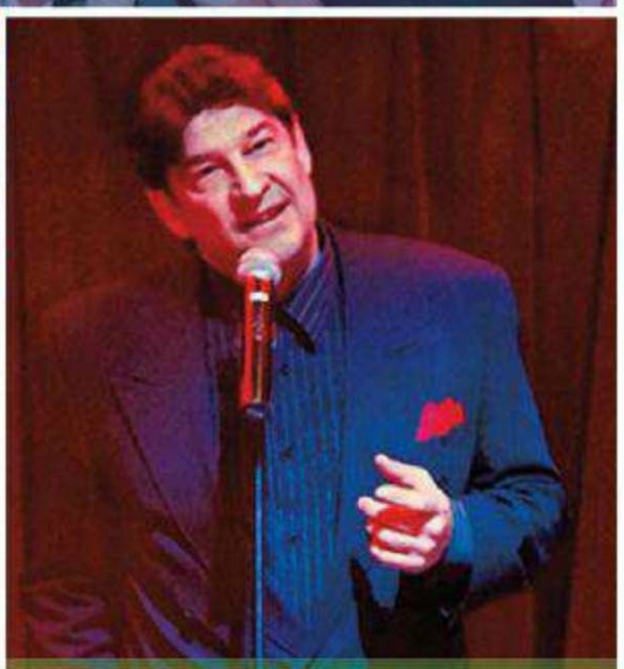
Dvēseliskās dejas: jubilejas bildei pozē deju grupa *Body and Soul*.

«Bārmeņu konkurss nav dzeršanas konkurss,» noteikumus precizē bārmeņu konkursa vadītājs Ansis Ancovs.

Dvēseļu deja: *Body and Soul* jubileja rit pilnā sparā.

«Vai te kādas vēl atceras, ka es biju slavens šķēpmetējs un estrādes dziedātājs?» publiku pēta Ingus Pētersons.

ANNO 1882

TÖRLEY

TRADĪCIJAS UN KVALITĀTE NO 1882. GADA

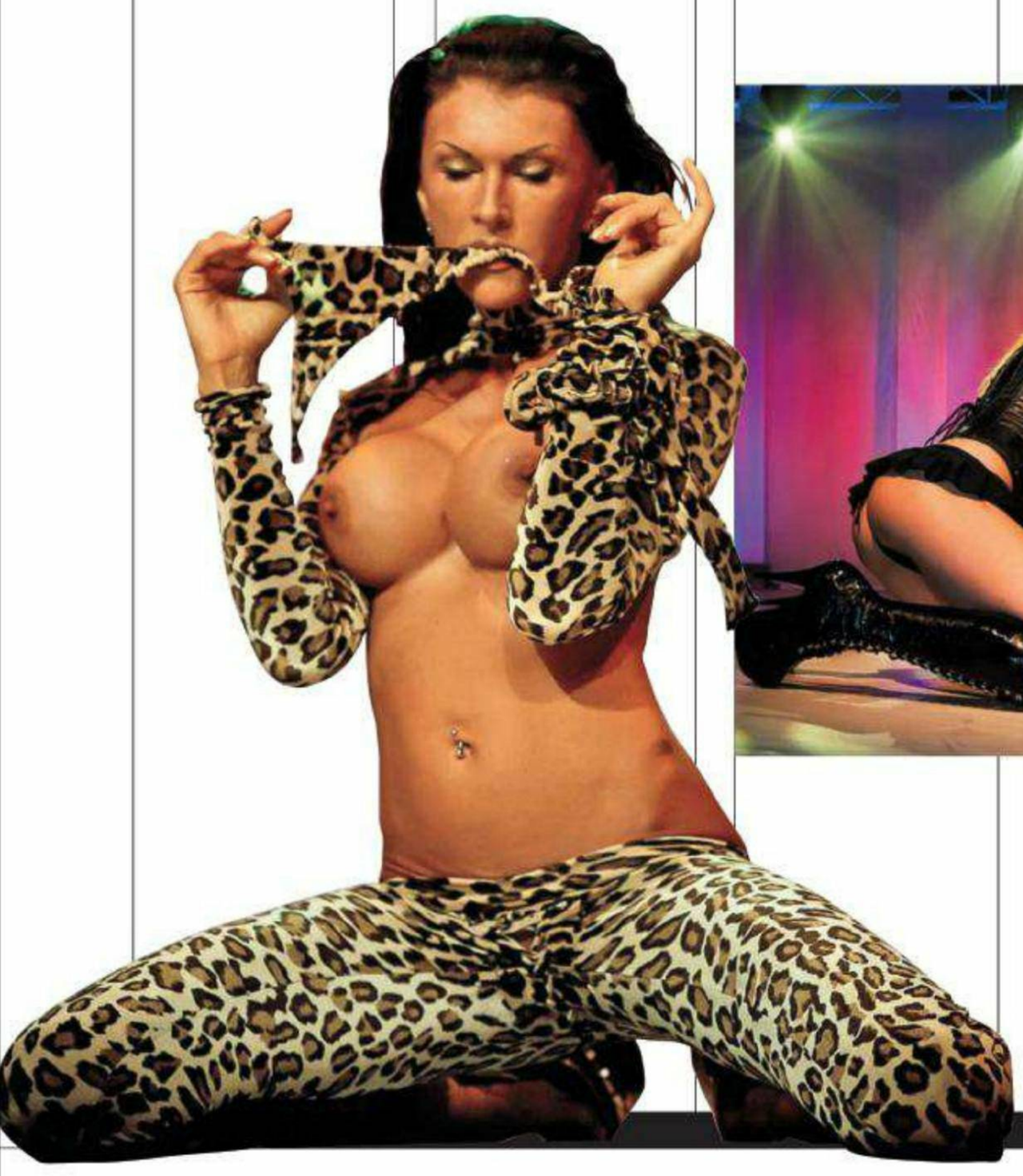
Torley - tie ir laimes mirkļi svētkos!

PĀRMĒRĪGA ALKOHOLA LIETOŠANA IR KAITĪGA JŪSU VESELĪBAI

PLAYliste

Fotogrāfija ir sastindzis mirklis no pagātnes, un iespaidīgākos no 2011. gadā fiksētajiem var aplūkot *Rīgas mākslas telpā* līdz 22. aprīlim, kur izstādīti konkursa *Dienas balva fotogrāfijā 2011* simts labākie darbi. Lai gan uzvarētāji ir citi, Playboy iekrita acīs **Jāņa Saliņa** daudz stāstošā bilde ar poļu rakstnieku Janušu Leonu Višņevski. Fotogrāfs satika rakstnieku, un sanāca māksla. Kurš caursita skatlogu, vēsture klusē.

Jau 14 reizi Latvijas sabiedrību satricina **izstāde *Erots*.** Kamēr puritāņi klusītēm pa kaktiem pukojas, apmeklētāju skaits pasākumā aug, sasniedzot teju 14 000. Šogad organizatori īpaši lepojas ar *go-go* konkursu un Samantas Tīnas koncertu. Nākamgad, 15. jubilejas gadā, tiek solīti vēl iespaidīgāki un kairinošāki šovi.

TEKSTS: Andrejs Vasks FOTO: EPA/LETA, Jānis Saliņš, Juris Mendziņš

Vai vēlies ekskluzīvu stāstu un interviju kokteili?

www.e-kiosks.lv OK abonē un lasi

6 mēnešiem — Ls 11.49
12 mēnešiem — Ls 21.99

Abonē izdevīgāk www.e-kiosks.lv:

- **Statoil extra karšu īpašniekiem 15% atlaide**
- **abonē gadam, bet maksā tikai Ls 1,83 mēnesī!***

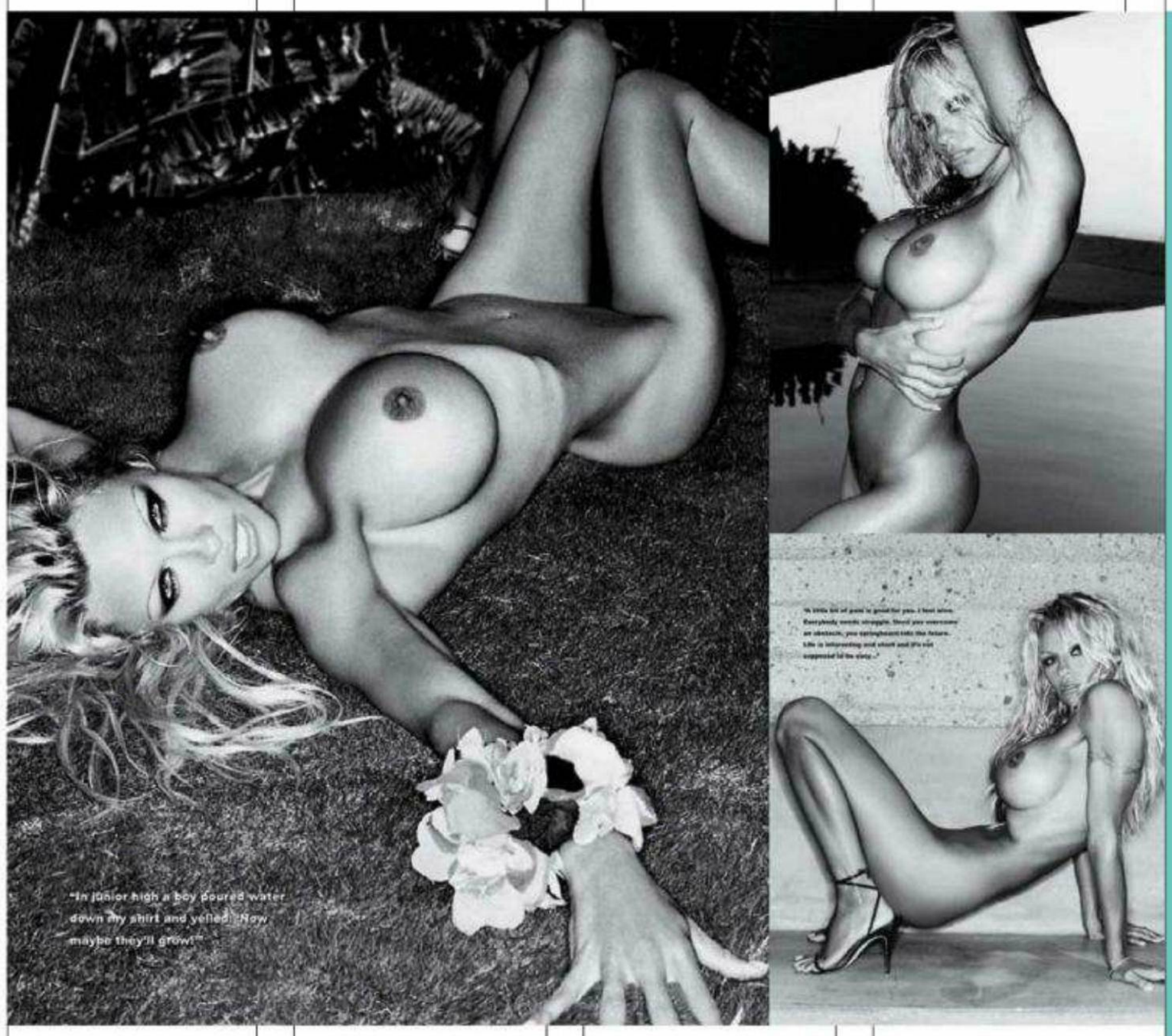
*Swedbank klientiem iespēja izvēlēties automātisko rēķinu apmaksu

«Kas tev sit labajā vaigā, tam pagriez arī otru» — vēsta Bībeles patiesība. Tomēr ukraiņu bokseris **Vitālijs Kličko**, lai gan skaitās «labais zēns», tai īsti neseko un godīgā cīņā sadeva britam **Derekam Čisoram** «pa purnu». Dereks, kurš izcēlās jau svēršanās procedūrā, iepliķējot Vitāliju, pēc zaudētās cīņas preses konferencē nespēja savaldīties un metās kauties ar bijušo smagsvaru Deividu Heisu. Un vēlreiz dabūja pa mizu. Derekam neiet.

Cik ilgi viena skaista sieviete mūsdienās var būt sekssimbols? Dakteri sola, ka vidējais dzīves ilgums jau drīzumā pārsniegs simt gadu, tāpēc varam sagaidīt, ka sekssimboli būs arī sievietes, kas vecākas par sešdesmit. Viena no pretendentēm ir **Pamela Andersone** — viņai šogad paliek 45, un viņa joprojām ir pieprasīta un satriecoša. Dienvidāfrikas Playboy izdevums šā gada pirmajā numurā viņai veltījis 20 lappuses.

Pirms 11 000 gadu klimats strauji mainās.
Cilvēki medī lielos dzīvniekus.
Zirgi un sumbri izdzīvo.

ILUSTRĒTĀ ZINĀTNE

Kāpēc NEPAVEICĀS MAMUTIEM?

Lasi **MARTA** NUMURĀ!

UZZINI VĒL!

- Ražosim degvielu no makulatūras
- Psihopāti nespēj būt līdzjūtīgi
- 10 jaudīgākie superdatori pasaulē

www.e-kiosks.lv OK abonē un lasi twitter.com/Ilustr_Zinatne www.ilustretazinatne.lv

Playmate kalendārs

TEKSTS: Ivars Āboliņš
FOTO: Polina Viļuna un no personīgā arhīva

Pēc kļūšanas par Playboy modelēm meitenes turpina dzīvot notikumiem un piedzīvojumiem bagātu dzīvi.

Playboy atvēra durvis uz Ameriku

Pateicoties Playboy, esmu saņēmusi ļoti daudz ārzemju kompāniju piedāvājumu uzstāties kā Playboy dīdžejmeitene un modele.

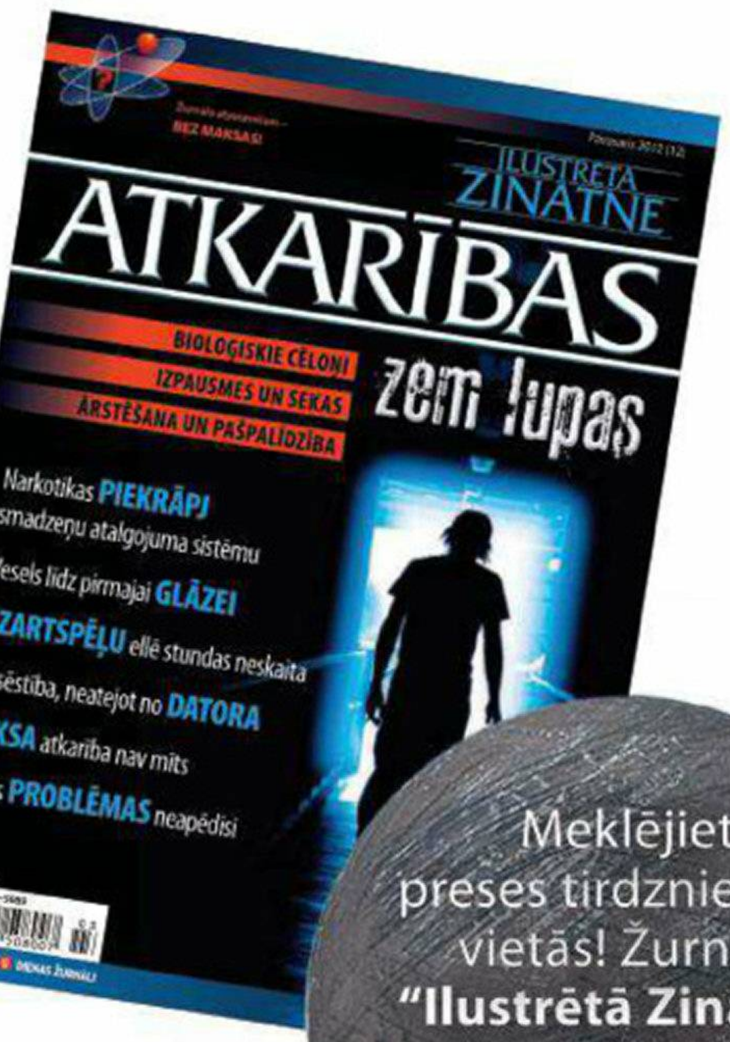
Pērn oktobrī Playboy augusta modele DJ Ella pārcēlās uz dzīvi ASV un veido tur veiksmīgu karjeru. Izšķiroša loma tajā visā ir faktam, ka viņa ir un uz visiem laikiem paliks Playboy modele. «Latvijas Playboy mani uzaicināja doties uz *Playboy Mansion* Helovīna nakts pasākumu ASV. Es atbraucu uz Losandželosu, iemīlējos šajā burvīgajā vietā un nolēmu palikt kādu laiciņu. Tā nu šis laiciņš ir krietni ievilcies. Biju plānojusi atgriezties mājās 5. novembrī, tad 20. janvārī, bet joprojām esmu šeit. Daži notikumi manu dzīvi ir pilnībā izmainījuši, taču pagaidām par tiem nav vērts stāstīt sīkāk.

Lai runā darbi, nevis vārdi. Pateicoties Playboy, esmu saņēmusi ļoti daudz ārzemju kompāniju piedāvājumu uzstāties kā Playboy dīdžejmeitene un modele,» stāsta DJ Ella. Kad žurnāls būs pie lasītājiem, ASV jau būs iznākusi viņas un Tito Torres kopīgi sacerētā dziesma *Sunrise.* Paralēli tam meitene regulāri spēlē mūziku dažādos Losandželosas klubos. DJ Ella atzīst, ka kādreiz noteikti atgriezīsies Latvijā, jo te ir un vienmēr būs viņas mājas.

ILUSTRĒTĀ ZINĀTNE iesaka

Ar ko **seksa** atkarība atšķiras no **izlaidības**

Par atkarībām, to cēloņiem, izpausmēm un ārstēšanu lasi **"Populārzinātniskās bibliotēkas"** izdevumā

Meklējiet preses tirdzniecības vietās! Žurnāla **"Ilustrētā Zinātne" abonentiem bez maksas** kopā ar marta numuru.

LASI VĒL: ALKOHOLS • NIKOTĪNS • NARKOTIKAS • AZARTSPĒLES • ĒDIENS IEPIRKŠANĀS • DATORI • LĪDZATKARĪBA

10 labas lietas **martā**

TEKSTS: Linda Krūmiņa
Publicitātes foto

Biznesa klase

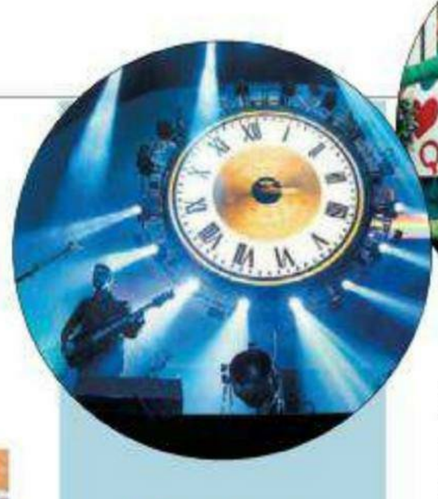
Corrida!

Sākot no marta, **Madrides** arēnā *Las Ventas* ik svētdienu notiek tradicionālās **vēršu cīņas.** Cilvēkiem ar vājiem nerviem un *PETA* aktīvistiem, neiesakām, bet, ja rodas vēlēšanās izprast spāņu dziļāko būtību, bez šī neiztikt.

Acis plati atvērtas

Baudīt labu ēdienu ir daudzkārt patīkamāk, ja skatam paveras pievilcīga ainava. Un ja nu tas būtu **Niagāras ūdenskritums?** 10. martā un 14. aprīlī savus viesus lutinās gardēžu festivāls ***Taste of Niagara Falls.***

Aiz sienas

Šovs, kas pat prasīgākos kritiķus atstāj ar pavērtām mutēm — ***The Australian Pink Floyd Show*** ir vērienīgs un cieņpilns veltījums vienai no 20. gadsimta nozīmīgākajām mūzikas apvienībām. 23. un 24. martā **Londonā,** pēc tam arī citās Anglijas pilsētās.

Zaļš un vēl zaļāks

Ja 17. martā tevi pārņem sajūta, ka pasaule kļuvusi zaļāka, visticamāk, esi nonācis **Dublinā** īru kompānijā. Un **Svētā Patrika diena** ir īstais brīdis, kad baudīt šīs nācijas kolorītu.

Smalks laikmetīgums

Modernās mākslas un dizaina gadatirgus ***PAD* Parīzē** ir pasākums, kur bieži tiek prezentēti industrijas *next big thing*. Ja gribi būt pirmais, kurš klātienē iepazīs to, kas drīzumā kļūs megapopulārs, no 28. marta līdz 1. aprīlim dodies uz Francijas galvaspilsētu.

Ekonomiskā klase

Jaudīgi

Pašmāju sliktais zēns reperis ***Gacho*** uzsācis Latvijas koncerttūri. Iepriekšējais gads mūziķim bijis ļoti enerģisks un piesātināts, viņš jūtoties gatavs atdot klausītājiem sevi visu. 9. martā *Spēka tūre* piestās **Liepājā,** *Fontaine Palace.*

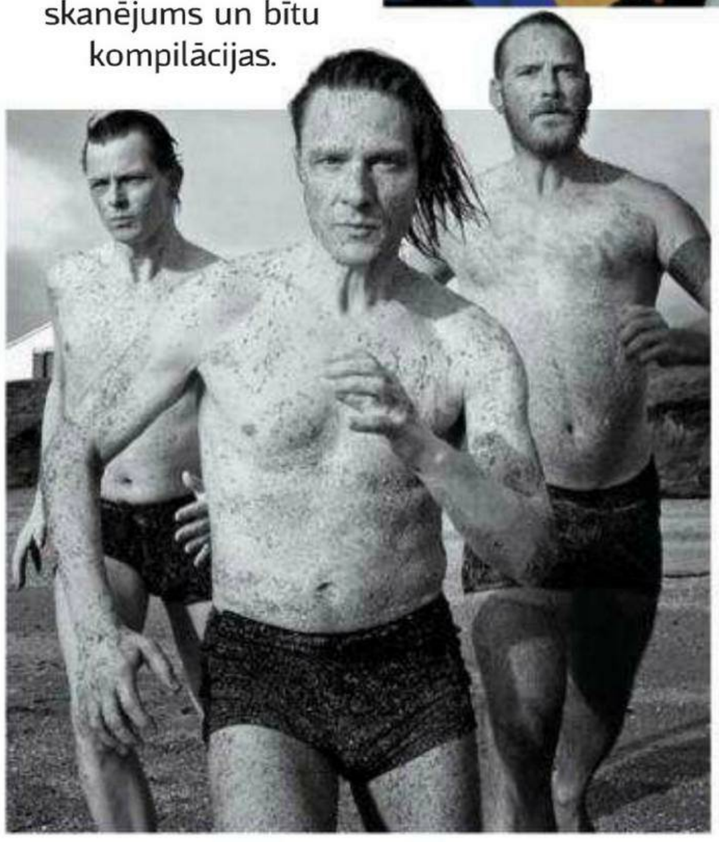
Nostalģiski

Ģitāras virtuoza **Frānsisa Goijas** ieraksti ir pārdoti vairāk nekā 20 miljonos eksemplāru visā pasaulē. 9. martā viņš uzstāsies **Rīgas Kongresu namā** ar savu jaunāko koncertprogrammu *Woman in Love.*

Bītu varā

Islandiešu deju mūzikas meistaru apvienība ***GusGus*** no Reikjavikas 17. martā uzstāsies **Ventspilī**, teātra namā *Jūras vārti.* Reizēm savdabīgs, bet nemainīgi kvalitatīvs skanējums un bītu kompilācijas.

Ekstravaganta dāvana

Vai vēlies pa īstam un no sirds pārsteigt savu otro pusīti? Aizved viņu uz grupas ***Ļeņingrad*** koncertu 9. martā ***Arēnā Rīga.*** Saldsērīgo mīlasdziesmu vietā huligānu šarms un vakars interesantā kompānijā.

Tīrs testosterons

Spilgtākais šāgada *MMA* cīņu un Taizemes boksa šovs ***TM Fighting Grand Prix*** 24. martā ***Arēnā Rīga.*** Tiks noskaidroti gan Baltijas, gan Latvijas čempioni dažādās svara kategorijās, bet ringa meitenes izklaidēs ar efektīgu šovu.

iespējamā misija

skolām un līderiem

Nāc laukā un pievienojies Latvijas skolotāju komandai!

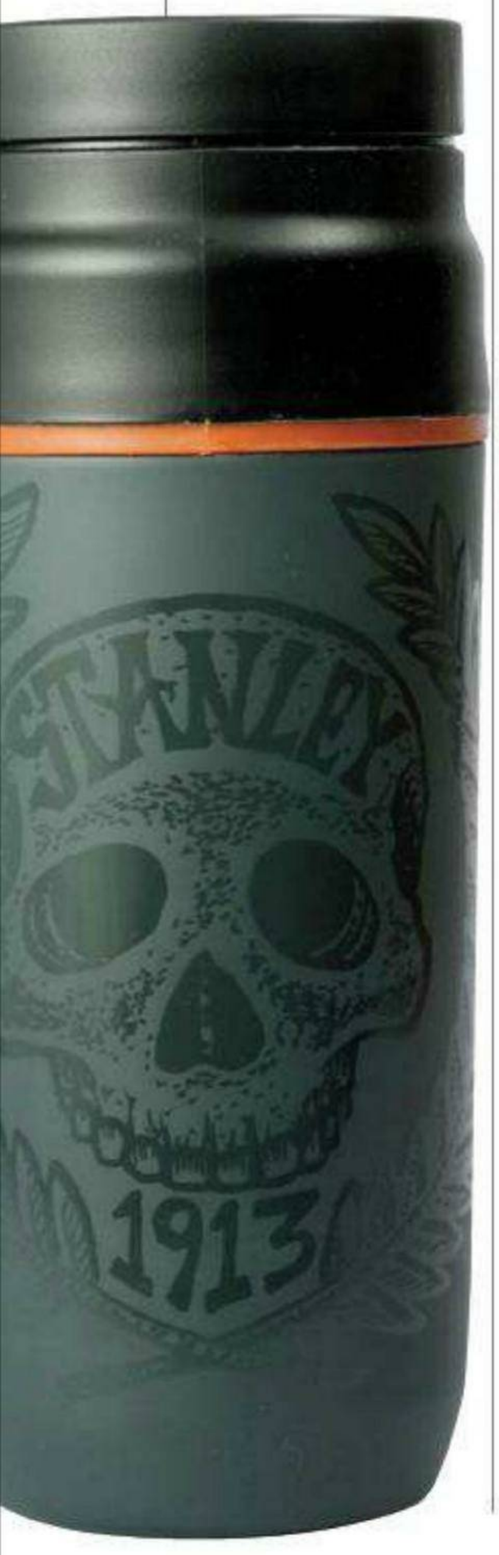
Ja tev ir zināšanas un spējas, liec tās lietā – kļūsti par mūsdienīgu skolotāju kopā ar mērķtiecīgiem un līdzīgi domājošiem vienaudžiem.

Piesakies www.iespejamamisija.lv līdz 11. martam!

DIENAS ŽURNĀLI

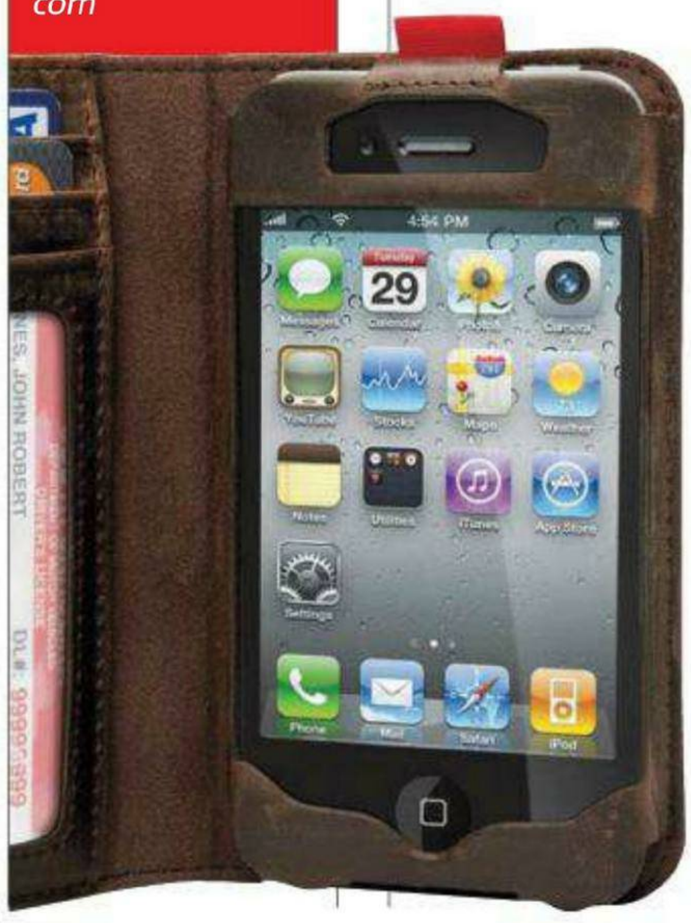
B PUNKTS SILTUMS

Termokrūžu vienīgais trūkums — uzpildot punktā A, tās bieži tukšas tiek aizmirstas punktā B, tāpēc aktīvam lietotājam nepieciešamas vairākas. Miroņgalvas attēls papildus piesaistīs uzmanību, nerūsējošā tērauda korpuss neļaus deformēties, forma sader ar auto un velo stiprinājumiem. Ražotājs *Stanley* dod 25 gadu garantiju.
Ls 9, *www.rito.lv*

AIFONAM SILTI SAKARI

Īsā vēsture rāda, ka viedtālruņi nespēj ilgi dzīvot bez mētelīšiem, kas pasargā no apkārtējās vides postošās iedarbības. Populārākajam no tiem *iPhone* radīts *BookBook* ādas iesaiņojums, kas ļauj visas olas salikt vienā groziņā — tam ir kabatiņas arī papīra naudai, kredītkartēm, vadītāja apliecībai. Ls 35, *www.twelvesouth.com*

ŽŪKSNIS ĶEŠĀ ĶAKS

Rosso Amante tērauda naudas saspraude ieinteresēs veiksmīgu mūsdienīgu vīrieti jebkurā vecumā. Ja vien viņam nauda ir enerģijas un brīvības apliecinājums. Tā domā ražotājs. Savukārt mēs uzskatām, ka tas ir piemērots aksesuārs arī pelēkās ekonomikas uzņēmējiem un lieliska dāvana amatpersonām ar lieliem skaidrās naudas uzkrājumiem.
Ls 54, salons *Van Rein*

UZ LAUKUMA TENISS

Visi zina *Nike*, un visi zina Mariju Šarapovu, kas valkā *Nike* kleitiņu. Nopērc tādu draudzenei, un Vimbldona ienāks arī tavās mājās. Mūsuprāt, tenisa bumbiņa komplektā pat nav obligāta, tomēr jābrīdina, ka dāvana var novest pie papildu izdevumiem apaviem, raketei, korta īrei un trenerim.
Ls 99,99, *Sportland*

SAUSAS KĀJAS APAVI

Sagaidi pavasari mežā vai ierasti pludojošā pilsētā. *Rocky* zābaki ir izstrādāti smagiem apstākļiem, pieredze 80 gadus uzkrāta, apaujot arī ASV armiju un policiju. Īpaša zole, kas nenes līdzi dubļus, oderēta gumija, ērta uzvilkšana un citas ekstras.
Ls 115, *www.eboat.lv*

TEKSTS: Andrejs Vasks FOTO: Shutterstock, Aleksejs Belokopitovs, publicitātes foto

SIEVIETE KOLBĀ SMARŽA

Smaržu industrija apmierina pieprasījumu, kas īpaši aktuāls varētu būt atturēšanās čempionu, teiksim, polārpētnieku vai kosmonautu, vidū. Plašumā iet tirdzniecība ar sievietes vagīnas aromātu *VULVA original*. Skaistas sievietes aromātu, uzsver ražotāji. To jau novērtējuši japāņi, kam šāda veida produktu lietošana ir sekskultūras sastāvdaļa.
Ls 18, *www.vulva-original.com*

DOKUMENTU STILS SOMA

Stilīgs portfelītis vērtīgiem dokumentiem vai vērtspapīriem. Vērtīgiem, jo portfelītis pats ir salīdzinoši vērtīgs. *Louis Vuitton Porte-Documents Voyage* — stila un praktiskuma savienojums. Mīkstais *Damier Infini* ādas eksterjers slēpj praktisku luksusa interjeru. Pieejams sarkanā un melnā krāsā.
Ls 1200, *www.louisvuitton.eu*

PILNA SKAŅA AUSTIŅĀS

«Klausītāji ir pelnījuši dzirdēt visu skaņu» — ar šādu saukli stereoaustiņas piedāvā reperis un plaša profila mūzikas industrijas darbonis *Dr Dre*. *Beats By Dr. Dre Studio* austiņas piedāvā ne vien īpaši kvalitatīvu skaņu, bet ar speciāliem materiāliem rūpējas, lai nesvīst ausis.
Ls 209, *www.i-deal.lv*

FUTBOLA SEZONA BUMBA

Ukrainā un Polijā vasaras sākumā risināsies Eiropas čempionāts futbolā, un par oficiālo bumbu ir pasludināta *Adidas Tango 12*, kas izstrādāta ar atsaucēm uz pagājušā gadsimta 80. gadu futbola festivālu bumbu modi. Ja futbola sezonu atklājam martā, spārdāmā objekta izvēle ir skaidra.
Ls 85, *www.adidas.com*

laika zīmes

TEKSTS: Linda Krūmiņa FOTO: Aleksejs Belokopitovs, publicitātes foto

Skelets acu priekšā

Maurice Lacroix Masterpiece Squelette

Sceleton pulksteņu būtība paģēr, lai tajā nebūtu nekā lieka. Tāpēc to korpuss ir caurspīdīgs un metāla detaļu daudzums ir samazināts līdz minimumam. Raugoties uz *sceleton* pulksteni, rodas iespaids, ka tā mehānisms planē virs nēsātāja rokas.

Maurice Lacroix Masterpiece Squelette ir viens no neparastākajiem *sceleton*, kas apvieno labākās šveiciešu pulksteņu mākslas tradīcijas un ultramodernu dizainu. 17 rubīna dārgakmeņi un apzeltītie zobratiņi gādā par ļoti izsmalcinātu izskatu. Pulksteņa stikls veidots no safīra kristāla. Ūdensizturīgs — līdz 50 metriem, ekskluzīva krokodilādas siksniņa.

Maurice Lacroix Masterpiece Squelette apbalvots ar *The Red Dot Design Award* godalgu produkta dizaina kategorijā.

Cena — 4640 lati.

Bolīds uz rokas

Tissot PRS 516 Automatic

Kolekcija *PRS 516* ir veltīta visiem ātruma un autosporta mīlētājiem. Tieši tāpēc šim modelim ir spilgta un labi pārskatāma tahometra skala, kas paredzēta vidējā ātruma noteikšanai ceļa posmā.

Ciparnīca atbilstoši jaunākajām tehnoloģiju tendencēm izgatavota no oglekļa šķiedras materiāla, kas ir izturīgāks un vieglāks par tēraudu un no kā izgatavo sacensību bolīdu detaļas. Melnās un dzeltenās krāsas kontrasts un luminiscējošais pārklājums uz rādītājiem un stundu atzīmēm ļauj nolasīt laiku īpaši ērti.

Funkcijas: stundas, minūtes un sekundes. Kalendārs rāda datumu un dienu. Hronogrāfs ar 12 stundu, 30 minūšu un 60 sekunžu skaitītājiem.

Pulkstenim ir ergonomiska forma, lai tas labāk piegultu rokai. Korpuss izgatavots no matēta tērauda. Teļādas siksniņa veidota sportiskā stilā, ar perforētiem riņķveida izgriezumiem, kas ļauj delmam elpot.

Gājiena rezerve 46 stundas. 25 dārgakmeņi. Pret skrāpējumiem īpaši izturīga safīra kristāla stikliņš. Hermētisms — 10 atmosfēras.

Cena — 650 lati.

Modes lieta

Thomas Sabo Rebel at heart Chronograph

Stila un elegances harmonija, kas ir viens no zīmola stūrakmeņiem pulksteņu sērijā *Rebel at heart,* iemanto dumpiniecīgas rokenrola iezīmes. Šis ir izteikts modes pulkstenis, un šīs pašas sērijas ietvaros ir atrodami darinājumi, ko grezno gan galvaskausu, gan liliju un pat ķīniešu drakonu zīmējumi.

Ietvars un apdare veidota no nerūsējošā tērauda un melnas keramikas. Īpaši stiprināts, neatstarojošs minerālu izcelsmes stikls ar safīra pārklājumu.

Pulksteņa aproces daļa veidota no nerūsējošā tērauda ar melnas keramikas savienojumiem.

Cena — 299 lati.

Izvēlas zīmolus un dizainu

Māris Gailis, uzņēmējs:

«Savulaik man bija neliels veikals lidostas *duty free* zonā, kur pārdeva pulksteņus: *Omega, Swatch, Candino, Rado*. Vārdu sakot, labus zīmolus. Tad arī sāku tajā visā iedziļināties un nopirku savu pirmo *Omega Constellation*. Veikalu jau sen esmu pārdevis, bet daļu samaksas saņēmu... pulksteņos. Tā es tos pamazām izdāvināju: bērniem, sievai, draugiem. Pulkstenis ir ļoti laba dāvana.

Mani pašu uzrunā zīmols — ja ir manta, tad ir. Nākamais — dizains. Viens no maniem iecienītākajiem pulksteņiem ir *Corum Admiral's Cup,* kas ir īpaši burātājiem veidots — no titāna, tāpēc izturīgs un viegls. Patlaban nēsāju arī *Cartier Roadster* — tas uz nakti un arī tad, kad nenēsā, jāliek īpašā kastītē, kas pulksteni vēzē, lai tas neapstājas.

Man nav zelta pulksteņu, tādus es nenēsāju. Un man patīk, ja pulkstenis ir uzvelkams — tam ir savs stils.»

Pulksteņi no veikala *Ženēva, Laiks* un *Thomas Sabo*

MĒNEŠA FILMA

ŽANRS: **asa sižeta piedzīvojumu filma, fantastika**
REŽISORS: **Andrew Stanton**
LOMĀS: **Taylor Kitsch, Lynn Collins un Willem Dafoe**

DŽONS KĀRTERS

Interesanti fakti

- *Džons Kārters* ir veidots pēc Edgara Raisa Berouza noveles *Marsa princese*. Tomēr vispopulārākais no rakstnieka daiļrades varoņiem ir Tarzāns.
- Šogad aprit 100 gadi kopš Džona Kārtera «dzimšanas».
- Filmēšanas vietā Jūtas štatā tika atrasta unikāla fosilija — kauls, kas piederējis divdesmit metru garam dinozauram.
- Rakstu zīmes, kas filmā redzamas uz svēto tempļu sienām, veidotas, atdarinot noslēpumainus rakstus uz Marsa virsmas.

Jau vairāk nekā astoņdesmit gadus Holivudas lielie dūži cenšas uzņemt patiešām iespaidīgu un aizraujošu lielbudžeta filmu pēc Edgara Raisa Berouza stāstu motīviem par Džonu Kārteru — Amerikas pilsoņu kara kapteini, kurš mīklainā veidā nonāk uz Marsa. Sarkanā planēta ir apdzīvota, un cita starpā tur mīt arī ļoti naidīgi četrus metrus gari briesmoņi. Režisors Endrū Stentons ķēries klāt šim episkajam *action* gabalam, izvēloties tādus aktierus kā Viljams Defo, Tomass Heidens Čērčs un Marks Strongs un, kā baumo, iztērējot 250 miljonus dolāru. Lai gan Berouza daiļrades fanātiķi jau esot kaujas gatavībā paveikto skarbi un nesaudzīgi kritizēt, galvenās lomas atveidotājs Teilors Kičs jūtas drošs un pārliecināts: «Esmu lasījis Berouza grāmatas, tāpēc zinu, ka Endrū Stentons šo darbu ir padarījis pat vēl labāku. Tur ir gan lielisks stāsts, gan dažādi sižeta pavērsieni, galu galā briesmoņi un aizraujošs *action*, kas tika nofilmēts 120 intensīvās darba dienās. Stentons ir pratis sasaistīt visu kopā un izveidot filmu, kurā pats būtiskākais ir varoņi un viņu raksturi. Tāpēc tā ir izdevusies ļoti emocionāla.»

Šomēnes aktuāli

PROJEKTS X: BALLĪTE BEZ BREMZĒM
(Project X)
ŽANRS: **komēdija**
REŽISORS: **Nima Nourizadeh**
LOMĀS: **Thomas Mann, Oliver Cooper un Jonathan Daniel Brown**

SNIEGĀJU GŪSTEKŅI
(The Grey)
ŽANRS: **trilleris**
REŽISORS: **Joe Carnahan**
LOMĀS: **Liam Neeson, Dermot Mulroney un Frank Grillo**

VISLABĀKĀ EKSOTISKĀ VIESNĪCA KLIŅĢERĪTE
(Best Exotic Marigold Hotel)
ŽANRS: **komēdija, drāma**
REŽISORS: **John Madden**
LOMĀS: **Judi Dench, Bill Nighy un Maggie Smith**

PAZUDUSĪ
(Gone)
ŽANRS: **trilleris**
REŽISORS: **Allison Burnett**
LOMĀS: **Amanda Seyfried, Jennifer Carpenter un Wes Bentley**

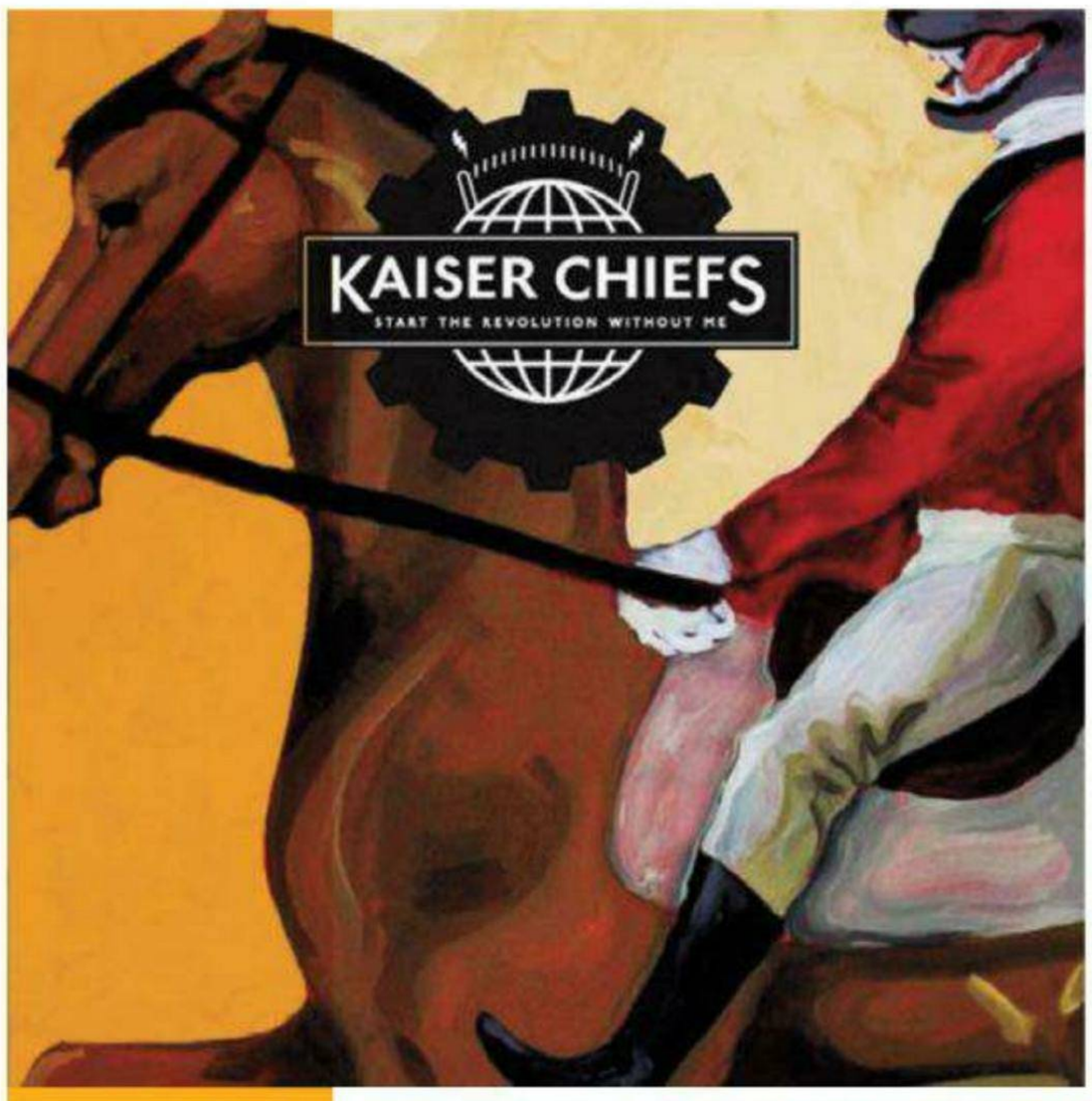
CILVĒKI TUR
(Люди там)
ŽANRS: **detektīvfilma, drāma**
REŽISORS: **Aiks Karapetjans**
LOMĀS: **Iļja Ščerbakovs, Semjons Serzins un Mihails Razumovskis**

TITĀNU DUSMAS
(Wrath of the Titans)
ŽANRS: **asa sižeta piedzīvojumu filma, fantastika**
REŽISORS: **Jonathan Liebesman**
LOMĀS: **Sam Worthington, Liam Neeson**

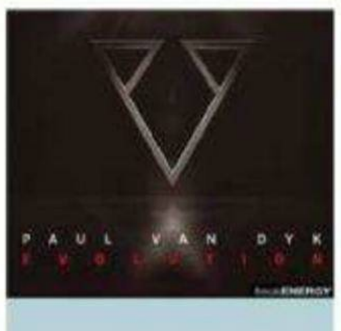
TEKSTS: Linda Krūmiņa Publicitātes foto

CD

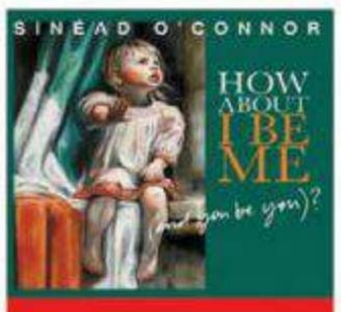
Kaiser Chiefs
Start the Revolution Without Me

Angļu indīroka pārstāvji jauno albumu veidojuši īpaši ASV tirgum. Tajā ir vairākas dziesmas no *The Future Is Medieval*, kā arī pavisam jaunas. Daži mūzikas kritiķi jauno albumu nodēvējuši par iepriekšējā patieso kulmināciju. Līdz ar *Start the Revolution Without Me* palaišanu tautās *Kaiser Chiefs* dodas turnejā pa Savienotajām Valstīm, tāpēc, ja gadās tā, ka esi Bostonas, Čikāgas vai vēl desmit citu lielo pilsētu apkaimē, seko mūziķu kalendāram un steidz baudīt klātienē.

Paul van Dyk
Evolution

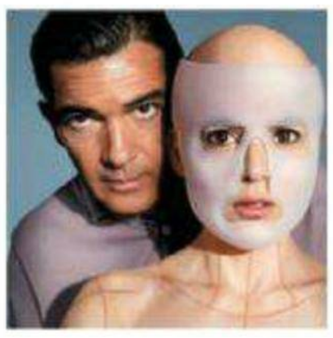
Pasaulslavenā dīdžeja un mūzikas producenta sestais studijas albums, kā apgalvo viņš pats, esot jaunu sevis meklējumu atspoguļojums. Lai gan kopējais skanējums nav radikāli atšķirīgs, van Daiks uzsver, ka *Evolution* ir dabiska progresija visam iepriekš paveiktajam, tāpēc viņa radītā mūzika kļūstot daudz intensīvāka un piesātinātāka. Vārdu sakot, izskatās, ka būs vēl viens labs iemesls aizmirsties transā uz deju grīdas.

Sinead O'Connor
How About I Be Me (And You Be You)?

Par Šainedu O'Konoru pēdējā laikā runā daudz: negaidītas precības, paniska apreibinošu vielu meklēšana kāzu naktī, šķiršanās, pašnāvības mēģinājums, publiska dalīšanās pārdzīvojumos tviterī. Tas viss izstūmis no uzmanības loka ziņas par viņas devīto albumu. Arī šoreiz veikums izdevies tāds, kas burtiski «sagrābj aiz atkailinātiem nervu galiem, lai ilgi, ilgi nelaistu vaļā».

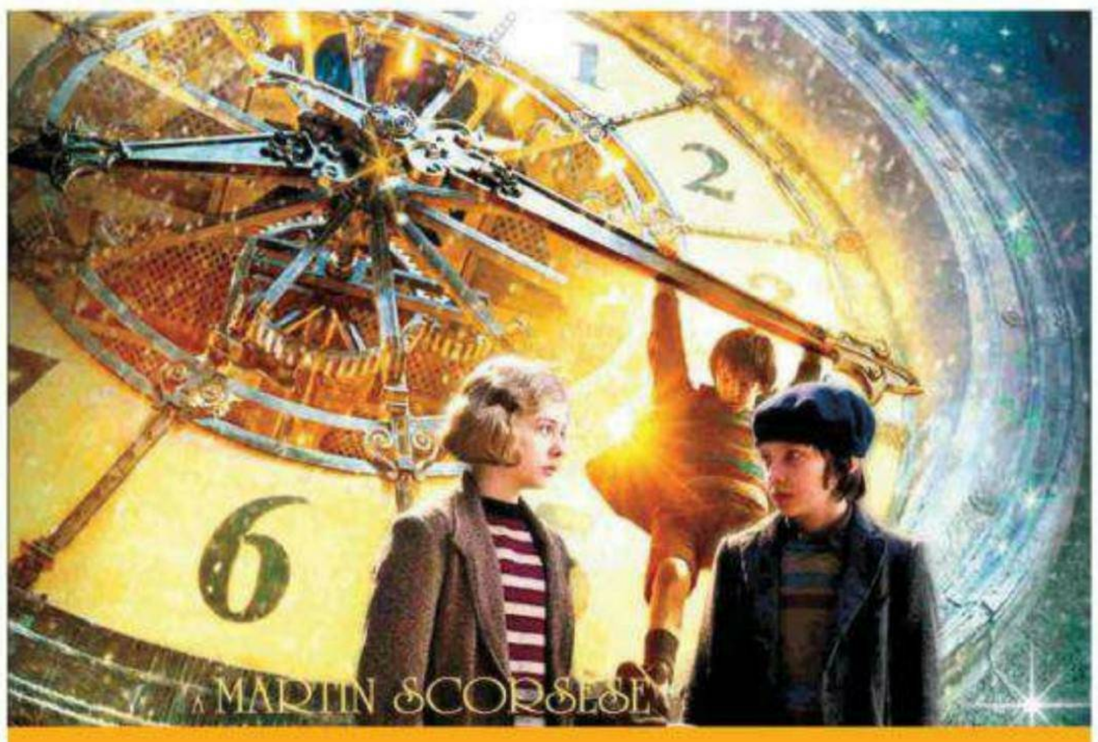
DVD

The Skin I Live In (Āda, kurā es dzīvoju)

ŽANRS: **drāma**
REŽISORS: **Pedro Almodóvar**
LOMĀS: **Antonio Banderas, Elena Anaya, Jan Cornet**

Roberts Ledgards (Antonio Banderass) ir plastiskais ķirurgs, kurš pēc ilgiem pētījumiem un eksperimentiem radījis sintētisku ādu, kas ir izturīgāka nekā īstā. Tas izdodas, pateicoties «eksperimentu trusītim» — jaunai sievietei, vārdā Vera, kas tiek turēta ieslēgta ārsta mājā. Par ķirurga eksperimentiem zina vien viņa aukle un kalpone Marilija. Kad negaidot ierodas Marilijas dēls, kurš ir bruņots noziedznieks, atklātībā nāk grēki un noslēpumi, par kuriem visi labprātāk klusētu. Labs Eiropas kino, kas izpelnījies starptautisku atzinību.

Hugo (Hugo)

ŽANRS: **fantastika, ģimenes piedzīvojumu filma**
REŽISORS: **Martin Scorsese**
LOMĀS: **Asa Butterfield, Chloë Grace Moretz, Christopher Lee**

Bārenim Hugo ir 12 gadi, viņš dzīvo rosīgā Parīzes dzelzceļa stacijā. Būtiskākais viņam ir palikt nemanāmam. Taču Hugo slepenā dzīve tiek apdraudēta, kad viņš iepazīstas ar neparastu meiteni un neliela rotaļu veikaliņa īpašnieku. Kad zēns atrod kādu dīvainu mehānismu, ko radījis slavenais filmu veidotājs Žoržs Meljē, sākas intriģējoša mistērija. Martina Skorsēzes režisētā Braiena Selznika bērnu grāmatas adaptācija noteikti pelnījusi atrasties tavā filmu plauktā.

The Sitter (Aukle)

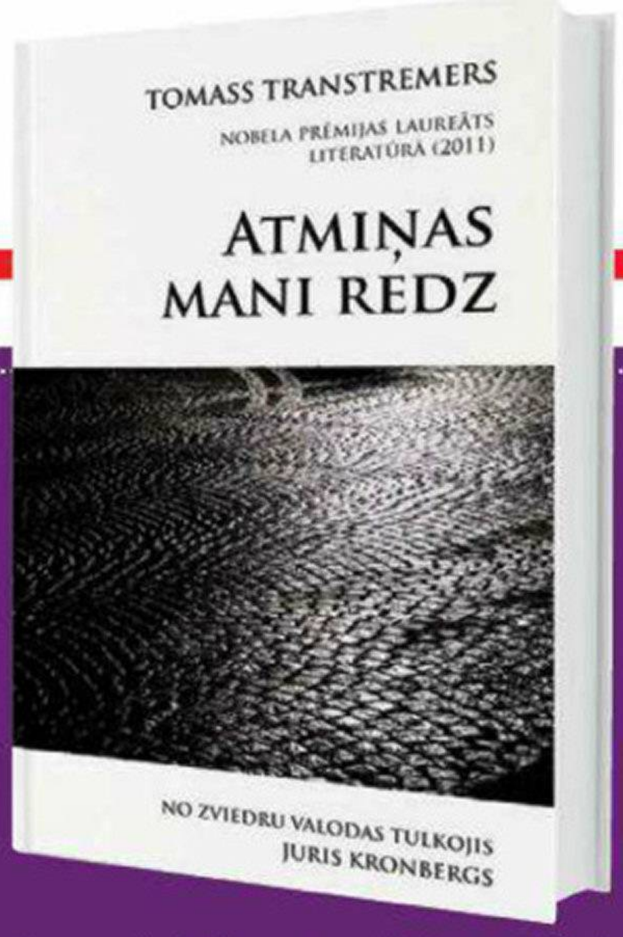
ŽANRS: **komēdija**
REŽISORS: **David Gordon Green**
LOMĀS: **Jonah Hill, Ari Graynor, Sam Rockwell**

No koledžas izmestais Noa ir gatavs darīt jebko, lai tikai nopelnītu nedaudz naudas. Kad viņu noalgo par aukli trim bērniem, puisim piezvana draudzene, solot kaislīgu seksu apmaiņā pret narkotikām. Noa sasēdina sīkos mašīnā un dodas uz ballīti. Puisis pat nepaspēj aptvert, kas notiek, kad uzdzīve pārvēršas ellē un viņu sāk vajāt asinskāri narkotirgoņi.

Ja tevi uzjautrina tipiski amerikāņu joki, šis ir viens no žanra paraugiem.

Playboy lasa grāmatas

TEKSTS: Ilze Jansone Publicitātes foto

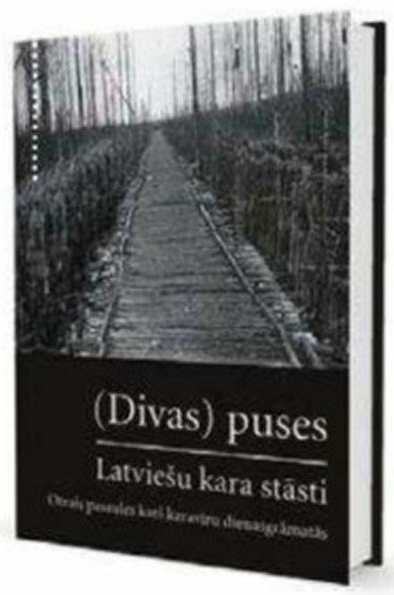
TOMASS TRANSTREMERS

ATMIŅAS MANI REDZ

No zviedru valodas tulkojis Juris Kronbergs

MANSARDS, 2012

Nobela prēmijas laureāta un visvairāk tulkotā pēckara dzejnieka atmiņu krājums patiks visiem, kam bērnībā prieku sagādājuši tādi darbi kā Jaunsudrabiņa *Baltā grāmata* un kas grib ielūkoties citās cilvēka esamības dimensijās. Transtremers pret savām atmiņām ir tik godīgs, cik vien tas subjektīvai būtnei iespējams, — viņš neizliekas zinām vai rekonstruējam to, ko nespēj atcerēties, bet vienlaikus saauž bērnības notikumus, kas palikuši prātā, viengabalainā kopainā. Laiku pa laikam — ne par daudz, ne par maz — tajos uzdzirkstī kāda dzīves filozofijas atziņa, kas allaž izrādās tieši laikā, lai novestu lasītāju līdz auglīgai pašrefleksijai. Teksts, ko radījis gudrs un uztvertspējīgs prāts mijiedarbībā ar mainīgu un neparedzamu pasauli, kurā vienlīdz nozīmīgas var izrādīties gan planšetes un dabaszinātnes, gan skolotājs un apmaldīšanās. Transtremers novērtē savas atmiņas šodienas kontekstā, un tas kalpo kā atgādinājums, ka apgūt prasmi mācīties no savas dzīves vai pamanīt tās būtiskākos pavērsienus nav nekas pārcilvēcīgs.

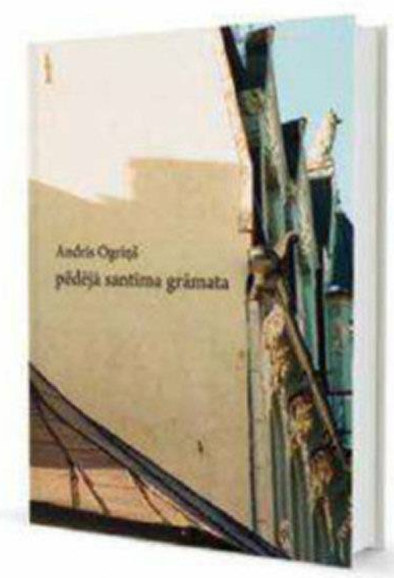

(DIVAS) PUSES. LATVIEŠU KARA STĀSTI

OTRAIS PASAULES KARŠ KARAVĪRU DIENASGRĀMATĀS

MANSARDS, 2011

Īsta dārgumu krātuve ikvienam vēstures urķim — līdzās zinātniskiem rakstiem, kas raksturo daudzkārt analizēto Latvijas situāciju starp divām lielvarām Otrajā pasaules karā, lasāms unikāls materiāls sešu karavīru dienasgrāmatās: trīs no viņiem dienējuši Padomju Savienības karaspēkā, bet trīs — Vācijas bruņotajos spēkos. Pirms pusgadsimta rakstītās karavīru ikdienas piezīmes un bagātīgais vizuālais materiāls ir grūti pārvērtējams vēstures izpratnes un apguves palīglīdzeklis un, iespējams, arī nozīmīgs solis ceļā uz lielāku savstarpējo sapratni šodienas sabiedrībā. Tas, ko nespēj iemācīt skola, — vērtību skala, kurā no šķietami apvazātajiem un presē izmuļļātajiem jēdzieniem — dzimtenes mīlestība, ģimene, draudzība — beidzot iegūst vairāk nekā tikai tukšas liekvārdības segumu. Starp citu, patiks arī tiem, kas interesējas par valodu un tās ikdienas attīstību — šajās lappusēs sastopams gana daudz mūsdienās vairs nekur nedzirdamu, bet tolaik gana aktīvu vārdu.

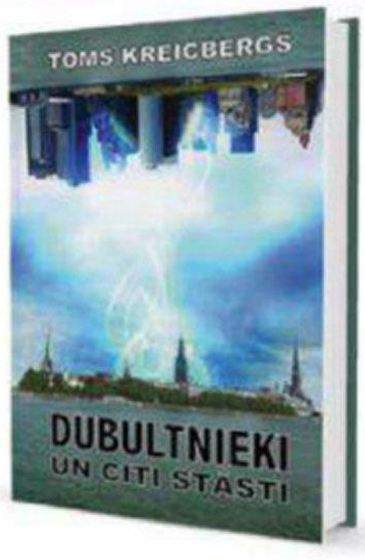
ANDRIS OGRIŅŠ

PĒDĒJĀ SANTĪMA GRĀMATA

DIENAS GRĀMATA, 2012

Nelielajā īsstāstu krājumā sakopoti ļoti īsi, bet ārkārtīgi blīvi prozas gabaliņi, kas, kopā likti, atstāj nepārejošu pēcgaršu vismaz uz pāris dienām.

Šī Andra Ogriņa grāmata nekādā ziņā nesola vieglu izklaidi, taču pamatīgas pārdomas un valodas baudījumu gan. Ogriņa varoņu emocijas lāgiem ir sakāpinātas līdz cilvēcības augstākajām virsotnēm, lāgiem pat līdz absurdai pārcilvēcībai, paliekot vienlīdz kaislīgas gan starp vīrieti un sievieti, gan starp draugiem, gan arī starp dievišķo un cilvēku. Grāmata, kas ir ideāli piemērota ļoti aizņemtiem, bet vēl aizvien domājošiem un meklējumu alkstošiem cilvēkiem. Var lasīt lēnām, ar baudu, un apstrīdēt vai piekrist autora skarbajam skatījumam uz cilvēku, uz pasauli, ko tas apdzīvo, un galu galā — arī uz šā radījuma (būtnes?) pirmsākumu iemesliem, ko cita starpā varētu dēvēt skaļajā vārdā par «dzīves jēgu».

TOMS KREICBERGS

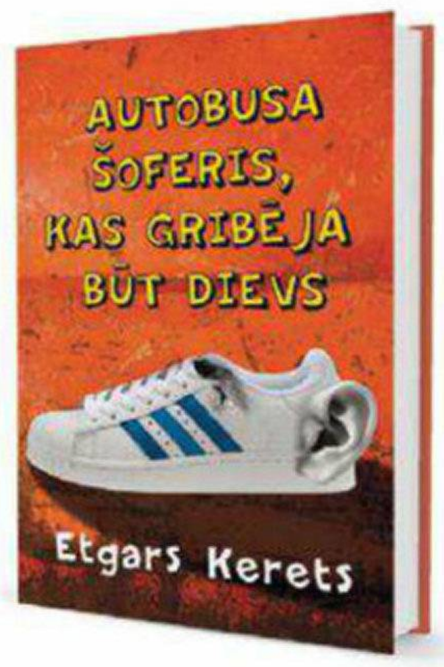
DUBULTNIEKI UN CITI STĀSTI

No angļu valodas tulkojis Ingus Josts

ZVAIGZNE ABC, 2012

Šis ir kārtīgs zinātniskās fantastikas bliezienis — Rīgā dzimušais, bet angļu valodā rakstošais Toms Kreicbergs (1985) radījis malā grūti noliekamu stāstu apkopojumu, kurā katrs nākamais stāsts vēl spēcīgāks par iepriekšējo. Tā ir pasaule, kurā pūķi kalpo par lidmašīnām, karš tiek izcīnīts uz lidojošu cūku mugurām, cilvēki ar modernu tehnoloģiju palīdzību brīvi pārvietojas cits cita ķermenī, prātā un dzīvē. Lāgiem šermuļi pārskrien, kad saproti, cik tuvu šie stāsti ir kādai no šābrīža realitātes šķautnēm.

Traka, traka pasaule, kurā mulsinoši pazīstamo atsauču skaitam nav nekāda sakara ar darbības vietām, kas lāgiem saskan ar mūslaiku Latvijai pazīstamiem apzīmējumiem. Citiem vārdiem — spēcīga un pāri jebkādām ģeogrāfiskām robežām stāvoša proza.

ETGARS KERETS

AUTOBUSA ŠOFERIS, KAS GRIBĒJA BŪT DIEVS

No ebreju valodas tulkojuši Māra Poļakova un Ilmārs Zvirgzds

JĀŅA ROZES APGĀDS, 2012

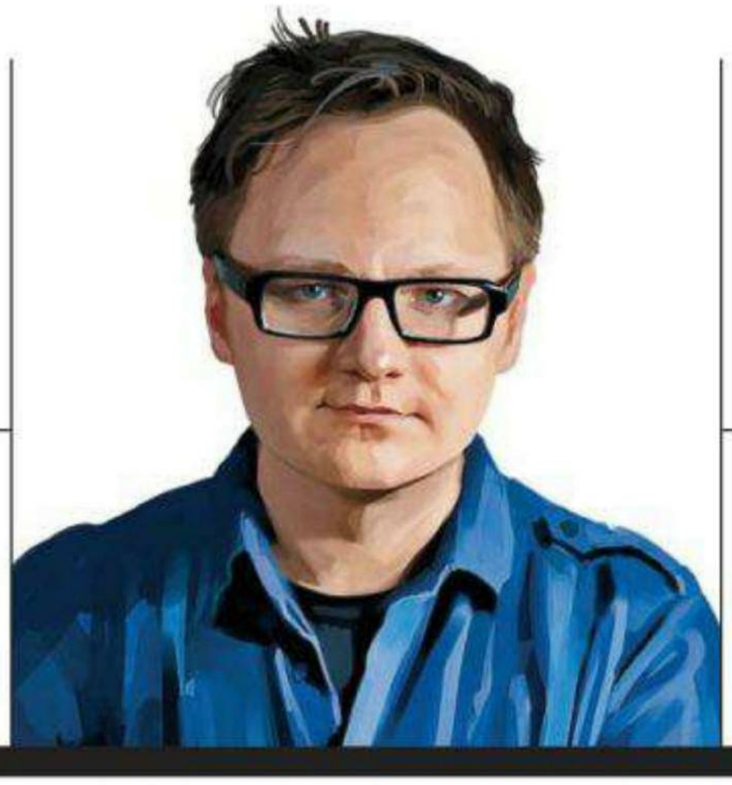
Drosmīgs un vienlaikus izaicinošs gājiens — vienā grāmatā mūsdienu stāstos ielikt jūdaisma vēsturi, kāda nu tā izskatās divdesmit pirmā gadsimta sākumā.

Šajos stāstos netrūkst ne reliģisku, ne vēsturisku atsauču, nedz arī pašironijas, un šis laikam arī ir krājuma spēcīgākais punkts — vēstures notikumos nereti par neaizskaramiem uzskatītie jūdaisma piekritēji atļaujas pasmieties par sevi. Vēl vairāk — arī norādīt, ka viņu dzīve ir tieši tāda pati kā ikviena šā laikmeta cilvēka dzīve, tikai ar pāris niansēm.

Kerets īsos, precīzos vēstījumos, apejot jebkādu moralizēšanu, parāda, cik smieklīgs cilvēks lāgiem kļūst situācijās, kad mēģina uzņemties kontroli pār savu dzīvi. It sevišķi tad, ja mēģina to saskaņot ar kādu ideju vēstures parādību, pie kā droši var pieskaitīt arī reliģiju. Katru stāstu šajā krājumā var baudīt kā atsevišķu fenomenu, bet šī sakopojuma pēcgarša līdzinās tai, kāda paliek pēc laba vīna, — prasās pēc vēl, bet īsti nav pārliecības, vai esi paņēmis visu iespējamo no iepriekš patērētā.

PLAYBOY
sleja

Jānis Palkavnieks
pieredzējis augstākās izglītības, mediju, sporta, telekomunikāciju un interneta biznesā

Mūsu politika ir korumpēta, tā ilgi neļaus attīstīties normālam biznesam, tostarp IT nozarē.

Zīmējums: Mārtiņš Upītis

Amerikāņu karodziņš

Mana mamma daktere aizbrauca uz ASV apciemot radiniekus 1986. gadā. Skaidrs, ka tas vēl nebija laiks, kad ceļošana uz turieni bija katras Mazās ģildes solistes galamērķis, lai Maiami uzfilmētu klipu. Tolaik tikt uz ASV varēja vai nu VDK spiegi vai trakas dāmas no Latgales. Ceru, ka mana mamma ir otrā.

Starp visām krāsainajām mantiņām, kuras toreiz atveda mamma, bija arī ASV karodziņš, tas, ko dod bērniem māt, ja pasākumā ierodas prezidents. Kad pa reizei bija uzvilktas visas smalkās drēbes un košļenes un čupačupi izdalīti skolasbiedriem, man gribējās tomēr visiem atgādināt, ka šis tas no ASV man ir palicis, un es uzstutēju mazo karodziņu uz savas istabas palodzes tā, lai to trešā stāva logā redz arī no ārpuses. Drīz vien mani vecāki saņēma aicinājumu no vietējā partijas funkcionāra (jau mirkli vēlāk viņš kļuva par Tautas frontes un vietējās baznīcas draudzes aktīvistu): «Nu, nevajag tik atklāti vicināties ar svešas valsts simboliku.» Toreiz plauka pirmie Atmodas pumpuri, un partijniekam laikam jau bija zarna par tievu, lai veiktu kādas nopietnas sankcijas, bet nepārprotams brīdinājums bija nodots. Karogs no palodzes tika novākts.

Skaidrs, ka toreiz nebija pamata lepoties ar Padomju Savienību – ne ar mūsdienu Ziemeļkorejai līdzīgo diktatūru, ne ar visām no tās izrietošajām sekām un plānveida ekonomikas sabrukumu. Tagad smalkas dāmas lepojas ar oriģinālām (pasarg' Die's, ne pakaļdarinātām) *Louis Vuitton* somiņām vai garīgu ceļojumu uz «īsto» Indiju, kur satikts pavisam īsts guru, kurš par dolāru žūksni ir devis gaismu, bet toreiz īsta dāma bija tāda, kas spēja sagādāt savējiem normālu žāvēto desu vai pa blatu grāmatnīcā Māras Zālītes jaunāko dzejoļu krājumu, par kuru «visi inteliģentie» runāja (bez tvitera) jau labu laiku pirms tā iznākšanas.

Tagad mums ir viss: pašiem sava valsts, savi īpašumi, savas zināšanas, bet joprojām tas «amerikāņu karodziņš» plīvo sirdīs. *Perrier* un *Evian* šķiet garšīgāks par gāzēto un negāzēto *Mangali*, *Heinz* kečups esot *krutāks* par *Spilvas* tomātu mērci, un visbeidzot – intelektuālis neiet uz lauķu ēstuvi *Lido*, bet reizi pa reizei ietur «stilīgu branču» *McDonald's*. Skaidrs, ka mūsu mazā tirgus dēļ vietējiem ražotās preces nebūs kārtu labākas par tām, kurās ieguldīti miljoni potenciālo klientu naudas, bet mums ir liels potenciāls radīt ģeniālas lietas kaut vai ar aizgūtām idejām no pasaules veiksmes stāstiem. Piemēram, Latvijas Playboy ir jaudīga starptautiska žurnāla lokalizēta versija, bet, pašķirstot šīs lapas, mēs redzam, ka ir neskaitāmas lietas, kas vietējiem puišiem izdevušās labāk nekā lielajam amerikāņu brālim. Tāpat manā, interneta, biznesā ir noticis viens veiksmīgs starts – nozares kolēģi Rīgā atvēruši slavenā Londonas interneta biznesu inkubatora mazāko brāli *TechHub Riga* (*www.techhub.com/riga*), kurā, esmu pārliecināts, dzims simtiem ideju. Tās nebūs «Latvijas *Nokia*», tas būs kas vairāk. Un ne jau Latvijai vajag jaunus IT&T risinājumus, tos vajag pasaulei – mums tie ir jāpārdod viņiem. Man ikdienā ir iespēja strādāt kopā ar cilvēkiem, kas domā globāli un pelna reālus dolārus un eiro. Domāt globāli nenozīmē ierakstīt savā sociālo mediju profilā «pasaules pilsonis» un pēc pāris gadu pavadīšanas Anglijas sēņu laukos runāt ar pamanāmu *british english* akcentu, tas nozīmē pārdot savā laukā izaudzētās sēnes kaimiņiem no blakus mājas un attālā pagasta pāri dīķim. Es zinu, ka teiksiet: nu, Indija mums izgriezīs pogas IT nozarē, mēs esam pārāk mazi un dārgi. Zināt, nē! Esmu redzējis, kā strādā iespaidīga indiešu IT kompānija ar desmitiem gadu pieredzi un simtiem klientu bagāžu. Slikti strādā. Indieši mūs var izkonkurēt tāpat kā *maķītis* Mārtiņu Sirmo. Mēs dzirdam šausmu stāstus par apsviedīgajiem bērniem Ķīnā, kas no 12 gadu vecuma strādā ne tikai akmeņlauztuvēs, bet arī vietējās IT kompānijās. Es pazīstu piecpadsmitgadīgu puisi, kurš jau pirms gada nopelnīja tūkstošiem dolāru, tirgojot savu aplikāciju. Puisis bija internetā atradis arī dizaineru ASV, ar kuru veica dažādus savstarpēji izdevīgus barterus. Viņš nav nekāds brīnumbērns, bet gan parasts puika no Rīgas, kuram internets un dators ir nevis spēļu vai porno paradīze, bet biznesa iespēju pasaule.

Tagad mums ir viss: pašiem sava valsts, savi īpašumi, savas zināšanas, bet joprojām tas «amerikāņu karodziņš» plīvo sirdīs.

Mūsu politika ir korumpēta, tā ilgi neļaus attīstīties normālam biznesam, tostarp IT nozarē. Kamēr valsts pasūtījumos uzvarēs kompānijas, kas izstrādā saišu portālus, tādus kā *Latvija.lv*, vairāku miljonu vērtībā, un paši pasūtītāji to uzskatīs par abpusēji izdevīgu darījumu, nevajag cerēt uz inovācijām vai vērtīgu konkurenci. Necaurspīdīgs valsts pasūtījums ir kā pabalsts, kas nemotivē meklēt darbu, tieši tāpēc Latvijas IT industrijai ir jāskatās Eiropas vai, vislabāk, aizokeāna virzienā. Ir vairāki desmiti zināmu veiksmes stāstu un droši vien simti nezināmu. Kāpēc gan tavējais nevarētu būt nākamais?

MEKLĒJIET JAUNO
ZIPPO On The Road aromātu
veikalos **KOLONNA**
Dāvanas pie katra pirkuma!

LIGHT YOUR FREEDOM

ON THE ROAD

Zippo

Pērkot
ZIPPO produktus 30 Ls apmērā
saņem ORIĢINĀLĀS ZIPPO
šķiltavas dāvanā!*
* šķiltavas ir ierobežotā daudzumā, pasteidzies!

Zippo
FRAGRANCES

KOLONNA

REKLĀMAS PROJEKTS SADARBĪBĀ AR MOLS

Elegance arī ziemā

Iespējams, ka pēc vairākām dekādēm ziemas kurpes tiks ražotas ar inovatīvu autonomo apsildi, dāmu papēži neslīdēs uz apledojušas ietves un aukstums vairs nebūs kritērijs, izvēloties apģērbu. Tomēr par vienu esmu droša – elegance un stils būs aktuāls joprojām. Esiet eleganti arī ziemā!

Liene Apine,
tirdzniecības centra
MOLS menedžere

STILS: Diāna Druķe
FOTO: Aleksejs Belokopitovs

Biezākas žaketes, kvalitatīvi vilnas džemperi un silti krekli var būt eleganta vīrieša stila odziņa ziemā. Šajā gadalaikā nedrīkst aizmirst par iespaidīgu izskatu. Lai to panāktu, MOLA veikalos var iegādāties stilīgu apģērbu, apavus un aksesuārus tieši aukstajam laikam.

1. Jaka **Ls 278.99** CAMEL ACTIVE
2. Džemperis **Ls 42** LEE COOPER
3. Džemperis **Ls 37.99** CAMEL ACTIVE
4. Soma **Ls 62.99** CAMEL ACTIVE
5. Šalle **Ls 27.99** CAMEL ACTIVE
6. Krekls **Ls 42.99** CAMEL ACTIVE
7. Krekls **Ls 71.99** CAMEL ACTIVE
8. Apakšbikses **Ls 24.70** BRUNO BANANI
9. Apakšbikses **Ls 24.80** BRUNO BANANI
10. Siksna **Ls 49** OTTO KERN
11. i-Pad maks **Ls 39** PIETRO FILIPI
12. Telefona maks **Ls 24** PIETRO FILIPI
13. Soma **Ls 27.99** CAMEL ACTIVE
14. Kurpes **Ls 83.99** CAMEL ACTIVE
15. Kurpes **Ls 49.90** ALIKANTE
16. Kurpes **Ls 25.99** DANIJA
17. Bikses **Ls 49** EVERMEN
18. Bikses **Ls 52.99** CAMEL ACTIVE
19. Siksna **Ls 55** OTTO KERN
20. Pulkstenis **Ls 569** LAIKS
21. Bikses **Ls 79.95** TRE LETTI
22. Žakete **Ls 69.98** DRESSMANN
23. Krekls **Ls 24.98** DRESSMANN
24. Pulkstenis **Ls 359** LAIKS

www.mols.lv

Biezas jakas, kam raksturīgs žaketes piegriezums, pasargās no sala, bet vienlaikus tās var vilkt, dodoties gan uz darbu, gan vakariņām un brīvdienās atpūšoties kopā ar ģimeni.

MOLA veikalos iepērkas lielākoties vīrieši, kam ir automašīnas. Tāpēc viņi pat ziemā var atļauties nēsāt skaistus apavus, kas noderēs arī pavasarī un rudenī.

Svinīgiem un lietišķiem pasākumiem izvēlies augstpapēžu kurpes, tumšākas krāsas blūzi vai žaketi, svārkus ar akcentu un skaistas rotas.

1. Žakete **Ls 229** OTTO KERN
2. Žakete **Ls 119.99** CAMEL ACTIVE
3. Jaka **Ls 65.90** MONTON
4. Jaka **Ls 139** PIETRO FILIPI
5. Krekls **Ls 65** OTTO KERN
6. Krekls **Ls 41** EVERMEN
7. Kaklasaite **Ls 7** EVERMEN
8. Kurpes **Ls 49.90** ALIKANTE
9. Kurpes **Ls 49.90** ALIKANTE
10. Kurpes **Ls 260** DEBUT
11. Cimdi **Ls 43** EVERMEN
12. Bikses **Ls 76** PIETRO FILIPI
13. Siksna **Ls 49** OTTO KERN
14. Bikses **Ls 49** EVERMEN
15. Šalle **Ls 46** PIETRO FILIPI
16. Kaklasaišu turētājs **Ls 290.16** JAHONTS
17. Pulkstenis **Ls 485** LAIKS
18. Pulkstenis **Ls 1495** LAIKS

1. Blūze **Ls 37.99** MAYA
2. Svārki **Ls 34** IMAGE
3. Kurpes **Ls 75** TONELLI
4. Gredzens **Ls 42.03** DIMANTS
5. Kurpes **Ls 75** TONELLI
6. Žakete **Ls 28.99** SEPPĀLA
7. Kaklarota **Ls 377** DIMANTS
8. Krūšturis **Ls 32.50** GRACE
9. Maks **Ls 59** PIETRO FILIPI
10. Zābaki **Ls 390** DEBUT
11. Zābaki **Ls 180** DEBUT
12. Zābaki **Ls 225** DEBUT
13. Cimdi **Ls 14** IMPERIO
14. Auskari **Ls 110.12** GOLDEN SAGA
15. Auskari **Ls 4** PIETRO FILIPI
16. Kulons **Ls 120.62** GOLDEN SAGA
17. Pulkstenis **Ls 2495** LAIKS
18. Kulons **Ls 79.80** GOLDEN SAGA
19. Josta **Ls 12** SEMPRE

Korea cool

Pat ja pasaules politikas ļaundari ir slogs saviem pavalstniekiem un galvassāpes visiem pārējiem, bez viņiem mums būtu garlaicīgāk.

Pirmo un vienīgo reizi gabaliņu Ziemeļkorejas es turēju rokās pirms vairākiem gadiem Norvēģijā. Tā bija tukša Ziemeļkorejā ražotu cepumu paciņa studentu kopmītnēs, istabiņā, kurā es tās iemītnieces prombūtnes laikā pavadīju vienu nakti. Viņas interese par Ziemeļkoreju droši vien bija vēl perversāka nekā manējā – kaut kas līdzīgs lūrēšanai caur atslēgas caurumu svešā, nesaprotamā un tāpēc mazliet «stilīgā» pasaulē. Es savu interesi būtu varējis skaidrot ar Padomju Savienībā pavadīto bērnību un īsi iepazītas, bet vēlāk sabrukušas pasaules pilnasinīgāku iemiesojumu kontinenta otrā malā, bet vidusmēra norvēģim Ziemeļkoreja noteikti ir kā pasaku kino.

Stilīgs kino, jo Eiropas politiskā kārtība jau labu laiku nepiedāvā neko, par ko smieties un šausmināties vienlaikus (smiešanās un šausmināšanās – taču atsevišķi – vērtu notikumu gan netrūkst).

Apskatiet jebkuru pēdējo gadu Eiropas līderu samita foto! Tikpat labi jūs varētu skatīties uz statistikas pārvalžu vai sabiedrisko pakalpojumu regulatoru vadītāju kopbildi.

Vīri un (retāk) sievas tumšos uzvalkos, kuru vietā tikpat labi varētu būt jebkurš aptuveni 50 gadu vecs ierēdnis. Berluskoni, kurš šajā pulciņā ieviesa zināmu jautrību, jau kādu laiku ir prom, un viņa vietā nācis ekonomists Mario Monti, kurš izskatās tikpat aizraujoši kā tumši pelēks *Volkswagen* auto. Jaunais Eiropas «sliktais zēns» Viktors Or-

TEKSTS: Jurģis Krūmiņš
FOTO: gettyimages

bans no Ungārijas? Jūs zināt, kā viņš izskatās?

Bet iedomājieties starptautiskās politikas ļaundaru samitu! Ziemeļkorejas vadonis Kims Čenirs ar savām pornobrillēm un sakasītam šekumam līdzīgo frizūru gan ir miris, bet viņa vietā ir stājies ne mazāk kolorītais Kims Čenuns tādā kā Adamsu ģimenes tēvoča Festera francī, Baltkrievijas *baķka* Aleksandrs Lukašenko, par kura ūsām atzinīgi izteiktos pat politūsu prominentākais kopējs Ādolfs Hitlers vai novecojušais, taču jau gadu desmitiem ikonas statusu iemantojušais *El Comandante*, Kubas līderis Fidels Kastro, vai vēl pagājušā gada sākumā kādā *The New York Times* blogā par «veiksmīgāko diktatoru» atzītais Lībijas vadonis, nu jau nelaiķis Muamars Kadāfi. Un vēl jau ir daudz citu, mazāk zināmu un parasti uzvalkos ģērbušos vīru, kurus šim samitam tomēr kvalificētu ne tikai viņu vadīto valstu pozīcijas visu iespējamo demokrātijas un cilvēktiesību mērījumu apakšgalā, bet arī sejas un vārdi, kas paši par sevi izklausās ievērības cienīgi – Nursultans Nazarbajevs no Kazahstānas, piemēram.

Bēdīgā ziņa gan ir tāda, ka šāda samita dalībnieku skaits no gada gadā saruktu. Ne tāpēc, ka būtu pienākušas «vēstures beigas» un demokrātijas viļņi lēni, bet neapturami aizskalotu visus autoritāros režīmus, bet drīzāk tāpēc, ka ilggadējie vadoņi tiek gāzti vai nomirst, un viņu vietā nākušajiem pie sava stila vēl jāstrādā (jaunais Ziemeļkorejas galva – vai drīzāk vaigs – Kims Čenuns ir izņēmums, un nekur citur līderu brendings nestrādā ar tādiem apgriezieniem kā Phenjanā). Var puslīdz droši teikt, ka, krītot tādiem dinozauriem kā Robertam Mugabem Zimbabvē, brāļiem Kastro Kubā un virknei vīru daudzajās arābu valstīs, kuru vārdus vairākums cilvēku vismaz Latvijā nekad nav pat dzirdējuši, viņiem neatradīsies cienīgs aizstājējs.

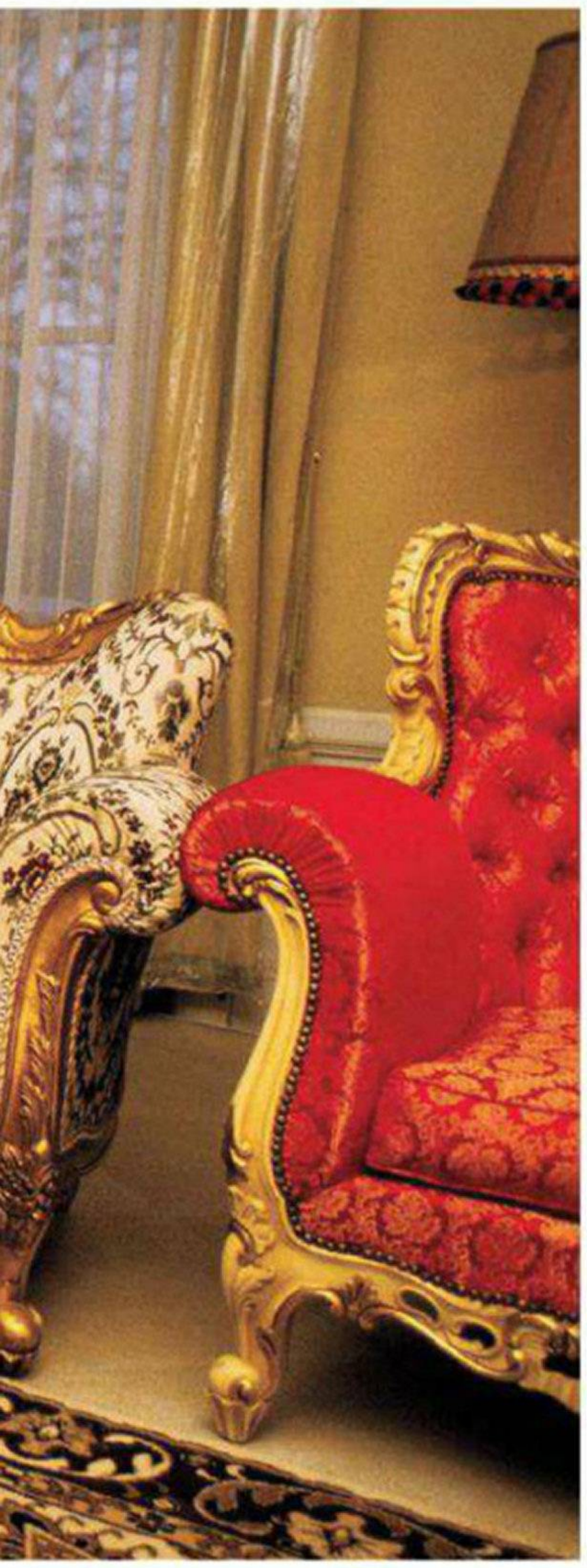
Divdesmit pirmā gadsimta sākums, kad starptautiskās politikas tematu pirmajās vietās ir tik abstraktas un dažādi definējamas lietas kā cīņa ar krīzi un terorismu, nav labvēlīgākais laiks gadu desmitiem ilgai valdīšanai ar dzelzs dūri vai vismaz tik stilīgai naudas izšķiešanai, kāda bija iespējama vēl aukstā kara laikā. Toreiz abas lielvaras – PSRS un ASV – savu pozīciju stiprināšanas vārdā piecieta un atbalstīja gandrīz jebkuru banānu republikas diktatoru, ja vien viņš nezaudēja uzticību saviem sponsoriem.

Īpaši krāšņi tas izpaudās Āfrikā, kur jaundibināto valstu vadību savās rokās ņēma visbiežāk Eiropas valstu armijās militāru karjeru veidojuši psihopāti, piemēram, Žans Bedels Bokasa, kurš 1977. gadā, iedvesmojoties no Napoleona, 22 miljonus ASV dolāru vērtā ceremonijā sevi kronēja par Centrālāfrikas Republikas imperatoru, cita starpā pasludinot sevi arī par Jēzus Kristus 13. mācekli. Kronēšanas ceremonija notika Žana Bedela Bokasas sporta pilī Bokasas ielā, netālu no Bokasas universitātes. Uz šā fona Ziemeļkorejas režīms šķiet pieticīgs un saprātīgs, bet Ļeva Tolstoja *Annas Kareņinas* pirmo teikumu par laimīgajām un nelaimīgajām ģimenēm varētu attiecināt arī uz valstīm: visas demokrātiskās valstis ir līdzīgas cita citai, katrs nedemokrātiskais režīms ir nedemokrātisks savā veidā.

Latvija, protams, pieder pirmajai kategorijai. Mūsu premjers lieliski iederas starp citiem pieklājīgi smaidošajiem Eiropas līderiem tumšajos uzvalkos, un nav šaubu, ka tikpat iederīgs būs arī nākamais, ja vien tas nebūs Aivars Lembergs. Ventspils mērs, protams, nevarētu stāvēt līdzās Ziemeļkorejas līderiem, taču vismaz Latvijas politikā nav neviena cita, kurš varētu atļauties to, ko var viņš, piemēram, TV tiešraidē atdarināt brieža buļļa saucienu riesta laikā vai pirkt reklāmas raidlaiku, lai uzdotu jautājumus Valsts prezidentam, turklāt tērpies dzeltenīgā žaketē un rozā kreklā. Jebkuram citam, šādā tērpā parādoties bērnudārza vai skolas tuvumā, būtu jārēķinās ar policijas ierašanos. Un galu galā viņa vārdā ir nosaukts pat kalns – Lemberga hūte, un tas ir nopietnāk nekā Kima Čenira vārdā nodēvēta begonija, kaut arī kalns nav sevišķi augsts.

Autoritāri režīmi noteikti ir cilvēkam draudzīgāki un ļauj pilnvērtīgāk īstenot savus sapņus nekā demokrātiskas iekārtas, kur jebkurai amatpersonai jārēķinās ar atsaukšanu, nepārvēlēšanu vai atlaišanu un jātaisnojas pat par tādiem sīkumiem kā mēbeles par 40 000 latu – Bokasa no Centrālāfrikas Republikas, ja vien būtu dzīvs, tādu sīkmanību noteikti nesaprastu. Problēma ir tikai viena – autoritāri režīmi ļauj izpausties vienam vai dažiem cilvēkiem. Ja jūs šo lasāt, tad tas nozīmē, ka dzīvojat garlaicīgā demokrātijā. Vismaz pagaidām.

Economist Intelligence Unit analītiķi pēdējo gadu laikā izdevuši jau četrus «demokrātijas indeksa» mērījumus, pēdējais no tiem valstu politisko temperatūru fiksējis 2011. gada beigās. Izrādās, gada laikā situācija pasliktinājusies visos pasaules reģionos, un demokratizācijas process kopš pašreizējās krīzes sākuma pirms četriem pieciem gadiem sācis buksēt aizvien redzamāk. Pagājušajā gadā tikai 25 valstis atzītas par «pilnīgām demokrātijām» (starp tām nav ne tikai Latvijas un – ha, ha – Igaunijas, bet savu vietu elitē zaudējušas arī, piemēram, Francija, Itālija un Grieķija). Attiecībā uz pēdējām divām pētījuma autori min, ka vēlēšanās rūdītu politiķu vietā to valdības tagad vada tehnokrāti, turklāt Grieķijā un, piemēram, arī Portugālē varu *de facto* īstenojot Latviju nesen atstājušie starptautiskie aizdevēji. Izskatās, ka arī Latvijai vismaz tuvākajā laikā ir maz cerību tikt pie uniformā tērpta vadoņa ar cigāru zobos, drīzāk demokrātiju, kuras definīcija gan nevienam nav īsti skaidra, varētu nomainīt neizteiksmīgi vīri tumšos uzvalkos. Un tad jau labāk lai paliek, kā ir.

Autoritāri režīmi noteikti ir cilvēkam draudzīgāki un ļauj pilnvērtīgāk īstenot sapņus nekā demokrātiskas iekārtas, kur jebkurai amatpersonai jārēķinās ar atsaukšanu, nepārvēlēšanu vai atlaišanu.

DARBĀ. *Draugiem.lv* birojā Agris pats savām rokām izveidojis lielu siena kaudzi, kuru viņš uzskata par lielisku interjera priekšmetu.

Mēs bliezām, bliezām, bliezām pa vārtiem, radījām dažādus produktus un pakalpojumus, kamēr viens — *draugiem.lv* — aizgāja. Un tas ir likumsakarīgi, jo, ja tu ļoti daudzas reizes mauc pa vārtiem, vienreiz trāpīsi.

Agris TAMANIS

Sociaalaa tiikla draugiem.lv lielaakaa akcionaara un radiitaaja pirmaa lielaa intervija.

PLAYBOY INTERVIJA

TEKSTS: **Ivars Āboliņš, Egīls Zirnis**
FOTO: **Reinis Hofmanis, F64**

PLAYBOY: Tev ir interesanta bērnība – līdz pamatskolas beigām teju katru gadu dzīvoji un mācījies citā Latvijas pilsētā.

TAMANIS: Jā. Pat nevaru pateikt, no kurienes īsti nāku. Tētis padomju laikos strādāja par galveno agronomu, viņu visu laiku sūtīja no viena kolhoza uz otru. Tāpēc līdz astotajai klasei paguvu pamācīties piecās dažādās skolās. Savukārt dzīvojis bērnībā esmu vēl vairākās vietās: Aknīstē, Bauskā, Ilūkstē, Mežotnē, Saulainē, Vecumniekos, Cēsīs...

Cēsīs dzīvoju arī laikā, kad mācījos Rīgas radioelektronikas aparātbūves tehnikumā. Kad mani izmeta no kojām, katru dienu ar vilcienu braukāju no turienes uz skolu un atpakaļ. Ar vilcieniem man vienmēr bijušas ļoti tuvas attiecības, Cēsīs dzīvoju blakus dzelzceļa stacijai un uz Rīgu braucu ar starpvalstu vilcienu *Čaika*. Tā atiešanas laiks bija precīzi sešos no rīta. Taču nelaime tāda, ka šis vilciens nepieturēja Oškalnu (tagad Zemitānu) stacijā, kas atradās tieši blakus manai skolai. Tāpēc brīdī, kad vilciens stacijā samazināja ātrumu, katru rītu pats atvēru durvis un lecu ārā. Ar laiku iemācījos to darīt tik filigrāni, ka varēju izlēkt, nesasitot ceļus.

PLAYBOY: Teici, ka tev vienmēr bijušas tuvas attiecības ar vilcieniem. Kāpēc?

TAMANIS: Viss sākas bērnībā. Arī psihoterapeits, kad biju pie viņa aizgājis, sākumā daudz jautāja par bērnību. Man ir interesants stāsts: tēvs bija liels ceļotājs, mēs ik pa diviem gadiem braucām kaut kur pa Padomju Savienības plašajām ārēm. Un, kad mācījos ceturtajā klasē, mēs ar vilcienu braucām uz Kaukāzu. Kādu gabalu aiz Maskavas tas apstājās mazā miestā, un mašīnists pateica, ka te kādu laiku stāvēsim. Mamma ar tēti izkāpa no vilciena, lai tirgū nopirktu tomātus, bet stāvēšanu pēkšņi atcēla, un vilciens aizbrauca. Bez vecākiem, bet ar mani iekšā...

Viens pats nobraucu visu ceļa posmu līdz Kaukāzam, vecāki galamērķī ieradās tikai dažas dienas pēc manis. Toreiz vilcieni negāja sevišķi bieži (*domā*). Gala pieturā krievu tūristi man uzcēla telti, sameta iekšā mantas, un tā es tur gaidīju vecākus. Visu šo laiku ēdu kondensēto pienu, tas kaut kā kompensēja bailes (*smejas*). Pēc tam gan tas kondensētais piens man nāca ārā tādu baltu augoņu izskatā, biju kārtīgi pieēdies.

PLAYBOY: Un kā tas viss beidzās?

TAMANIS: Ieradās vecāki, un mēs kāpām kalnos. Atceros, ka šādos brīžos tētis mani bieži ņēma kukaragā.

PLAYBOY: Bet no Ieriķu ielas kopmītnēm tevi taču neizmeta vilcienu dēļ?

TAMANIS: Es noteikti neesmu disciplīnas cilvēks, man allaž gribas paskatīties, kas ir aiz rāmja. Kopmītnēs parasti ir stingri noteikumi, un tie nebija domāti man. Bija brīdinājumi, brīdinājumi un brīdinājumi... Iespējams, iemesls bija alkohols, tikpat labi tās varēja būt kaut kādas nakts pastaigas – tur bija ļoti daudz stāstu (*domā*). Varbūt pie vainas bija tas, ka no manas ceturtā stāva istabiņas palodzes netīšām lejā noripoja 21 kilogramu smaga svaru bumba, ielaužot betonu un nokrītot biedējoši tuvu mūsu audzinātājam, bijušajam armijas majoram. Studiju laikā jau cilvēki dažādi mēdz nogrēkoties... Bet pēc izmešanas no kojām es uzreiz neatgriezos Cēsīs. Vispirms kādu laiku nodzīvoju Rīgas lidostā, uz krēsliem tur nakšņoju vairāk nekā mēnesi, un man baigi patika tas laiks.

Man nevajag 5000 ASV dolāru. Man vajag kaut ko – vooooooo! Man vajag, lai katrā trešajā mājā Amerikā būtu mūsu pakalpojums. Man vajag, lai mēs Latvijā varam nodarbināt vislabākos IT speciālistus, varam sagādāt superapstākļus un superalgas, lai viņi rada superproduktu Amerikas tirgum.

PLAYBOY: Vai tad tā vispār var? Kāpēc drošībnieki nedzina tevi no turienes ārā?

TAMANIS: Tie bija tādi laiki. Sākumā teicu, ka gaidu mammu no Jaltas. Biju taču padsmitgadnieks, un tas izklausījās ticami. Pēc tam jau apsargi, protams, saprata, ka nekādas mammas nebūs, taču iežēlojās un ārā nedzina. Diemžēl tas viss beidzās, kad uz lidostu uzaicināju savus draugus, tādu bariņu. Tā bija mana pēdējā diena tur, jo apsargiem likās, ka tas nu ir par daudz. Pēc tam, pirms atgriešanās Cēsīs, mani pieņēma viena kursabiedra mamma no Berģiem. Pirmo reizi saskāros ar tādu lietu kā disciplīna – noteiktā laikā bija jāiet gulēt un jāceļas, jātīra zobi, jāmazgājas, jāēd pusdienas tad, kad pasaka... Viss bija tik paredzams, ka, jau braucot mājās, precīzi zināju, ko darīšu jebkurā atlikušās dienas laikā. Un man tas ļoti ātri apnika, man negribējās visu mūžu nodzīvot, zinot, cikos nākamajā dienā ēdīšu brokastis.

PLAYBOY: Bet tehnikumu tu pabeidzi?

TAMANIS: Jā. Iestājos tajā ar ļoti labiem rezultātiem, taču jau otrajā kursā mani gribēja izslēgt par nesekmību. Man bija daudz darāmā – kopmītņu dzīve tā aizrāva, ka mācības palika otrajā plānā. Taču man tur ļoti patika, tur es apguvu radioelektroniku, iemācījos lodēt un programmēt. Un es ļoti, ļoti negribēju, ka mani izslēdz. Tāpēc saņēmos. Ceturtajā kursā izlaidumā jau ienesu zālē skolas karogu, jo man tikai divos priekšmetos bija četrinieki – angļu un krievu valodā.

Mani rezultāti bija tik labi, ka bez iestājeksāmeniem tiku Rīgas Tehniskajā universitātē. Tur gan sabiju tikai divus gadus, līdz aizmuku uz Latvijas Universitāti, jo biju dzirdējis, ka to ir vieglāk pabeigt. Mācījos ekonomikas vadību. Pabeidzu un iestājos maģistrantūrā sabiedriskajās attiecībās. Taču mani neinteresē sabiedriskās attiecības, tāpēc mācības ātri pametu.

Vispār tas bija laiks, kad cilvēkiem asociējos ar kaut ko nedisciplinētu, ar tādu Haklberiju Finu. Turklāt man ļoti svarīgs bija apkārtējo novērtējums – arī tad, kad tā svaru bumba no ceturtā stāva ripoja lejā, bija ļoti daudz skatītāju. Man to vienkārši vajadzēja.

PLAYBOY: Kurā brīdī sāki nodarboties ar biznesu?

TAMANIS: Latvijas Universitātes laikā. No turienes mani vairākas reizes izslēdza, un es tur vairākas reizes atjaunojos, lai nebūtu jāiet armijā – tas bija laiks, kad studentus neiesauca. Paralēli dzīvoju Salacgrīvā, man piederēja sava šņabja bode, kurā biju arī pārdevējs. Ik pa laikam uz turieni brauca bobiks ar

cilvēkiem, kas mani meklēja. Attaisīju sava kioska mazo lodziņu un uz jautājumu «Kur ir Agris Tamanis?» atbildēju, ka dažreiz viņš te mēdz būt, bet šobrīd nav.

Bet ar šņabja bodi mums gāja baigi labi – kopā ar Ati Krūzi, kurš, tāpat kā es, bija ticis pie kaut kāda kapitāla, tirgū pārdodot pašgatavotas loterijas biļetes, uztaisījām vienu veikalu un pēc tam atvērām otru Salacgrīvā blakus grāmatu veikalam, kur gāja vēl labāk. Atvērām veikalu arī Svētciemā, tādā neapdzīvotā laukumā, bet tur to nodedzināja vietējie bandīti – bija taču deviņdesmitie gadi.

Man ļoti patika laiks Salacgrīvā, blakus jūra, uzdzīve, nekādas atbildības... Tirgojām alkoholu ar trīskāršu uzcenojumu, mūsu klientūra bija jūrnieki, vietējie dzērienus pirka citur. Lētāk. Veikaliņš atradās tieši blakus ostai, bija atvērts 24 stundas diennaktī, un krievu zvejniekiem tas ļoti, ļoti patika. Starp citu, reiz no viņiem nopirku vecu *Audi Avanti* bez dokumentiem, ar to nobraukāju pāris gadu. Vēlāk Cēsīs to *Audi* iemainīju pret žiguli ar visiem dokumentiem.

PLAYBOY: Kā tas bizness beidzās?

TAMANIS: Likumsakarīgi un loģiski. Sākās, no mūsdienu viedokļa raugoties, loģiski ierobežojumi, bija jābūt dažādām saldēšanas iekārtām, veikals vairs nedrīkstēja izskatīties pēc *točkas*, naudas plūsmā nebija disciplīnas, un mums tas vairs nebija interesanti. Kad viss beidzās, kādu laiku nodzīvoju pie vienas meitenes Salacgrīvā – man vairs nebija nekā, un es nevarēju atļauties pats maksāt pat īri. Vienkārši dzīvoju bez darba – ar katru dienu cēlos arvien vēlāk un beigās gāju gulēt piecos no rīta, bet cēlos četros pēcpusdienā. Beigās jau šis dzīves ritms vairs nesakrita ar pārējiem, un es nevienu neredzēju. Ziemā pat neredzēju gaismu. Man bija pāri divdesmit, un es vienkārši eksistēju.

PLAYBOY: Ko darīji laikā, kad negulēji?

TAMANIS: Neko. Eksistēju. Taču, par laimi, Cēsu draugi redzēja, kas ar mani notiek, un iekārtoja darbā tipogrāfijā Cēsīs pie Čira. Es biju supervaizers, un man atkal gāja ļoti labi. Es pat sajutos tik drošs, ka sāku naktīs uz darba vietu aicināt Rīgas draugus. Taču tipogrāfiju apsargāja zemessargi, un kādas manas dežūras laikā viņi draugus gluži vienkārši neielaida. Tad tie mani džeki uztaisīja tik lielu teātri, ka atbrauca arī policija un ātrā palīdzība. Savukārt es vēl paguvu vienam zemessargam pateikt, ka rītdien viņš būs atlaists. Taču pienāca nākamā diena, ieradās Čiris un no darba atlaida mani. Laikam zemessargs pirmais bija ar viņu parunājies.

Vēlāk gan izrādījās, ka tā bija ļoti laba diena. Atcerējos, ka Cēsīs ir *Lattelecom*, man ir atbilstoša izglītība, un taisnā ceļā devos uz turieni pieteikties darbā. Sagadīšanās dēļ izrādījās, ka tieši tajā dienā notiek konkurss uz tikko izveidotā 118 operatoru dienesta vadītāja vakanci, un mani pieņēma darbā. Un tā 1996. gada 1. aprīlī bija mana pirmā darbadiena. Darbā ierados nedaudz nobružāts un ar nedaudz apdauzītu seju (*smejas*).

PLAYBOY: Kāpēc tā?

TAMANIS: Tāpēc, ka pirms divām nedēļām biju sācis atzīmēt darba dabūšanu. Toreiz biju arī dīdžejs, un ar biedriem izlēmām aizbraukt ciemos pie Balvu dīdžejiem. Braucām ar manu veco žigulīti, bijām iedzēruši, un es, lai nebūtu problēmu ar likuma sargiem, uzvilku sava drauga policista formas žaketi. Apsēdos blakus šoferim, un mēs devāmies ceļā. Smiltenes aplī mūs apturēja policija, atceros, ka vēl teicu policistam, ka visu kontrolēju un satraukumam nav pamata. Taču brīdī, kad izkāpu ārā, viņi pamanīja, ka man ir tikai policista formas žakete un balti džinsi. Tad arī viss nogāja greizi. Pēc divdesmit minūtēm mēs, visi žigulī sēdošie, jau atradāmies policijas bobika aizmugurē un braucām uz Valku.

Mūs ielika aiz restēm. Sāku skaidrot policistiem, ka pazīstu Valkas mēru Ventu Armandu Kraukli. Viņš bija dziedātājs, es – dīdžejs, un mums bija izveidojies kaut kāds kontakts. To, ka Vents šo problēmu nokārtos, skaidroju tik pārliecinoši, ka policisti, man gan īsti neticot, piekrita piezvanīt viņam uz mājām un iedot klausuli man. Taču bija divi naktī, klausuli pacēla Venta sieva, kura pateica, ka viņš guļ, un nolika klausuli. Man nekas cits neatlika, kā notēlot sarunu, kurā Vents ir ļoti pretimnākošs un saka, ka labprāt uzņems mūs pie sevis. Pateicu policistiem, ka Vents mūs gaida, un mūs palaida vaļā. Aizgājām uz vietējo viesnīcu, bet nekādu dokumentu un arī naudas mums īsti nebija. Taču mūsu vidū bija tāds Ivo Kiršblats ar *Vakaru Ziņu* žurnālista darba apliecību. Pārliecinājām iekšā laidēju pieņemt šo apliecību kā ķīlu. Domāju, ka tā tur stāv vēl šodien... No rīta aizbēgām, taču, tā kā policija bija mums atņēmusi mašīnu, tālāk nācās doties ar autobusu. Vispirms nostopējām tādu, kurš mūs bez maksas aizveda līdz Gulbenei, tad kaut kā tikām arī līdz Balviem un tur kādu laiciņu ar tiem dīdžejiem padzīvojāmies. Bija iedzeršanas, arī avārija, kuras laikā es pamatīgi sasitu seju, un tāds, galīgi apdauzīts un uzdzīves nogurdināts, es ierados darbā.

Bet tas darbs mani ļoti aizrāva. Izrādīju lielu iniciatīvu un pat uztaisīju loģistikas optimizāciju, kas darbojas vēl šodien. *Lattelecom* dažādās darba vietās kopumā nostrādāju desmit gadus.

PLAYBOY: Cik augstu uzkalpojies?

TAMANIS: *Lattelecom* mani sūtīja uz mācībām un kursiem, es braucu komandējumos, man piešķīra dienesta auto. Es biju kļuvis nedaudz kārtīgāks (*smejas*). Vispār tiku līdz inovāciju nodaļas direktora amatam. Kā jau teicu, ar pārrāvumu nostrādāju tur līdz 2006. gadam. *Lattelecom* man bija liela brīvība, varēju eksperimentēt, kļūdīties un taisīt pakalpojumus, kuri nevienam nav vajadzīgi. Toties es ļoti daudz mācījos, tas posms iemācīja strukturizēt darbu no idejas līdz rezultātam. Bet līdz ar šīm zināšanām nāca arī ambīcijas. Zemapziņā sapratu, ka gribu būt pēdējā persona, kas nosaka, kādiem pakalpojumiem būs būt. Man nepatika, ka ir tā, ka to nosaka kāds onkulis, kuram varbūt brīdī, kad izklāstu savu ideju, ir slikts garastāvoklis. Man bija jākļūst par to onkuli, taču taisīt biznesu vēl nebiju gatavs.

Tāpēc aizgāju uz tādu uzņēmumu kā *DEAC* un sāku veidot uz īsziņām balstītus pakalpojumus. Mēs bijām īsziņu biznesa pionieri Latvijā – panācām, ka tās var būt gan maksājuma veids, gan mārketinga līdzeklis. Taču bijām maza grupa mazā uzņēmumā, un es vairs nedrīkstēju kļūdīties, visu laiku vajadzēja, lai nāk nauda. Biju pieradis, ka man nepiekasās, taču privātais bizness tik daudz kļūdu vienkārši nepieļauj.

Tāpēc izdomāju ļoti skaistu manevru – zvanīju tam pašam *Lattelecom* un par 10 000 latu pierunāju viņus nopirkt šo īsziņu biznesu. Nopirkta tika visa mūsu nodaļa, un tas bizness uzņēmuma paspārnē darbojas vēl joprojām.

Tā es atgriezos *Lattelecom*. Bija 2004. gads. Dzīvoju Briāna ielas komunālajā dzīvoklī kopā ar Lauri Libertu. Lauri bija pametusi meitene, viņam bija trīsdesmitgadnieka krīze, viņš bija depresīvs, un viņam ne par ko nebija intereses. Lauris bija ieracies sevī. Mēs staigājām pa klubiem, es dzēru, taču vienā brīdī kaut kā nomierinājāmies un izlēmām, ka vajag savu biznesu. Bet privātajam biznesam nepieciešams vismaz kaut kāds starta kapitāls. Te nu bija labi, ka strādāju *Lattelecom*. Par manu naudu noalgojām programmētāju, kuram maksājām 150 latus mēnesī, iemitinājām viņu brīvajā istabā un sākām taisīt visādus projektus. Tie visi bija interneta projekti: mēs organizējām auto tirdzniecību, tirgojām aprakstītus tēkreklus, taču tie bija maziņi biznesiņi, ar ko pietika tikai kartupeļiem un īres maksai.

Bet beigās mums tomēr uzsmaidīja veiksme – viens projekts aizgāja. To sauca *draugiem.lv*. Tad es ar savu algu dabūju 3000 latu kredītu vienā no bankām un nopirku pirmo serveri, mums tas ir vēl tagad. Taču pēc nedēļas mums jau atkal trūka servera resursu, jo cilvēkiem mūsu produkts patika, klientu pieplūdums bija lielāks, nekā mēs spējām nest. Jaunu kredītu mums nedeva, bet intuitīvi sapratām, ka te ir bizness. Naudu tas vēl nenesa, bet zinājām, ka nesīs (*domā*). Un es strādāju *Lattelecom* un pārdevu šo ideju viņiem, iestāstīju, ka no mikromaksājumiem viņi dabūs ļoti labu peļņu. Nolēmām, ka Lauris ir formālā un vienīgā *draugiem.lv* seja un *Lattelecom* saņem daļu mikromaksājumu.

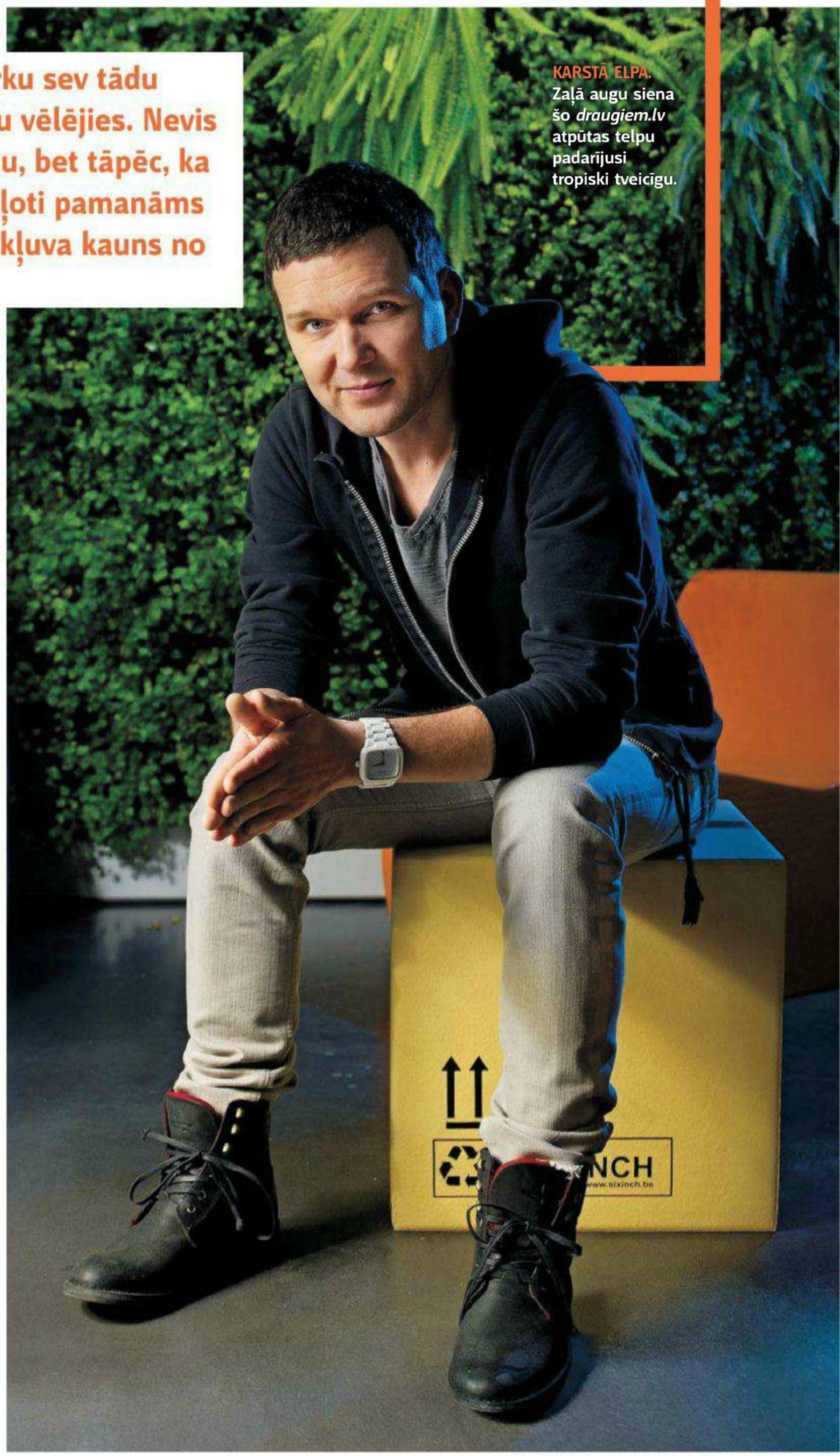
PLAYBOY: Cik liela tā daļa bija?

TAMANIS: Detaļās neizplūdīšu.

PLAYBOY: Neoficiāli dzirdēts, ka tā daļa bija neproporcionāli liela.

TAMANIS: Vienojāmies, ka viņi saņem kaut kādu daļu. Viņi iedeva serverus, un mēs

Pirms četriem gadiem nopirku sev tādu mašīnu, kādu vienmēr esmu vēlējies. Nevis tāpēc, lai pagarinātu krāniņu, bet tāpēc, ka varēju to atļauties. Tas bija ļoti pamanāms *BMW*. Taču vienā brīdī man kļuva kauns no tās mašīnas.

KARSTĀ ELPA. Zaļā augu siena šo *draugiem.lv* atpūtas telpu padarījusi tropiski tveicīgu.

radījām pakalpojumus. Tā tas bija tik ilgi, kamēr ģeometriskā progresija attiecībā uz jauniem lietotājiem gāja uz augšu un katru mēnesi tika pārsisti ieņēmumu rekordi.

PLAYBOY: Tad valsts uzņēmums guva peļņu no *draugiem.lv* darbības?

TAMANIS: Jā, tā bija. Tad mūsu ģeometriskā progresija sasniedza loģisko piepildījumu, cilvēki tik daudz vairs nenāca klāt, taču turpināja radīt saturu. Un mums vajadzēja jaunas un jaunas atmiņas. *Lattelecom* ieņēmumi samazinājās, un viņi vairs nebija tik ļoti ieinteresēti radīt jaunus serverus. Šī sadarbība, protams, nebija ilgstoši dzīvotspējīga. Tāpēc sākām domāt, kā no situācijas izkļūt (*nopūšas*). Un mēs no tās situācijas izgājām. Es nevaru stāstīt, kā, bet tas bija apvērsums. Taču vienlaikus viss bija godīgi, un neviens no mums cietumā nesēž.

PLAYBOY: Šķirāties kā draugi?

TAMANIS: (*Domā.*) Teiksim tā – mēs sasveicināmies, kad viens otru redzam. Esam mēģinājuši vairākas reizes tos cirvjus norakt, mēs cienām viens otru, un redzamajā daļā viss ir kārtībā.

PLAYBOY: Vai tas nozīmē, ka ir arī neredzamā daļa?

TAMANIS: Jā, un tur, es domāju, tā īsti viss vēl nav kārtībā. Jo mums ir daži pakalpojumi, kas neiet tik raiti, kā tiem vajadzētu iet, un neiet varbūt tieši ārēja spiediena dēļ. Neņemos apgalvot, ka kāds tiešām to dara, bet tas ir iespējams, un mēs to izjūtam.

PLAYBOY: Kas tie ir par produktiem, kuri neiet tik labi, kā jums gribētos?

TAMANIS: *Draugiem.tv*. Un nav tā, ka mums neietu tāpēc, ka trūktu zināšanu, tehnikas vai resursu.

PLAYBOY: Kāpēc par portāla publisko seju kļuva Lauris Liberts, nevis tu?

TAMANIS: Tāpēc, ka viņš bija publiskā seja. Es biju aizņemts ar jaunu platformu, jaunu serveru radīšanu. Tas bija mans darbs. Bet viņa darbs bija runāties. Es zinu, ka sākumā viņam gaužām neveicās, jo pirmie mēģinājumi radīja iespaidu, ka viņš ir iedomības kalngals.

Bet tas ātri mainījās. Mums bija Guntars Meluškāns, kurš vienmēr sēž uz zemes un kurš pateica: Lauri, piedod, bet tas, ko tu pateici, bija augstprātīgi. Un tad kādu laiku, lai gan Lauris palika oficiālā seja, ar presi runāja Meluškāns. Viņš to mācēja labāk.

PLAYBOY: Kāpēc tev ir tik būtiski vairāk uzņēmuma akciju nekā Laurim (Tamanim pieder 89,17 procenti akciju, Libertam – 4,72 procenti, – *red. piez.*)?

TAMANIS: Lauris šeit vairs nedzīvo. Viņš dzīvo Amerikā, lai radītu jaunus pakalpojumus, lai iepazītu amerikāņu patērētāju sabiedrību, lai saprastu, kas viņiem vajadzīgs. Mēs tagad esam brigāde, kas realizē viņa idejas. Viņš uz vietas saprot, kas vidējam amerikānim ir nepieciešams, un mēs šeit viņam to taisām. Rīkojamies līdzīgi, kā tas bija *draugiem.lv* gadījumā. Mēs bliezām, bliezām, bliezām pa vārtiem, radījām dažādus produktus un pakalpojumus, kamēr viens aizgāja. Un tas ir likumsakarīgi, jo, ja tu ļoti daudzas reizes mauc pa vārtiem, vienreiz trāpīsi. Nekad nebūs tā, ka tu mauc visu dzīvi un nekad netrāpi. Ir vienkārši ļoti jāgrib trāpīt, ļoti jātic. Tiem cilvēkiem, kas nav trāpījuši vārtos, vienkārši beigusies neatlaidība. Jo rezultāts agrāk vai vēlāk būs.

PLAYBOY: Vai tie vārti ir tik ļoti maziņi, kā pieņemts uzskatīt?

TAMANIS: Ir ļoti maziņi, bet tajos var trāpīt. Turklāt man nevajag 5000 ASV dolāru. Man vajag kaut ko – *vooooooo*! Man vajag, lai katrā trešajā mājā Amerikā būtu mūsu pakalpojums. Man vajag, lai mēs Latvijā varam nodarbināt vislabākos IT speciālistus, varam sagādāt superapstākļus un superalgas, lai viņi rada superproduktu Amerikas tirgum. Un Laurim patlaban vajag naudu, lai varētu tur dzīvot un pētīt.

PLAYBOY: Jūs vēl neesat trāpījuši tajos Amerikas vārtos?

TAMANIS: Vēl neesam.

PLAYBOY: Cik sitienu jau esat aizsituši garām?

TAMANIS: Līdz desmit reizēm. Bet, ja tu tur trāpi, tad visam ir zaļā gaisma. Un kļūdas ir visiem. Mēs esam ļoti daudz kļūdījušies, treknajos gados veidojot biznesus, kuri vienkārši nav mūsējie.

PLAYBOY: Kādas kļūdas pieļāvāt?

TAMANIS: Domājām, ka vieglu peļņu var gūt, pērkot un pārdodot nekustamos īpašumus. Tas bija tāds bara instinkts – likās, ka visi tā dara. Tas vispār bija *crazy* laiks – tu izsauc santehniķi, bet viņš piebrauc ar *Porsche Cayenne* un arī ne jau uzreiz.

OK, man nav problēmu, brauc, ar kādu mašīnu gribi, bet tomēr kaut kas īsti pareizi nebija. Pakalpojumi bija neadekvāti dārgi, nebija pieejami, tirgus bija izkropļots. Tāpēc esmu ļoti priecīgs, ka tas burbulis pārsprāga, un tā bija laba mācība arī mums. Piemēram, mums pie Ādažiem ir pilsētas lieluma zemes gabals. Ko mēs ar to darīsim, es nezinu, katrā ziņā ne jau pilsētu būvēsim. Mums ir dolomīta raktuves Latgales pusē, nekad tur neesmu pat bijis. Es zinu, ka esam pa labi, pa kreisi devuši galvojumus bankām, un tagad maksājam mūsu draugu kredītus. Un līdz ar to ir nākuši klāt visādi īpašumi, par kuriem es nekad mūžā nebūtu iedomājies, ka mums kaut kas tāds būtu jāpērk.

PLAYBOY: Tad jūs paši nemaz nepirkāt tās dolomīta raktuves Latgalē?

TAMANIS: Taču ne. Pasarg, Dievs! Mēs galvojām. Tāpat mēs tikām pie miljonu vērta milzīga dzīvokļa Tomsona terasēs. Tas viss mums nāk mantojumā, mēs pārāk daudz ticējām, ka mūsu draugiem aizies bizness, pat neiedziļinoties, kas tas vispār ir. Un mēs nemācējām pateikt nē.

Toties tagad es pavisam noteikti māku pateikt nē. Ja man kāds zvana un saka, ka ražos biodegvielu, alternatīvo enerģiju, tas tagad ir ļoti populāri, un prasa, vai es negribu nākt *doļā*, atbildu: nē, paldies! Un, ja man tālāk saka: banka arī tic, ka tas projekts aizies, mums tikai vajag kādu, kas galvo, jo nevar neizdoties, Eiropas nauda arī ir tepat, es vienalga atbildu: piedod, nē!

PLAYBOY: Un vairs nekad nesaki jā?

TAMANIS: Dažreiz saku. Taisi jaunu projektu, ieguldi naudu, lodē, dari, ko gribi, – varam dot investīcijas, bet lai tas ir kontrolējamā diapazonā: internets, radiotehnika, procesori. Tas ir tas, ko esmu spējīgs novērtēt un jau pašā sākumā saprast, vai tai idejai ir potenciāls.

PLAYBOY: Vai jums ir bijuši arī veiksmīgi blakusprojekti?

TAMANIS: Ir un diezgan daudz. Mums ir *perkamkopa.lv*. Mums ir telemetrijas pakalpojumi – mēs spējam kontrolēt lielās kravas mašīnas, kas kaut ko pārvadā. Mēs ieliekam izsekošanas iekārtas un redzam, ja viņi novirzās no maršruta, zog degvielu vai brauc dzēruši. Un mums ir gadžets, ko ieliek tajos aparātos, kuros tirgo dažādas uzkodas un dzērienus, un, pateicoties tam, no biroja var redzēt, kad tas atkal ir jāuzpilda. It kā elementāra lieta, bet neviens neko tādu iepriekš nebija izdomājis. Viena kompānija, kurai pieder desmitiem miljonu šādu mašīnu, tikko interesējās, vai varēsim viņiem nodrošināt pirmo porciju. Mums ir daudz biznesu. Man biznesā patīk būt līdz brīdim, kamēr tas ir saskaņošanas procesā. Svarīgi, lai pakalpojums būtu viegli un intuitīvi uztverams. Kad parādās pirmais prototips, eju no tā prom un ķeros pie nākamās idejas.

PLAYBOY: Ir arī tādas fičas, kas pašam liekas ļoti labas, bet neizskaidrojamu iemeslu dēļ vienkārši neaiziet?

TAMANIS: Jā. Mums bija doma dažādiem produktiem – krūzes paliktņiem, dvielīšiem, maziem aksesuāriņiem – drukāt virsū uzrakstus pozitīvai dienai. Uzrakstus ar motivāciju darīt pasauli skaistāku. Tādi smuki, stilīgi, mūsdienīgi un ne pārāk dārgi suvenīri. Taču cilvēkus tie neinteresē, neviens tos nepērk. Tāpat *SportSnaps* pakalpojums. Kā tas, *fuck*, varēja neaiziet? Mēs to izmēģinājām Polijā, Anglijā, Amerikā, bet nekā. Doma bija, ka dažādi fotogrāfi lielos sporta pasākumos, iepriekš neko nesaskaņojot, bildē sportistus. Un tad viņi aiziet mājās, salādē attēlus portālā, tago sportistu numurus, un tālāk tas sportists ienāk portālā un atrod ļoti daudz bilžu ar sevi. Savukārt fotogrāfs pats izdomā cenu, par kādu to bildi pārdot. Mēs bijām tiešām lielos pasākumos, Londonas maratonā pat, bet, nē, cilvēkus tas neinteresē. Es to vienkārši nesaprotu, jo pasaulē nav līdzīgu pakalpojumu. Tagad mēs to esam slēguši.

PLAYBOY: Vai *draugiem.lv* joprojām ir jūsu pamatbizness?

TAMANIS: Jā, *draugiem.lv* ir mūsu māte barotāja. Bet mums ir ļoti daudz veiksmīgu biznesu.

PLAYBOY: Vai šajā laikā neviens nav gribējis *draugiem.lv* pirkt?

TAMANIS: Mums patīk, ka mums ir šāds portāls. Tā ir mašīna, kas strādā, mēs neredzam tuvojošos norietu, un ir viena cena, ko vienmēr esam nosaukuši interesentiem. Es to šeit nenosaukšu, taču tā vienmēr bijusi nemainīga un ir pietiekami liela, lai neviens negribētu tai piekrist.

PLAYBOY: Vai *Facebook* nekad nav izteicis piedāvājumu?

TAMANIS: Nē. Viņi grib iekarot pasauli vienkāršākiem līdzekļiem.

PLAYBOY: Latvija ir viena no nedaudzajām Eiropas valstīm, kur sociālo tīklu segmentā līderis ir nevis *Facebook*, bet lokālais produkts. Kāpēc lai viņi negribētu paplašināt savu portfeli?

TAMANIS: Nē, tā nav taisnība. Latvija ir nevis viena no nedaudzajām, bet vienīgā valsts Eiropā, kur līderis ir lokālais produkts. *Draugiem.lv* pēc būtības ir personiskāka, intīmāka vide. Lietotāju savstarpējā komunikācija notiek, apmeklējot citam cita profilus. Cilvēkam, kurš nav *draugiem.lv* lietotājs, būs pārsteigums, ka mūsu populārākais maksas pakalpojums ir maksa par profila statistiku, respektīvi, cilvēki maksā par to, lai redzētu, kas ielūkojies viņu profilos. Tas ir tas pats, kas ar ceļošanu. Es pabraukāju pa pasauli, paskatos, kā tur ir, iepazīstos ar jauniem cilvēkiem un tad gribu atbraukt mājās. Un sociālo tīklu pasaulē latvietim tās mājas ir *draugiem.lv*.

PLAYBOY: Tu pats esi aktīvs *draugiem.lv* lietotājs?

TAMANIS: Esmu ļoti aktīvs lietotājs. Es maksāju arī par mūsu pakalpojumiem, jo man patīk, ka varu izbaudīt to procesu tieši tādu, kādu to izbauda mūsu klienti. Gribu redzēt, kurā vietā kaut kas nav tā.

PLAYBOY: Pieminēji braukšanu pa pasauli. Vai pats esi dzīvojis ārpus Latvijas?

TAMANIS: Esmu, bet ne ilgi. Tie ir bijuši divi mēneši Barselonā, kur mācījos

spāņu valodu. Bet posmā, kad jau gribēju tirgū pirkt augļus, sapratu, ka tā ir nevis Spānija, bet Katalonija. Cilvēkam, kurš mēģina runāt spāņu valodā, tur bez ceremonijām pasaka: spāņi, vācieties uz savu Spāniju! Un ar to gājienu uz tirgu manas spāņu valodas studijas arī beidzās (*smejas*).

PLAYBOY: Bet vai tu iemācījies spāņu valodu?

TAMANIS: Tam tomēr ir vajadzīgs ilgāks laiks. Mēnesi esmu padzīvojis arī Austrālijā. Tur biju savā trīsdesmitgadnieka krīzes posmā, man vajadzēja atrast sevi, tas bija vēl pirms *draugiem.lv*.

PLAYBOY: Kas ar tevi bija noticis?

TAMANIS: Man likās – *fuck*, man ir trīsdesmit gadi, un es neko neesmu sasniedzis. Tāpēc 2001. gada pavasarī aizbraucu uz Austrāliju. Nolaidos Sidnejā, noīrēju mašīnu un sāku braukt līdz kādus 7000 kilometrus attālajai Tomsvilai. Gribēju ņemt stopotājus, runāties ar viņiem un dzīvot bez kādiem plāniem, vadoties pēc apstākļiem. Bet mani neviens ne reizi nenobalsoja, tur to neviens nedara, tur 500 kilometru ceļa posmā starp pilsētām ir tikai balti ķenguru skeleti un neviens pat pretī nebrauc. Taču es kārtīgi padzīvojos ar sevi, kārtīgi izbimbājos, sapratu, kas ir noticis, un nolēcu ar izpletni no 11 000 pēdu augstuma. Tas lēciens ir iemūžināts video, kuru gan nevienam nerādīšu. Pirms tam nemaz nezināju, ka varu izveidot tik briesmīgu mīmiku, kāda man ir tā lēciena laikā.

PLAYBOY: Tavas eksistenciālās pārdomas pēc tā lēciena pārgāja?

TAMANIS: Jā, sapratu dzīves jēgu, un man vairs nebija nekādas krīzes. Tālāk braucu dziedādams. Dzīvoju *backpacker*'os par trim dolāriem, socializējos, un bija baigi labi.

Iepazinos ar itāļiem, bijām aizbraukuši uz Hamiltona salu, nokavējām atpakaļbraucienu un gribējām tur nakšņot. Bet tā ir privāta sala, un vietējie *security guys* pateica: ja nakšņosim zem klajas debess, mūs izraidīs no kontinenta, vienīgajā viesnīcā par nakti bija jāmaksā 10 000 dolāru, un mēs kaut kādā veidā sarunājām laivinieku, kurš mūs pārcēla atpakaļ uz otru pusi. Tad ar tiem itāļiem šķīrāmies un pēc kāda laika atkal nejauši satikāmies Singapūras lidostas pīpētavā 11 000 kilometru attālumā no turienes. Pasaule, izrādās, ir ļoti maziņa.

PLAYBOY: Tad iznāk, ka Austrālijā tu sevi atradi un lietas aizgāja uz augšu?

TAMANIS: Domāju, ka tā bija. Kad atbraucu atpakaļ, biju pārliecinātāks par savām spējām, nebiju tik kautrīgs par savām idejām, biju kļuvis uzstājīgāks. Mana personība turpināja veidoties līdz trīsdesmit gadu vecumam, un katrs ceļojums samazināja kaut kādu kompleksu daļu. Kādreiz man nebija viedokļa, bet tagad ir. Un esmu gatavs to mainīt katru dienu. Ceļošana un sarunas ar cilvēkiem veido informācijas kopumu, balstoties uz ko es pieņemu savus lēmumus. Bet zināšanas var mainīties, laikam ejot, un laika posms var nebūt garš. Piemēram, man ir sapulce, kurā uzzinu kaut ko jaunu, un diametrāli mainu viedokli. Es nepieķeros lēmumiem.

PLAYBOY: Birojā esi katru dienu?

TAMANIS: Jā, man patīk šeit. Tas ir vienīgais iemesls. Man patīk socializēties, man patīk lodēt, ko pāris reižu nedēļā arī daru, taču tādu īstu pievienoto vērtību no sevis te nejūtu. Labi, esmu radījis vidi, kas man liekas svarīga jebkurā darbā. Cilvēkiem ir jāļauj spēlēties viņu smilšu kastē, un lietām, kas te saliktas, ir jāatrodas pareizajās vietās.

PLAYBOY: Kad jūsu bizness aizgāja un sāka parādīties nauda, tu nejuties kā smilšu kastē un nesāki pirkt visādas jaunas mantiņas?

TAMANIS: Es ceru, ka tas mani nesačakarēja. Agrāk izdzīvoju ar 10 latiem nedēļā un katru dienu mizoju kartupeļus. Tāpēc skaidrs, ka man bija iekārotas mantiņas, bija draugi, ar kuriem kopā mācējām pavadīt brīvo laiku, un nauda gāja. Pirms četriem gadiem nopirku sev tādu mašīnu, kādu vienmēr esmu vēlējies. Nevis tāpēc, lai pagarinātu krāniņu, bet tāpēc, ka varēju to atļauties. Tas bija ļoti pamanāms *BMW*. Taču vienā brīdī man kļuva kauns no tās mašīnas, jo cilvēki pie luksoforiem uz mani nepārtraukti skatījās, man pat izveidojās ieradums brīdī, kad apstājos pie luksofora, nodurt skatienu vai spaidīt telefona pogas. Lai nebūtu jāatbild uz tiem skatieniem.

PLAYBOY: Tā nauda nāca pamazām vai uzreiz vienā brīdī uzradās vesela čupa?

TAMANIS: Es teiktu, ka uzreiz bija čupa. Kāpinājums, salīdzinot ar to, kas man bija, jau pirmajā mirklī iznāca ļoti liels. Bet es aiz inerces turpināju dzīvot tajā pašā komunālajā dzīvoklī. Tā nodzīvoju vēl trīs gadus, lai gan sen jau varēju atļauties citu dzīvesveidu.

Un arī tagad man ir tikai 55 kvadrātmetrus divstāvu vienistabas dzīvoklis Rīgas centrā. No turienes viegli varu nokļūt jebkurā vietā un esmu apmierināts. Man ir svarīgi dzīvot centrā, man patīk pilsēta. Es nemāku aizbraukt uz laukiem un baudīt dabas skaistumu. Man ļoti patīk daba, esmu romantisks, taču uzreiz pēc tam ir vajadzīga pilsēta.

PLAYBOY: Vai tev ir bērni?

TAMANIS: Man ir tikai 42 gadi. Mans dzīvesveids neļauj piezemēties, mani tas traucētu. Tad es naktī nevarētu nopirkt biļeti rīta lidojumam uz kaut kurieni smelties iedvesmu. Tā vairs nebūtu mana dzīve. Mēs ar Līvu Jaunozolu neesam tam gatavi, teiksim tā.

Bet gan jau pienāks laiks. Ap trīsdesmit gadiem man ļoti gribējās sīčus, 28 gadu vecumā tam biju tuvāk nekā jebkad, biju ļoti tuvu ģimenes attiecībām. Bet tagad jāsaka: paldies Dievam, ka man toreiz neizdevās. Jo esmu pietiekami liels egoists, es mīlu sevi un brīvību. Un ģimene uzliek pienākumus un ieliek rāmjos. Tev var būt, cik vien gribi, moderna ģimene, bet tev būs jārūpējas.

PLAYBOY: Bet tu jau teici, ka tavs viedoklis jebkurā brīdī var mainīties.

TAMANIS: Arī fakts. To es nenoliedzu. Bet patlaban es tam neesmu gatavs. Es reiz ar vīna glāzi rokās prasīju Līvai Jaunozolai: kad tev būs bērni? Viņa atbildēja: neprasi man to tagad, man ir trīsdesmit, man vēl ir daudz laika, un ar tevi par to es runāšu tad, kad mums pienāks laiks. Un tad viņa iepauzēja un pateica: jā, bet līdz trīsdesmit trijiem tam jābūt obligāti. Tā ka tās sievietes kaut ko rēķina savā galvā.

PLAYBOY: Pieminēji vīna glāzi. Esi vīnu baudītājs?

TAMANIS: Nē. Bet dzeru arī vīnu. Pamatā man patīk konjaks un viskijs. Rumi un šņabji man nepatīk. Šņabi neesmu dzēris jau divdesmit gadu. Taču manam brālim garšo šņabis, ģimenes svētkos es viņam vienmēr nopērku kādu labu pudeli.

PLAYBOY: Kuri no konjakiem tev patīk?

TAMANIS: Es neorientējos konjakos. Pa-

«Sakiet, dakter, vai ir iespējams ielikt man tādas krūtis, lai es pret priekšmetiem vispirms atsistos ar tām, nevis ar degunu?»

rasti pērku pudeli, uz kuras rakstīts *V.S.O.P.*, jo zinu, ka tas ir vidējas cenas dzēriens. Bet man ir mīļākais viskijs – *Maker's Mark*. Tas arī nav baigi dārgais, tas ir tāds labs jeņķu burbons.

PLAYBOY: Par sportu interesējies?

TAMANIS: No sporta mani interesē tikai orientēšanās. Draugs pirms gada ievilka mani mežā, un kopš tā brīža mēs katru otro dienu skrienam sešus līdz astoņus kilometrus un orientējamies. Man ir izveidojies pieradums, turklāt tā ir socializēšanās. Tāpat pēc desmit gadu pārtraukuma esmu atsācis peldēties Latvijas ūdenstilpēs. Pirms tam man likās, ka peldēšanās nav man, ka man ir par aukstu. Taču, kad pēc treniņa nāc ārā no ūdens, tu esi kā piedzimis no jauna, pilnīgi restartējies. Tu vari atkal izdomāt, kā tērēsi savu nākotni.

PLAYBOY: Tu nekad nestaigājot uzvalkā. Tā ir?

TAMANIS: Kādreiz uzvelku žaketi. Bet tikai tad, ja ārā nav auksts, žakete ir plāna, un apakšā var pavilkt tēkreklu. Taču uz bērēm vai kāzām es žaketē neeju. Vispār jau mums birojā neviens nestaigā uzvalkā. Jurists pirmās trīs dienas nāca, bet tad sajutās neērti.

PLAYBOY: Ja mēs atgriežamies pie jūsu mēģinājumiem trāpīt Amerikas vārtos, vai nevar iznākt tā, ka trāpāt tik precīzi, ka beigās nopērkat *Facebook*?

TAMANIS: Tas nav principa jautājums.

PLAYBOY: Bet teorētiskā līmenī latvieši ko tādu var izdarīt?

TAMANIS: Protams, var. Man par latviešiem ir viedoklis, ka mēs, būdami ziemeļnieki, neuzvelkamies, necepamies. Tikai mums pašiem liekas, ka mēs cepamies, bet, ja paskatās, kā dienvidnieki cepas, tad ir skaidrs, ka mēs pat neuzvelkamies. Latviešos ir tāds biklums. Citas tautas ir agresīvākas. Latvietis vairāk stāv maliņā un nezina, vai šis ir tas mirklis, kad jāceļas kājās. Latviešiem ir labas idejas, bet viņi nemāk tās tirgot un pasniegt.

NO APAKŠAS. Savu ceļu Agris sācis no pašas apakšas, dzīvē izejot gandrīz visus iespējamos karjeras attīstības posmus.

Līdz ar to kāds šīs idejas nosper un tirgo tālāk kā savas. Mums ir par maz uzņēmības, latviešiem nav ambīciju nopirkt *Facebook*. Tas savas slavas virsotnes jau ir izdzīvojis. Nopirkt *Facebook* jau ir pagātne. To var darīt tikai naudas dēļ. Bet kāpēc?

PLAYBOY: Vai nav arī tā, ka latviešiem patīk noliegt visu savējo un priecāties par visu svešo?

TAMANIS: Jā, tā diemžēl ir. Latvieši vispirms saka nē, pat neklausoties tālāk. Viņi tā dara tāpēc, ka nav īsti droši un baidās no pārmaiņām. Bet vispār jau Latvija ir vienīgā vieta, kur es gribētu dzīvot; ja mēs salīdzinām ar citām pasaules un pat Eiropas valstīm, te viss ir ļoti, ļoti labi. Ja cilvēks ir paceļojis un viņam ir uz ko balstīt savu viedokli, viņš redz, ka te ir ārkārtīgi laba dzīve. Ja cilvēkam nav uz ko balstīt savu viedokli, viņš dzīvo kā mucā, tāpēc latviešiem vienkārši vajag vairāk redzēt. Latvijā viss ir kārtībā. Mēs tikai nemākam to novērtēt. Mēs baigi ātri pierodam pie tā, kas mums ir, sākam uztvert to kā pašu par sevi saprotamu un sakām: mums nekā nav, dodiet mums vēl kaut ko, jo pie tā, kas mums ir, esam tik ļoti pieraduši, ka domājam – tā tam ir jābūt. Bet varbūt tas ir arī labi, jo mēs visu laiku prasām vairāk un vairāk. Varbūt tas ir veids, kā latviešiem neiznīkt.

Kopā abonēt lētāk!

DB kopā ar žurnālu Una, Playboy, Ilustrētā Zinātne, Ilustrētā Pasaules Vēsture vai Ilustrētā Junioriem

par 15% lētāk!

Izveido **savu** komplektu **6**, **9**, **12** vai **15** mēnešiem

www.e-kiosks.lv OK abonē un lasi

TEKSTS: Linda Krūmiņa FOTO: gettyimages, publicitātes foto

Kafija kā kults

AMERICAN WAY. Realitātes šovu zvaigzne Kima Kardašiana iziet ielās ar vienreizējas lietošanas kafijas glāzi. *Starbucks* jau gadiem pūlas atrisināt atkritumu kalnu problēmu.

Kļūdās tie, kas domā, ka kafijas giganta Starbucks nosaukumu veido divu vārdu star — zvaigzne — un bucks — dolāri — savienojums. Tiesa, stāsts ir gan par zvaigzni, gan par dolāriem. Miljoniem dolāru un nemainīgi labu kafiju.

IDEJA

Trīs draugi no Sietlas – Džerijs Boldvins, Zevs Sigels un Gordons Boukers – 1971. gadā katrs no saviem iekrājumiem «sakasīja» 1350 dolāru un vēl piecus tūkstošus aizņēmās no bankas, lai uzsāktu biznesu – atvērtu kafijas veikaliņu. Nevienam no trijotnes nebija ne mazākās pieredzes nedz sabiedriskajā ēdināšanā, nedz veikala turēšanā, toties bija liela mīlestība uz kafiju. Viņu iedvesmotājs bija holandiešu imigrants Alfrēds Pīts, kurš jau kopš piecdesmitajiem gadiem pelnīja iztiku, importējot augstas kvalitātes *Arabica* kafijas pupiņas un tirgojot tās savā veikalā Bērklijā, Kalifornijā. Pīta meistarstiķis bija pupiņu sagatavošana pēc eiropiešu modes. Viņš tās grauzdēja tumšākas, nekā bija ierasts ASV, tādējādi panākot ļoti bagātīgu aromātu. Draugu trijotne nolēma, ka arī Sietlas iedzīvotāji ir pelnījuši baudīt tiešām labu kafiju, un nodibināja *Starbucks*. Nosaukums tika izvēlēts par godu amerikāņu literatūras klasikas *Mobija Dika* varonim, vārdā Stārbaks.

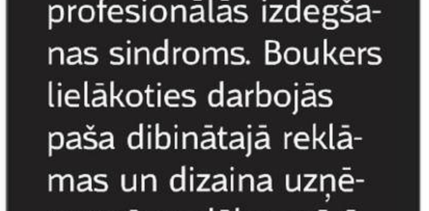
PANĀKUMI

Pirmais *Starbucks* momentā kļuva populārs. Veikals gan krietni atšķīrās no tā, kādi tie ir šodien. Uzsvars tika likts uz svaigi grauzdētu kafijas pupiņu un kafijas automātu tirgošanu. Turpmāko desmit gadu laikā draugi atvēra vēl trīs kafijas veikalus.

Iespējams, viss aprobežotos ar četrām lokālām kafijas pārdotavām, ja *Starbucks* nebūtu apciemojis Hovards Šulcs. Grauzdējuma aromāti viņu savaldzināja. Šulcs saskatīja milzu potenciālu. Saticis īpašniekus, viņš izstāstīja savu vīziju par to, kā *Starbucks* varētu izplesties visās Amerikas Savienotajās Valstīs. Šulcs pat bija gatavs strādāt par salīdzinoši nelielu algu, ja vien viņam būtu iespēja kļūt par partneri.

Pēc ilgas un grūtas pārliecināšanas īpašnieki izlēma viņu pieņemt par mārketinga un tirdzniecības vadītāju.

Par būtiskāko pagrieziena punktu uzskatāms 1983. gads. Šulcs bija devies uz Milānu. Tur viņš pirmo reizi iepazina espreso bārus, kur baristas gatavoja pasakainus kapučīno un *caffè latte*. Amerikā neko tādu nepazina. Atgriežoties mājās, Šulcam bija gatava ideja par jaunu *Starbucks* konceptu. Tomēr uzņēmuma dibinātājus doma par pārmaiņām nesajūsmināja. Vien pēc ilgas pārliecināšanas 1984. gadā tika atvērts pirmais espreso bārs. Jau pirmajā darba dienā tas apkalpoja vairāk nekā 400 klientu. Neraugoties uz fenomenālajiem panākumiem, īpašnieki nosodīja jaunievedumu, uzskatot, ka tā tiek degradēta izpratne par labu kafiju. 1985. gadā Šulcs pameta *Starbucks*. Viņš nodibināja savu kompāniju *Il Giornale*. Par spīti daudzu skepsei, viņam izdevās piesaistīt investorus. Bizness gāja no rokas. 1987. gadā Šulcs nopirka *Starbucks* un kļuva par tā prezidentu. Šodien uzņēmums ir līderis globālajā tirgū ar vairāk nekā 17 000 veikalu 55 valstīs, kas pamatīgi mainījis kafijas baudīšanas kultūru.

Dibinātāji

Džerijs Boldvins bija angļu valodas skolotājs, Gordons Boukers — rakstnieks, bet Zevs Sigels pasniedza vēsturi. Sigels sākotnēji bija vienīgais algotais darbinieks pirmajā *Starbucks*. Abi partneri nāca palīgā pēcpusdienās, jo neuzdrošinājās uzteikt savu darbu. Astoņdesmito gadu sākumā Sigels pameta *Starbucks*, jo viņu bija nomocījis profesionālās izdegšanas sindroms. Boukers lielākoties darbojās paša dibinātajā reklāmas un dizaina uzņēmumā, nedēļas avīzē un mazītiņā alus darītavā *Redhook*. Vadības groži atradās Boldvina rokās.

Hovards Šulcs dzimis nabadzīgā vācu un ebreju ģimenē Ņujorkā. Viņš bija centīgs skolnieks un students, jo uzskatīja, ka izglītība ir vienīgā iespēja izsisties. Pirms *Starbucks* viņš bija strādājis *Xerox Corporations* un zviedru virtuves piederumu kompānijā *Hammarplast*. Pērn *Forbes* Šulcu minēja kā 331. bagātāko amerikāni ar kapitāla vērtību 3,1 miljards dolāru.

F. J. Rihters:
Kā Latvijai kļūt par Ķīnas 21. gadsimta sekretāru

Kam jānotiek ar uzņēmumu, ja tā **īpašnieks pēkšņi mirst**

Eksporta formula:
Skandināvijas kvalitāte par Austrumeiropas cenām

Kapitāls

Ekskluzīva intervija Londonā

Vladimirs Antonovs

"Noslēpt miljardu nav iespējams„

REVOLŪCIJA turpinās

Globālie protesti 2012

Ar pagājušā gada protesta akcijām visā pasaulē nekas nebeidzās. Tieši otrādi. Playboy pēta, kuras valstis šogad sagaida revolūcijas, pilsoņu kari un nemieri.

TEKSTS: Filips Lastovskis
FOTO: gettyimages, Shutterstock, publicitātes foto

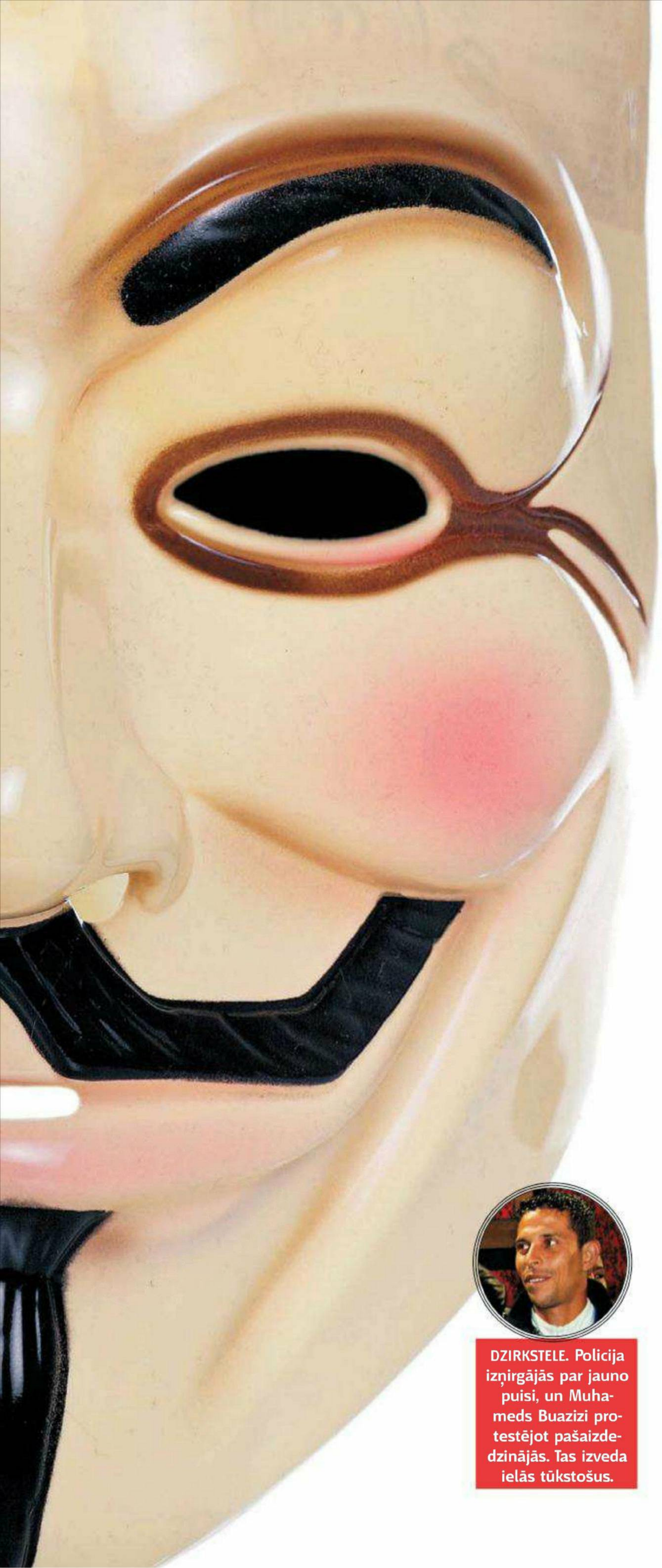

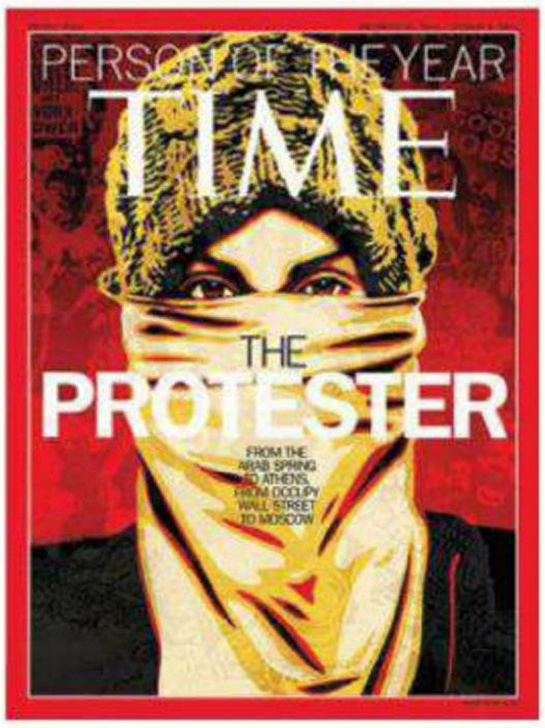
Kāds trūcīgs Tunisijas tirgonis 2010. gada beigās iesāka to, par ko jau sen runāja arābu akadēmiķi, bet ko akli neredzēja vai izlikās neredzam modernie Rietumi, – Arābu pavasari. Divdesmit sešus gadus vecajam Muhamedam Buazizi vara atņēma nelicencētus ielu tirgoņa ratus, kuri naudas izteiksmē bija vien pāris dolāru vērti. Taču, kā vēlāk izrādījās, rēķinot globālo notikumu valūtā, to vērtība bija krietni lielāka.

Vietējā policija izņirgājās par jauno puisi, un Buazizi protestējot pašaizdedzinājās, tādējādi ierosinot liesmojošo notikumu ķēdi visa 2011. gada garumā. Tādu ķēdi, kuras dēļ ASV žurnāls *Time* par gada personu nosauca anonīmu *The Protester*. Simbolisku protestētāju, kurš izgājis ielās un laukumos, paužot savu kritisko attieksmi pret pastāvošo iekārtu. Izgājis ielās visur: Tuvajos Austrumos, ASV, Eiropā, Latīņamerikā, Āfrikā, Krievijā un pat Jaunzēlandē.

Atpalikusī vara

Gada beigas ar Saharova un Bolotnaja laukumu nemieriem bija visai trāpīga pasaules nemieru un revolūciju kulminācija – izrādījās, ka protestē pat Vladimira Putina nocietinātajā Krievijā! Šā gada janvārī protesti aizsākās Nigērijā (tika dubultotas degvielas cenas), nemieri turpinā-

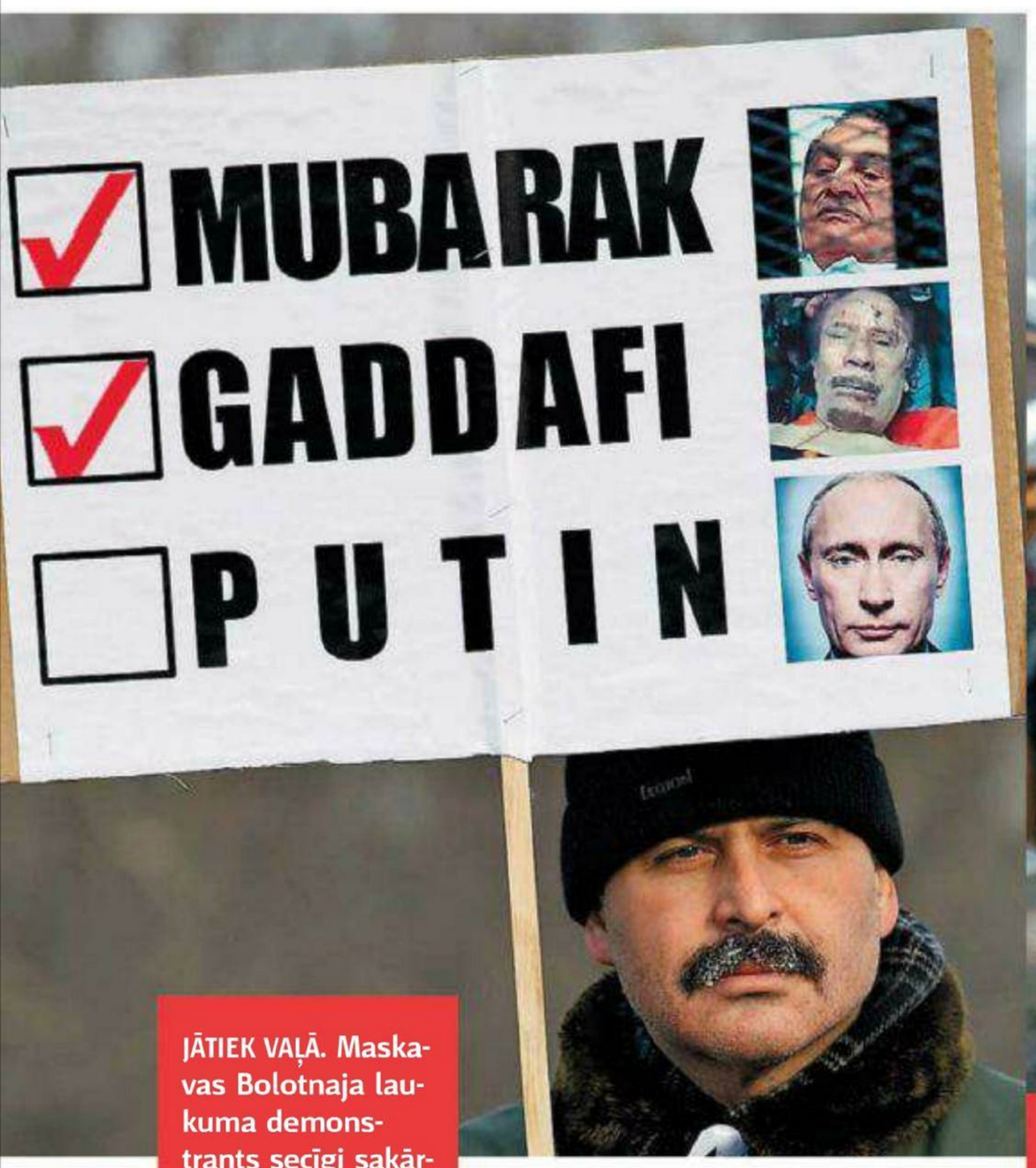

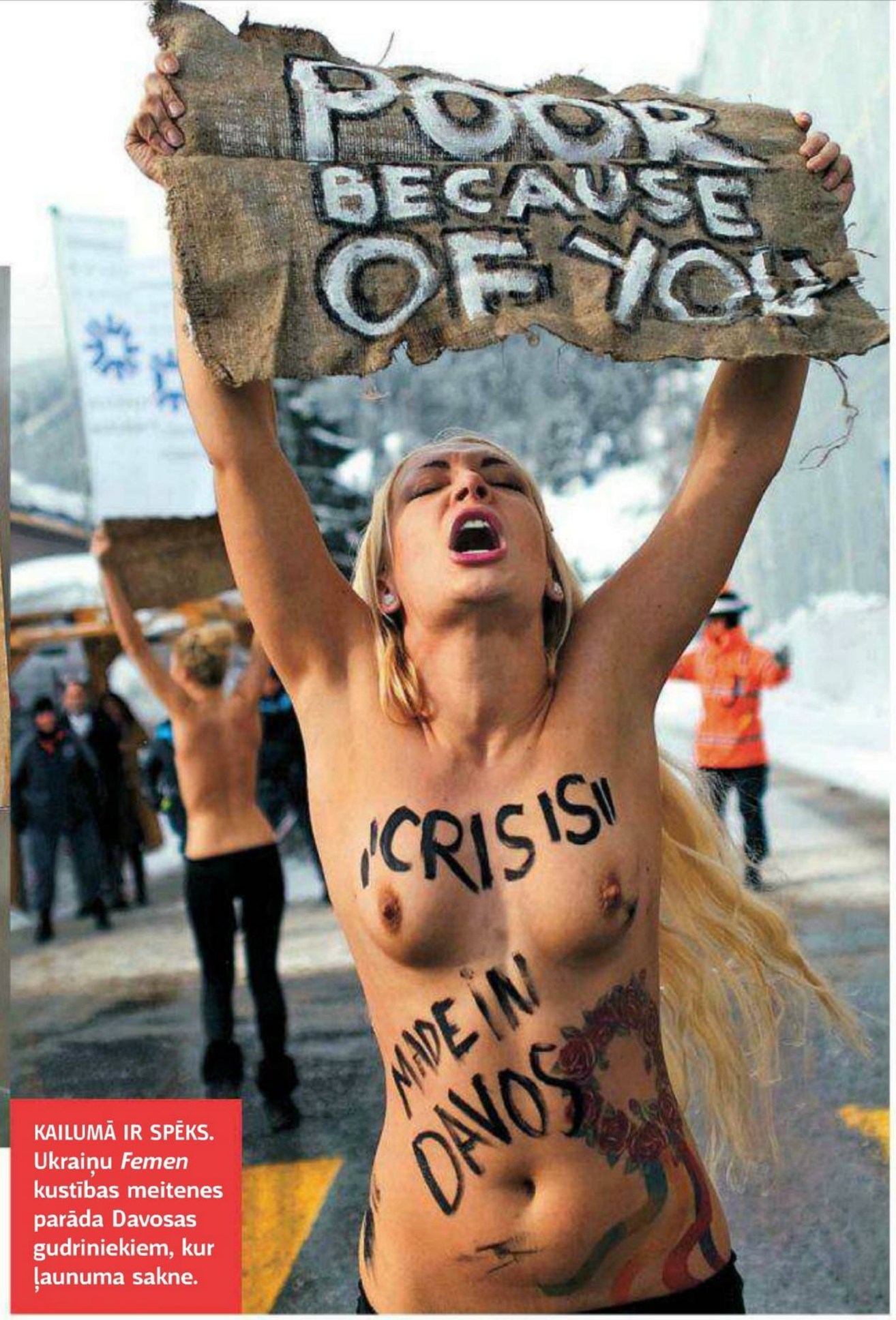
GADA PERSONA. Žurnālam *Time* tas ir simbolisks anonīms protestētājs, kurš izgājis ielās un laukumos, paužot savu kritisko attieksmi pret pastāvošo iekārtu.

DZIRKSTELE. Policija izņirgājās par jauno puisi, un Muhameds Buazizi protestējot pašaizdedzinājās. Tas izveda ielās tūkstošus.

jās Sīrijā, un, kā jau varēja prognozēt, nekas nav beidzies. Gluži pretēji – pēc Playboy aptaujāto Latvijas un pasaules starptautiskās politikas ekspertu domām, starptautiski pamanāma protestu kustība dienas kārtībā būs vēl vismaz divus līdz četrus gadus. Kāpēc? Tāpēc, ka nav atrisinātas krīzes, un nevienam nav ne jausmas, kad un kā tas varētu notikt. Un ar krīzi šeit nedomājam tikai ekonomisko, bet gan vēl kādu ārkārtīgi būtisku mūsdienu parādību – demokrātiju, kas īpaši pēdējā desmitgadē atklājusi sevi no tumšākajām ēnas pusēm un patlaban neatrodas labākā stāvoklī kā globālā ekonomika. Turklāt 21. gadsimta *BRIC* (Brazīlija, Krievija, Indija, Ķīna) un atsevišķu sociālistisku valstu uzplaukums apliecinājis, ka ar šādiem režīmiem iespējams sasniegt pat labākus ekonomiskos rādītājus nekā ar kapitālistiskās pasaules demokrātiskajiem. Problēmas ir tik fundamentālas, ka pat Starptautiskā Valūtas fonda līderiem patlaban nav ne mazākās skaidrības, kā viss atrisināsies, bet, kamēr tas nenotiks, *The Protester* pacietīgi turpinās pulcēt cilvēku tūkstošus visur, kur vien uzradīsies kāds, kurš gaida pārmaiņas. Un gaida! Gaida valstīs, kurās ir liels bezdarbs, īpaši jauniešu vidū (Spānija, Portugāle, Grieķija), gaida valstīs, kur patērētājs vairs nevar atļauties patērēt (Lielbritānija), gaida valstīs, kur vēlētāju politiskās izvēles netiek ņemtas vērā (Krievija). Atgriežoties pie jautājuma, kāpēc protesti nebeigsies, jāpiemin, ka, pēc

JĀTIEK VAĻĀ. Maskavas Bolotnaja laukuma demonstrants secīgi sakārtojis pasaulē veicamos darbus.

KAILUMĀ IR SPĒKS. Ukraiņu *Femen* kustības meitenes parāda Davosas gudriniekiem, kur ļaunuma sakne.

Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) starptautisko attiecību nodaļas vadītāja Andra Sprūda vārdiem, ir saistība tajā, ka 2010. gada *The Times* persona bija Marks Cukerbergs, *Facebook* dibinātājs, savukārt 2011. gada persona ir mums labi zināmais *The Protester*. Marks titulu ieguva cīņā ar Džulianu Asānžu, kurš komplektā ar *WikiLeaks* projektu ir virtuāls protestu kustību huligāns. Proti, nosauktās slavenības ir interneta vides izcilākie tehniķi, kas uzkonstruēja tādu pasauli, kurā *The Protester* var brīvi diktēt noteikumus visos kontinentos un vietās, kur vien var piekļūt interneta pieslēgumam. Pēc Ēģiptes revolūcijas vairākiem bērniem tika doti vārdi *Facebook* un *Like* – tieši tik patiesi iedzīvotāji juta pateicību sociālajiem tīkliem, kuri mobilizēja masas pret režīmu un Hosni Mubāraku. Vēl pēc gada protestu līderi jau ir pilnīgi skaidri apzinājušies un novērtējuši sociālo tīklu ietekmi, viņi zina, kā tos izmantot. Par to kādreiz rakstīs režīmu gāšanas rokasgrāmatās. Jautājums: vai valstu varas pagājušā gada laikā ir izdomājušas, ko likt pretī modernizācijai? Krievijas decembra mītiņi pierādīja, ka, visticamāk, nav.

Arābu garais pavasaris

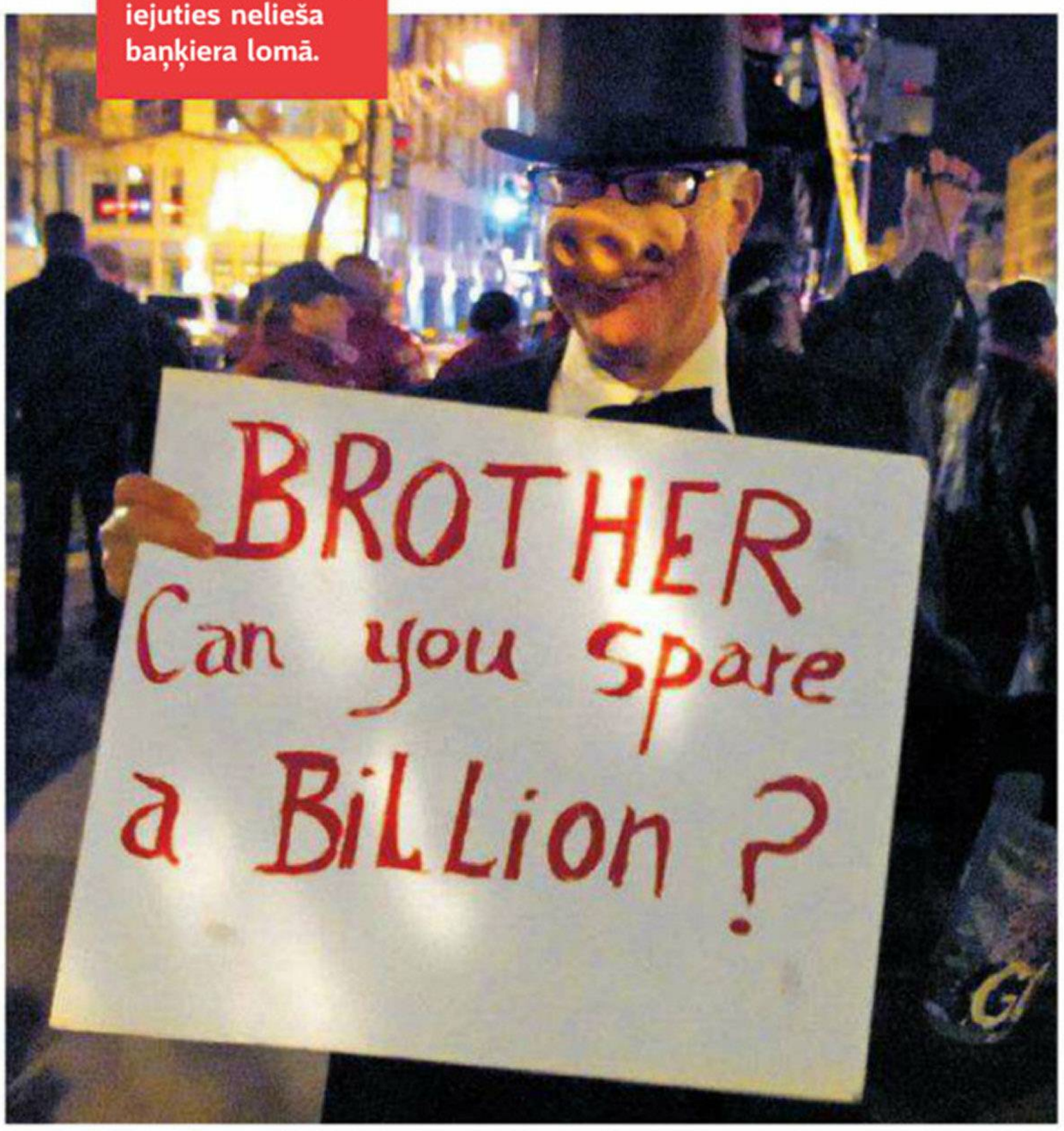
Uz globusa redzamas mazas meitenes un zēna aprises, viņiem nav galvu, un viņi ir sadevušies rokās. Tas ir slavena nigēriešu mākslinieka *Yinka* ekspozīcijas meistardarbs *Globe children*. Darbs ir mākslinieka ironija par pieaugušo spēlēm ar planētu neatkarīgi no tā, kurā valstī šīs spēles tiktu spēlētas. *Yinka* dzimtenē šā gada sākumā *Boko Haram* islāmiskā sekta nogalināja vairākus simtus kristiešu, un pēdējie teju tikpat asiņaini atriebās.

Paralēli Nigērijas valdība palielināja degvielas cenu par vairāk nekā 50 procentiem (vidēji no 20 uz 50 santīmiem par litru), pēc pāris dienu protestiem cenas gan atkal tika pazeminātas par 30 procentiem, taču tas nemaina prognozi, ka lielāka mēroga iekšējās sadursmes ir tikai laika jautājums.

Ar naftas cenām valstis, arī Nigērija, var manipulēt un nomierināt iedzīvotājus, taču novērst vietējo etnisko un reliģisko grupu sadursmes bieži vien ir neiespējami. Kā piemērs šeit kalpo notikumi ASV sabiedrotajā Saūda Arābijā, kuras 88 gadus vecais karalis Saūda Abdulls vairs nav pietiekami spēcīgs, lai novērstu šiītu sacelšanos pret sunnītu vairākumu.

Pieredze rāda, ka šīs valsts metodes masu nomierināšanā ir vienas no represīvākajām reģionā un reliģiskās policijas uzraudzībā izpildīts nāvessods ir regulāra parādība. Tieši tāpēc tik bīstama šķiet Arābu pavasara iedrošināto šiītu prognozējamā sacelšanās, jo nav nekādu šaubu, ka to bez liekām formalitātēm varmācīgi apspiedīs. Un tikpat maz šaubu ir par to, ka pretēji Sīrijas precedentam šajā gadījumā labo attiecību vārdā Rietumu pasaule klusēs.

Savukārt pati tikko pieminētā Sīrija jau faktiski atrodas uz pilsoņu kara sliekšņa – katru dienu pienāk arvien jaunas ziņas par sprādzieniem un cilvēku vardarbīgu pretošanos varai. Sīrijas prezidents Bašars Al Asads gan aizvien bauda lielu sabiedrības atbalstu, kas reti tiek pieminēts Rietumu plašsaziņas līdzekļos. Eiropā un ASV runā par skaitļiem mirstīgo ķermeņu atlieku izteiksmē un šausminošām represijām, kas jāaptur iejaucoties.

ZIEDO MILJARDU, BRĀL! «Okupē Volstrītu» akcijas dalībnieks iejuties nelieša baņķiera lomā.

Jaunieši, kuri neredz jēgu mācīties un studēt, jo darba tāpat nebūs, ir protestu frontes pirmā līnija.

Lībijas un Ēģiptes turpinājums

Lai gan pēc vadoņa pulkveža Muamara Kadāfi brutālās slepkavības Lībijā cilvēki izgāja ielās un priecājoties šāva gaisā no automātiem, arī tur nekas nav beidzies, tieši otrādi, vietējās ciltis gatavojas jaunam pilsoņu karam. Iemesls ir valsts līderu un cilšu nespēja vienoties par valsts turpmāko orientāciju starp Rietumiem un islāma pasauli. Tāpat joprojām pastāv arī daudzi Kadāfi lojāli grupējumi, kas uzbrūk pastāvošajai varai un saņem arī ievērojamu mierīgo iedzīvotāju atbalstu. Līdzīgi jauni nemieri iespējami Ēģiptē, kur pēc Mubāraka gāšanas valdošajā elitē atrodas militāra hunta, kuras neveiksmīgie mēģinājumi tikt galā ar pārtikas, enerģijas, sociālajām problēmām tikai vairojuši pilsoņu neuzticību, kuri huntu aizvien saista ar Mubāraka bijušajiem domubiedriem.

Atšķirībā no Eiropas Austrumos protestu norisi veicina arī demogrāfiskā struktūra, proti, iedzīvotāju lielākā daļa ir vecumā no 15 līdz 29 gadiem. Ja šāda situācija būtu Austrumeiropā – brīnišķīgi! Ar šo jauno darbaspēku

Sajads Muhameds Marandi, Teherānas universitātes profesors, regulārs *BBC*, *CNN*, *RT* (Russia Today) Tuvo Austrumu notikumu analītiķis

Arābu atmodas turpinājumam aizvien būtisks ir Lībijas jautājums un iespējamais pilsoņu karš. Arī Jemenā stāvoklis kļūst arvien nestabilāks. ASV uztraucas par Saūda Arābiju, un pamatoti, ne tikai šiītu un sunnītu sadursmju dēļ. Saūdu karalis ir ļoti vecs, un viņa rīcība var būt neprognozējama.

Noteikti nedomāju, ka Sīrijas valdība kritīs, lai gan to ļoti vēlētos ASV. Katarā bāzētās *BBC* aptaujas, kas ir visobjektīvākais rādītājs par Sīriju, atklāj, ka iedzīvotāji atbalsta Asadu. Rietumu interesēs ir safabricēt dažādu aptauju rezultātus, nodot tos plašsaziņas līdzekļiem un pēc tam uz to pamata mēģināt panākt sev neizdevīga režīma maiņu.

Irānā opozīcija, kas sākotnēji šķita spēcīga, pēc 2009. gada prezidenta vēlēšanām vairs nav vērā ņemama. Taču spēku sadalījums 2012. gada parlamenta vēlēšanās ir neprognozējams, līdz ar to grupas, kas ir nelabvēlīgas tagadējam prezidentam, varēs izvērst savas protesta kampaņas. Jautājums — cik nopietna būs opozīcija?

Ričards Dž. F. Dejs, Kvīnsas universitātes Kingstonā, Kanādā, asociētais profesors, pētījis sabiedrības radikālo rīcību iemeslus

Skatoties globāli, 2012. gada ASV vēlēšanu process un protesti ASV, visticamāk, ir divi savstarpēji ļoti tāli jēdzieni, jo vēlēšanas ir vienkārši lielāks pasākums. Vai ASV protestētāji zina, ko ar savu aktivitāti vēlas panākt? No vienas puses, līdzīgi kā citos reģionos, arī ASV protestētāji ir ļoti dažādi — sākot no pieredzējušiem masu pasākumu līderiem un organizētājiem un beidzot ar nejaušiem līdzskrējējiem. Cilvēki, pieaugot kustībai, arī sajuta un turpinās sajust atbildību iesaistīties, jo ir apziņa, ka tas ir visas ASV labā, viņu ģimeņu labā. No otras puses, tā ir lieliska brīvā laika pavadīšanas iespēja.

Runājot par 2012. gadu pasaulē, manuprāt, pirmās rindā ir Lībija un Sīrija. Daudz kas būs atkarīgs no ASV — vai tā spēs uzlabot savu ekonomiku? Ja nespēs, tad jauni protesti sāksies jau pašā ASV.

VARA, DALIES! Dalies naudā un varā, — sauc jaunieši visās pasaules malās.

NAUDAI NĒ! Izglītībai jābūt bez maksas, — uz studentu protestiem sauc čīliete Kamila Vallejo.

JŪS PIEČAKARĒJA! — izdzirdot vēlēšanu rezultātus, sauc Krievijas anarhisti.

uzreiz tiktu risinātas ekonomiskās problēmas. Taču Tuvo Austrumu pasaulē tā nenotiek. Šie jaunieši, kuri neredz jēgu mācīties un studēt, jo darba tāpat nebūs, ir protestu frontes pirmā līnija. Šie jaunieši kopā ar *The Protester* ir arābu pasaules desantnieki.

Krieviem piegriezās

Krievu ziemas protestu laikā vietējie nacionālisti un populisti parūpējās, lai nepilna mēneša garumā *The Protester* un pasaules plašsaziņas līdzekļu uzmanības centrā nonāktu Krievija. Uz brīdi pat pavīdēja doma, ka Krievijas protesti ir cīņa par demokrātiju, taču šie Rietumu plašsaziņas līdzekļu naivie sapņi ātri tika izsapņoti. Krievi protestēja un protestēs pret Putinu, viņa pārvaldes sistēmu un visiem tās nekaunīgajiem paņēmieniem.

1999. gadā brīdī, kad viņš stājās amatā, Krievijas IKP uz vienu iedzīvotāju bija aptuveni 7000 dolāru, savukārt 2008. gadā jau 16 000. Pārticības pieaugums Krievijā nav noliedzams, un rodas jautājums: kāpēc krievi izgāja Maskavas laukumos? Atslēgas vārds šiem protestiem ir nenoteiktība, un ironiskā kārtā šos protestētājus, pieradinot pie labklājības, izaudzināja Putins pats.

Vecās Eiropas kaprīzes

Visdrošāk visā šajā protestu virpulī, rezervējot sev iespēju manipulēt ar demokrātiju un sociālo ekonomiku, var justies vecās Rietumu valstis. Proti, brīdī, kad cilvēki kļūst dusmīgi, viņu nomierināšanai vienmēr var izmantot kādus kapitālistiskos ieročus, īslaicīgi apmierinot noteiktas protestētāju prasības (piemēram, piešķirot naudu pabalstiem, labi zinot, ka ilgtermiņā tas situāciju tikai pasliktinās). Tiesa, tādās valstīs kā Lielbritānija, Spānija, Grieķija un Portugāle nemieru iespējamība vienalga ir pietiekami liela – tās visas ir vietas ar augstu bezdarba līmeni un lieliem sociālajiem slogiem vidusšķirai un zemākajai šķirai, kas tām uzlikti par pašu valstu starptautiskajiem parādiem. Arābu pasaulei manipulēt ar šiem instrumentiem ir krietni grūtāk, jo eksistē pavisam cita vērtību un principu sistēma.

Tāpat arvien spēcīgākas Eiropā kļūst nacionālistu un populistu pozīcijas – tām viegli pakļaujas lielas iedzīvotāju masas, kas ir gatavas, piemēram, iziet Ungārijas ielās un dedzināt Eiropas Savienības karogus.

Inteliģentie protestētāji

Dienvidamerikā un Centrālamerikā viss aizsākās Čīlē ar 23 gadus vecas izskatīgas studentu līderes Kamilas Vallejo (382 092 sekotāju tviterī) iniciatīvu protestēt par bezmaksas augstāko izglītību. Čīles piemēram sekoja Argentīna, Brazīlija, Kolumbija, Kostarika, Ekvadora, Gvatemala, Hondurasa, Meksika, Paragvaja, Peru, Urugvaja un Venecuēla. Protestu daba dažādās valstīs atšķirās, taču galvenā vienojošā iezīme bija neapmierinātība ar valsts vēlmi padarīt augstāko izglītību par tirgus elementu, koncentrējoties tikai uz maksas izglītību, kā arī ar negodīgiem finanšu sadales principiem starp privātajām un valsts augstskolām. Turklāt, ja neskaita Čīli, visās valstīs protesti norisinājās mierīgi un bez vardarbības (tas gan netraucēja Kolumbijas policijai to izdzenāšanai izmantot asaru gāzi).

Čīles studenti ar Kamilu priekšgalā bija ar mieru septiņus mēnešus boikotēt studijas un iziet vairāk nekā trīsdesmit protesta gājienos. 4. augusta studentu gājienā notika asas sadursmes, kuru laikā tika arestēti ap 900 studenti. Tas arī bija iemesls, kāpēc Eiropa vispār uzzināja tieši par Čīles studentiem. Tur bija vardarbība, un tas interesēja plašsaziņas līdzekļus. Miermīlīgie, bet tikpat masveidīgie protesti reģiona citās valstīs Rietumu žurnālistiem nešķita interesanti agresijas trūkuma dēļ. Latīņamerikas studentiem neizdevās panākt savu galveno prasību ievērošanu, taču, tāpat kā citviet, arī tur nekas vēl nav beidzies. Tāpēc Čīles prezidentam Sebastjanam Pinjeram, visticamāk, galu galā tomēr vajadzēs apmierināt daļu studentu prasību, kad 2012. gadā pretēji viņa lūgumam tie atkal izies ielās.

Metaforu izaicinājums

Arābu pavasaris, Eiropas vasara, Amerikas rudens un Krievu ziema. Pērn bija četras karstas sezonas, un daži gadalaiki ievilkās. Šogad būs jāizdomā kaut kas jauns. Vietas pasaules kartē, kurām jaunās metaforas pievienot, daudz nemainīsies. Tās periodiski nodos stafeti cita citai, atgādinot, ka *The Protester* nekur nav pazudis.

NOST AR *ACTA*. Protestējot pret *ACTA* arī latvieši izgāja ielās.

Ksenija Sokolova, Krievijas nevalstiskās vēlēšanu novērotāju organizācijas *Golos* eksperte

Galvenā Bolotnoja un Saharova laukumu dalībnieku prasība nebija ne demokratizācija, ne dzīves apstākļu uzlabošana, ne režīma maiņa. Iemesls, kāpēc kustība aizsākās, bija brīdis pēc vēlēšanām, kad visi cilvēki vienā mirklī pēkšņi saprata, ka viņi šajā valstī pilnīgi neko nenosaka. Lielākā daļa to cilvēku, kas piedalījās, ir labi izglītoti, viņi pelna labas algas un ir sociāli nodrošināti. Vēlēšanas bija viltotas. Iedzīvotāji ieguva pietiekami daudz pierādījumu, lai saprastu, ka vara nerēķinās ar pilsoņiem un tikpat ļoti nerēķinās ar likumu. Jā, cilvēki pieprasīja arī Putina un Vladimira Čurova (vēlēšanu komisijas vadītājs) atkāpšanos, taču tas nebija galvenais. Tā nebija politiska kustība. Tā bija pilsoņu rīcība, lai parādītu sevi un uzstātu, ka «mums ir apnicis, ka jūs neklausāties». Tas viss Krievijai bija liels jaunums, uzdrīkstēšanās, tāpēc ir sarežģīti kaut ko prognozēt.

Uz brīdi pat pavīdēja doma, ka Krievijas protesti ir cīņa par demokrātiju, taču šie Rietumu plašsaziņas līdzekļu naivie sapņi ātri tika izsapņoti. Krievi protestēja un protestēs pret Putinu.

PROTESTU TERMOMETRS: KUR IET KARSTI

Sīrija	■	Pret totalitāru režīmu
Jemena	■	Pret totalitāru režīmu
Lībija	■	Cilšu nesaskaņas un neapmierinātība ar jauno varu
Saūda Arābija	■	Sunnītu un šiītu konflikts par tiesībām
Portugāle	■	Ārējā parāda krīze
Grieķija	■	Ārējā parāda krīze
Krievija	■	Pret Vladimiru Putinu un korupciju
Ēģipte	■	Pret militāristu pārāk lielo ietekmi valstī
Bahreina	■	Sunnītu un šiītu konflikts par varu
ASV	■	Pret demokrātijas krīzi
Spānija	■	51% bezdarbs vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem
Pakistāna	■	Pret ASV iejaukšanos valsts politikā un enerģētikas krīze
Lielbritānija	■	Vidusšķiras labklājības līmeņa pazemināšanās
Nigērija	■	Musulmaņu un kristiešu konflikts
Jordānija	■	Pret autoritatīvu režīmu
Ungārija	■	Nacionālistu protesti
Afganistāna	■	Pret ASV klātbūtni valstī
Itālija	■	Ārējā parāda krīze
Irāna	■	Opozīcijas protests pret režīmu
Meksika	■	Pret narkotiku biznesu
Čīle	■	Studentu protests par izmaiņām augstākās izglītības jomā
Indija	■	Pret korupciju
Japāna	■	Pret kodolenerģijas izmantošanu
Īrija	■	Ārējā parāda krīze

■ Agresīvi masveida protesti.
■ Protestu apmērs nenosakāms, iespējami plaši, daļēji vardarbīgi un huligāniski.
■ Iespējami masveida protesti, daļēji vardarbīgi.
■ Iespējams, notiks masveida protesti; vardarbības līmenis zems.

Andris Sprūds, Latvijas Ārpolitikas institūta direktors

Kopš deviņdesmito gadu beigām bijušas dažādas antiglobālistu akcijas, taču kopumā pēdējos divdesmit gados vadījis klusums. Dažādās valstīs bijusi noteikta kustība, arī Latvijā cilvēki izrādījuši protesta iniciatīvas, taču tas nav salīdzināms ar to, kas notika pērn.
2011. gads bija visai pārsteidzošs un aktīvs, tāpēc arī ir *Time* nominācija *The Protester*. Kāpēc pirms tam neprotestēja? Tāpēc, ka globālā sabiedrība pēdējos 15–20 gadus nav pieredzējusi tādu ekonomisko krīzi, kādu tā piedzīvo patlaban. Visi šie protestētāji iestājas par labākiem ekonomiskajiem apstākļiem, par labāku dzīvi. Politiskās konsekvences nāk tikai kontekstā tam. Arī 2012. gads paies ekonomisko izaicinājumu zīmē. Gan globāli, gan Eiropas mērogā. Runājot par cilvēkiem, kuri protestē... viņi bieži nāk bez vienotas pozīcijas, kas varētu būt būtisks mīnuss arī turpmāk. Svarīgs ir jautājums, vai šie demonstranti ir reāla opozīcija partijām, varai. Opozīcijai jābūt sistemātiskai, lai konkurētu. Nepieciešama struktūra, taču šiem protestētājiem bieži vien tādas nav, un vara traucē to izveidot. Nenoliedzami, šīm kustībām ir liels spēks, un nereti vara nezina, kā reaģēt, lai gan tai ir mehānismu pieredze. Vara nezina, ko atbildēt tik iespaidīgai sociālo tīklu un moderno tehnoloģiju atbalstītai kustībai. Ar šādiem nosacījumiem protestētāji var gāzt karali no troņa. Putins šķita neievainojams un sakrāls, taču izrādījās, ka karalis ir pliks.

Ballīšu joki

Runčuk, iedod, lūdzu, naudiņu solārijam!
– Varbūt tomēr pietiks? Pēdējā laikā jau skinhedi sāk uz tevi atskatīties.

Vēsturnieki apgalvo, ka inkvizitori dedzināja raganas nevis tāpēc, ka ienīda viņas, bet gan tāpēc, ka viņiem ļoti trūka sievišķā siltuma.

Maršruta taksometra vadītājs atgriezās no mirušajiem pēc tam, kad morga darbinieks spēcīgi aizsita durvis.

Stjuartēm vislabāk patīk *Tu 154*, jo tajā var uzpīpēt pie šķirbiņas.

Andželīnas Džollijas ģimenē jautājumu «No kurienes rodas bērni?» uzdod nevis bērni, bet Breds Pits.

Sludinājums pie lauku kultūras nama «Lekcija «Visu veidu mīlestība» (tiks rādīti krāsaini slaidi)».
Vakars. Kultūras nams piebāzts. Uz skatuves iznāk lektors:
– Mīlestība mēdz būt dažāda. Ja sieviete mīl sievieti, tā ir lesbiešu mīlestība.
Sanākušie kliedz:
– Slaidus rādi!
Lektors turpina:
– Ja vīrietis mīl vīrieti, tā ir geju mīlestība.
Sanākušie atkal kliedz:
– Slaidus rādi!
– Un vēl, cienītie, ir mīlestība, kas ir augstāka par visu. Tā ir mīlestība pret Dzimteni. Un tagad paskatīsimies slaidus.

Kārtoju ģimenes aptieciņu. Spriežot pēc tās satura, mums dzīvē ir divi mērķi: nomierināties un neaptaisīties.

Ledusskapja virināšana pēc sešiem vakarā jebkuru princesi pārvērtīs ķirbī.

Žēl, ka nav starptautiskās muļķu dienas. Reizēm tik ļoti gribas dažus apsveikt!

Vīrs jūras krastā atradis pudeli. Nodomā, ka varbūt tur iekšā ir džins, tāpēc vajag paberzēt. Sēž, berzē vienu stundu, otru, trešo... Jau piekusis, nosvīdis, kad izdzird klusu, skumīgu balsi: «Muļķi, izņem taču korķi!»

Pēc operācijas paciente jautā ārstam:
– Dakter, kad es varēšu atsākt normālu dzimumdzīvi?
– Tiešām grūti teikt, man vēl nekad nav uzdevuši šādu jautājumu pēc mandeļu izgriešanas.

Pelnrušķīte:
– Man der kurpīte! Kad kāzas?
Princis:
– Tas bija tikai pusfināls. Tūlīt krūšturi mērīsim!

Darbā vienmēr izpildies par visiem 100 procentiem: 12% – pirmdienā, 23% – otrdienā, 40% – trešdienā, 20% – ceturtdienā un 5% – piektdienā. Un atceries – ja šefs tev brauc augumā, tad, lai savilktu skābu ģīmi, jānodarbina 42 muskuļi, bet, lai izstieptu vidējo pirkstu, – tikai četri.

Kāpēc jūs, vīrieši, nesaprotat, ko gribam mēs, sievietes?
– Bet vai jūs saprotat, ko gribam mēs?
– Jā, protams!
– Nu, tad kāpēc nedarāt?

Pulksten divi naktī. Traumpunkts. Ieved divus kungus – viens iebāzis roku otram pakaļā līdz elkonim. Medmāsiņa skrien modināt ārstu. Ārsts visu vakaru dzēris, knapi pamostas, atnāk līdz abiem kungiem, apstaigā viņiem trīsreiz riņķī, kārtīgi aplūko, beigās saka:
– Nē, veči, jums nav jānāk pie mums.
– Bet kur tad?
– Uz leļļu teātri.

Atskrien satraucies dežurants un ziņo:
– Leitnanta kungs, es neko nevaru izdarīt, viņi visi drāž to nabaga dēlīti!

– Dod komandu visiem nostāties ierindā, iesim skaidrot, kas par lietu.
Visi nostājušies ierindā, leitnants pavēl:
– Soli uz priekšu visi, kas drāzuši dēlīti!
Visi, izņemot vienu, sper soli uz priekšu.
Leitnants vēršas pie palicēja:
– Un kā tevi sauc?
– Kareivis Dēlītis, leitnanta kungs!

Sabiedriskā tualete ar vairākām kabīnēm. No vienas atskan saspringta balss:
– Johaidi, jāsāk taču beidzot normālu uzturu lietot.
No otras:
– Piedodiet, bet vai jūs tur šobrīd ēdat?

Izraēliešu ģenerālim jautā, vai ir iespējams piedot teroristam.
– Dievs piedos. Mans uzdevums ir noorganizēt šo tikšanos.

Ģimene – tēvs, māte un dēls – atnākuši uz cirku. Arēnā milzīgs dresēts zilonis. Dēls jautā mammai:
– Kas tur zilonītim starp kājām šūpojas?
Māte, mirkli padomājusi:
– Ai, sīkums kaut kāds.
Tēvs, lepni piemiedzot dēlam:
– Redzi, kā es viņu esmu izlutinājis!

Oficiant, kāpēc visi ēdieni ir atdzisuši?
– Jūs pasūtījāt degvīnu, vinegretu, auksto gaļu un saldējumu. Ko tieši jūs gribējāt uzsildītu?

«Vai tiešām tu neilgojies pēc trenera vietas NBA?»

Ballīšu joki

Cienījamie lasītāji, uzklausot jūsu vēlmes, turpmāk avīzi izdosim sarullētā veidā un bez teksta.

Pasniedzējs:
– Kas ir parametriskie pastiprinātāji?
Students:
– Bet to taču mēs neesam mācījušies!
Pasniedzējs:
– Pareizi! Dod ieskaišu grāmatiņu!

Ivans cara dēls stāsta draugam:
– Es nesen apprecējos. Ar vardīti. Bet vardīte nokrita zemē un kļuva par skaistu meiteni.
– Blondīne?
– Jā.
– Smuka?
– Jā.
– Gudra?
– Nu, kā tev teikt... Laikam stipri atsitās, kad zemē nokrita.

Meitene pretendē uz sekretāres vakanci. Ienāk kabinetā, tur pie galda sēž vīrietis un kaut ko raksta. Meitene sāk stāstīt, ka, atsaucoties uz darba sludinājumu, grib pretendēt uz sekretāres vakanci un tā tālāk, un tā joprojām. Vīrietis, neatraujoties no darāmā, atver atvilktni ar uzrakstu «Anketas», izvelk mazmazītiņu peldkostīmu, nomet uz galda un saka:
– Aizpildiet!

Jauna sieviete tikko piedzemdējusi. Pie viņas pienāk vecmāte un saka:
– Meitenīt, jūs, lūdzu, turpmāk tā uzmanīgāk ar grupveida seksu!
– Kas noticis?
– Jums piedzima nēģerītis... rudmatains... ar zilām acīm.
– Tiešām? Nu, bet viņš vismaz nerej?
– Nē.
– Paldies Dievam!

Vīrs nikns iebrāžas dzīvoklī:
– Tas bezkauņa liftnieks, visiem dzirdot, skaļi lielījās, ka savā liftā ir izmīlējis visas mūsu mājas sievietes, izņemot vienu!
Sieva:
– Nu, bet, protams! Kurš normāls vecis ņemsies ar to briesmīgo Andžellu no piektā stāva?

Vissenākā profesija ir prostitūcija.
Otra senākā – zaglis.
Trešā – politiķis.
Kā pirmās un otrās profesijas dabiskas simbiozes rezultāts.

Pārītis sēž kinoteātrī pēdējā rindā. Puisis:
– Saulīt, mēs te jau stundu sēžam, bet tu mani pat nobučojusi neesi.
– Bet es taču tev tikko minetu taisīju.
– Man???

Tūrists jautā vietējam iedzīvotājam:
– Vai, lūdzu, varat pateikt, kā ātrāk tikt šā kalna virsotnē?
Vietējais dziļdomīgi nopēta tūristu, tad saka:
– Nu, ja gribat, palaidīšu no ķēdes savu suni.

Divas draudzenes bārā dzer. Pēkšņi viena saka otrai:
– Paskaties uz tām divām vecajām grezelēm, mēs arī tādas būsim pēc desmit gadiem.
– Muļķe, tas taču ir spogulis!

Britu zinātniekiem aptrūkās finansējuma, lai pabeigtu eksperimentu «Cik daudz naudas spēj iztērēt sieviete».

Superoptimists ir tāds cilvēks, kas, pat atrodoties mēslos līdz acīm, nevis noskumst, bet laiž dzīvespriecīgus burbulīšus.

Urā! – gavilēja kaķis Matroskins, – onkulis Fjodors atbrauca! Tagad mēs divreiz vairāk zāles nopļausim! Runājošs kaķis... – nodomāja onkulis Fjodors, – vairāk zāles laikam nevajadzētu.

Vakar starptautiskajā kosmosa stacijā tika atzīmēta amerikāņu kolēģa dzimšanas diena un veikti trīs izgājieni atklātā kosmosā. Divas reizes, lai uzpīpētu, trešo, lai paskaidrotu kolēģim, kurš šajā stacijā ir galvenais.

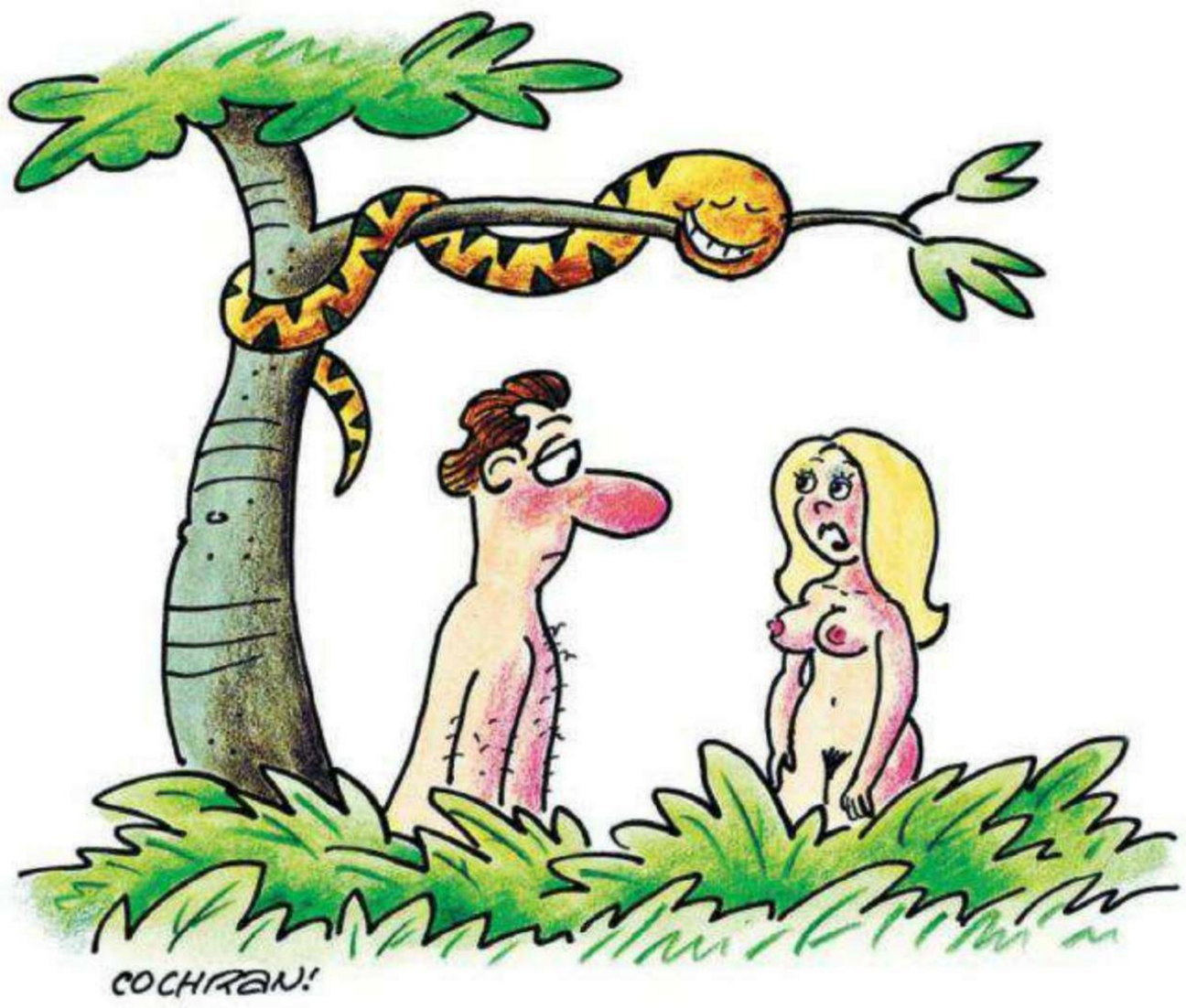
Tantiņa tirgo puķes, garām iet vīrietis:
– Jaunais cilvēk, nopērciet puķītes, nedēļu stāvēs!
– Tiešām? Dodiet četrus pušķus!

Saruna čatā:
– Palīdziet, manatstarpenestrādā!
Atbilde:
– Kārtīgam_programmētājam_atstarpes_nav_vajadzīgas!

Onkulītis atnācis uz poliklīniku, grib pierakstīties pie proktologa, bet aizmirsis šo vārdu, tāpēc mēģina aplinkus:
– Meitenīt, pierakstiet mani pie ārsta.
– Pie kāda?
– Nu, pie tā... pie tā sūdīgā...
– Vispār jau mums visi ārsti ir sūdīgi.
– Nu, mani pie vissūdīgākā.
– Nesanāks, galvenais ārsts ir atvaļinājumā.

Es augām dienām visu ko stāstu savam vīram, bet viņš man pretī ne vārda. Dakter, vai viņam ir kāda nopietna psihiska slimība?
– Nē, tā nav slimība. Tas ir talants!

Es zinu, kāda ir visu sieviešu visiemīļotākā poza.
– Kāda?
– Sieviete stāv, nedaudz pieliekusies uz priekšu, un izvēlas gredzenu ar briljantu, bet vīrietis no mugurpuses ver maku vaļā.

«Ādam, man tev ir jāatzīstas – man ir kāds cits!»

«Hei, tas ir tik skaists! Kas tas ir?»

Jānis Šipkēvics

Ar *Labvakar* trešā tēvadēla spītu pārvarējis mirkļa vēlmi pamest radiobiznesu, *Radio SWH* vadītājs Jānis Šipkēvics plūc neatlaidības augļus, iejūtas slavena dēla tēva lomā un stāsta, ko sieviete spēj izdarīt ar vīrieša vecumu.

20 JAUTĀJUMI

TEKSTS: **Ivars Āboliņš, Egīls Zirnis**
FOTO: **Jānis Deinats, Fotocentrs un no personīgā arhīva**

Kā var vecāki džeki veidot attiecības ar jaunākām sievietēm? Ņem un veido... Vieniem ir forši novecot kopā no skolas sola, citus dzīve pamētā kā karuselī. Vecumam nav nekādas nozīmes, ja vien neesi siera gabals.

1. PLAYBOY: Kāds *Radio SWH* bija pagājušais gads?

ŠIPKĒVICS: Ekselents, tik veiksmīgs kā nekad agrāk, neskaitot treknos gadus. *SWH* starp komercstacijām ir pirmie latviešu vidū Latvijā, krievu *SWH Plus* tagad skan arī Daugavpilī, Rēzeknē un Liepājā, un vispārējā reklāmas bada apstākļos pārbūvējām ziņu dienestu, trīs studijas un vēl atvērām ceturto radiostaciju *SPIN FM* jauniešiem.

2. PLAYBOY: Kā jums varēja iet labi, ja 2010. gadā četri pazīstami dīdžeji aizgāja no *Radio SWH* un izveidoja savu staciju?

ŠIPKĒVICS: Varbūt tas ir viens no iemesliem, kāpēc iet labi. Kad Dievs vēlas sūtīt cilvēkam dāvanu, viņš ievīsta to problēmā. Nebija jau tikai četri, mūs pameta vismaz 12 cilvēku. Bija jau arī kļuvis mūsu par daudz, kā komunālajā dzīvoklī, kur katrs ar savu pannu, trumuli, šķīvju komplektu – te es domāju gaumi un sapratni mūzikas, plašsaziņas līdzekļu un, galvenais, biznesa jomā. Katrs sāka vilkt uz savu pusi.

Es zinu, ka radio nevar būt vieglprātīgs hobijs, bet redzēju, ka tiem čaļiem niez rokas, un viņu jaunveidojums bija tikai laika jautājums. Saprotu, ka ir daudz antimeinstrīma cilvēku, kuri grib kaut ko neordināru, alternatīvu... galu galā mani pašu ieskaitot. Tāda alternatīva stacija, iespējams, bija vajadzīga, un džeki riskēja. Dzīve jau parasti visu noliek savās vietās. Lai nu visi labie herci un megaherci stāv viņiem klāt...

Pirmajā brīdī gan bija sajūta, ka stāvu bezdibeņa malā, bet tad radās spīts un vecā *Labvakar* laika nevēlēšanās padoties. Galu galā es šo radiostaciju kopā ar vēl diviem musketieriem radīju, un tagad tā vienkārši nolaist rokas? Sapratu: nu, nē, Jāni, ar savu pieredzi tu kuģi drīkstētu pamest tikai tad, kad būsi to atkal izvedis atklātos ūdeņos.

Paradokss – kopš viņi aizgāja, *Radio SWH* lietas attīstības ziņā iet tikai uz augšu kā raķete.

3. PLAYBOY: Vai tie, kas ir palikuši *Radio SWH*, arī varēja aiziet?

ŠIPKĒVICS: Kam lemts noslīkt, to nepakārs... Lielākais prieks ir par Ufo un Fredi, kuri nenodeva. Šāgada 2. janvārī savā dzimšanas dienā atnāku uz darbu, skatos – neviena nav! Tikai somas mētājas, un kabineti pusvirus... Pienāku pie savām durvīm, atslēdzu, atveru... un tur, kur būtu jābūt tumšai telpai, pēkšņi spilgti uguņi, priekšā viss radio kolektīvs un milzīga torte! Šoks bija tāds, ka brīnījos, kā nedabūju infarktu. Sapratu, ka kolektīvs mani pirmoreiz sveic kā bosu, kurš kuģi izvedis drošos ūdeņos, ka viņi man uzticas un es uz viņiem varu paļauties. Esmu viņiem teicis: «Vienmēr esi uzticīgs savam priekšniekam – nākamais var izrādīties vēl sliktāks.» Var aizmirst tos, ar ko kopā esi smējies, bet nekad neaizmirsti tos, ar kuriem kopā esi raudājis.

4. PLAYBOY: No konkurences nebaidāties?

ŠIPKĒVICS: Tā, protams, ir liela – Latvijā ir 41 radiostacija, reklāmas pīrāgs mazs. Nedrīkstu atslābināties ne mirkli. Pēc grūtiem brīžiem vienmēr uzdodu sev divus jautājumus: ko es darīju pareizi, un ko es darītu citādi? Tie nekad nesakrīt. Ja jūs biznesmeņu auditorijā jautātu, kāda ir vispatīkamākā skaņa pasaulē, viņi atbildētu, ka tā ir jaunu banknošu čaukstoņa vai arī trula skaņa, kad pret trotuāru atsitas pakritis konkurents... Ciniski, bet fakts.

PLAYBOY: Ar aizgājējiem tagad sveicinies?

ŠIPKĒVICS: Ar ētera cilvēkiem man nav nekādu problēmu, viņus es cienu. Labu attiecību atslēga ir citu cilvēku pieņemšana bez jebkādiem noteikumiem. Mans kredo: jo vecāki mēs kļūstam, jo labāki kādreiz bijām.

5. PLAYBOY: Kādas ir tavas attiecības ar bijušajām sievām?

ŠIPKĒVICS: Ļoti labas. Abas ir skaistas sievietes. Galu galā katras laulības vainagojums ir bērni. Ja radi bērnu, tā ir atbildība uz visu mūžu, tāpēc es viņas vienmēr cienīšu. Cilvēkiem mēs turpinām patikt tāpēc, ka mūsu spēkam piemīt vājības. Man šķiet, ka es savām sievām joprojām mazliet patīku.

PLAYBOY: Un viņas tev?

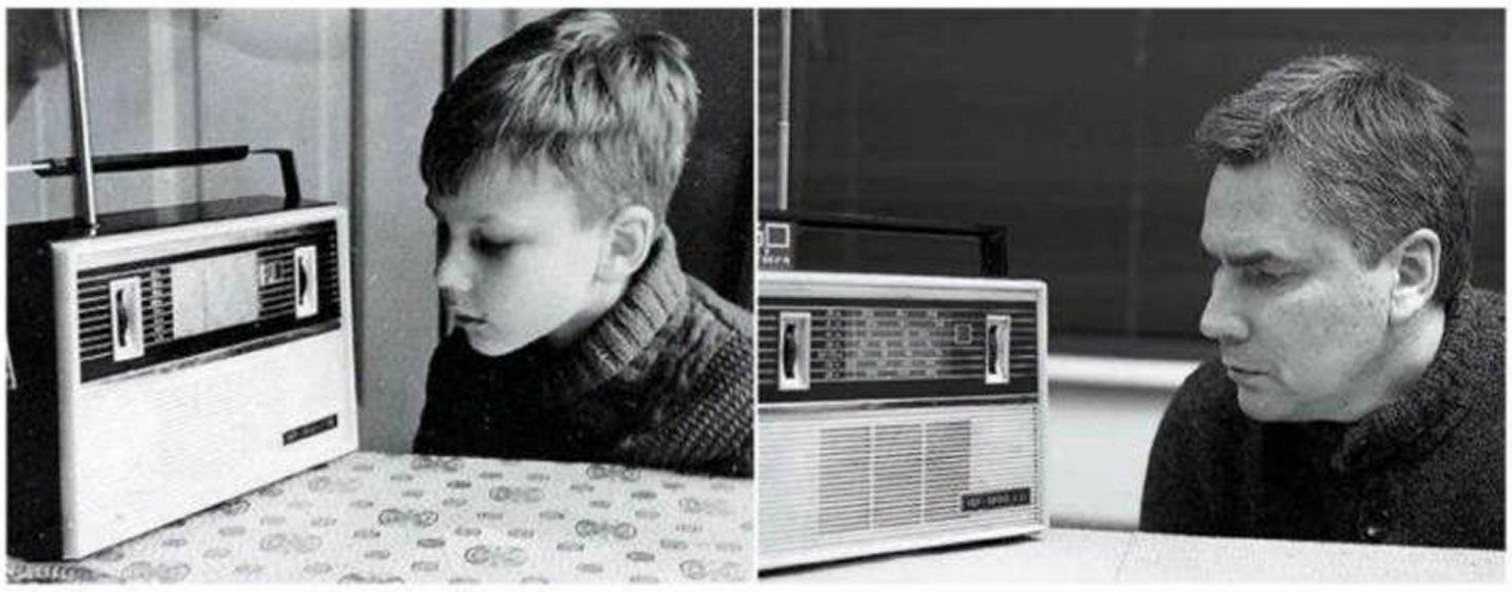
ŠIPKĒVICS: Otrreiz tajā pašā upē neiekāpsi.

6. PLAYBOY: Kā juties toreiz, kad tava otrā sieva intervijā ne pārāk glaimojoši izteicās par tevi?

ŠIPKĒVICS: Ļoti slikti. Mums bija noruna par mūsu attiecībām publiski nerunāt, jo mums ir Tīna. Bet viņa uzķērās uz žurnālistu viltībām.

7. PLAYBOY: Kāpēc laulības izjūk?

ŠIPKĒVICS: Hmm... Varu droši teikt, ka šobrīd jūtos tā, it kā man būtu 33 gadi ar divdesmit gadu pieredzi. Es nekļūstu vecāks, es tikai nobriestu, nu jau cik gadus... Man šķiet, katrs vīrietis ir tik vecs, cik veca ir sieviete, kuru viņš iekāro. Lasīju *Unā* foršu Zigmara Liepiņa un Mirdzas Zīveres interviju, viņi teica, ka nesaprot, kā var vecāki džeki veidot attiecības ar jaunākām sievietēm. Kā? Ņem

MŪŽĪGAIS RADIO.
Šipkēvics un *VEF Spīdola* četru gadu vecumā un tagad.

Kad Tīna ar māti brauca uz Turciju, četros no rīta man pienāca īsziņa: «Tu to izlasīsi, kad es jau būšu Turcijā, un tev būs savas lietas, bet es tikai gribēju pateikt, ka tevi ļoti mīlu.» Kad saņem tādus teikumus, nekā dārgāka pasaulē vairs nav.

SLAVENA DĒLA TĒVS. Ar Shipsi (Jāni Šipkēvicu junioru), Reynsi (Reini Sējānu), meitu Tīnu pēc *Instrumentu* koncerta *Arēnā Rīga* 2011. gada 10. decembrī.

un veido... Vieniem ir forši novecot kopā no skolas sola, citus dzīve pamētā kā karuselī. Vecumam nav nekādas nozīmes, ja vien neesi siera gabals. Viena formula nav piemērojama visiem. Stājoties laulībā, vīrietis un sieviete kļūst par vienu cilvēku. Jautājums tikai, par kuru. Neviens jau neprecas ar domu, ka pēc desmit gadiem šķirsies un precēsies ar citu. Acīmredzot skrējienu uzsāk abi kopā, bet pēc kāda gabala viens iepaliek, otrs varbūt redz, ka tas īsti nav viņa skrejceļš... Fotofinišs nav vajadzīgs, jo uzvarētāja jau tāpat nav. Man šķiet, ir ļoti svarīgi, lai pēc tam nebūtu nožēlas vai kauna par to, kas bijis. Ir jādzīvo tā, lai pēc tam nebūtu kauns pārdot mājas papagaili pilsētas tirgū.

8. PLAYBOY: Ko tu tagad meklē sievietēs?

ŠIPKĒVICS: Nu, ne jau Playboy nākamā numura zaķi ar noteiktiem parametriem, par kuru jūs pēc tam ierakstītu, ka viņu ir skatījušies arī Singapūrā, Pakistānā un vēl kaut kur... Man nav tāda mērķa. Ir labi būt kopā ar sievieti, kurā ir iekšējs miers, un to saņemu arī es. Vienkārši būt kopā bez saspringuma.

9. PLAYBOY: Ko tev nozīmē būt kopā ar saviem bērniem?

ŠIPKĒVICS: Jaunā paaudze nemitīgi apdeitojas. Kāpēc man ir interesanti ar dēlu un meitu? Tāpēc, ka viņi man iedod ko tādu, ko nevar iedot neviens cits. Kas man ir grūti saprotams, tas viņiem ir vienkāršs. Teiksim, datorā mokos ar kaut kādām štellēm, dēls piezvana un atrisina to vienā piegājienā.

Man ar dēlu ir noruna: ja sāku uzvesties kā vecs mācītājs vai sāku viņam kaut ko drausmīgi piļīt vai gruzīt, lai viņš man to pasaka. Tāpat ar meitu – ir brīži, kad varu atzīt: tev bija taisnība. Ja tu zaudē spēju atzīt, ka tev var nebūt taisnība, kļūsti par vecu marasmatiķi. Zināt, kas ir tēvu lielākais trūkums? Tas, ka viņi vēlas, lai viņu bērni ar viņiem lepotos. Ja tev blakus ir jauni cilvēki – sieva, mīļākā vai bērni –, viņi tev neko sliktu nevar izdarīt, tikai apdeitot tevi un padarīt labāku.

Savukārt, kad Jānītis man kaut ko prasa, parasti man ir dotas 45 sekundes laika atbildei – nav laika garai analīzei, jāiesaka pēc pieredzes vai intuīcijas. Līdz šim 98 procentos gadījumu viņš manī ir ieklausījies. Viņš ir sapratis, ka nesniegšu viņam aplamu padomu, un man savukārt nevajag pierādīt, ka esmu baigais menedžeris un znatoks. Man ir svarīgi, ka viņš man tic. Pirms gadiem septiņiem man bija smags dzīves posms, to nodzīvojām divatā ar Jānīti. Tajā laikā viņam radās baigi daudz dzejoļu, daži no tiem tagad ir *Instrumentu* gabali. Viņam bija lieli pārdzīvojumi, man arī, mēs abi bijām tādi nelaimes putni, divi attiecībās ar sievietēm cietuši cilvēki.

PLAYBOY: Meitās kopā negājāt?

ŠIPKĒVICS: Kad izšķīros ar Jānīša mammu, viņam bija ļoti izdevīgi: mammai viņš teica, ka ir pie manis, man – ka pie mammas, bet patiesībā mētājās apkārt. Izrādījās, lielu daļu laika pavadīja Doma kora skolas kopmītnēs. Reiz deviņos vakarā gāja uz *Slepeno eksperimentu*, bija tolaik tāds klubs. Prasīju, cikos būs mājās. Divpadsmitos. Pienāk divpadsmit, viņa nav. Viens, divi, vēl nav. Es nevaru aizmigt, ņemu taksi, braucu uz *Slepeno*. Tur, protams, bohēma. Skatos, mans puišelis arī zālē atlaiž ar kaut kādiem zaķiem. Piegāju pie viņa no muguras, uzliku roku uz pleca, burtiski nocēlu no trases. Protams, viņš

bija dusmīgs, jutās nedaudz pazemots, bet es vienkārši nevarēju aizmigt, ja viņa nebija mājās. Pēc kāda laika viņam atvainojos. Tā bija vienīgā reize, kad mēs kopā būtu varējuši iet meitās (*smejas*).

PLAYBOY: Iedzēruši kopā esat?

ŠIPKĒVICS: Protams. Zinu, ko mūziķim nozīmē bohēma, bez tās nevar, bet mūsdienu šovbiznesu ar dzeršanu faktiski nav iespējams apvienot, jo pēc koncertiem nākamajā dienā ir visādas lietas, kur tev jābūt klāt ar skaidru galvu. Šodien nevar atļauties tādu dzīvi kā savulaik Džons Bonams vai Džimijs Hendrikss – beigt dzīvi, atvainojos, vēmekļos....

10. PLAYBOY: Tu vēl vari iedzert un nākamajā dienā būt formā?

ŠIPKĒVICS: Nē, arī vairs nevaru atļauties. Protams, ir Čērčila piemērs, kurš sirmā vecumā turpināja dzert konjaku un teica, ka tagad viņam vislabāk patīkot tantriskais sekss, jo tas ir ļoti, ļoti lēns, un vislabāk patīkot poza «santehniķis» – tu visu laiku sēdi mājās, un neviens tā arī neatnāk (*smejas*). Es nevaru būt Čērčils, iedzert varu Jāņos un Ziemassvētkos.

PLAYBOY: Vai tad nedzērušam intervētājam ar dzērušu popstāru var iznākt saruna?

ŠIPKĒVICS: Ļoti labi atceros interviju 2003. gadā ar Robertu Plāntu, savu bērnības elku. Sagatavojies kopā ar savu otro sievu pie ģērbtuvēm gaidīju viņu. Gaidu un saviļņots stāstu viņai, kas ir Roberts Plānts: «Zini, man tūlīt būs baigākā tikšanās, pieskaršos *Led Zeppelin* un *Stairway to Heaven*!» Sievai droši vien likās, ka tūlīt iznāks ārā vismaz Plasido Domingo. Koncerts beidzas, organizators saka: vēl divdesmit minūtes. Izrādās, Plānts tūlīt pēc koncerta ar džekiem lielo visīti momentā iekšā, tā viņš atslēdzas... Tad Plānts iznāca ārā, viņam pateica, ka ir intervija... bet viņš, protams, nenāca virsū man, bet uzreiz manai sievai, jo saprata, ka viņam ar viņu ir «intervija» (*smejas*), un apķēra viņu.

PLAYBOY: Runājams viņš bija?

ŠIPKĒVICS: Bija, bija. Bet nevienam no stāriem glāzēs nav burkānu sula ar maijpuķīšu ziedlapiņām. Viņiem visiem vajag atslēgties. Vai nu jau pirms koncerta, vai, kad pienāk cits vecums, līdz koncertam neko, bet pēc uzstāšanās tā, ka neko neatceras. Tāda tā rokmūziķu dzīve ir. Esmu redzējis ļoti lielus māksliniekus, kurus miesassargi noķer, kad viņi jau krīt ar seju rasolā.

AR STĀRIEM. Spiežot roku rokmūzikas leģendai Eltonam Džonam un intervējot tenisistu Ernestu Gulbi.

PATS STĀRS. Leģendārie Atmodas laika raidījuma *Labvakar* ekrāna trīnīši: Ojārs Rubenis, Jānis Šipkēvics, Edvīns Inkēns.

Man bieži ir šķitis, ka slavenos mūziķus «uzkačā» nenormāli ambiciozi menedžeri – viņiem ir kompleksi, viņi grib būt šo mūziķu vietā, tāpēc padara šīs zvaigznes nepieejamākas un nepieklājīgākas, nekā viņas patiesībā ir. Reiz speciāli braucām uz Tallinu intervēt Reju Čārlzu. Viņa menedžeris man prasa: «Tu intervēsi? *OK*, bet nevienu jautājumu par to, kāpēc viņš ir akls, tikai par mūziku: rokenrols, narkotikas, Berijs Gordijs, Maikls Džeksons, visas tās lietas.» Mans pirmais jautājums Rejam Čārlzam bija: «Lasīju jūsu biogrāfiju. Jums bija grūta bērnība. Vai tas, ka jūs neredzat, jums dzīvē ir palīdzējis vai nav?» Menedžeris kļuva sarkans, bet Rejs Čārlzs tajā brīdī teica: «Es šo jautājumu nez kāpēc piecpadsmit gadu neesmu dzirdējis. Starp citu, tas ir ļoti labs jautājums...» Beigās viņš, šķiet, tikpat šķelmīgi uzjautāja: «Zini, kā sauc cilvēku, kuram nav kreisās acs, kreisās auss, rokas un kājas? *All right*... ha, ha!»

Tad sākās – viena partija nāk, otra nāk: būs tev alga ar daudzām nullēm, nāc tikai pie mums sarakstā, nekas nebūs jādara. Mazākais, ko piesolīja, bija 10 000 dolāru mēnesī.

11. PLAYBOY: Vai tu vēl varētu uzrunāt tautu kā *Labvakar* laikos?

ŠIPKĒVICS: Mana audžumāte, kurai ir 88 gadi, saka: Jāni, nu liec taču to radio mierā, zvani Rubenim, zvani Inkēnam – jums atkal ir kaut kas jādara!

PLAYBOY: Jā, kāpēc neesi gājis politikā? Iespējas taču tev, vienam no *Labvakar* trīnīšiem, bija.

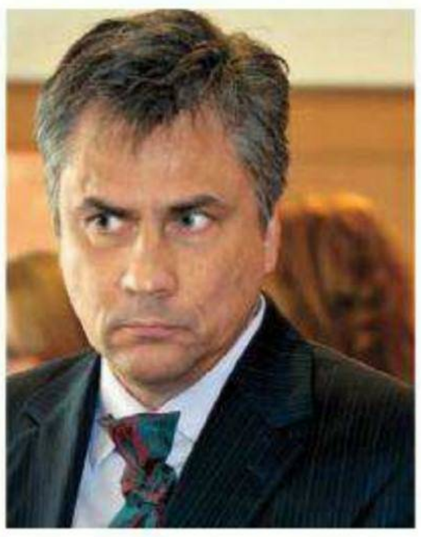
ŠIPKĒVICS: Iespēja – tas nav īstais vārds! Bet *Labvakar* vēl nebija beidzies, kad jau sākām dibināt *Radio SWH*, un man vairs nevajadzēja meklēt ko citu. Bija skaidrs, ka Latvijas televīzijā nevaru strādāt, tā kļuva birokrātiska valsts iestāde, un tas nav man. Tad sākās – viena partija nāk ar savu listi, otra nāk, sola: būs tev alga ar daudzām nullēm, nāc tikai pie mums sarakstā, nekas tev nebūs jādara. Mazākais, ko piesolīja, bija 10 000 dolāru mēnesī tikai par to, ka esmu sarakstā, pat uzstāties neprasīja. Nāca piedāvājumi vadīt Latvijas Televīziju, Latvijas Radio, Televīzijas un radio padomi...

PLAYBOY: Kuri bija tie piedāvātāji?

ŠIPKĒVICS: Sauksim viņus par lieluzņēmējiem un viņiem pietuvinātām personām. Paldies Dievam, liktenis man deva iespēju līdzdibināt *Radio SWH*, un man bija ko zaudēt. Man radio ir tīrs bizness, nevis politika. Bet tad visi zinātu, ka man jāslavē oligarha kompāniju izdarītais un jālamā viņa pretinieki. Kārdinājums bija liels, bet man izdevās tajā neiekrist.

12. PLAYBOY: Vai kāds no jums varēja būt saistīts ar čeku? Inkēns par to pat tiesājās.

ŠIPKĒVICS: Vai kāds varēja nebūt mēģināts saistīt ar čeku? Kā tagad atceros, ka Guntis

Ja Pauls vadītu Latvijas delegāciju Krievijā, jebkurš Krievijas prezidents vispirms pienāktu pie viņa, paklanītos un tikai tad prasītu, kurš te ir tas premjers.

Indriksons iesauc tevi universitātes istabā, pasaka savu sakāmo, tu izliecies par muļķīti, saki, ka nejūties šim uzdevumam gatavs. Un viss. Nākamais. Āgenskalna televīzijas ēkā visi zināja tādu čekas kuratoru Nadziņu, kurš ar kāju vēra visas durvis un varēja pateikt, ka ir runājis ar ikvienu.

Man ir pilnīgi tīra sirdsapziņa, bet mierīgi varu iedomāties, ka tāds Nadziņš varēja pateikt: nu, ar *Labvakar* un Šipkēvicu man viss ir skaidrs, jo 1989. gadā, kad televīzijas komjaunieši brauca uz Brēmeni, es viņu instruēju, kā nemukt uz Rietumiem.

13. PLAYBOY: Kāpēc *Labvakar* neaizklapēja ciet?

ŠIPKĒVICS: Kad bijām panākuši, ka raidījums ir dzīvajā, uzreiz bija citi noteikumi. Mani vispār uzskatīja par trešo tēva dēlu – «tas jau no mūzikas redakcijas». Tad sapratām, ka smagākās frāzes, piemēram, «Varbūt ir laiks izstāties no Padomju Savienības?» jāsaka man – ko tu videotam padarīsi?

Tā tas džins no pudeles tika izlaists, un pēc tam jau visi teica: puikas, turieties! Tautas atbalsts bija ļoti liels, un tad jau vara nobijās raidījumu noņemt. Eju pa tirgu ar puiku un sievu, neviens tirgotājs naudu neprasa: «Nevajag naudu, tikai turieties!» Ja braucu uz darbu ar taksi, neviens taksists no manis neņēma naudu, teica: «Tikai turieties!» 1990. gadā man jau bija mašīna, bet nebija tiesību. Gadu nobraucu bez tiesībām, kas «kaut kur pazuda» – cik mani apturēja, tik palaida vaļā. Beigās ceļu policijā pateica: pilsoni Šipkēvic, nāciet pārlikt tiesības! Teicu, ka baigi biezā grāmata un nav laika to pat pārlasīt. Šie stingri: «Lūdzu, rīt desmitos uz eksāmenu!» Es arī atnāku kā balta lapa un sēžu. Man iedod testa lapu un zīmuli. Paskatos, saprotu, ka uz testa jautājumiem atbildēt nevaru, virpinu pirkstos zīmuli, te pamanu, ka uz tā sāniem sīkiem burtiņiem rakstīts: «1. – A. 2. – B, 3. – A., 4. – C...» Tā atkal tiku pie autovadītāja tiesībām un varēju televīzijā turpināt cīnīties par cilvēku tiesībām.

14. PLAYBOY: Kā tev tagad ir ar sportu, kad dzert vairs nevari?

ŠIPKĒVICS: Liepājā nebija daudz variantu – varēji kļūt par sportistu, mūziķi vai huligānu. Desmit gadus nopietni trenējos basketbolā un saslimu ar sportu. Žēl, ka saplēsu Ahilleja cīpslu un vairs nederu basketbolam. Tagad triviāli kačāju dzelžus sporta zālē.

Ļoti svarīgi man ir tas, ka sporta vajadzību esmu nodevis dēlam. Sapratu, ka puikam vajag būt fiziski stipram, ja viņš grib kaut ko panākt, jābūt pārliecinātam, ka viņš koncerta laikā nenoģībs. Tagad esmu viņu piesaistījis sporta zālēm un meitu arī.

Njā... Varbūt es šodien trenētu Latvijas hokeja izlasi Teda Nolana vietā, jo bērnībā mani varēja arī aizvest uz Kanādu... Mamma nomira ar plaušu vēzi, kad man bija četri gadi, un tēvu esmu redzējis tikai fotogrāfijās, nekādu kontaktu mums nav bijis, viņš no manis un mammas atteicās. Tad bija vairāki varianti, viens no tiem – sūtīt mani uz Kanādu pie mammas māsas, otrs – bērnunams, trešais – ka mani adoptē kāda no mātes māsām. Vienai jau bija bērns – Ainars Mielavs, otrai nebija ģimenes, viņa dzīvoja trūcīgi. Ja es būtu aizvests uz Hamiltonu, droši vien tagad pat latviski nerunātu, nebūtu arī Jāņa Šipkēvica juniora un Tīnas...

PLAYBOY: Tev droši vien neviens neprasīja, kur tu gribi augt?

ŠIPKĒVICS: Protams. Tā kā biju ļoti pieķēries mātei (viņai bija 39 gadi, kad viņa mani dzemdēja, un es viņai dzīvē biju viss, jo vīra viņai nebija), man ļoti ilgi baidījās pat teikt, ka viņas vairs nav. Jo man arī viņa bija viss. Tagad man stāsta, kad mani aizveduši uz kapiem un pateikuši «Te tava mammīte guļ», es esot rāpojis pa tām smiltīm un brēcis: «Kāpēc? Kā tu atļāvies mani pamest?»

15. PLAYBOY: Nekad neesi nožēlojis, ka neuzaugi Kanādā?

ŠIPKĒVICS: Tagad jāsaka – paldies Dievam, ka tā. Mammas māsa, mana Lilīte, noliktavas pārzine Liepājas zivju konservu kombinātā, viena pati, cīnoties ar nabadzību un visām tā laika problēmām, uzņēmās mani audzināt.

16. PLAYBOY: Kāpēc Liepājā nekļuvi par mūziķi?

ŠIPKĒVICS: Droši vien tāpēc, ka sapratu – nebūšu Ēriks Kleptons. Nepadevās man tās pasāžas tik labi. Muzikāls biju, bet redzēju, ka citi to dara labāk, dabiskāk. Vienīgais, ko varu darīt – dot stimulu bērniem. Nesen pie sevis domāju: Jānītis nevarēja tā vienkārši nokrist no gaisa ar talantu, esmu taču viņā to potējis iekšā jau no bērna kājas. Viņš bija apkrāmēts kā gliemezis ar lielu mugursomu, kurā bija grāmatas, notis, tad vēl Doma kora tērps, maināmās kurpes... Tādu es viņu vadāju uz visām koncertu vietām, un tāpat ar savām atvasēm darīja arī pārējie. Vēl tagad atceros, kā gaidu Jānīti no mēģinājuma un ieraugu – Leons Sējāns ved tādu pašu sīci! Nu viņi kopā rada mūziku.

Jānītis jau nesaprata, kāpēc viņu ved, kāpēc viņam Vāgnerzālē jādzied kaut kādi šostakoviči un dārziņi. Dabiski, nekādu baigo kaifu viņam tas nesagādāja, bet viņu veda, blakus bija patīkami jaunieši, Ērenštreits – izcilākais pedagogs... Kaut kur jau tas viss nosēdās. Tad nāca manas šķiršanās laiks, un sapratu, ka esmu Jānītim ļoti nodarījis pāri kā cilvēks, kurš viņam nav devis ģimenes sajūtu. Atceros to brīdi, kad viņam, divpadsmitgadniekam, paziņoju: «Zini, lai kā es tevi mīlētu, mēs ar mammu nekad vairs kopā nedzīvosim, bet uz mani vienmēr vari paļauties, es tevi nekad neatstāšu.» Viņam momentā izsprāga asaras – nevienā romantiskajā kino šādu brīdi nevar rekonstruēt. Sapratu, cik ļoti emocionāls un jūtīgs viņš ir, un man viņam tas kaut kā jākompensē.

PLAYBOY: Juties vainīgs?

ŠIPKĒVICS: Protams, jo man nebija bijis tēva un zināju, cik tas ir sāpīgi jaunam puikam. Aizvedu Jānīti uz Rovaniemi pie Ziemassvētku vecīša tieši 31. decembrī. Turpat iegājām šamaņa teltī un prasījām, kas mūs sagaida. Viņš atbildēja: «Jūsu dzīve apgriezīsies ar kājām gaisā, jūs sasniegsiet ļoti daudz.»

Pēc apmeklētajiem teātriem, baletiem un Eiropas koncertzālēm reiz teicu, ka gribu viņam parādīt grupu *Police*, kas ir apvienojusies. Divatā aizbraucām uz Londonu, vienā dienā noskatījāmies *Police* koncertu, nākamajā Prinsu, tad mūziklus – tajās piecās dienās iedevu viņam lielu kultūras devu. Toreiz viņš skatījās diezgan rezignēti, bet tas viss viņā ir nosēdies.

17. PLAYBOY: Ja tu nebūtu izšķīries, būtu veltījis viņam mazāk laika?

ŠIPKĒVICS: (*Domā un tad iesmejas.*) Tas būtu dārgāk, jo tad būtu jābrauc trijatā. Zini, Maikls Džeksons biogrāfijā raksta, kāds viņa tēvs bijis despots, sitis viņu ar telefona vadu un grūdis bungu komplektā. «Mans tēvs bija menedžmenta ģēnijs,» 2001. gadā Maikls stāstīja, «savukārt man bija vajadzīgs tēvs. Tās ir dažādas lietas.» Es no bērniem gribētu sagaidīt frāzi «Paldies, ka esi labs tēvs!», nevis pateicību, ka esmu vedis viņus uz mūziklim vai nopircis ģitāras. Atceros, kad Tīna ar māti brauca uz Turciju, četros no rīta man pienāca īsziņa: «Tu to izlasīsi, kad es jau būšu Turcijā, un tev būs savas lietas, bet es tikai gribēju pateikt, ka tevi ļoti mīlu.» Kad saņem tādus teikumus, nekā dārgāka pasaulē vairs nav. Gribu, lai es saviem bērniem esmu vairāk atbalsts, nevis menedžeris.

PLAYBOY: Grupai *Cosmos* jau biji kā menedžeris.

ŠIPKĒVICS: Jā, un kad trīs gadus mēģināju *Cosmos* izvest ārā no Latvijas, sapratu, ka Latvijas politiķi ļoti nenovērtē Raimondu Paulu. Krievijā viņš ir kulta persona, kam veras jebkuras durvis. Ja vien viņš vēlētos, arī tagad varētu ievest Krievijā jebkuru latviešu mākslinieku – Šimku ievest Čaikovska koncertzālē, kamerkori *Kamēr...* uztaisīt par kulta kori. Tagad Pauls varbūt jau ir tam par vecu, varbūt trūkst motivācijas. Mūsu lielākā kļūda bija tā, ka neizmantojām viņa milzīgo ietekmi pirms gadiem divdesmit. Ja Pauls vadītu Latvijas delegāciju Krievijā, jebkurš Krievijas prezidents vispirms pienāktu pie viņa, paklanītos un tikai tad prasītu, kurš te ir tas premjers. Pauls pateiktu: «Kād' valūt' varbūt iedod tiem puikām...», un tā tas notiktu.

18. PLAYBOY: Kurš latviešu popmūziķis ir reāli pazīstams ārzemēs?

ŠIPKĒVICS: Droši vien *Prāta vētra*, kaut arī *Cosmos* tam bija vistuvāk, jo viņi varēja gan senatoriem Vašingtonā nodziedāt *Billy Jean*, gan Hendeļa pasijas jebkurā baznīcā vai Sanremo kopā ar Al Bano, gan izdot *CD* Ķīnā. Man vēl tagad ir saglabājusies sarakste par iespējamo *Cosmos* uzstāšanos Brunejas sultānam, kur līdz šim uzstājušies gan Maikls Džeksons, gan Stings. Toreiz tas nenotika, bet nekas, vēl ir laiks. Pēcāk radās *Instrumentu* ideja. Jānītim ar Reini, kuri grupā bija galvenie ideju ģeneratori, apnika visas tās kaverversijas, sirojumi pa Krieviju, un *Cosmos* apstājās. Bet šo ideju reanimēt nekad nav par vēlu.

19. PLAYBOY: Vai *Instrumenti* tiks apritē ārpus Latvijas?

ŠIPKĒVICS: Viņiem vajag tādu «Rietumu Krutoju», kuram ir ietekme un interese viņus bīdīt, jo potences viņiem patlaban ir lielākas nekā jebkuram citam. Viņi tajā ir ieguldījuši tik daudz enerģijas un līdzekļu, ka, piemēram, ja Jānītis vai Reinis 10. decembra koncertā būtu saslimuši un koncerts nenotiktu, viņiem veselu gadu nāktos strādāt, lai to atmaksātu.

20. PLAYBOY: Tavs brālēns Mielavs par *Instrumentiem* teicis arī kritiskus vārdus.

ŠIPKĒVICS: Ainaram visu laiku ir sāpe. Viņš bija ļoti neapmierināts, ka *Cosmos* izpildīja *Tu saviļņoji mani...* Viņam jātiek skaidrībā, ka bez tā, kas viņam patīk, pasaulē vēl ir citas labas lietas. Gaume viņam ir laba un intelekts spēcīgs, bet viņa nelaime ir tā, ka viņam patīk tikai tas, kas viņam patīk.

Ilgu laiku mums bija tā: es biju Liepājas džeks, lauku pele, viņš – pilsētas pele. Kad no Liepājas brīvlaikā ierados Rīgā, Ainars mani izglītoja: re, bītliem plate iznākusi, re, *Jesus Christ Superstar*, te *Cat Stevens* un *King Crimson*, un vakarā es tevi aizvedīšu uz diskotēku. «Kas tas tāds?» – «Tad redzēsi.» Jutos kā kovbojs Ņujorkā.

Viņš daudz ko progresīvi darīja, tikai man prātā nenāca, ka viņš pats varētu nodarboties ar mūziku. Kad sākās mans televīzijas periods, uzaicināju Ainaru vadīt *Videoritmus*, jo gribēju viņam palīdzēt ar publicitāti, turklāt viņu vienmēr varēju sazvanīt. Piemeklēju vēl otru – Arvīdu Mūrnieku, un ne bez pūlēm iebīdījām abus televīzijā. Tā sākās Ainara ceļš uz atpazīstamību. Paralēli bija poligrāfiķu kluba diskotēkas, kurās viņš mani ievadīja, bet kā dīdžeju pirmo pieņēma mani, jo man bija labāka balss un skatuves rutīna.

PLAYBOY: Tātad tu esi viņu pastūmis uz dziedāšanas ceļa.

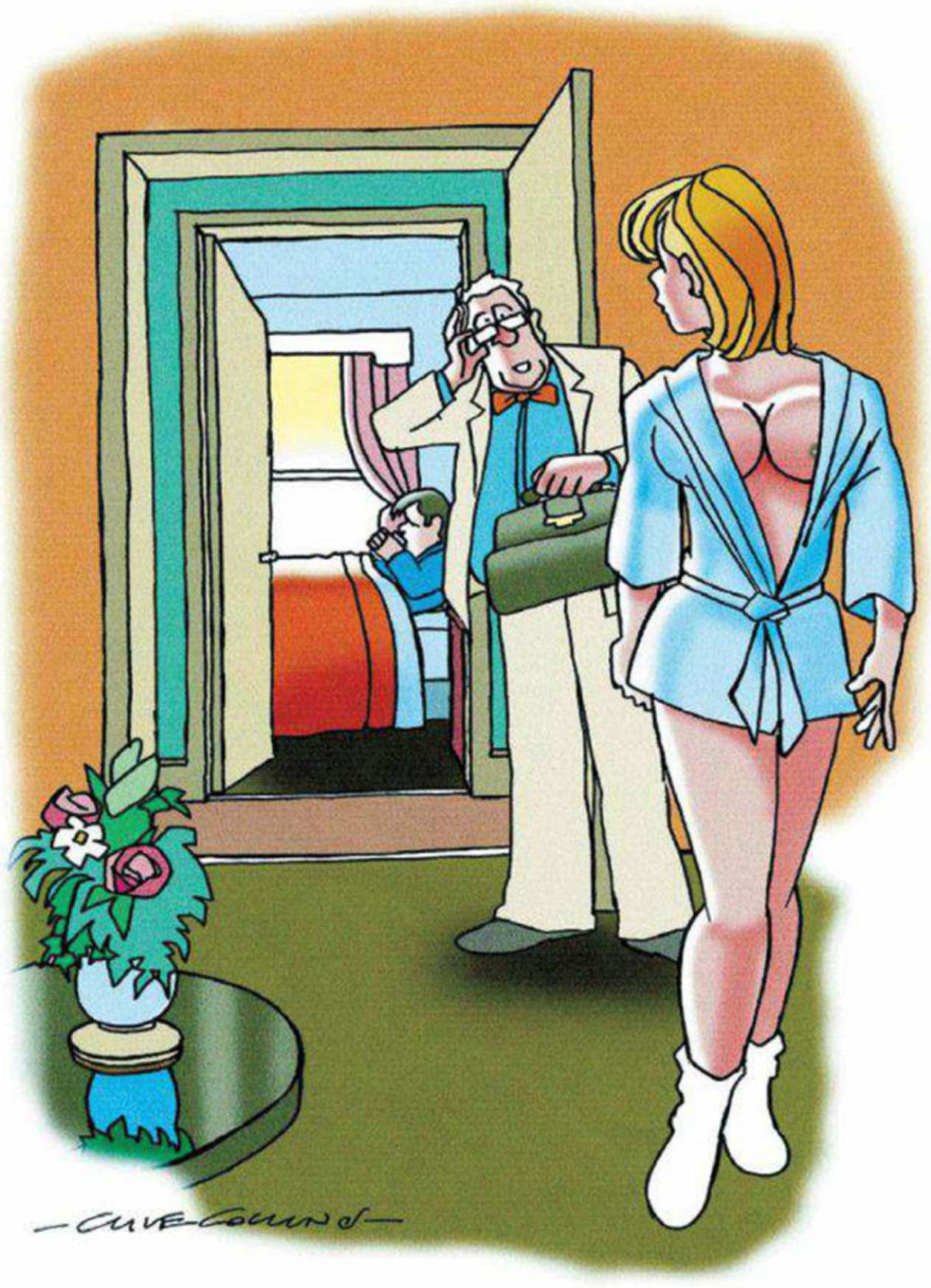
ŠIPKĒVICS: Ar mūziku abi saslimām jau sen, bet to, ka palīdzēju viņam iekļūt mūzikas apritē, Ainars diez vai kaut kad atzīs. Taču *iz pesņi slov ņe vibrosiš*. Var jau būt, ka viņš uz mūziku ietu citu ceļu. *Videoritmi* tajā laikā skaitījās ļoti *kruts* raidījums, alternatīva Ermanbrika *Varavīksnei*, un tur parādās jauns džeks pagariem matiem, blakus Mūrnieks ar savu *Būsim pazīstami* bekgraundu... Tas Ainaram deva lielu publicitāti.

PLAYBOY: Tagad kontaktējaties?

ŠIPKĒVICS: Apsveicam viens otru Ziemassvētkos ar īsziņām. Agrāk viņš man nesa rādīt savus demoierakstus, tagad vairs ne. Tikai zinu, ka viņš kaut kur uzstājas.

PLAYBOY: Kur tikai viņš neuzstājas...

ŠIPKĒVICS: Jā (*smejas*)! Viņa uzstāšanās 9. maijā man ir lielākā mīkla. Vēl jo vairāk tāpēc, ka mēs dzīvojām komunālajā dzīvoklī, blakus dzīvoja krievu ģimene, un zinu, cik daudzreiz mēs esam bijuši sarežģītās situācijās, pat kautiņi ar krieviem bijuši. Laikam kopā jāpaskatās vecās bildes. Ainars man kādreiz bija kā brālis. Pusi no tā, ko viņš dara, es saprotu, otru ne. Droši vien viņš par mani pateiktu to pašu.

«Jūsu vīram ir jāizvairās no jebkādām fiziskām aktivitātēm! Ja tā padomā, es varētu jūs novērot un, ja kas notiek, palīdzēt.»

TEKSTS: Kārlis Pots
FOTO: www.gamespot.com

KOSMOSA SĀGA AR MASU EFEKTIEM

MASS EFFECT 3

Platformas:
PS3, PC, Xbox 360
Izdošanas datums:
9. marts
Izstrādātājs:
BioWare
Izdevējs:
Electronic Arts

Svešas planētas, baisa paskata mošķi un sekss ar zilām citplanētietēm. Nesatraucies, tev galvā nav sakāpis pavasaris. Tā ir kosmosa sāga *Mass Effect 3*.

Mass Effect 3 ir noslēdzošā daļa leģendāras zinātniskās fantastikas lomu spēles sērijā, ko izstrādā Kanādas *BioWare* studija, bet izdod *Electronic Arts*. Ja nu reiz ir kāds spēļu žanrs, kurā *BioWare* radošie prāti izpaužas vislabāk, tad tās ir lomu spēles. Nenoliedzami, kanādieši ir tēlu radīšanas meistari, ko bijis iespējams novērtēt tādās spēlēs kā *Baldur's Gate*, *Neverwinter Nights* un *Star Wars: Knights of the Old Republic*. Lieliskas lomu spēles ļauj katram pašam veidot sava tēla raksturu, modelēt tā reakciju uz apkārt notiekošo. Episkas lomu spēles papildina visu iepriekšminēto ar šaudīšanos un citplanētiešiem. *Mass Effect 3* apvieno visus šos raksturlielumus. Tajā tēli virza uz priekšu spēli, nevis otrādi. Un tas ir atsvaidzinoši un interesanti.

Spēles stāsts ir ļoti plašs un iekļauj sevī gandrīz enciklopēdisku mūsu galaktikas vēstures hrestomātiju. Spēles darbība notiek 22. gadsimta nogalē, kad cilvēku mūžs sasniedz 150 gadus un kontakti ar citu planētu rasēm jau sen ir nodibināti, un Zeme pat ir pārstāvēta starpplanetārajā padomē. Taču vieglas izklaides cienītājiem nevajag baidīties. *Mass Effect 3* neuzspiež priekšzināšanas par spēles sēriju un ļauj to izbaudīt, tā teikt, arī spēlētājiem no ielas.

Spēles laikā būs iespējams apmeklēt vairākas planētas, kā arī paciemoties uz māmuļas Zemes. Ja neskaita lielisko tēlu veidošanas sistēmu, tāpat kā iepriekš, *Mass Effect 3* notikumus un komandiera Šeparda piedzīvojumus ietekmēs sērijas pirmajās daļās pieņemtie lēmumi un izvēles – vairāk nekā 1000 mainīgu lielumu, kas radīs unikālu un katram prasmīgam spēlētājam pielāgotu spēles pieredzi.

Tomēr nedrīkst aizmirst arī spēlei piekabināto *action* birku. Komandieris Šepards varēs izvēlēties savu komandu, ar ko doties aizraujošos citplanētiešu slaktēšanas piedzīvojumos. Turklāt modificēt iespējams ne tikai savu tēlu, pārējo komandas biedru spējas, bet arī ieročus, tādējādi pielāgojot spēles gaitu katrai gaumei.

Spēles vizuālais noformējums varētu šķist mazliet novecojis, jo grafiskajā dzinī nav ieviestas lielas inovācijas, taču tā vēl arvien izskatās lieliski un tikpat lieliski arī skan. *Mass Effect 3* skaņas celiņu komponējuši *Golden Globe* un *BAFTA* nominanti. Lai vēl vairāk liktu just līdzi dažādajiem spēles tēliem, to ierunāšanai piesaistīti ar labām raksturbalsīm apveltīti aktieri.

Kā interesants jaunievedums vērtējams arī *New Game+* režīms, kas ļauj izietu spēli turpināt vai arī sākt vēlreiz no sākuma ar visiem tās gaitā iegūtajiem ieročiem un palīgierīcēm, kas lieti noderēs, lai savāktu visus iepriekš garām palaistos elementus.

Rezumējot – spēles dziļais stāsts, lieliskie dialogi, skaņas celiņš un nepārspējamais *action* apvienojumā ar neaizmirstamiem tēliem rada vienu no lieliskākajām gada spēļu pieredzēm.

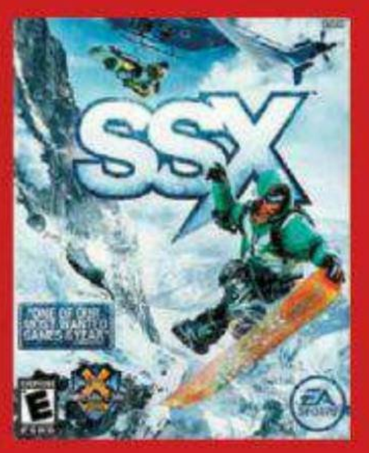

Ko vēl vērts uzspēlēt martā?

Street Fighter X Tekken

Kā vēsta nosaukums, spēle piedāvās divu episku, taču līdz šim konkurējošu *fighting* spēļu sajaukumu un tēlu satikšanos unikālā cīņā. Šoreiz pie darba ķērusies *Street Fighter* studija *Capcom*.

SSX

Ziemas gulbja dziesma. Spēlētājs būs daļa no snovborda komandas. Iespēja izbaudīt virtuālas nogāzes, piemēram, Himalajos vai Antarktīdā ļaus pakavēties ziemas sajūtās arī vasaras svelmē.

«Ā, tas esi tu! Sākumā nepazinu un nobijos.»

tehnojaunumi

TEKSTS: Kristaps Skutelis, krizdabz.lv Publicitātes foto

Nike + FuelBand

Modernās tehnoloģijas spēj ne vien nodrošināt kvalitatīvāku sportošanu, bet arī padarīt to par interesantu spēli. *Nike* ir izveidojuši ļoti interesantu produktu *FuelBand*, kas izskatās pēc parastas aproces. Tomēr tā ir diezgan neparasta, jo uztver, uzskaita katru mūsu kustību un pārvērš to *NikeFuel* punktos, ko caur *Bluetooth* vai *USB* pieslēgumu varam aizgādāt uz telefonu vai datoru, lai augšuplādētu *Nike* tīmekļa servisā. Kad tas izdarīts, paveras pavisam jauna pasaule. Ieregulējam ierīcē mūsu dienas mērķi, kustamies un skatāmies, kā aproce ar krāsainajām gaismas diodēm rāda progresu. Tīmekļa servisā redzam mūsu iegūtos punktus, krājam «sasniegumus» un varam publiskot savus *NikeFuel* punktus un tādējādi sacensties ar draugiem.

SpareOne

Vairākums mobilo telefonu nu ir kļuvuši viedi, apaug ar jaunām iespējām un kļūst arvien lielāki un sarežģītāki. Šādas mobilo tehnoloģiju attīstības tendences paver lieliskas iespējas izpausties arī kardināli pretēju ierīču ražotājiem. Pieprasījums pēc vienkāršiem un, es pat teiktu, prastiem telefoniem tikai pieaugs. To ir sapratušas vairākas kompānijas, un ik pa laikam mēs varam lasīt par interesantiem un vienkāršiem telefoniem. Par tādu var uzskatīt arī *SpareOne*. Šis mazais telefons darbojas no vienas AA tipa baterijas. Jā, tieši tādas baterijas, kādu mums apkārt ka biezs. Ieliekam telefonā *SIM* karti, bateriju un varam runāt līdz pat 10 stundām. Izslēdzam telefonu, un tas enerģiju uzglabās pat 15 gadus. Tādējādi šādu telefonu var nomest mašīnā vai mājā neparedzētiem gadījumiem, kad no sienas rozetes nespēsim dabūt laukā strāvu. Pieejams jau no marta un maksās vien dažus desmitus dolāru.
www.spareonephone.com

Razer Project Fiona

Razer ir kompānija, kas pilnībā nodevusies datorspēlēm. Tā veido speciāli datorspēlmaņiem pielāgotas datorpeles, tastatūras un skaņu sistēmas. Acīmredzot saprotot, ka ar pelēm un tastatūrām revolūciju neuzrīkos, *Razer* inženieri ir pieķērušies daudz lielāka vērša ragiem. Fionas vārdā nosauktais projekts ir atkal jau speciāli spēlmaņiem veidots planšetdators ar «odziņu». Patiesībā «odziņas» ir divas un vismaz vizuāli atgādina *Sony Play Station* bezvadu kontrolierus. Šādi *Razer* mēģina planšetdatoru padarīt interesantu tiem spēlmaņiem, kurus īsti nepārsteigsi ar *Angry Birds*. Spēļu ierīci darbinās *Intel i7* procesors, tā būs aprīkota ar skārienjutīgu 10.1" displeju, *WiFi* 802.11 b/g/n un *Bluetooth* 3.0 bezvadu tīklu atbalstu un spēs darbināt *Windows 8*. *Razer* sola cenu turēt zem 1000 dolāru sliekšņa un šo ierīci darīt pieejamu jau 2012. gada nogalē.

Years

Mūsdienās mūziku klausāmies no digitāliem *aipodiem*, un tā ir bezkaislīgu cipariņu un nullīšu virkne. Vēl pirms pārdesmit gadiem situācija bija krietni citāda un liela daļa mūzikas bija iegūstama vinila plašu formātā. Protams, arī tagad var nopirkt plates, tomēr tās arvien izteiktāk kļūst par nišas produktu. Bartolomejs Traubeks (*Bartholomäus Traubeck*) ir jauns mākslinieks no Vācijas, kas savā darbā *Years* ir mēģinājis apvienot plašu analogo burvību ar digitālo tehnoloģiju iespējām. *Years* ir digitalizēts plašu atskaņotājs, kas vinila plašu vietā izmanto koka ripas. Adatas vietā šis atskaņotājs ir aprīkots ar kameru, kas nolasa koka ripas gadu joslas, un, šo informāciju izlaižot cauri datoram, iegūstam pavisam interesantu klavierkompozīciju. Tā kā koksnes gadu riņķu zīmējums nekad neatkārtojas, arī katras šādas ripas skanējums vienmēr būs unikāls — to ietekmē katrs zariņš, koka krāsas tonis un gadu līnijas forma vai biezums.
www.*traubeck.com/years/*

Choiix Power Fort 5600

Gadžeti ar «mirstošu» bateriju var samaitāt visu ceļojumu. Te talkā var nākt kāršu kavas izmēra uzparikte, kas faktiski darbojas kā 5600 mAh akumulators, no kuras varam uzlādēt savus pēc strāvas slāpstošos gadžetus (viedtālruņus, GPS ierīces, portatīvos mūzikas atskaņotājus un pat prasīgos *iPad* planšetdatorus). Ierīcei vienā pusē ir *microUSB* ports, caur kuru to uzlādējam, un otrā pusē parastais *USB* ports, kur slēdzam klāt ierīces, kuras vēlamies uzlādēt. Gadžeta sānā atrodas gaismas diodes, kas ļauj noskaidrot, vai lādētājā vēl ir strāvas lādiņš. Lietojot šādu ierīci, varam sava viedtālruņa dzīvi pagarināt par 28 stundām, mūzikas atskaņotāju darbināt līdz 172 stundām un iegūt sešas papildu stundas darbam ar *iPad*.

Aegis Secure Key

USB zibatmiņas nav nekas jauns, un pietiekami daudz esam redzējuši arī dažādas «drošās» zibatmiņas. Kompānija *Apricorn* ir izveidojusi pavisam drošo zibatmiņu *Aegis Secure Key*. Visupirms šis produkts nebīstas mitruma, putekļu un triecienu, un to nav iespējams atvērt, neatgriezeniski nesabojājot. Uz zibatmiņas izvietota fiziska tastatūra, ar kuru varam atbloķēt ierīci, ievadot 7–15 simbolus garu paroli, un ierīce automātiski aizbloķējas, līdzko atvienojam to no datora. Par to, vai ierīce aizbloķēta, ziņo zibatmiņas priekšpusē izvietotās gaismas diodes. Uz ierīces ir pat speciāla poga, kas pilnībā izdzēš datus — izmantojama brīžos, kad naidnieks elpo pakausī. Dati tiek šifrēti ar drošo *AES 256-bit CBC* algoritmu. Šo zibatmiņu varam lietot ar *Windows*, *Mac* un *Linux* datoriem bez papildu programmatūras uzstādīšanas. *Aegis Secure Key* pieejama 4 GB, 8 GB un 16 GB versijās un maksā attiecīgi 65, 95 un 125 ASV dolārus.

Fujitsu Lifebook 2013

Mēs dzīvojam interesantā laikā, kad arvien vairāk dažādu rīku spēj veikt vienas un tās pašas funkcijas. Piemēram, uzņemt fotogrāfijas mēs varam ar veco labo fotokameru, datora vebkameru vai mobilo telefonu. Un dažkārt vairs nevar saprast, vai ņemt līdzi fotokameru, vai arī pietiks ar telefonu. Reizēm var sanākt vadāt līdzi veselu lērumu dažādu ierīču, un šādos brīžos rodas vēlme tos apvienot vienā ierīcē. Interesantu konceptu piedāvā *Fujitsu*. *Lifebook 2013* ir viņu vīzija par to, kādam jāizskatās 2013. gada portatīvajam datoram. Tas sastāv no vairākām ierīcēm, ko jau tagad mēs izmantojam ikdienā. Tastatūras vietā ieliekam planšetdatoru, datora aizmugurē vākā iestumjam digitālo fotokameru un *Lifebook* priekšā pievienojam mobilo telefonu/mūzikas atskaņotāju. Tādējādi ierīces ir vienuviet — ērti uzlādējamas un sinhronizējamas savā starpā. Pavisam noteikti interesanta ideja, un, kas zina, varbūt pēc dažiem gadiem šādi vairāku komponentu portatīvie datori būs ikdiena.

VIDE: Pludmales sporta centrs Brazilija Jūrkalnes ielā 100, Rīgā (www.brazil.lv) GRIMS: Dita Grauda
MATU SAKĀRTOJUMS: Dina Dreibe (Skaistuma un sajūtu salons BBbinnija Dzirnavu ielā 36, Rīgā) FOTOGRĀFA ASISTENTE: Elīna Ola

EKSPRESINTERVIJA

Lingita Lina Bopulu no *OKartes skatuves*

PROTAMS, ka esmu LATVIETE!

TEKSTS: Ivars Āboliņš FOTO: Andrejs Zavadskis
STILS: Ieva Ivanova

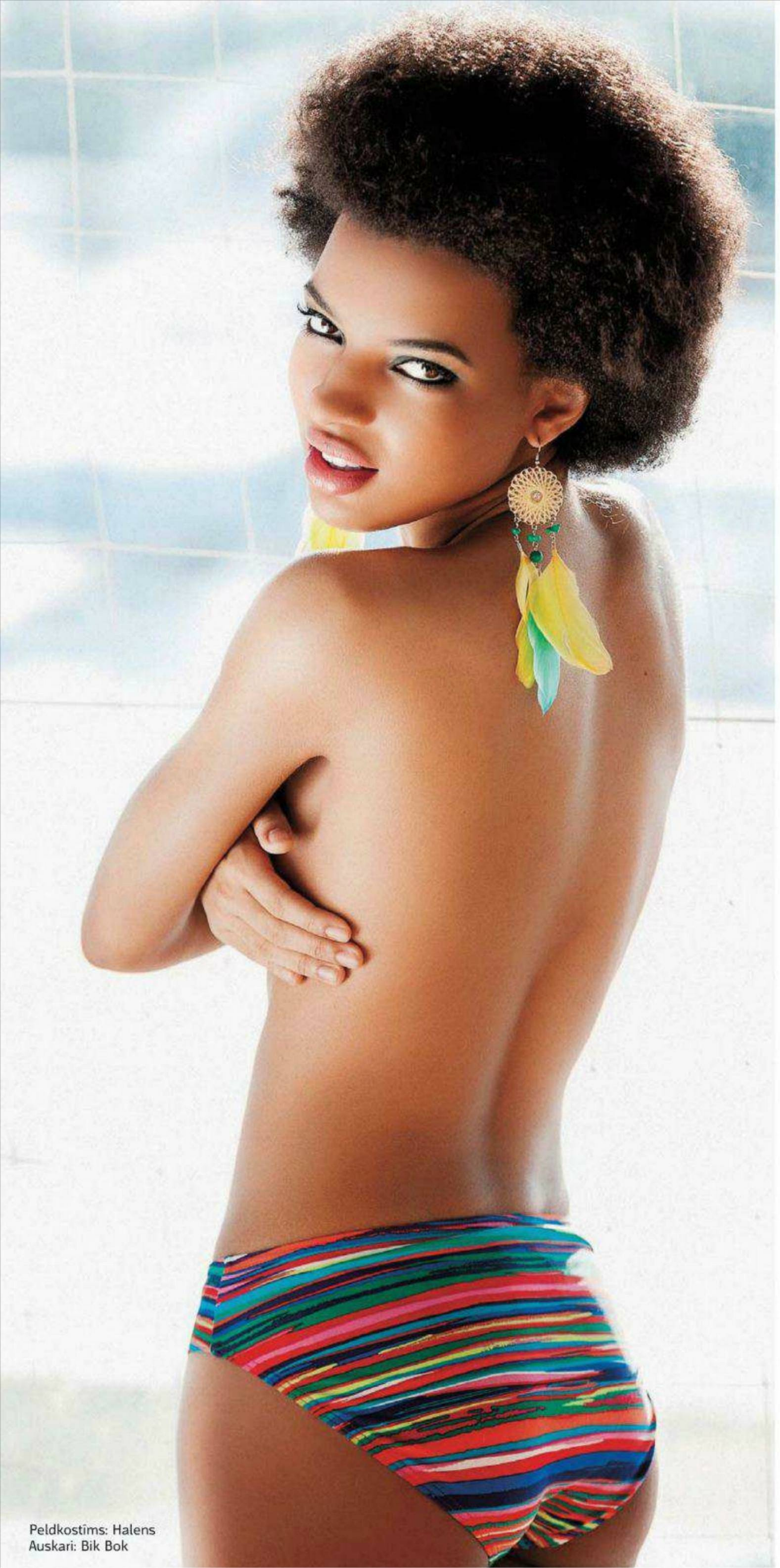
PLAYBOY: Skatoties šovu *OKartes skatuve*, radies iespaids, ka esi ļoti savrupa. Vienmēr esi bijusi pati par sevi?

LINGITA: Esmu individuāliste. Ja man jāizšķiras, vai darīt kaut ko vienatnē vai grupā, vienmēr izvēlēšos darboties viena pati. Protams, ceļojot vai apmeklējot pasākumus, labāk ir būt ar kādu kopā, taču vispār neesmu grupas cilvēks. Tajā pašā laikā man nav problēmu ātri atrast kopēju valodu un kontaktu ar cilvēkiem. Ja kāds ir iepaticies, to arī pasaku. Taču sev klāt pielaižu tikai dažus, rūpīgi izvēlos cilvēkus, ieturu distanci. Varbūt tāpēc, ka bieži nācies vilties.

PLAYBOY: Arī tad, ja tev iepaticies kāds puisis, tā vienkārši ej klāt un to pasaki?

LINGITA: Hmmmm. (*Smaida.*) Nav tā, ka īpaši kautrējos, varbūt tā ir manas personības dienvidu puse. (*Smejas.*) Ja

Veļa: Lauma Lingerie
Rotas: Kazene

Peldkostīms: Halens
Auskari: Bik Bok

man kāds iepatīkas, bez kompleksiem to viņam pasaku. Šajā ziņā varu būt ļoti tieša.

PLAYBOY: Vai puiši tev pievērš pastiprinātu uzmanību?

LINGITA: It kā jau pievērš. Bet es taču nezinu, cik daudz uzmanības viņi pievērš citām meitenēm, tā ka nemācēšu teikt, vai tā ir pastiprināta. Bet vispār es gribu, lai viņi pievērš uzmanību nevis manam ārējam izskatam, bet tam, kāda esmu iekšēji. Tas ir svarīgākais.

PLAYBOY: Un kāda tu esi iekšēji?

LINGITA: (*Smejas.*) Ceru, ka gaiša un pozitīva. Bet, ja man ir slikti, vienmēr noslēdzos sevī. Daudz lasu grāmatas, pētu reliģiju, studēju psiholoģiju. Un vēl es visu laiku virzos uz mērķi un tam ticu. Ar ticību un neatlaidību var ļoti daudz izdarīt. Varu uz divām dienām sabrukt, bet tad vienmēr saņemos un eju tālāk. Protams, ir jāpieliek lielas pūles, nevar sēdēt un domāt, ka viss notiks pats no sevis. Ir jādara un jārīkojas.

PLAYBOY: Kāds ir tavs mērķis?

LINGITA: To gan es neteikšu. (*Smaida.*)

PLAYBOY: Teici, ka pēti reliģiju. Par kādu reliģiju tu interesējies?

LINGITA: Jau kopš bērnības eju uz svētdienas skolu, taču nevaru sevi saukt par īstu kristieti. Interesējos par daudzām reliģijām. Man, piemēram, patīk islāma kultūra. Ļoti disciplinēta reliģija. Arī budisms un hinduisms šķiet saistoši. Vispār mana pamatinterese ir psiholoģija, bet, lai izprastu cilvēkus, ir jāpārzina reliģijas.

PLAYBOY: Vai tu kādreiz uz ielas uzsmaidi nepazīstamiem cilvēkiem?

LINGITA: Ļoti bieži ir tā, ka eju pa ielu un vienkārši smaidu. Ja ir labs garastāvoklis, kāpēc to nedarīt? Protams, ir brīži, kad noslēdzos sevī, taču, ja esmu priecīga, laižu to ārā. Manī visas emocijas ir par simt procentiem. Daudzi teic, ka man jāiemācās atrast vidusceļu, bet ir cilvēki, kuri visu dzīvi nodzīvo galējībās.

PLAYBOY: Tev pašai patīk, ka esi tik emocionāla?

LINGITA: Jā. Mana dzīve nav vienmērīga, visu laiku ir kāpumi un kritumi. Uz augšu un uz leju.

PLAYBOY: Arī mīlestībā tev ir tāpat?

LINGITA: (*Smejas.*) Nē, tur tik traki nav. Mīlestībā jau viss ir mazliet citādi. Mīlestība nav ierobežojums, bet lidojums un brīvība. Protams, vienmēr jāatceras, ka nevajag uzlidot pārāk augstu. (*Smejas.*)

PLAYBOY: Tev ir bijis tā, ka attiecībās jūties ierobežota?

LINGITA: Nē. Taču esmu jutusi, ka pati ierobežoju.

PLAYBOY: Vai tagad esi iemīlējusies?

LINGITA: (*Smaida.*) Varbūt. Bet tas nav tāds abpusējs lidojums.

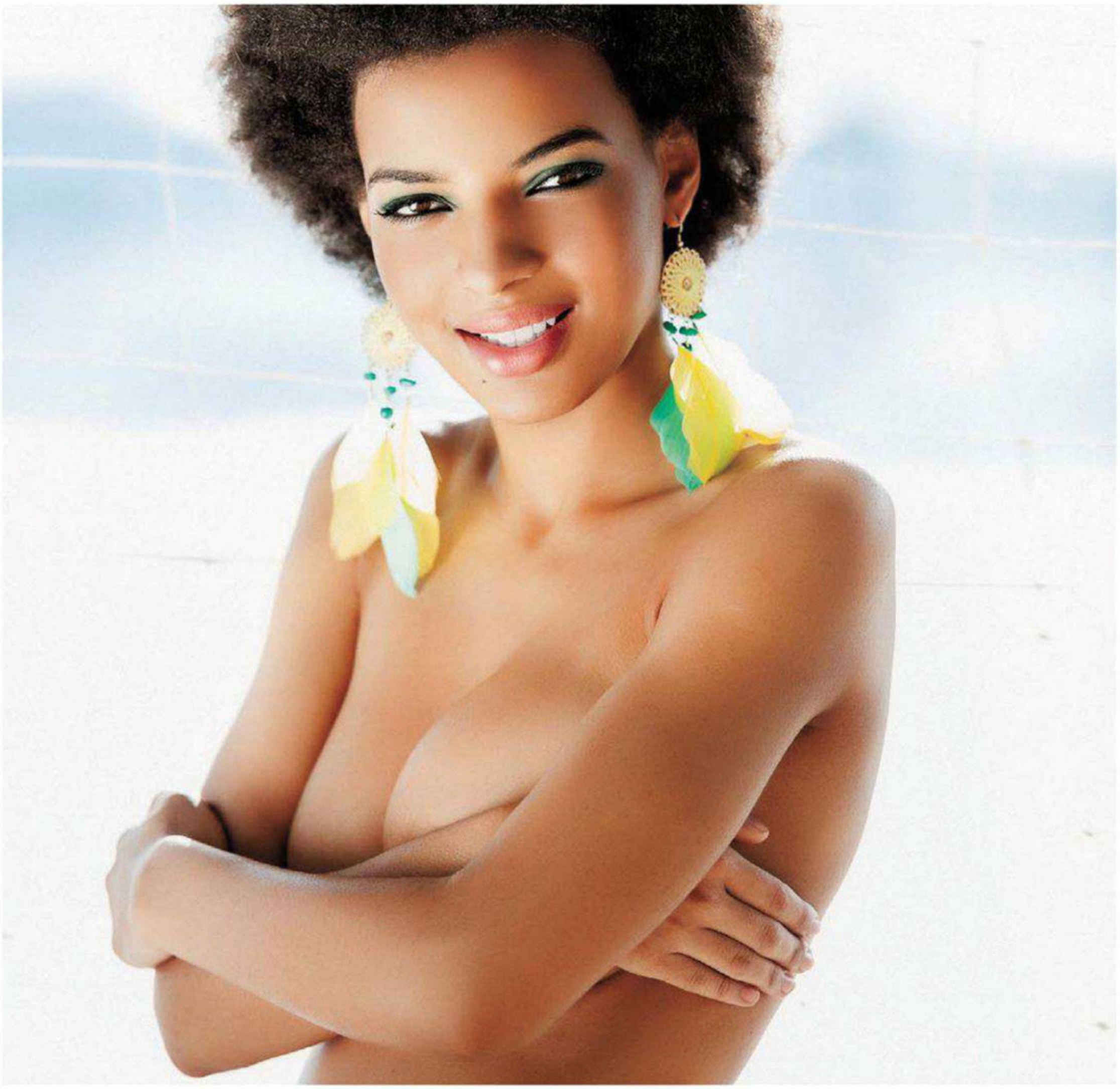
Jāmīl tas, kurš ir tā vērts. Protams, jūtas ir grūti kontrolēt, bet vienmēr jāpaskatās uz situāciju reāli, jācenšas noņemt rozā brilles un ieraudzīt patiesās krāsas.

PLAYBOY: Vai tev tas izdodas?

LINGITA: Ik pa laikam. Ir, protams,

Peldkostims: Halens
Rotas: Kazene

Rotas: Caramelles, vela: Lauma Lingerie

grūti, bet vienmēr jāapsēžas un jāpadomā. Bieži ir tā, ka ar prātu visu saprotu, bet emocijas darbojas pašas par sevi.

PLAYBOY: Tev labāk patīk sava vecuma puiši vai vecāki vīrieši?

LINGITA: Neslēpšu, ka man patīk vecāki vīrieši. Ir viedoklis – ja meitenei patīk vecāki vīrieši, viņai bērnībā pietrūcis tēva mīlestības. Un mans tētis ir bijis projām, mēs neesam dzīvojuši kopā. Iespējams, tāpēc tā ir. Taču ir arī tā, ka manā vecuma grupā ir grūti atrast puisi, kurš daudz lasa, kuram ir savas intereses un patstāvīga nodarbošanās, kura personībai ir daudz šķautņu, kurš ir ļoti dažāds.

PLAYBOY: Vai esi nolēmusi savu dzīvi saistīt ar Latviju?

LINGITA: Jā. Man patīk Latvijā, gribu te mācīties, strādāt un dzīvot. Cita lieta, ka ir sapnis apceļot Kongo, kas ir mana tēta dzimtene. Bet nevēlos tur palikt un strādāt. Mana vieta ir šeit.

PLAYBOY: Tu nekad neesi domājusi par iespēju pārcelties uz Kongo?

LINGITA: Protams, brīžos, kad uznāk kaut kāds *gruzons*, tādas domas ir bijušas. Taču jāsaprot, ka tur ir pilnīgi citi cilvēki, citas vērtības, cits domu gājiens. Es tur neiederēšos. Man būtu interesanti to iepazīt, bet ne vairāk. Turklāt ir jautājums, vai mani tur vispār pieņemtu. Kas veido tautu? Tā ir kopīga vēsture, tradīcijas, valoda un viss pārējais. Un manī no tā visa nekā nav. Tas jau tāds apburtais loks. Līdz galam mani nepieņem Latvijā un nepieņemtu arī tur.

PLAYBOY: Esi jutusi, ka Latvijā tevi nepieņem?

LINGITA: Cilvēki ir dažādi, un arī uzskati ir dažādi. Piemēram, *YouTube* ir ievietots klipiņš ar manu dziesmu, un kāds puisis regulāri raksta: melnā zoss, tinies prom, melnajiem te nav ko darīt. Visādi ir bijis. Taču es to vairs neņemu pie sirds, zinu, ka nevaru visiem izpatikt. Tā uz to arī skatos.

Būtībā es esmu latviete. Esmu uzaugusi saskaņā ar latvisko kultūru un tradīcijām, mans tētis aizbrauca, kad biju ļoti maziņa. Līdz ar to no savas kultūras viņš man paspēja iedot patiešām maz. Vienīgi īsu brīdi esmu mācījusies afrikāņu dejas. (*Smejas.*)

PLAYBOY: Tu esi latviete vai afrolatviete?

LINGITA: Protams, es esmu latviete. Protams. Man pat pasē ir rakstīts, ka esmu latviete.

Krekliņš, rotas: Bik Bok
Veļa: Lauma Lingerie

Veļa: Lauma Lingerie, rotas: Caramelles

Mis Marts

PLAYBOY mēneša Playmate

Mēneša zaķītis | 03.2012

Vārds: Lingita Lina

Uzvārds: Bopulu

Augums: 170cm Svars: 51kg

Dzimšanas diena: 08 12 1993

Dzimšanas vieta: Bauska

Mani sajūsmina: Pasaule, ko dēvējam par zemi. ☺

Mani tracina: Lieki ļaudi

Apslēptākais sapnis: Uzmini nu ☺

Nākotnes plāni: Cieši saistīti ar mūziku!

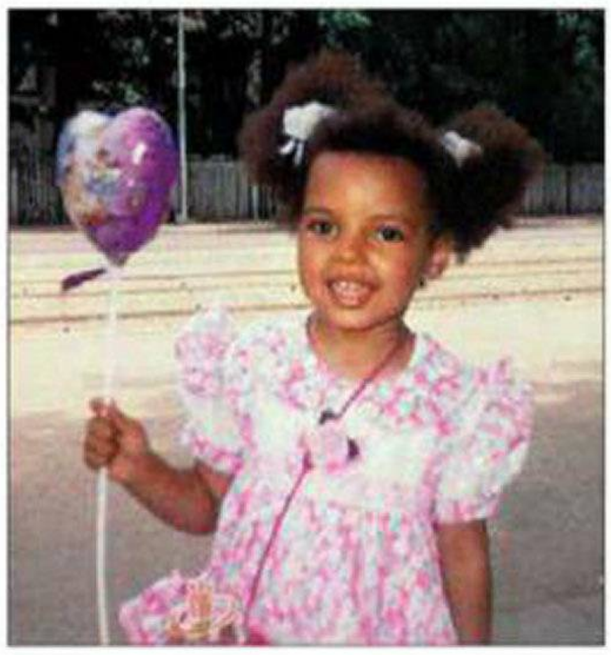
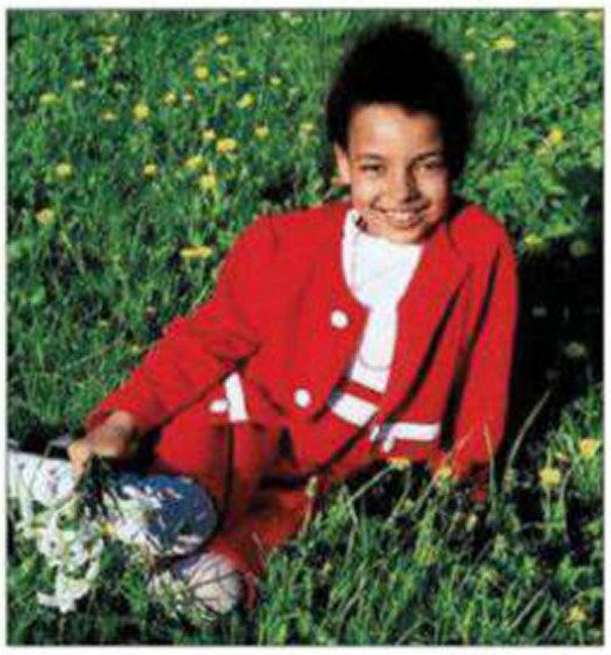
Kas padara meiteni iekārojamu: Smaids, formīgs augums ☺

Kas padara vīrieti iekārojamu: ieciļs acu skatiens, muskuļots augums, patiess smaids ☺

Mīļākā filma: „Burlesque"

Laimīgai man liek justies: Mani „tuvākie cilvēki", šokolāde „Geisha".

Paraksts: Lingita

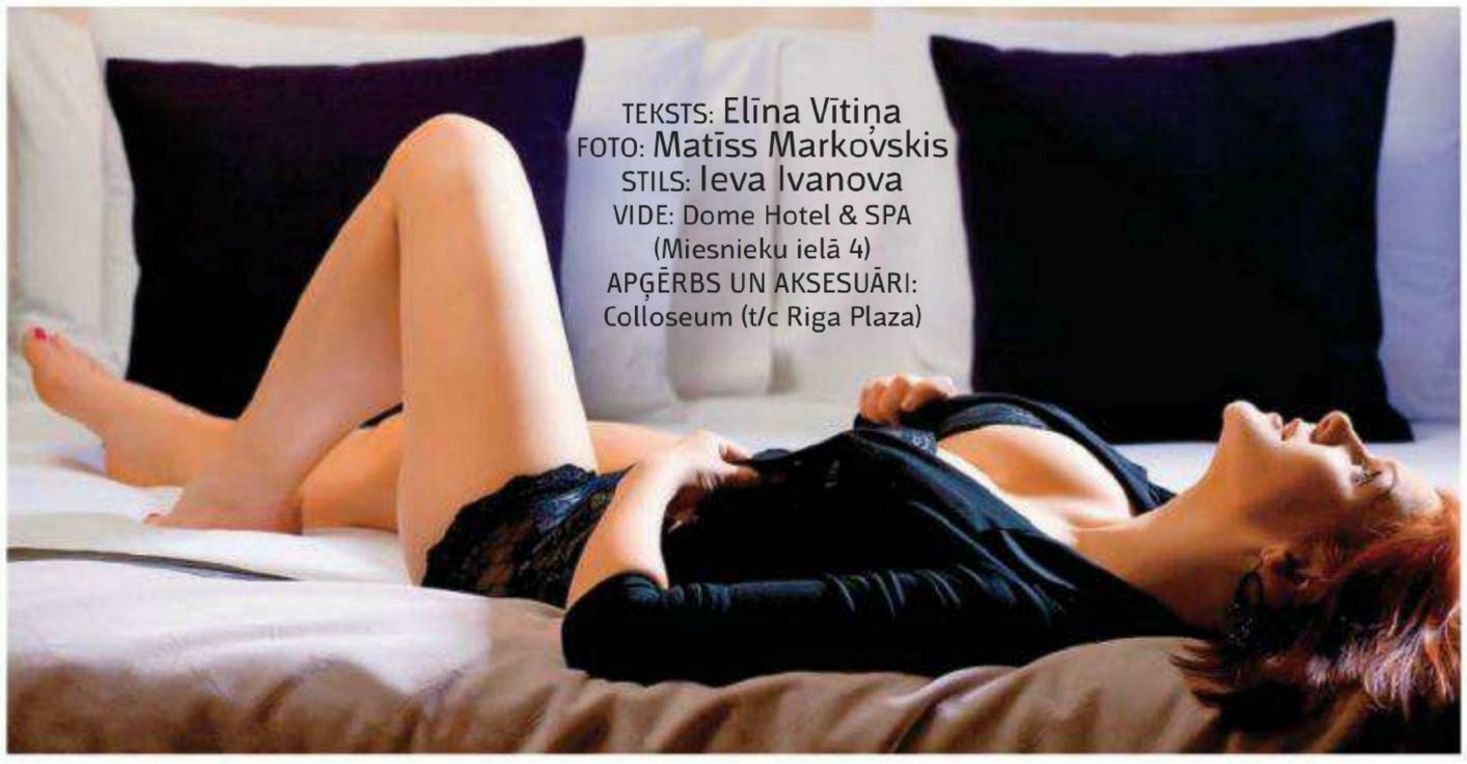
1997	2000	2007
		

Veļa: Lauma Lingerie
Auskari: Kazene

Veļa: Lauma Lingerie
Auskari: Kazene

Vēlāk viņš mani ļoti pārsteidza, sakot, ka toreiz licies – pie datora sēžu bez biksītēm.

Gribu ar tevi gulēt, ne tikai pārgulēt

TEKSTS: Elīna Vītiņa
FOTO: Matīss Markovskis
STILS: Ieva Ivanova
VIDE: Dome Hotel & SPA (Miesnieku ielā 4)
APĢĒRBS UN AKSESUĀRI: Colloseum (t/c Riga Plaza)

«Cik vīriešu tev bijis?» smīkņājot prasu draudzenei. Domāju, katras sievietes dzīvē pienāk brīdis, kad gribas paskaitīt, ar cik vīriešiem bijis sekss. Cik no viņiem patiesi patikuši, bet cik pēc tam nekad vairs nav satikti.

Nepārprotiet, neesmu vieglas uzvedības sieviete un īsti nezinu, vai cipars, ko galvā saskaitīju, manam vecumam ir daudz vai maz. Svarīgāk laikam ir tas, ar kādām sajūtām atceros šos vīriešus — gan tos, kuri tiešām kaut ko nozīmējuši, gan tos, kuri bijuši vajadzīgi tikai tāpēc, lai saprastu, ka patiesībā nav vajadzīgi.

Tomēr sekss nevar būt tikai ķeksīša pēc, neesmu arī slavenā mīlnieka un brunču mednieka Dona Žuana sieviešu dzimtes prototips.

«Ar cik vīriešiem esmu pārgulējusi?» draudzene mazliet pārsteigti pārjautā. «Nu, tad man jāsāk skaitīt.»

Gribu viņai aizrādīt, ka man nepatīk vārds «pārgulēt»; vairākums cilvēku to lieto un saprot nepareizi. Tas nav sinonīms tam, ko mēs saucam par nodarbošanos ar seksu, bet nozīmē pārnakšņot, gulēt nakti. Piemēram, pie paziņām, viesnīcā vai teltī. Protams, pārgulēšana var izvērsties seksā, ja vien ir vēlme un visi apstākļi sakrīt.

Pasmaidu pie sevis par šo īso gramatikas kursu un gaidu turpinājumu, jo es tiešām viņas maģisko ciparu nemaz nezinu. Patiesībā draudzene ir ļoti uzticīga, un vīrieši viņu ciena, taču arī piedzīvojumos viņa prot iekulties.

Pirmā reize viņai bijusi augstskolā ar pirmo nopietno un smuko draugu. Otrs bijis vecāka kursa students, ar kuru saistījušas vairāk platoniskas jūtas, taču reiz pēc kopīgi iztukšotas sarkanvīna pudeles abiem kāja tomēr paslīdējusi. To nav nācies nožēlot, bet arī pēc atkārtojuma neesot prasījies. Trešais bijis muskuļots slovāks — skaists kā grieķu dievs. Viņš ar komandu bija atbraucis uz nometni Latvijā, un vietējie studenti viesus iepazīstinājuši ar latviešu tradīcijām. Sekss gan nav bijis iekļauts sarakstā, taču tovakar abi sasmaidījušies. Meitene attapusies jau viņa istabā, kad puisis devis pasmaržot kaut ko no sērijas «spāņu muša». Draudzene atceras, ka drīz vien patiesi viss sagriezies, un viņa attapusies jau gultā ar slovāka milzīgo stāvu virs sevis. Tas gan beidzies tikpat ātri, kā iesācies, no kā viņa guvusi mācību, ka mušas tiešām lido zibenīgi. Piektais bijis jaunais kolēģis — «plāksteris», lai aizmirstu ceturto — draugu, no kura viņa nesen bija šķīrusies. Tas bijis īslaicīgs patvērums, uz brīdi pat šķitis, ka varbūt raisīsies jauna mīla, bet tik ātra mešanās no vienas gultas otrā rada mānīgas izjūtas. Drīz vien abi sapratuši, ka nekādas jūtas neuzplauks.

Un tad parādījies viņš, trenēts un smaidīgs, vīrišķīgs un ar lielisku humora izjūtu. Vedis draudzeni uz tējnīcām un kafejnīcām, pats viņai gatavojis ķiploku sviestā ceptas garneles un cienājis ar vēsu baltvīnu. Romantisks un uzmanīgs bez gala — pēc vakariņām masējis viņas pēdas. Taču vēlāk viņa sapratusi, ka tas tikai tāpēc, lai kompensētu paša kompleksus gultā. Lai Dievs viņai piedodot, bet sajust, ko viņš tur centās darīt, neesot bijis iespējams. Tad jau viņas pašas rādītājpirksts esot spējīgāks.

Nākamo vīrieti viņa jau bija piemirsusi, tikai atminējās, ka pirms aiznākamā tomēr bijis vēl kāds. Taču tas esot nesvarīgi, jo beidzot satikusi Viņu. Vīrieti, ar kuru kopā gribējusi gan aizmigt, gan pamosties. Vīrieti, kura priekšā gribējies gan izģērbties, gan apģērbties. Ar kuru varējusi justies gan kā maza meitene, gan kā visiekārojamākā un seksīgākā sieviete pasaulē. Vīrieti, kuram blakus visi pārējie nobālējuši — gan bijušie, gan tie, kuri vēl nebija un nekad tā arī netiks izmēģināti. Kopējais vīriešu skaits? Tātad sajucis. «Ar viņu guļot, es jūtos, it kā gulētu ar visiem pasaules vīriešiem.» Šajā brīdī es draudzeni ļoti labi sapratu un ne mirkli negribēju saukt par padauzu.

Biju izjutusi ko līdzīgu. Kādā it kā parastā darbdienā mūsu birojā iesoļoja manējais Viņš — mazliet gāzelīgā gaitā, taču smaidīja un runāja ļoti pašpārliecināti. Uz mani viņš paskatījās tikai brīdi — tieši tik ilgi, lai es saprastu, ka no tās dienas mana dzīve vairs nebūs tāda kā agrāk. Nekad.

Vēlāk viņš mani ļoti pārsteidza, sakot, ka toreiz licies — pie datora sēžu bez biksītēm. Es esot bijusi izslējusies tā, ka muguras kailais laukumiņš starp džinsu jostu un džempera maliņu kritis acīs un izskatījies, ka man tiešām neesot biksīšu. Kur vīrieši skatās, pirmajā reizē mani ieraugot? Biksītes man toreiz, protams, bija, un tieši viņam es tās ļāvu kāri noraut ar zobiem vai maigi novilkt ar pirkstgaliem. Atkarībā no garastāvokļa. Un vēl tagad, kad smaidot atceramies, kā iepazināmies, viņš mēdz uzstāt: «Bet tev taču todien nebija biksīšu, vai ne?» Un es ļauju viņam tā domāt, pie sevis kā mantru klusi skaitot: «Mīļais, es gribu ar tevi gulēt, kamēr dzīvoju. Lūdz, lai es kļūstu par tavu sievu! Mani iekāros daudzi, varbūt pat visi vīrieši, bet es piederēšu tikai tev. Vai tas nebūs brīnišķīgi — tu apņemsi manus gurnus, skūpstīsi dibenu un teiksi: tas pieder tikai man! Vai tu beidzot mani precēsi, mīļais? Saki jā!»

PLAYBOY PADOMDEVĒJS

PLAYBOY PADOMDEVĒJS **atbildēs uz visiem taviem jautājumiem.**

Un par visu — vai tie būtu ēdieni, dzērieni, tehnoloģijas, mašīnas, mode vai randiņi un sievietes, un citas mazizprotamas lietas. Interesantākos jautājumus publicēsim šeit.

Raksti mums:
playboy@dienaszurnali.lv

Seko mums:
http://twitter.com/playboy_LV

Esmu dzirdējis, ka sportisti pirms sacensībām nedrīkst nodarboties ar seksu, jo tas pasliktinot viņu sniegumu. Vai tā tiešām ir? *Česlavs*

Diezgan ilgu laiku tā uzskatīja, taču nesen šveiciešu fiziologi apstrīdēja šo teoriju. Viņa veica eksperimentu, monitorējot 15 sportistu fiziskos rādītājus tieši pirms seksa, uzreiz pēc un diennakti pēc tuvības. Tika noskaidrots, ka atlētu fiziskā kondīcija atgriežas sākotnējā līmenī 10 stundas pēc dzimumakta. Savukārt itāļu endokrinologi apgalvo — ja vīrieši atturas no seksa divarpus līdz trīs mēnešus, viņiem pazeminās testosterona līmenis, kas savukārt pasliktina sportisko sniegumu tādās disciplīnās kā bokss un cīņa.

Reizēm prātoju, kā sāpes ir saistītas ar baudu. Dažreiz ļauju vīram sevi iepērt, jo tas viņu ļoti uzbudina, bet pati neesmu par to sajūsmā. Manuprāt, ir pretdabiski, ka sāpes var izraisīt baudu. Vai tam ir kāds fizioloģisks izskaidrojums vai arī tikai psiholoģisks? Kāpēc šīs divas sajūtas tiek uzskatītas par savstarpēji saistītām? *Z. Z.*

Grūti teikt, vai tavu vīru uzbudina sāpes, ko tu izjūti, drīzāk tas ir stāsts par varu un pakļaušanos. Visticamāk, viņu uzbudina apziņa, ka viņš dominē, kamēr tu atrodies viegli ievainojamās pozīcijā, piemēram, viņam pār celi, biksītes novilktas, jo tu esi nerātnā meitene, kam jāsaņem «sods». Varbūt der izmēģināt iepēršanas cienītāju padomu — brīdī, kad tavs vīrs iepliķē tavus apaļumus, pasaki viņam paldies. Varbūt tas tavam mīļotajam sagādās tūlītēju ekstāzi. Bauda, ko vairākums sieviešu izjūt pēriena brīdī, rodas no apziņas, ka visa kontrole atrodas otra cilvēka rokās. Starp citu, jo lielāks uzbudinājums, jo lielāka izturība pret sāpēm, tāpēc nereti vīrieši, ieperot savas partneres, ar otru roku stimulē viņu klitoru — priecīņš abiem!

Sāpes kā bauda tiek uztvertas ne tikai seksā. Piemēram, cilvēki, kas aktīvi nodarbojas ar sportu, pēc intensīviem treniņiem mēdz teikt, ka pārpūlētie muskuļi patīkami sāp. Līdzīgi arī aso ēdienu cienītāji priecājas par čili, kas kož mēlē līdz asarām. Šīs sajūtas rosina dabiskos pretsāpju līdzekļus — endorfīnus. Lūk, arī smalkā robeža starp sāpēm un baudu.

Ilustrācija: Edgars Sims

Uz prezervatīvu iepakojuma parasti ir rakstīts «elektroniski testēts». Kā tieši šī testēšana notiek? *Līva*

Testēšanas procesā ir četri posmi. Vispirms gumijas izstrādājumus karsē mikroviļņu krāsnī, lai pārbaudītu, cik ilgi tie iztur. Pēc tam tos izstaipa, piepildot ar saspiestu gaisu. Pēcāk tos piepilda ar ūdeni un ievieto īpašā centrifūgā, kur pakļauj slodzei. Daži ražotāji veic vēl papildu prezervatīva izturības pārbaudi — tos piepūš, lai precīzi noteiktu, kad tie pārsprāgs. Protams, šādām izdarībām tiek pakļauti vien atsevišķi, nejauši izvēlēti prezervatīvi, tāpēc neuztraucies — ar tiem, ko esi nopirkusi tu, nekas tamlīdzīgs nav darīts.

Ja mēs gribētu mūsu draugam, kurš mācās par režisoru, dzimšanas dienā sagādāt ļoti īpašu pārsteigumu — uzdāvināt *Oskaru* —, vai tas ir iespējams? *Krists*

Pseido *Oskarus* var iegādātie *eBay* izsolēs. Tie gan nav leģendārās statuetes atdarinājumi viens pret vienu. Lielākoties tās ir diezgan lētas kopijas. Ja runājam par tiešām īstajiem *Oskariem*, dažas no statuetēm savulaik ir nonākušas pārdošanā. Tā zelta vīriņš, ko 1940. gadā piešķīra *Vējiem līdzi* kā gada labākajai filmai, tika izsolīts par pusotru miljonu dolāru. *Oskars*, ko Vivjena Lī ieguva kā labākās sieviešu lomas atveidotāja šajā pašā filmā, tika pārdots par 550 tūkstošiem ASV dolāru. Kopš 1950. gada Amerikas Kinoakadēmija paraksta vienošanos ar visiem balvas ieguvējiem par pirmpirkuma tiesībām, ja laureāts gribētu *Oskaru* pārvērst naudā.

Man ir tikai divdesmit astoņi gadi, bet jau tagad reizēm ir problēmas ar erekciju, uzsākot jaunas attiecības. Pēdējā laikā esmu pasācis darīt šādi: ja pirmais randiņš rādās ar daudzsološu iznākumu vakara noslēgumā pa kluso iedzeru viagras tableti. Pirmkārt, jūtos pārliecināts, otrkārt, man ir tiešām spēcīga erekcija. Tomēr problēmas sākas, kad pēc vairākām tuvības reizēm es vairs nelietoju tabletes, un manas jaunās draudzenes pamana, ka kaut kas nav kārtībā. Meitenes jautā, vai vairs neuzbudina mani, jo erekcija kļuvusi vājāka. Ko jūs domājat par viagras lietošanu, un vai zāles var atstāt nevēlamas sekas ilgterminā? *I. L.*

Vīrieši parasti aizmirst painteresēties par viagras blakusefektiem. Viens no tiem — tik spēcīga erekcija, kāda dabiskā veidā parasti nav panākama. Pirms dažiem gadiem veiktā pētījumā tika noskaidrots — jo biežāk gados jauni cilvēki lieto erektilās disfunkcijas medikamentus tādos nolūkos, kā to dari tu, jo mazāka kļūst viņu pārliecība par savām spējām sasniegt pilnvērtīgu erekciju bez tablešu palīdzības. Ja tomēr tev šķiet, ka bez ripiņas tava randiņa noslēgums neizdosies, nelieto veselu tableti, bet tikai ceturtdaļu vai, lielākais, pusi. Domājot ilgterminā, protams, labāk ir iztikt bez medikamentiem. Izskaidro partnerei, ka jūties satraucies un ka tas var ietekmēt tavu izpildījumu. Galu galā neviens vecis nav akmensciets visu laiku. Turklāt ir taču tik daudz citu veidu, kā iepriecināt meiteni. Viņa to novērtēs!

Mērce

«Ak dievs, cik viņš bija labs,» viņa teica. «Es liku, lai viņš piebremzē un mani papleš.»

AUTORS: **Stīvs Almonds (Steve Almond)**
TULKOJUSI: **Ilze Millere**
ILUSTRĀCIJA: **Mārtiņš Upītis**

© 2012 DIENAS ŽURNĀLI
© 2012 PLAYBOY, as to material published in the July, 2002 U.S. Edition of PLAYBOY

«Izsakies konkrētāk,» teica pirmā meitene. Otrā atbildēja: «Es jutos, nezinu, nu, labi, nereāli labi.»

«Konkrētāk,» teica viņas draudzene. «Vairāk detaļu.»

«Bija sajūta, ka viss manī atslābt,» teica otrā. Viņa bija blonda, iesauļojusies un runīga.

«Viss?»

«Jo īpaši kājstarpe.»

«Oho,» noteica draudzene, maza, mollīga brunete.

«Mhm. Bet tas bija jau pašās beigās. No sākuma bija tieši pretēji, it kā visi muskuļi saspringtu,» teica blondā. «Kā nospriegoti.»

«Pagaidi,» viņas draudzene teica. «Pagaidi...»

«Kā tad, kad tu stiepies, tā sajūta rokās, kad tu tās izstiep...»

«Kur viņš atrodas?» jautāja brunete. «Kur tieši atrodas Skots? Ko viņš dara?»

Tajā brīdī es nolēmu ienirt aiz krāsns. Tur bija karsts un smaržoja piededzis siers, bet es nesūdzējos.

«Viņš joprojām ir tur lejā. Nu, es viņam liku palikt tur lejā,» ķiķināja blondīne.

Es iztēlojos viņas matu cirtas lēkājam – tā viņa parasti izskatījās smejoties.

«Un ko tieši viņš dara?» jautā brunete.

«Neko pārāk atšķirīgu.» Blondīne uz mirkli apklusa, un brīža nozīmība aizvien pieņēmās spēkā. «Varbūt vienīgi...»

Brunete noelsās: «Vienīgi, ko?»

«Es liku, lai viņš piebremzē un mani papleš. Cik vien iespējams. Likās, ka viņš tūlīt nonāks vajadzīgajā vietā. Nē, viņš jau tur bija. Bet nekad tieši, nu, precīzi tur.»

«Viņš tevi papleta? Viņš papleta tavu kājstarpi?»

«Jā,» atkal ieķiķinājās blondīne. «Es viņam mazliet palīdzēju.»

«Tu, nē...»

«Jā gan!»

Bija lieliski viņās abās klausīties. Blondīne izklausījās aizgrābta.

«Viņš īsti netika tur klāt. Nu, pārāk maz. Pārāk reti.»

«Tātad tu palīdzēji?» brunete iezviedzās. Varēja redzēt, ka viņa ir gandrīz vai greizsirdīga, ka nebija pirmā par to iedomājusies. «Tu sniedzi viņam palīdzīgu roku?»

«Aha.»

«Ak tu rokdarbniece! Vai tur lejā visām tām rokām nekļuva par biezu?»

«Nē, es viņam tikai parādīju, un viss. Viņa pirksti jau bija manī – nu, kā jau viņi tur ņemas pa iekšpusi –, bet es tos dabūju ārā. Es sāku kustēties, lai viņi palaikam izslīdētu ārā, un viņš beidzot saprata.»

«Tad viņš to sāka darīt pats?»

«Jā!»

Brunete iespurdzās, tieši tā, iespurdzās. «Nu moins, tu gribelīgā vāvere!»

Bet blondīne bija pieklususi, visai nopietni pieklususi.

«Viņam ātri pielēca,» viņa teica. «Kaisles podziņa. Tieši tā. Kā nekā viņus iespējams izdresēt.»

Man priekšā gulēja balts mīklas pikucis, bet es pat nesāku to mīcīt. Tikai spiedu uz leju ar abām plaukstām, vienu pēc otras, līdz tas jau bija pietiekami plāns un gatavs mērcei. Vairāk par visu pasaulē es nedrīkstēju viņām ļaut mani sadzirdēt.

«Okei,» teica brunete, «tātad viņš ņemas tur lejā. Un ar to pietika?»

«Bija vēl citas lietas,» teica blondīne.

«Lietas?» apjautājās brunete, lai Dievs viņu svētī. «Kādas lietas?»

«Labi,» teica blondīne. Viņas balss pēkšņi kļuva zemāka un tumīgāka. Man vajadzēja paliekties uz priekšu, atbalstoties pret nerūsējošā tērauda letes stūri. «Pirmkārt, es uzliku viņam uz galvas roku un to turēju. Papildu kontrolei, tā teikt.» Viņa iesmējās gandrīz rūgti. «Es zināju, ka esmu tuvu, un negribēju ļaut viņam visu sačakarēt.»

«O, nē, kundzīt,» teica brunete, izdvesa pātagas plīkšķim līdzīgu troksni un smējās. Blondīne pievienojās. Tad uz brīdi iestājās klusums un bija dzirdama tikai ventilatora graboņa, kas ķiplokaino gaisu dzina ārā uz ielas.

Brunete kaut ko nodungoja uzmanības pievēršanai.

«Tātad Skots liek lietā arī otru savu roku. Nu, vēl zemāk, tur tālāk, saproti?»

«Ko? Nē...»

«Kāpēc ne? Viņam ir divas rokas,» teica blondīne, «un viņš drīkst lietot abas.»

Viņa joprojām čukst, un šādi izklausās pat labāk – piesardzīgi un neķītri.

«Nebija tā, ka viņš raustītos, viņam gāja labi. Un viņš mācēja parūpēties arī par sevi.»

Brunete atkal nodungoja savu mazo meldiņu.

«Redzi, es varēju sajust Skotu spiežamies pret mani. Mēs bijām tādās pozās, ka viņa loceklis spiedās man tieši celī.»

«Tev celī?»

«Aha,» blondīne izelpoja caur degunu. Koledžas avēnijā nekas nenotika, nebija pat drūmo vidusskolēnu, kas rīstīdamies smēķē krustnagliņu cigaretes un spļaudās.

«Tas jau nebija no priekšpuses,» skaidroja blondīne. «Bet ceļa aizmugurē. Nu, tā aizmugurējā daļa, kas ir nenormāli jutīga.» Tagad blondīne ieķiķinājās jau ekstravagantāk. «Tu tak zini, kas notiek.»

«Nē, pastāsti man.»

«Tur piesvīst,» teica blondīne. «Kļūst sviedrains un slidens.»

«Un?»

«Un viņš to sajuta. Skots to sajuta, un viņa loceklis bija turpat blakus vienā ritmā, un viņš sāka kustēties uz priekšu un atpakaļ.»

«Kā seksā? Viņš izdrāza tavu celi?»

«Nē, ne jau tā,» blondīne nopūtās. «Tas bija tā, it kā, es nezinu, es jutos labi. Es jutu viņa locekli kustamies pret to vietiņu, slīdam pār to. Viņš bija tik stingrs.»

Pavārnīca jau bija man rokās. Bija laiks mērcei. Es zināju, ka man šī pica jādabū krāsnī. Drīz viņas sāks domāt, kur palicis pasūtījums.

«Es jutu viņu kustamies turpu šurpu, un vienlaikus viņš bija man starp kājām, un arī to es jutu, kā viena roka mani papleš, lai viņš tiktu tālāk iekšā, un otra masē tur zemāk. Es biju caurcaurēm slapja. Pat neatceros, cik ilgi tas turpinājās. Droši vien ne pārāk ilgi,» teica blondīne. «Bet es tikai sapratu, ka uzbudinos aizvien vairāk, es biju tik uzvilkta, ka bija grūti palikt nekustīgai, un es varēju viņu sajust tur slidināmies pret mani, skūpstām mani un glāstām. Es sajutu visu. Es sajutu, ka viņš tūlīt beigs, iedomājies, es sajutu, kā tas ir.»

Garām aizgaudoja ātrās palīdzības auto. Kādu pašlaik glāba, raujot ārā no nāves ķetnām atpakaļ dzīvē. Es izlīdzināju mērci.

Blondā ievilka nobeiguma elpas vilcienu, ieelpoju arī es – to pašu mitro gaisu.

«Un tad tas notika,» viņa teica. «Pēkšņi viss savilkās, ik muskulis, mana roka bija viņam uz galvas, un es turpināju grūstīt. Es grūdu, līdz sajutu viņa pretestību manai rokai, un pat vēl tad es grūdu. Viņš droši vien domāja, ka esmu nojūgusies. Bet es negribēju, lai viņš apstājas, jo es jau biju tuvu. Un tad pēkšņi viss atslāba. Viss, es zvēru. Varēju sajust, kā mani gurni cilājas augšā un lejā, augšā un lejā, kā noloboties no kauliem. Es pēkšņi biju kā no, nē, no krēma. Un viņa pirksti, Skota pirksti, turpināja glāstīt. Nē, nevis kājstarpi, bet to otru, un, tā kā viss bija tik mitrs, tik vaļīgs, viņa pirksti ieslidinājās arī tur. Viens vai divi pirksti. Es neatceros.»

Ar neaptveramu gribas piepūli brunete neizdvesa neko vairāk par klusu elsu.

«Visu es nemaz neatceros. Bet man sāka trīcēt kājas. Sajūta bija laba, un es turēju viņa galvu pašā centrā, kaut kur tur, un viņa mēle, un viņa pirksti. Tas bija pareizais, nu, spiediens vai kas tamlīdzīgs. Es nezināju, ka ir iespējams tā justies. Es redzēju, kā trīc manas kājas, bet nevarēju tās sajust.»

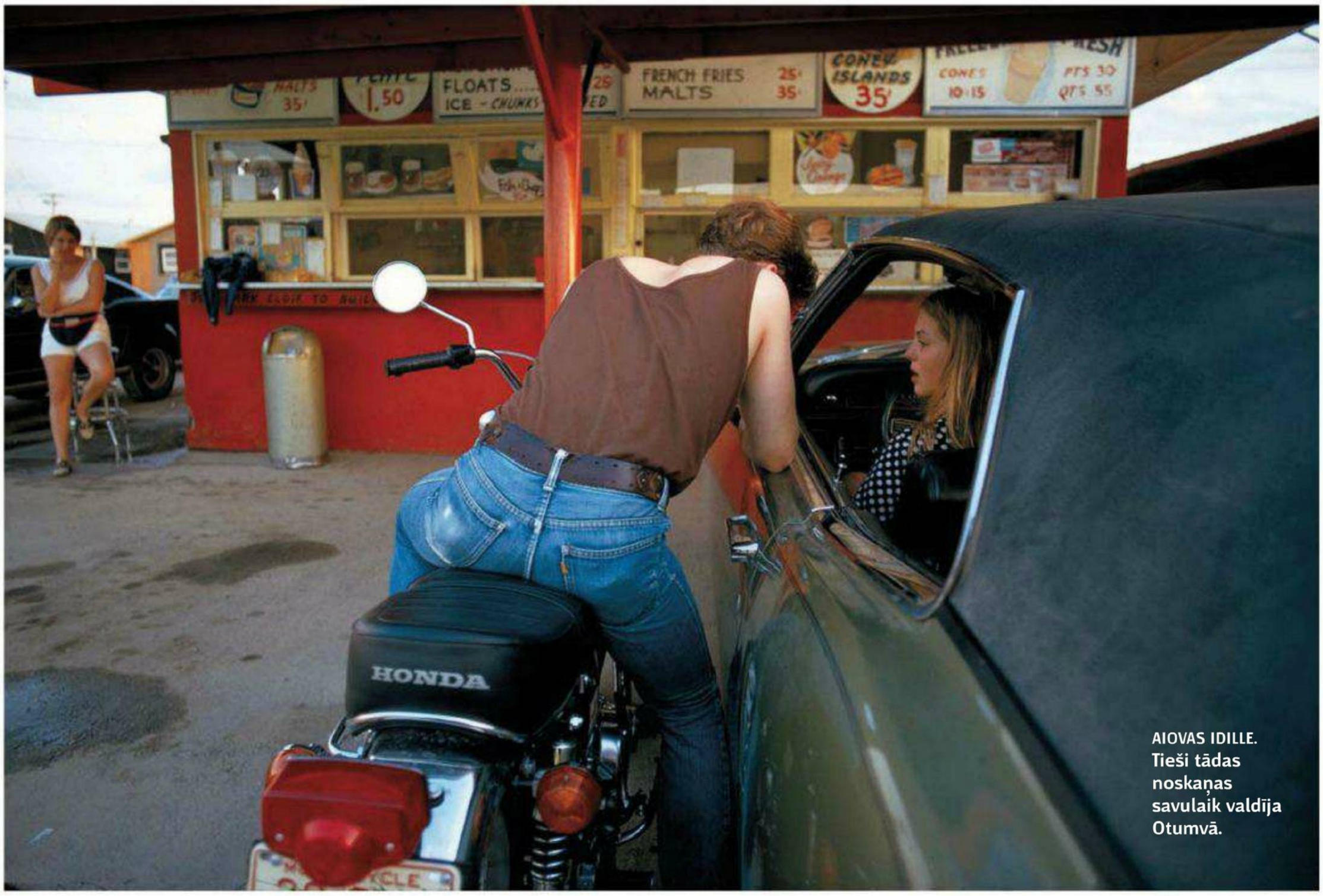
«Jā,» skaudīgi noelsās brunete. «Izklausās spēcīgi.»

«Bija arī,» blondīne pieklusa.

Restorānā atradāmies tikai mēs trīs. Bija parasta, vēla darbdiena. Pica drīz bija gatava – krāsns vēl turējās karsta. Kad es to viņām aiznesu, likās, ka viņas atkal ir tikai pārītis parastu universitātes studenšu, nošrubētas tīras un kārtīgi ieģērbtas savās blūzītēs.

Noliekot picu uz galda, man gribējās kaut ko pateikt, teiksim: «Paldies, meitenes!» vai «Labi rūkts!», vai «Dieviņ tētīt, es mīlu jūs abas!»

Viņas uz mani pat nepaskatījās. Bet tad es izdzirdēju blondīni, dzirdēju, ko viņa teica, ieliekot pirmās šķēles galiņu sev mutē. «Picas mērce,» viņa teica. «Es dievinu, kā viņi to te gatavo.» Un brunete, cenšoties neatpalikt, mēlei izšaujoties ārā un aplaizot mutes kaktiņu, piekrita.

AIOVAS IDILLE. Tieši tādas noskaņas savulaik valdīja Otumvā.

SLIKTA, SLIKTA MEITENE

Kas notiek, kad tu aizsāc metamfetamīna lietošanas epidēmiju? Kamēr viss iet no rokas, tev ir tik daudz naudas, ka vari pirkt, ko vien vēlies: rančo, lidmašīnu, pazemes laboratoriju. Tev ir bezgalīgi daudz narkotiku, dīvains sekss, baikeri, un tu tusējies ar slavenībām.

Bet tad nāk policijas reids, divi termiņi cietumā un atgriešanās pasaulē bez graša kabatā. Viena no Amerikas lielākajām dīlerēm stāsta par saviem ziedu laikiem un norietu.

TEKSTS: Lorija Arnolda stāsta Karlam Taro Grīnfeldam
(Lori Arnold as told to Karl Taro Greenfeld)
FOTO: Shutterstock, gettyimages
TULKOJUSI: Ilze Millere
ZĪMĒJUMS: Gatis Buravcovs

© 2012 DIENAS ŽURNĀLI
© 2012 PLAYBOY, as to material published in the October, 2011 U.S. Edition of PLAYBOY

1

DIENVIDFĪNIKSĀ VISS IR KLUSU, esmu augšā jau agri, dzeru kafiju pie virtuves galda un veros pa logu rīta saules apspīdētajā puspabeigtajā pagalmā un tukšajā baseinā. Mans vīrs Džons Votens un es strādājam, lai apzaļumotu pagalmu un ielaistu baseinā ūdeni. Es cenšos sevi pārliecināt, ka tā ir manas jaunās dzīves labākā daļa – brīvais laiks, ko patīkami pavadīt, saturīgi strādājot pagalmā un pie baseina. Es paņemu atslēgas un atveru durvis karstajam rītam, šajā agrumā jau ir pāri 30 grādiem; pāreju pāri sausajai, brūnajai zālei, iesēžos sešus gadus vecajā *Ford Taurus*, ko nopirku pēc sludinājuma internetā, un braucu uz darbu.

Es sēžu savā nodalījumā starp duci citiem. Pie sadalošās sienas esmu piestiprinājusi fotogrāfijas: mans dēls Džošs Stokdols, mans vīrs Džons, mans brālis Kriss Arnolds un mans vecākais brālis, komiķis un aktieris Toms Arnolds. Es dzeru kafiju un veicu savus telemārketinga zvanus. «Te zvana Lorija no *Image Incentives*,» es stāstu katram, kas paceļ klausuli. «Jūsu vārds mums tapa zināms, jo izteicāt interesi par darbu no mājām. Vai kas tāds jūs vēl interesētu?»

Viņi atbild vai nu ar «Varbūt», vai «Nē!» vai noliek klausuli uzreiz. Dienā es veicu 300 zvanu, pelnot 10 dolāru stundā plus piemaksas.

Agrāk es mēnesī pelnīju 800 000 dolāru, tirgojoties ar metamfetamīnu jeb kristālu. Esmu lasījusi, ka tieši es esmu atbildīga par kristāla epidēmiju Amerikas vidējos rietumos. Es esot noziedzniece, kas ar kristālu iepazīstinājusi veselus leģionus Amerikas balto salašņu. Kāds rakstnieks pat teicis, ka tieši es esmu «radījusi izpratni par tādu lietu kā rūpnieciski ražots metamfetamīns Aiovas lauku apvidos un līdzīgās vietās».

Nu, nezinu.

Bet es sev atkal un atkal saku: es neatgriezīšos pagātnē, es neatgriezīšos. Bet velns par stenderi, ja es bieži nedomātu par to aizraujošo dzīvi, kas man bija, brīvību, ko izjutu gados, kad mēs trakojām, kad plūda nauda un narkotikas, kad mums piederēja mašīnas, sacīkšu zirgi un lidmašīnas, kad pat likumīgie biznesi, ko mēs sačinījām, lai atmazgātu naudu, bija pelnoši. Sasodīts, tā bija dzīve, kādai tai vajadzētu būt, – nepārtraukta līksmība. Bet tagad?

Ar manu kriminālo pagātni man nav lielas izvēles. Kurš tad grib ņemt darbā 51 gadu vecu bijušo ieslodzīto?

«Labdien, te Lorija no *Image Incentives*...»

2

«Narkodīleris» – tā nav atbilde, ko skolotājai uz jautājumu, par ko gribētu kļūt, sniedz desmitgadīgas meitenes. Pat divdesmitgadniece sevi par tādu neatzītu, kaut arī viņa ar to nodarbojas. Tu par to kļūsti pamazām. Un vienu es zinu droši – es uz šā ceļa nostājos, jo man patika apreibināties, es to sāku darīt jau 13 gadu vecumā. Mans lielais brālis Toms, gadu vecāks, mēdza dzert badvaizeru un stiprinātos vīnus, bet viņš bija sportists un bez noslieces uz narkotikām kā es. Tas viss notika Otumvā, Aiovā, septiņdesmitajos. Visi smēķēja «zāli» un dzēra, un bērni bieži to darīja kopā ar vecākiem. Visi gribēja aizmirsties. Mūsu pilsēta šķita grimstam ekonomiskā recesijā jau kopš parādīšanās uz kartes. Otumvu divās daļās šķeļ Demoinas upe, un vecajos labajos laikos pa upi nāca ogļu baržas. Bet 1970. gadā raktuves jau bija tukšas; ārpilsētā bija dažas metāllietuves, un pilsētā viena gaļas pārstrādes rūpnīca. Vislabāk apmaksātajos darbos varēja nopelnīt ap 10 dolāriem stundā. Nevienam nebija naudas. Visi bijām baltie.

3

Es biju fiziski nobriedusi jau 13 gadu vecumā. Krūtis, gurni un tā. Mēs dzīvojām nelielā lauku mājā Gobu ielā Ziemeļotumvā. Mamma aizgāja no mājām – pavisam viņa apprecējās sešas reizes –, un mans tēvs Džeks Arnolds sagāja kopā ar kaimiņieni Rutu, kurai bija divi bērni, un tā mēs sākām dzīvot kopā. Bija diezgan saspiesti, bet, kad es biju tikusi pāri Rutas nicināšanai par mammas vietas ieņemšanu, bija tīri jautri. Tomēr es jau biju sākusi nākt mājās vēlu un gāzt visādus podus; neko nemainītu arī tas, ja mums būtu dučiem istabu un pārdesmit hektāru zemes klāt, jo es vienkārši negribēju būt mājās. Es valkāju *Levi's* kļošenes ar fliteriem un *Dr. Hook* (*Dr. Hook and the Medicine Show* – pagājušā gadsimta 70. gados populāra amerikāņu kantri un softroka grupa, – *tulk. piez.*) T kreklu ar lielu izgriezumu, lai izceltu savus apaļumus. Vienā vasarā es no 6. klases teicamnieces pārvērtos par meiteni, kas kniebjas ar 23 gadus veco Bobiju Robertsu viņa zilajā *GTO* pontiakā ar balto salonu. Bobijs bija izskatīgs čalis ar brūniem matiem, zaļām acīm un ūsiņu, plecīgs un kauslīgs – pirmais no visas to manu vīriešu garās plejādes, kam bija nosliece uz vardarbību.

4

Pirmoreiz, kad to darījām, es uzvilku atpakaļ bikses un viņš mani aizveda līdz mājām, bet man džinsu aizmugurē bija ieķērusies viņa garā sporta zeķe, karājoties pāri jostasvietai un pēcpusei.

«Kur tu biji?» man prasīja tēvs, kad atgriezos mājās.

«Kopā ar Bobiju.»

«Un kas tas tāds?» viņš sagrāba zeķi.

Es joprojām biju pālī, bet arī tik apmulsusi, ka nezināju, ko teikt. Man bija 13, un pat es zināju, ka esmu par jaunu tam, ko darīju. Bet es negrasījos mainīties. Toms jau bija pārvācies uz pilsētas otru malu, lai dzīvotu kopā ar mammu un viņas vīru Keniju. Tomam bija gari mati, un viņš bija viens no stilīgākajiem visā skolā. Viņš tolaik spēlēja bungas, un Kenijs spēlēja ģitāru un ļāva Tomam piespēlēt bungas, kad viņš ar vīriem uzstājās vienā bārā. Es teicu tētim: «Es sekošu Tomam. Es pārvācos pie mammas.»

5

Mammai bija tumši, ilgviļņoti mati, izteiksmīgi sejas vaibsti, lielas, brūnas acis, īss, glīts deguns un izteiksmīgas lūpas. Viņa nepārtraukti jokojās un bārstīja asprātības, un viņas izskata un personības dēļ viņu pazina visi pilsētas vīrieši. Viņa dzīvoja Mālu ielā, tuvu manai pamatskolai – varētu padomāt, ka es tur bieži parādījos –, un dzīve viņas mājā bija nepārtraukti svētki. Viņa bija viesmīle un bārmene vairākās vietās un labi nopelnīja ar dzeramnaudām. Pie viņiem vienmēr bija cilvēki, kas dzēra un smēķēja «zāli».

Es arī mēdzu sadzert alu ar mammu, un palaikam viņa man ļāva sev palīdzēt pāris maiņās vai klāt banketus *Holiday Inn*. Kad piekusu, viņa man iedeva pusīti preludīna – diētas tabletes. Šīs zāles vairs neizraksta, jo tik daudzi kļuva no tām atkarīgi, sākot sev pat injicēt, bet mana mamma mani ar tām baroja, kad man bija 13. Taču tikai tāpēc, ka viņa tās dabūja no sava ārsta un domāja – vai tad tās varētu būt sliktas? Kad es to iedzēru, maiņa pagāja tādā jautrā miglā.

Es arī ostīju krāsu, kaifojot biežāk, nekā biju skolā. Un tad es to pametu. Toms mēdza mani sunīt par niekošanos ar narkotikām. Viņam nepatika, ka kāds vispār tās lieto. Es tolaik draudzējos ar pīpmaņiem, kas smēķēja «zāli». Tā kā Toms bija populārs skolā, bija noderīgi būt zināmai kā Toma Arnolda māšelei. Es zināju, ka viņš mani vienmēr atbalstīs un aizstāvēs, bet viņš jau tolaik bija aizņemts ar citām lietām – spēlēja dažādās grupās un bija klases klauns. Atskatoties atpakaļ pagātnē, ir vienkārši pateikt: «Ā, Toms Arnolds, viņam jau vienmēr bija paredzama gaiša nākotne. Bija skaidrs, ka viņš jau nu Otumvā nepaliks.» Bet tolaik tā vis nelikās, jo, dzīvojot tādā pilsētelē kā Otumva, šķiet, ka nav citu vietu, kurp doties vai par kurām sapņot. Visi, ko tu pazini, tur bija un palika. Vai varbūt pameta pilsētu, lai dienētu armijā vai braukātu ar kravas mašīnām, bet visi vienmēr atgriezās.

6

Es joprojām tikos ar Bobiju Robertsu. Vecākiem biju pateikusi, ka viņam ir 18, lai viņi neceltu traci par vecuma starpību. Bet Bobijam jau bija bērni, viņš grasījās šķirties, un viendien par to bija paziņojums laikrakstā; kad to izlasīja mana mamma, viņa man iecirta tik stipru pļauku, ka es apkritu. Viņa aizliedza mums turpināt tikties, bet es vienalga izzagos uz slidotavu, lai tur ar viņu satiktos. Garām brauca Kenijs un mūs pamanīja, un teica Bobijam: «Liec viņu mierā vai appreci!» Un es neticēju savām ausīm, kad Bobijs teica: «Labi, mēs apprecēsimies.»

Ko? Man bija 14, un doma par laulībām nebija pat ienākusi prātā. Es nebiju stāvoklī. Es pat īsti nezināju, kā Bobijs pelna naudu. Kaut kas saistībā ar kravas mašīnu remontu. Vai remontējot kaut ko, kas vajadzīgs kravas mašīnu remontam.

Mēs veicām asinsanalīzes un pēc pāris nedēļām, kad man bija 15, braucām uz Lankasteru, Misūri, lai salaulātos. Tā bija ātra procedūra, tikai mana mamma, Bobijs un es, un pēc tam mēs aizgājām pāri ielai uz bāru un piedzērāmies.

Otumvā mēs noīrējām mazu divistabu dzīvoklīti ar atvāžamo gultu, un mamma mums uzdāvināja dīvānu, galdu un krēslus. Pirmajā naktī, ko tur pavadījām, Bobijs ar saviem draugiem aizgāja piedzerties. Es dabūju darbu hamburgeru ēstuvē, bet drīz pārgāju uz kravinieku iecienītu kafejnīcu, kur grilēju gaļu un lēju šiem kafiju. Kravas mašīnu pietura atradās kādus 20 kilometrus no pilsētas, un, ja Bobijs neatbrauca man pakaļ, man vajadzēja kājām nākt mājās. Vienvakar Bobijs ar draugiem televīzijā skatījās Muhameda Ali cīņu, tad viņš ienāca virtuvē un sāka lēkāt man apkārt un tēlot, ka boksējas ar mani. Viņš sāka man viegli sist pa roku un iepliķēt. Un tad pēkšņi viņš man iebelza pa seju. Es satvēru seju rokās un sarāvos kaktiņā pie sienas. Tā bija pirma reize, kad viņš man iesita.

Un mums nekad nebija naudas. Bobijs ik pa laikam dabūja kādu haltūru – remontēja hidrauliskos pacēlājus, bet principā mēs pārtikām no tā, ko es nopelnīju iebrauktuvē. Mēs iztikām varbūt ar 100 dolāriem nedēļā, un lielāko daļu Bobijs nodzēra. Man bija 16, es strādāju naktsmaiņā, knapi spējot savilkt kopā galus, un tad vienvakar pie manis pienāca kāds vīrietis Tekss un piedāvāja 50 dolārus, ja ar viņu pārgulēšu. 50 dolāri bija liela nauda, bet es viņam atteicu.

Kad Bobijs man atbrauca pakaļ un es viņam par to pastāstīju, viņš teica, ka man vajadzējis piekrist, jo tā nauda mums būtu noderējusi. Es biju pārsteigta. Nākamvakar es paņēmu naudu un teicu, lai Tekss mani sagaida divos no rīta, bet Bobijs man atbrauca pakaļ jau vienpadsmitos. Nākamvakar Tekss nāca iekšā aurodams, ka esmu nozagusi viņa naudu. Tur bija arī mana priekšniece, kurai es teicu, ka man nav ne jausmas, par ko tas vecais, jocīgais vīrs klaigā. Priekšniece izsauca policiju, bet, kad viņi atbrauca, es uzstāju uz stāsta savu versiju.

Priekšniece mani tomēr atlaida, sakot, ka viņai nav vajadzīgas šādas nepatikšanas.

7

Toms mani savāca, kad Bobijs atkal mani piekāva. Es piededzināju katlu ar pupiņām, un Bobijs palaida rokas. Piedevām es viņu biju pieķērusi guļam ar mūsu divpadsmitgadīgo kaimiņieni, tā ka arī es biju nikna kā pūķis. Es zvanīju mammai, pacēla Toms un teica, ka atbrauks man pakaļ, un arī tā izdarīja, ielika manas mantas bagāžniekā un aizveda mani atpakaļ pie mammas.

Tovakar mēs gājām uz bāru.

Man bija 16, un es biju tikusi pie pirmās šķiršanās, par kuru pati samaksāju.

Es apsvēru atgriešanos skolā, bet es taču pametu mācības 8. klasē, un kā gan es varēju atgriezties 8. klases solā pēc tam, kad jau reiz biju precējusies? Viņi mani ielika 10. klasē, bet es jau strādāju striptīza kluba bārā, dzēru un ballējos ar visādiem vīriešiem, tāpēc es atkal pametu skolu un nokārtoju vidusskolas beigšanas eksāmenus.

8

1970. gada beigās motociklistu bandas *Nāves pļāvēji* biedri bija Otumvas rokzvaigznes. Vietējo grupējumu dibināja čaļi, kas bija dienējuši īpašo uzdevumu vienībā Vjetnamā. *Pļāvējiem* bija gari mati, džinsa un ādas apģērbs, un viņi braukāja apkārt ar hārlijiem; mums Otumvā nebija mafijas, bet mums bija *Pļāvēji*, kam bija nauda, ieroči un narkotikas; dažkārt viņi bāros mēdza sarīkot apšaudes.

Vietējās grupas boss bija kāds čalis, vārdā Floids Stokdols jeb Grēks, jeb Lielais Pļāvējs; viņš arī bija dienējis Vjetnamā. Viņam bija gari mati, bārda un kaulaina, ļauna seja kā tādam piktam Jēzum Kristum. Viņš prata iedvest bijību. Viņš viens pats varēja tikt galā ar pilnu bāru pretinieku. Viņš nelietoja narkotikas, bet pārdeva tās: koku, amfetamīnu un «zāli». Bet katrreiz, kad viņš dzēra viskiju, viņam nāca virsū pagātnes murgi – acis kļuva kā no stikla, piemetās galvassāpes, un viņš sāka zvetēt apkārtējos pa labi un pa kreisi. Visi pazina Floidu.

Un visi no viņa baidījās.

Kad es viņu satiku, viņš pārdeva amfetamīna tabletes no vecas gurķu burkas. Viņš tās veda no Demoinas, un mēs tās glabājām saldētavā aiz bāra. Tur bija eglītes, balti krusti, melnās skaistules, rozā sirsniņas. Tās nebija pārāk stipras – vajadzēja gandrīz sauju, lai paliktu augšā visu nakti. Es sāku pavadīt laiku ar Floidu, un, kad salūza viņa mašīna, es viņu aizvizināju uz Demoinu, kur mēs pārgulējām manas mātes dāvātajā vecajā *Galaxie 500*. Tur es satiku vēl dažus viņa baikerdraugus. Kopā ar viņu es iegāju mājā, kur viņi jau sēdēja un šņauca kokaīnu, un uz galda stāvēja varbūt 100 000 dolāru. Man likās, ka tas ir vislieliskākais skats, ko jebkad esmu redzējusi – baikeri, kas šņauc koku un triec niekus, un visa tā nauda.

Nu man bija 19, un es faktiski nebiju bijusi ārpus Otumvas. Neviens no maniem paziņām nekad nebija bijis ārpus Aiovas, izņemot varbūt Misūri pierobežu. Man nebija ne jausmas, ko iesākt ar savu dzīvi. Mans brālis Toms jau bija Aiovas universitātē un braukāja uz Minesotu, strādājot pie savas *stand-up* komēdiju programmas. Viņš teica, ka visi mani boifrendi ir nekopti baikeri, un man bija skaidrs, ka viņš taisās pamest Otumvu un līdz ar to arī mani uz visiem laikiem. Nevar neslavēt Tomu par viņa sasniegumiem – atrast savu ceļu, sekot savam sapnim, sekot vienalga kādam sapnim. Mums Otumvā nebija nekādu īpašo sapņu, ja nerunā par vēlmi nākamajā rītā pamosties bez paģirām. Mana dzīve bija tukšas nekā nedarīšanas dienas, tad strādāšana bārā un ballēšanās pa naktīm. Ja tu dzīvoji Otumvā, tā arī bija visa tava dzīve. Nebija nekāda iemesla darīt jebko citu. Šī pilsēta bija recesijas frontes pirmajā līnijā. Visi bija izputējuši un meklēja kādu izpriecu, lai aizmirstos. Tieši to darīja *Pļāvēji*: nodrošināja mazliet neikdienišķuma ļautiņiem, kam tas bija vajadzīgs kā ēst.

9

Mēs ar Floidu pie Demoinas upes uz pāļiem uzslējām mazu ruberoīda mājiņu. Un apprecējāmies 1980. gada 17. maijā. Mūsu me-

Kas ir metamfetamīns

- Metamfetamīns ir stimulējoša fenetilamīna un amfetamīna grupas psihotropā viela, kas palielina modrību, koncentrēšanās spējas, enerģiju, lielās devās izraisa arī eiforiju, ceļ pašapziņu un pastiprina dzimumdziņu.
- Metamfetamīnam piemīt liels potenciāls izraisīt pieradumu un atkarību tā lietotājam.
- Nemedicīniski metamfetamīnu lieto galvenokārt smēķējot, šņaucot un injicējot.
- Metamfetamīna lietotājiem var novērot dažādas blakusparādības: acu zīlīšu paplašināšanos, apetītes zudumu, sausu muti, caureju, paranoju un agresivitāti. Lielu devu lietošana var izraisīt halucinācijas, reiboņus un vemšanu.
- Lietojot metamfetamīnu, veidojas ļoti spēcīga atkarība, kas ir viena no grūtāk ārstējamajām narkotiku atkarībām.
- Ilgstoši lietojot metamfetamīnu, rodas zobu bojājumi, kas var novest pie to izkrišanas. Neformāli šo stāvokli mēdz dēvēt par meta muti.

dusmēnesis bija atrubīšanās uz dīvāna. Es ieņēmu Džošu, un Floids vairs nebija bandas boss. Viņš teica, ka gatavojas pievērsties darbam – sagatavot cilvēku mājas ziemai. Man bija grūtas dzemdības – 57 stundas no vietas, un visu šo laiku vajadzēja pavadīt valsts slimnīcā, jo mums nebija ne naudas, ne veselības apdrošināšanas. Floids mani aizveda līdz uzņemšanai, bet pats nepalika, jo viņam bija paģiras un galvassāpes.

Viņš izvilka mazu papīra aploksnīti ar pulveri, un pēc 10 minūtēm man jau bija — jūūū! No nomāktības vairs ne vēsts.

Floids saņēma bezdarbnieka pabalstu, no kura man ik nedēļu izsniedza 50 dolāru visām vajadzībām: ēdienam, autiņiem, apģērbam. Vēl 20 dolāri šķīstu kā brīnums, lai nopirktu cigaretes, varbūt pa kādam steikam. Bet mums to nekad nebija.

Ziemā mūsu būdiņā sala, bija tik auksts, ka, pat kurinot krāsni dzīvojamajā istabā, nevarēja just plaukstas un pēdas, un arī ar petrolejas krāsniņu caurules zem mājas joprojām mēdza aizsalt. Pavasaros varēja dzirdēt ledu lūstam upē, līdzīgi medību bises šāvieniem, bet tad upe uztūka tik ātri, ka vajadzēja aši pagrābt visu, kas pie rokas, un skriet, vai arī ūdens tevi aizrautu līdzi.

Pa vidu salam un uzplūdiem es nu biju tur iesprūdusi – 30 kilometru attālumā no pilsētas, smēķējot «zāli» un audzinot savu puisīti. Floids bieži bija prom, meklējot darbu, tagad, kad bija pārtraucis tirgot narkotikas. Pirms viņš atgriezās, es katrreiz lūdzos, kaut viņš nebūtu dzēris.

Vienvakar, atgriežoties no bāra, viņš ienāca pa durvīm un prasīja: «Cik daudzas tu gribi?»

«Cik es gribu ko?» es pārjautāju.

«Lodes,» viņš atbildēja.

Ak, nē, es nodomāju, viņš ir pillā.

Floids iegāja guļamistabā un sāka pielādēt pistoli.

Man likās, ka nupat būs slikti, tāpēc es pagrābu Džošu, skriešus metos ārā pa durvīm un paslēpos aiz mašīnas, nepaceļot galvu, jo zināju, ka viņš uz mani šaus.

«Floid, lūdzu, nešauj!»

Un viņš sāka saukt mani par šķībacaino – atkal kaut kādas atmiņas.

Viņš mani dzenāja apkārt, pat šāva uz mani, lodēm atlecot no mašīnas. «Ak Dievs,» es iekliedzos, «tu trāpīji Džošam!»

Viņš nebija trāpījis Džošam, bet mani meli lika viņam rimties.

Tad es aizskrēju pie kilometru attālajiem kaimiņiem.

Kad ieradās kruķi, Floids jau bija nomierinājies un sēdēja virtuvē, dzerdams kafiju.

«Kas notiek, Floid?»

Viņš neko neteica, bet es jau šiem biju izstāstījusi, ka viņš uz mani šāva, tāpēc viņam uzlika rokudzelžus, iebāza mašīnā un aizveda uz ķurķi. Avīzē es izlasīju, ka Floidu tiesās par tīšu slepkavības mēģinājumu, un viss, par ko es spēju domāt, bija: ak, nē, tagad viņš tiešām mani nogalinās.

Kad es atteicos izvirzīt apsūdzību, viņu izlaida.

10

Mūsu dienām, visai mūsu dzīvei piemita tā pati stindzinošā, nebeidzamā līdzība. Ik pa laikam es centos ieskatīties nākotnē, centos iztēloties dzīvi mazliet tālāk par nākamo nedēļu vai mēnesi, bet es neredzēju nekā jauna; es varēju iztēloties tikai šo mūžīgo nabadzības, baiļu un uz vietas sēdēšanas apli, kas nenosakāmi ilgi turpināsies visu dzīvi. Un tā arī notika ar lielāko daļu Otumvas ļaužu, ar lielāko daļu meiteņu, ar kurām es kopā gāju skolā, ar manu ģimeni – tu tur biji iesprūdis, iestidzis dubļos, upes ūdens līmenim ceļoties. Likās, ka nav iespējams spert pat soli, lai sevi glābtu. Kāda gan jēga?

11

Mūsu māja pie upes bija skaista pavasara beigās un vasarā, auglīgajai zemei izdzenot leknu, zaļu zāli un oranžas savvaļas puķes, aiz muguras zēla kukurūzas lauki, un bija iespējams saost pat vistu kūti kalna galā. Pa upi brauca laivas, un no krasta varēja iemest makšķerauklu un izvilkt pa asarim. Labā laikā varēja viegli aizmirst par plūdiem un aukstumu, un es ļāvu Džošam skraidelēt apkārt pa zāli un spēlēties pie āra galda. Pat Floids, vismaz tad, kad vēl nebija aizdzēris jēgu, bija smaidīgs un priecīgs.

Vienvakar no Bruklinas Aiovā atbrauca Floida brālis Maiks, mēs mājās iedzērām pāris aliņu, un viņš pajautāja: «Esat kādreiz mēģinājuši metamfetamīnu?»

Man likās, ka viņš runā par kādu īpašu amfetamīna tableti, kas bija nopērkama, bet viņš izvilka mazu papīra aploksnīti ar pulveri, un pēc 10 minūtēm man jau bija – jūūū! No nomāktības vairs ne vēsts.

Maiks man iedeva gramu un ierādīja, kā no spīdīgā žurnālu papīra izgriezt mazas aploksnītes, lai uztaisītu ceturtdaļgrama tīstoklīšus. Viņš teica: «Aizej uz bāru, paņem aliņu un pajautā, vai kāds ko šitādu negrib.»

Droši vien daži otumvieši līdz tam bija mēģinājuši amfetamīnu, tāpat kā pa kādam aiovietim. Bet, kad es ierados *Union Station* bārā, tas bija kā pamiris, līdz es sāku piedāvāt visiem strīpas, un bija skaidrs, ka iepriekš neviens to nebija mēģinājis, jo pēc dažām minūtēm visi jau dzerstījās, dejoja un dziedāja līdzi *Judas Priest* dziesmai. Tas bija vislabākais vakars, ko daudzi tur bija piedzīvojuši ilgā laika posmā. Es visu pārdevu 15 minūtēs, nopelnot 75 dolārus. Bija pagājuši vairāki mēneši, kopš man bija nedaudz brīvas naudas, piedevām es pilsētniekus biju padarījusi mazliet laimīgākus. Vismaz man tā likās.

Nākamajā dienā es piezvanīju Maikam, un viņš mums atveda divas astotdaļunces, katru pa 3,5 gramiem, un es atgriezos bārā un pārdevu to visu dažās minūtēs. Bija skaidrs, ka to ir viegli pārdot. Visi gribēja vēl. Man patika mazliet liekas naudas kabatā, piedevām tas bija iemesls iziet no mājas un atpūsties no Floida.

Jau pēc nedēļas es katru vakaru pelnīju 200–300 dolāru, ik dienas pārdodot sākumā astotdaļunci, tad jau ceturtdaļunci. Es teicu Maikam, ka vajadzēs vēl, ka man vajadzētu uzreiz vairākas unces, varbūt uzreiz 100 gramu. Maikam jau sāka apnikt te braukalēt katru otro dienu, un viņš teica, ka viņa pārdevējs ir dzirdējis par leģendāro Floidu un pats labprāt atbrauktu, un viņu satiktu.

Stīvs pie mūsu noplukušās mājeles piebrauca baltā korvetē. Es izgāju uz verandas: «Čau! Foršs vāģis!»

Stīvs pamāja ar galvu, uzmeta man ilgu skatienu, tad pasvieda atslēgas un teica: «Še, tās tev!»

Viņš iedeva man 100 gramus kristāla. «Samaksāsi, kad ietirgosi.»

Nedēļas nogalē es jau spēju izdalīt 100 gramus. Otumvas iedzīvotājiem bija vajadzīgs kaut kas, jebkas, un izrādījās, ka tas bija kristāls. Es pirku 30 gramus par 1000 dolāriem un varēju par šo daudzumu ietirgot vismaz 2800 dolāru. Tas nozīmēja pāri par 7000 dolāru peļņas vienā nedēļas nogalē. Un tas bija tikai sākums.

12

Izrādījās, ka dzīvošanai būdā nekurienes vidū ir savas priekšrocības – neviens nepievērsa uzmanību, cik daudz mašīnu brauca pie

mums pa mūsu vientuļo grants ceļu. Un tas, ka biju Floida vecene, arī nāca par labu – neviens negribēja saķerties ar Lielo Pļāvēju, un visiem likās, ka tieši viņš ir atbildīgs par šo biznesu. Patiesībā rēķināšana viņam galīgi nepadevās, un viņam nepatika arī kristāls. Tas dīvaini iedarbojās uz viņu – nevis paātrinot, bet palēninot. Floids iešņauca strīpu un tad sastinga vienā vietā, blenžot taisni uz priekšu. Viņš to nevarēja ciest, tomēr viņa vārds nodrošināja, ka visi man maksā un piegādā laikā; neviens nemēģināja apčakarēt.

Ja kāds vilcinājās ar maksājumu vai centās mūs apšmaukt, man atlika tikai ieminēties: «Nu, es par to aprunāšos ar Floidu», lai dzirdētu: «Nē, nē, nē, tikai nesaki Floidam», un pēkšņi brīnumainā kārtā uzradās vai nu nauda, vai narkotikas.

Lorijas brālis Toms ar sievu Rozannu.

Toms zināja, ka es tirgojos, — nu, protams, kā gan citādi. Bet tolaik viņš jau pats regulāri lietoja kokaīnu. Padomā, cik traka varēja būt dzīve: saderinājies ar Rozannu, šņauca par daudz pulvera un pelnīja miljonus. Traka, tikai citādā veidā nekā manējā.

Cilvēki uz mūsu māju nāca dienu un nakti, gribot pirkt gramus un ceturtdaļgramus. Es sāku kļūt tik aizņemta, ka nolēmu izbeigt mazumtirdzniecību un pārdot tikai unces vai varbūt ceturtdaļunces dažiem draugiem, lai pārējā laikā varētu izplatīt pa simt un piecsimt gramiem. Es izveidoju paziņu tīklu – dažas meitenes, ko zināju no bāra, daži Floida baikerdraugi –, kuriem devu pa pārdesmit gramiem, lai viņi tirgotu tālāk. Man bija pilsētā pazīstams bārmenis, kas varēja tirgot gramus, pāris čaļu no metāllietuvēm, pat dažas mammas no Džoša skolas. Tomēr mūsu mājā vienalga regulāri valdīja līksmība, cilvēki tur bija visu augu diennakti, un man tā patika būt uzmanības centrā. Labi bija arī tas, ka tad, kad Floidam bija nauda, viņš priecīgs sēdēja upmalā zvejojot vai ķimerējās ap kādu no jaunajām mašīnām. Es šņaucu katru dienu un biju nepārtrauktā nomodā, kas saderēja ar manu raksturu. Ar kristālu es varēju ballēties visu nakti un tik un tā pagatavot Džošam brokastis, un aizvest viņu uz skolu. Pa ceļam cilvēki redzēja manu korveti un mēģināja mani apturēt. Kādudien Džošs man pajautāja: «Mammu, kāpēc mēs tirgojam tējas maisiņus?» Man bija jāsmejas, un es viņam atbildēju: «Jo visiem tā tēja ļoti patīk.»

13

Man sāka uzkrāties daudz skaidras naudas, pat 10 000–30 000 dolāru vienā reizē, ko es slēpu guļamistabas sienas panelī, kamēr Stīvs atbrauca ar jaunu devu.

Stīvs veda pa kilogramam, bet es drīz vien pa saviem kanāliem to varēju pārdot vienā nedēļas nogalē; tīkls iestiepās arī kaimiņpilsētās, un viņš vairs nevarēja nodrošināt man vajadzīgo daudzumu. Viņam vajadzēja braukāt uz Kaliforniju, lai to dabūtu, tāpēc es palūdzu mani savest kopā ar viņa Kalifornijas kontaktiem. Caur *Pļāvējiem* Floids sameklēja galus Arizonā, kādu puisi, vārdā Hosē, kam bija sava laboratorija. Es nolēmu Floidu tur aizsūtīt mūsu jaunajā *Ford* sanderbērdā, lai pārbaudītu, vai nevaram dabūt lielākus daudzumus. Viņš aizbrauca sākumā uz Čulavistu Sandjego un atgriezās ar divarpuskilo vislabākā meta, ko vien bijām lietojuši. Tad viņš atveda pulveri no Arizonas, kas bija tikpat labs. Problēma bija piedāvājums. Noiets bija stabils kā straume upē. Šņauca gandrīz visa pilsēta, un nedēļā viegli aizgāja jau kilograms.

14

Man jāpaskaidro, ka astoņdesmitajos mets bija daudz labākā kvalitātē nekā tas pulveris, kas vēlāk ieplūda Amerikā. Ķīmiķi tolaik tika pie tīras mantas, tā bija tiešām laba manta. Mūsdienās kristālu taisa, pārtvaicējot efedrīnu no pretiesnu tabletēm, tā iegūstot netīru, zemas iedarbības mantu, kas var būt pat indīga. Vienā piegājienā var uztaisīt ap diviem kilo tā draņķa, ja to kārtīgi neattīra. To, protams, neviens nedara. Un tas ir lēti.

Mūsdienās jaunie šņauc un smēķē ģiftīgāku narkotiku nekā mūsu jaunībā. Es necenšos rast attaisnojumu tam, ko darīju, es vienkārši pasaku, kā ir.

15

Mēs maksājām 20 000 dolāru par kilogramu. Man tas aizgāja par aptuveni 82 000 dolāru. Sāka uzkrāties tik daudz naudas, ka es to pa naktīm mēdzu ierakt zemē aiz mājas.

16

Es nopirku *Union Station* bāru, lai daļu naudas mēs varētu ieguldīt legālā biznesā.

Mēs pārveidojām bāra telpas: koka paneļi pie sienām, divas kolonnas pa vidu, garš, lakots kļavas bārs, biljarda galds, šautriņas, galda kērlings, videospēles un maza skatuve, kur grupām spēlēt nedēļu nogalēs. Kad mēs to 1987. gadā atkal atvērām, tā vieta izskatījās pirmklasīgi un manas narkotiku piesaistītās publikas dēļ uzreiz aizgāja tautā. Es to pārsaucu par *Wild Side*.

17

Mēs bijām izveidojuši savu paroļu sistēmu. Tu man zvani un saki: «Gribi aiziet ieēst picu?»

Es atbildu: «Cikos?»

«Divos.» Tas nozīmē divsimt gramu. «Vai tu šodien mašīnu mazgāsi?»

«Četros.»

Tā mēs četros tikāmies automazgātavā, un, kamēr mūsu mašīnas tika mazgātas, es pārdevu divsimt gramu kristāla.

18

Ik pa laikam kopā ar draugiem no Minesotas atbrauca Toms. Viņš tur nedēļu nogalēs uzstājās ar *stand-up* šoviem, lai nopelnītu naudu augstskolai. Viņi mēdza iegriezties *Wild Side*, un es viņiem uzsaucu mazliet kristāla. Bet Tomam tas tolaik bija tikai izklaides pēc. Viņš jau vienmēr vairāk bijis kokaīna fans. Vienreiz viņš piedalījās konkursā, kura uzvarētājs drīkstēja pieteikt slaveno komiķi Rozannu Baru. Toms uzvarēja, izpildījās, un viņai tas patika. Tāpēc Rozanna uzaicināja Tomu gatavot viņai materiālu. Viņa toreiz vēl bija precējusies ar pirmo vīru, un viņai jau bija bērni. Atceros pirmo reizi, kad viņš viņu atveda uz Otumvu – Rozanna te labi iederējās. Viņa bija uzaugusi ar pašu mazumiņu, gluži kā mēs. Man bija skaidrs, ka viņa Tomam ir kas vairāk nekā tikai draugs.

19

Mēs katru otro nedēļu sūtījām kurjerus, kas mums veda pāris kilogramu. Ja mēs ikreiz lietotu vienu un to pašu mašīnu, tas varētu sākt izskatīties aizdomīgi. Mums bija vajadzīga plašs autoparks, un es tolaik lūkojos pēc vēl kāda legāla biznesa, tāpēc nopirku lietotu au-

tomašīnu tirgotavu. Tādējādi Floids vai kāds cits šoferis uz rietumiem varēja braukt katrreiz citā mašīnā.

Tad es avīzē ieraudzīju sludinājumu par rančo. Es aizbraucu apskatīties un izlēmu nopirkt. *Rolling Hills Ranch* ferma bija kā radīta zirgiem, un Floids mīlēja zirgus. Es nolēmu: ja mums būs zirgi, Floids būs laimīgs. Un es nopirku to rančo – pāri par pussimt hektāru zemes Dienvidotumvā ar milzu māju un palīgēkām. Aiz mājas bija pakalni un arī 16 hektāru lielas ganības.

Mēs uzbūvējām šķūni un staļļus ar vietām 50–60 zirgiem un sākām braukt uz zirgu izsolēm. Floids nopirka dažus jājamzirgus, nekā īpaša, bet tad mēs satikām puisi, kam pārdošanā bija sacīkšu kvarterzirgs – skaista, brūna ķēve Airisa Krimsona Mūnere. Kad mēs to nopirkām, īpašnieks atklāja, ka ir jau samaksājis dalības maksu sacīkstēs netālajā Prērijmedovā nākamajā nedēļā. Mūsu pirmais kvarterzirgs, un viņa uzvarēja! Mēs bijām uz āķa. Floids sāka medīt un uzpirkt sacīkšu zirgus visos vidējos rietumos. *Lady of Intent*, *Mack Everett*, *Iris Blue Missy* – viņi visi bija uzvarētāji.

20

Mūsu zirgi, uzvarot sacensībās, jau sāka ienest tik daudz naudas, ka tas sāka izskatīties pēc legāla biznesa. Vienīgā problēma, atmazgājot narkonaudu ar zirgu sacīkstēm, ir šāda: ja neesi piesardzīgs, zirgi apēdīs vai visus dolārus, ko būsi nopelnījusi ar kristālu. Mums zirgiem ik mēnesi izgāja vismaz 100 000 dolāru.

Naktis es aizvien biežāk pavadīju pie papīriem – vajadzēja atzīmēt un reģistrēt katru čeku, katru rēķinu, un es centos nepalaist garām nevienu dolāru. Autostāvvieta, bārs, zirgi un sacīkstes, transportlīdzekļi un laivas – es rūpējos, lai katra apgrozītā kapeika izskatītos legāla. Es sāku pirkt mājas – mazus īres namiņus visapkārt pilsētai. Es tos nopirku vai noīrēju uz ilgāku laiku, tad atkal izīrēju tālāk draugiem, kam bija tiesības saņemt valdības īres pabalstus – tie čeki tika sūtīti tieši man. Tas bija labs bizness, peļņu nesošs un ar iespējām iepludināt tur daudz «pelēkās» naudas, jo jāņem vērā visi izdevumi māju uzturēšanai. Ar laiku man pilsētā piederēja jau 18 namīpašumi, un katru gadu es noteiktu summu samaksāju nodokļos. Es zināju, ka tas ir visātrākais ceļš uz ķurķi, tāpēc piestrādāju, lai man būtu tīri papīri.

Lai cik salietojusies es biju vai cik daudz nakšu pavadījusi pie burtnīcām, es vienmēr modināju Džošu ar brokastīm, vedu viņu uz skolu un gaidīju mājās, kad autobuss apstājās ceļa galā. Dažkārt man vajadzēja jaguārā drāzties pakaļ busam un apsteigt to kaut kur pie pilsētas robežas, bet es ne reizi neizlaidu.

Mēs jau izplatījām divus kilo nedēļā, un Floids joprojām bija aizņemts ar zirgiem. Pat ja viņš reizi nedēļā aizbrauktu uz Rietumkrastu, kas bija gandrīz neiespējami, mums joprojām nebūtu pietiekami daudz kristāla. Tas arī bija mūsu šaurais punkts – visi legālie biznesi prasīja tik daudz skaidras naudas, ka es vienā reizē varēju atļauties nosūtīt tikai ap 200 000 dolāru. Ārpilsētā tika celta atomelektrostacija, un *Pioneer Seed Company* būvēja fabriku, daudzi vīri strādāja dubultās maiņas, pateicoties manam pulverītim, un tad gāja un ballējās visu nakti.

Vienmēr bija noiets, vienmēr. Tagad jau mūsu dīleriem bija savs tīkls Nebraskā, Minesotā un Misūri.

Man jau gāja pāri par pieciem kilo mēnesī.

21

Mēs aizsūtījām vienu ķīmiķi uz Aiovu. Viņš mums pastāstīja, kādu laboratorijas aprīkojumu un izejvielas pasūtīt, un mums tās piegādāja autostāvvietā. Pasūtot pēc farmaceitu katalogiem, tas man izmaksāja 50 000 dolāru. Tas čalis pats nelietoja metu, vienīgi pēc katras jaunās porcijas viņš bišķi iešņauca, lai pārliecinātos, ka tā ir laba manta un nav nāvējoša. Tas bija viņa kvalitātes zīmogs. Mēs lūdzām viņam uztaisīt mums kontrolporciju.

Viena strīpa, un mēs zinājām – viņš būs mūsu ķīmiķis.

22

Floids mūsu piemājas pļavā izdzina dziļu gravu, kur mēs ievedām treileri, faktiski aprakām to un no virsas pārklājām ar maskējošu tīklu. Mums likās, ka tas ir neredzams. Tur bija visa mūsu laboratorija: stikla trauki, lielā, datorizētā krāsns ar milzu ciparu tablo virsū, caurulītes un ogļu fitri. Tagad mēnesī mēs varējām rēķināties ar desmit kilogramiem, turklāt izmaksas jau bija ap 4000 dolāru par kilogramu.

Labā mēnesī mēs tos desmit kilo arī viegli realizējām; veiksmīgākajos mēnešos mēs ieņēmām ap 800 000 dolāru. Mūsu kristāls bija tik augstvērtīgs un tīrs, ka drīz vien pie mums brauca pat puiši no Kalifornijas.

23

Toms tolaik jau strādāja pie Rozannas un bija viens no šova dalībniekiem. Viņi abi jau bija kopā, lai ko viņš arī domātu par viņas izskatu. (Es viņam teicu, ka par tiem 50 miljoniem dolāru vai cik nu tur viņai kontā bija arī es ar viņu pārgulētu.) Viņa centās palikt stāvoklī, bet abi nezināja, ka Tomam bija problēmas ar spermu – nepietiekams spermatozoīdu daudzums. Tāpēc Rozanna bieži apciemoja Aiovu, lai gatavotos mākslīgās apaugļošanas procedūrām.

Viņiem Rasbena ezerā bija jahta, un viņi sāka uzpirkt nekustamo īpašumu. Mēs reiz pat lidojām ar Rozannas privāto lidmašīnu. Toms

zināja, ka es tirgojos, – nu, protams, kā gan citādi. Bet tolaik viņš jau pats regulāri lietoja kokaīnu, tātad nebija man nekāds mācītājs.

Padomā, cik traka varēja būt dzīve: saderinājies ar Rozannu, šņauca par daudz pulvera un pelnīja miljonus. Traka, tikai citādā veidā nekā manējā. Mēs abi savā ziņā esam savas mammas bērni: runātīgi, jautrību mīloši ļautiņi, kas nav spējīgi ne aizvērt savu muti, ne pieklusināt smadzenes.

24

Es joprojām paturēju mazo būdiņu pie upes. Laiku pa laikam aizbraucu uz turieni un pastaigājos. Es domāju par upes iznākšanu no krastiem, cik ļoti tas mani toreiz biedēja, kā, ūdenim ceļoties, es turēju savu bērniņu un baidījos, ka iestigšu dubļos. Es baidījos, ka nekad netikšu prom.

Es visu atstāju tieši tā, kā bijis. Mazā Džoša fotogrāfijas pie sienām, vecie trauki skapjos, piramīdā sakrautas tukšas pupiņu konservkārbas. Es tur braucu un gremdējos atmiņās par to, kā viss bijis.

Bet reiz, kad es tur aizbraucu, es redzēju tikai kūpošu melnu pelnu čupiņu. Viss bija nodedzis pa tīro.

25

Deviņdesmitajos gados mēs vairs nevarējām ražot labu mantu. Problēma bija visā valstī, pat mūsu vecie Kalifornijas un Arizonas kontakti vairs nedeva labas kvalitātes metu. Un tad Ameriku pāršalca epidēmijas nākamais vilnis – lēts zemas kvalitātes pulveris, ar kuru var ātri izdegt.

Es vēlos, kaut varētu teikt, ka pat nepieskāros tam draņķim, nekad to nepārdevu. Bet, kad tas bija vienīgais, ko varējām dabūt, mums nebija izvēles. Tas apdullināja; pirmo reizi man bija sajūta, ka esmu atkarīga un gribēšu vēl, nevis tikai izbaudīju enerģijas pieplūdumu. Tas arī maitāja ādu, cilvēkiem parādījās čūlas un vātis. Visi sāka kļūt paranojiski un turēt cits citu aizdomās. Nu, jā, jāņem vērā arī pāris negulētie gadi. Cilvēki bija kļuvuši liderīgi – varēja braukāt pa Dienvidaustrumaiovu un ik pa laikam redzēt ļaudis ballējamies visos diennakts laikos.

Es mēdzu apciemot kaimiņieni Donnu un jautāt: «Tu redzēji to helikopteru?»

Donna pamāja ar galvu: «O, jā, es tos redzu nepārtraukti.»

Un es nodomāju – bāc, mani nepārtraukti novēro no helikopteriem.

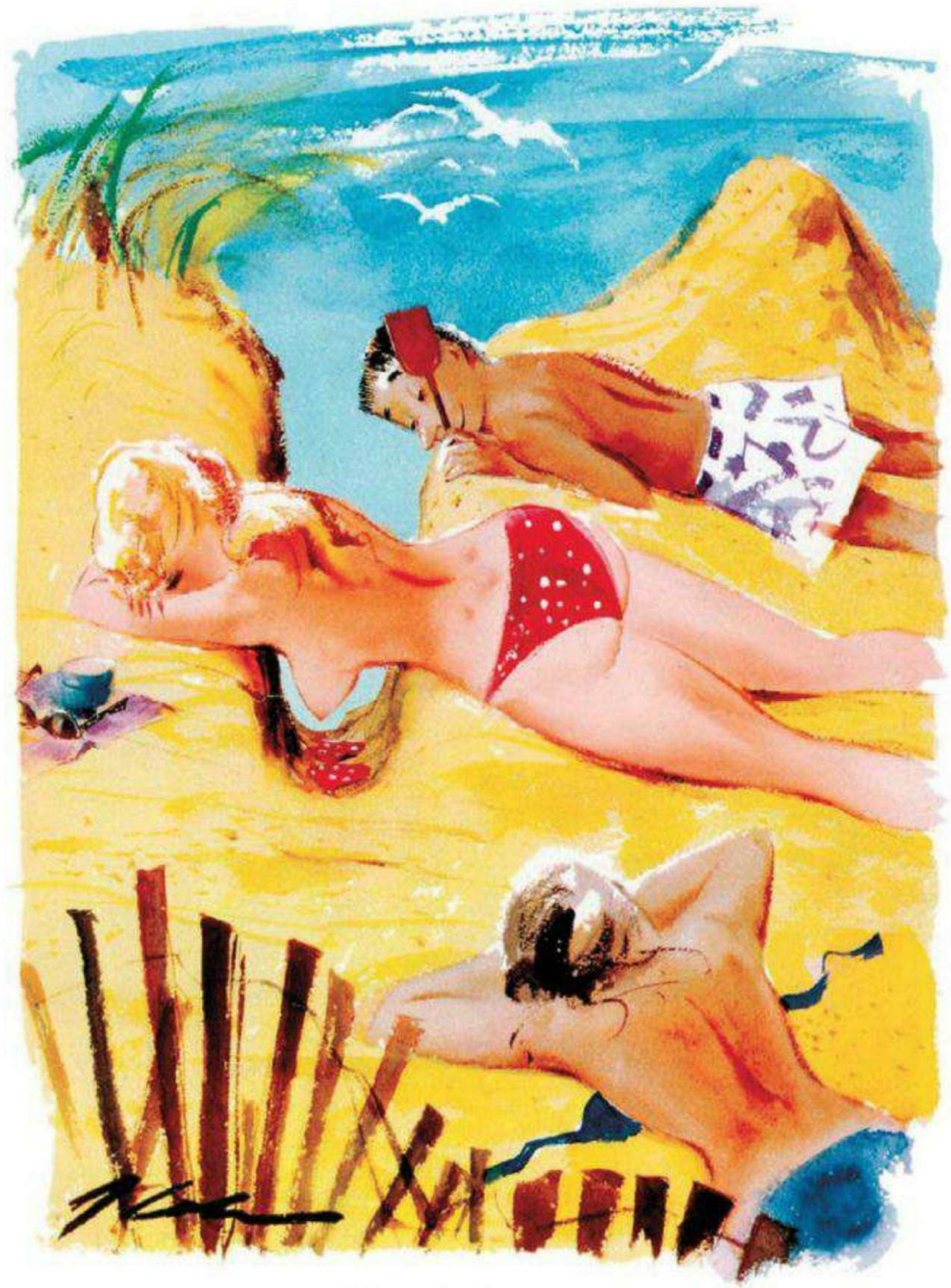
Es šņaucu pāris gramu dienā. Mēs bijām pieraduši vienmēr atrasties plūsmā, visu laiku justies lieliski, un tagad šitais. Labi, varbūt tas bija gaidāms – lēnām un nenovēršami. Bet tā lētā manta lika vadzim lūzt.

Man joprojām vajadzēja pārdot. Mums vajadzēja tikt pie izejvielas, kaut vai zemas kvalitātes, lai tikai paturētu fermu un zirgus, un visus biznesus pie dzīvības. Es satiku vienu meksikāni, vārdā Huans, kurš pret mani bija dikti laipns. Floida nekad nebija mājās, viņš visu laiku pavadīja sacīkstēs. Viņš pat nepamanīja, ka mums sāk aptrūkties kristāla, bet, ja mums beigtos kristāls, mums beigtos nauda. Es zināju, ka Huanam patīku, un es to izmantoju, lai viņš man piegādātu pa kādam kilogramam. Bet kļuva arvien grūtāk un grūtāk tikt pie normālas kvalitātes izejvielas, tāpēc pa laikam es pirku un pārdevu lēto degunā kodēju.

Un dīvainās mašīnas, kas man sekoja? Tie helikopteri? To visu tu iztēlojies, ja esi uzsēdies uz lētā draņķa, tā es domāju.

26

Es biju izbraukusi no mājām, vedot mazliet pulvera uz pilsētu melnā kravas mašīnā, kad pretējā virzienā pa šoseju redzēju drāžamies pāris duču aģentu mašīnu – netrafarētus auto ar milzu antenām uz jumta – un furgonus, un kraviniekus.

Bez vārdiem.

Es piezvanīju Floidam un teicu, ka tikko redzēju poliču konvoju, piesakot uzmanīties.

Federāļi aplenca visu mūsu īpašumu – piebrauca pa ceļiem, pat piezagās no aizmuguras pakalniem. Floids teica, ka kopā bijuši kādi 60. Viņi Floidu un strādniekus ieslēdza uz visu dienu, kamēr izārdīja visu īpašumu. Viņi uzšķērda smukās mēbeles, sadalot tās sastāvdaļās, principā iznīcināja mūsu māju un visu fermu. Viņi uzgāja gandrīz kilo kristāla, puskilo marihuānas, par ko bijām aizmirsuši, 44 ieročus un apmēram 23 000 dolāru skaidrā naudā.

Tikko padzirdēju, ka tiekam kratīti, es visu dienu slēpos pilsētā. Un mūsu māja nebija vienīgā, viņi bija pie visiem mūsu draugiem. Mēs bijām izsekoti veselu gadu, viņi pārzināja visu mūsu mazo tīklu.

Kad es tonakt zvanīju uz mājām, klausuli pacēla Floids: «Viņi aizbrauca.»

«Un?» es jautāju.

«Viņi savāca pulveri un ieročus, un naudu un aiztināS.»

«Nevienu nearestējot?»

«Nē.»

«Kā tā?»

Es piezvanīju savam brālim Tomam, un viņš man ieteica labu advokātu.

Daudzus mūsu paziņas bija arestējuši vietējie poliči. Nevienam citam nebija bijusi darīšana ar federāļiem. Advokāts man paskaidroja, ka viņi pašlaik vāc pierādījumus apsūdzībai.

Es spriedu tā: mani papīri bija tīri, mans bizness izskatījās legāls, tātad diez vai viņi varētu mani apsūdzēt par narkotirgošanu. Mans advokāts piezvanīja Narkotiku apkarošanas aģentūrai, sakot, ka kliente ir gatava sadarboties. Viņi teica, ka nav ieinteresēti. Es sāku domāt – ja nu viņiem pret mums nekā nav, varbūt tiksim cauri sveikā.

Es zināju, ka sev meloju. Es tā arī nepārtraucu ne tirgoties, ne lietot. Es sev allaž teicu: vēl pēdējo reizi.

27

Visai drīz visi mūsu draugi jau bija izkratīti vai saņēmuši tiesas pavēsti stāties federālās tiesas priekšā. Viņi visi man prasīja, ko iesākt. Ja viņi sniegs melīgu liecību, dabūs piecus gadus. Es piezvanīju advokātam un pajautāju, ko darīt. Viņš teica, ka nu jau vairs neko nevar darīt.

Es zinu, ko īsts narkodīleris darītu šādā situācijā: nogalinātu katru, kurš varētu izpļāpāties. Bet es acīmredzot nebiju īsta narkodīlere.

Un ko gan es varētu iesākt, kad tiesas pavēsti bija saņēmuši 106 cilvēki? Nav iespējams novākt viņus visus.

28

Es vairs nevarēju gulēt. Man bija sajūta, ka neesmu gulējusi jau mēnesi. Bet viennakt īsi pirms rītausmas es iegrimu dziļā, spirdzinošā miegā. Es biju pavadījusi nomodā tik ilgu laiku, ka beidzot atlūzu.

Es pamodos ar stroķi pie pieres. Palūkojos apkārt – Floids bija uz grīdas, viņam virsū sēdēja pusducis poliču, liekot rokudzelžus.

«Ko jūs gribat?» es prasīju. Es biju tik nogurusi, ka vienkārši gribēju tikai gulēt.

Tas džeks burtiski sēdēja uz manis. Es viņu uzlūkoju: tievs, ar pašķidriem brūniem matiem un ūsiņu. «Tu labi zini, ko mēs gribam.»

Man mugurā tikai apakšveļa. Šis no manis nokāpj un pasniedz sporta tērpu no grīdas. Es apģērbjos to divu duču poliču priekšā, kam mugurā visdažādākās jakas. *FBI, ATF, DEA* (Federālais izmeklēšanas birojs, Alkohola, tabakas un ieroču kontroles birojs, Narkotiku apkarošanas aģentūra, – *tulk. piez.*).

«Pie vella visus tos burtus,» es saku. «Kur ir *AC/DC*?»

«Lūdzu,» viens pasniedz man manas brilles.

Es pakratu galvu. «Man arī bez tām ir skaidrs, kur es došos.»

29

Kad viņi mani veda lejup pa trepēm, es dzirdēju dažus kliedzam, ka kāds bēg no mājas. Es zināju, ka tas ir mans dēls Džošs.

«Nē, nē!» es sāku kliegt. Es domāju, ka viņi manu puisīti nošaus.

Kopumā viņi arestēja 11 cilvēkus, domājot, ka Floids bija galvenais. Kad viņi saprata, ka Floids neko daudz no visa šitā nejēdz, viņi centās caur mani kaut kā kompromitēt manu brāli. Bet Toms nekad nebija saistīts ar kristālu. Beigās viņi man piešuva ilgstošu kriminālā grupējuma vadību plus divi apsūdzības punkti par naudas atmazgāšanu, nelikumīgu ieroču glabāšanu un divi apsūdzības punkti par narkotiku ražošanu, izplatīšanu un glabāšanu.

Es iepriekš nebiju sodīta. Es biju dzirdējusi par draugiem, kurus arestēja pat ar puskilo meta rokās, un viņiem iedeva gadu. Es izspriedu, ka dabūšu gadu, varbūt pusotru.

Bet mans advokāts pastāstīja, ka viņi prasa mūža ieslodzījumu. «Un pie federāļiem tas nozīmē, ka dzīva tu ārā netiksi.»

Mani iemeta Storijkauntija cietumā.

Atceros – kad Džošs mani pirmoreiz apciemoja, es teicu, ka drīz būšu laukā.

30

Pilsētā ieradās Toms ar Rozannu. Toms ap to laiku jau centās atmest – Rozanna bija teikusi, ka viņu neprecēs, ja viņš nebeigs šņaukt. Viņš patiesībā sakārtoja ne tikai savu dzīvi, bet kļuva zināms kā džeks, kurš arī citiem Holivudā palīdzējis atmest un nostāties uz pekām.

Viņi par mani pieprasīja 400 000 dolāru drošības naudu. Es jau sapriecājos – pēc pāris nedēļām es tikšu ārā. Bet tad viņi mani aizveda atpakaļ uz apgabala cietumu. FIB teica, ka rančo atraduši pasūtījuma sarakstu killeriem – Narkotiku apkarošanas aģentūras aģentu vārdi un mašīnu numuri. Patiesībā tas nebija nekāds pasūtījums, vienkārši draugs, kas strādāja autoremontdarbnīcā, bija man tos apkopojis, lai mēs varētu no viņiem izvairīties. Bet mani pasludināja par bīstamu un liedza galvojumu.

Federāļi gribēja izvirzīt apsūdzību arī Tomam un Rozannai. Viņi visu laiku apgalvoja, ka Toms arī ir iesaistīts, pat rādīja bildes ar mums Rozannas lidmašīnā un abiem kubiešu pilotiem, it kā tā visa būtu bijusi kaut kāda milzu narkotiku konspirācijas daļa.

Tā nebija.

Pēdējoreiz, kad es redzēju Floidu, mēs apgabala cietumā bijām izlaisti basketbola laukumā. Citi bija atvēruši logus un kliedza uz mums. Man Floida bija vairāk žēl nekā sevis. Tā ir, kad tu redzi kādu, kurš vienmēr visu acīs bijis varens, bet nu iemests krātiņā.

Mans advokāts teica: ja atzīšu savu vainu, es dabūšu 25 gadus. Viņi man federālajā Demoinas tiesā nolasīja visu apsūdzību sarakstu, pēc katra punkta es pasludināju: «Vainīga.»

31

Es piezvanīju dēlam un pateicu, ka man iedeva 25 gadus.

Viņš nolika klausuli.

32

Kopumā es cietumā nosēdēju 16 gadus.

33

Man patīk Fīniksas karstums. Tam ir tāda jauna sākuma pieskaņa. Es nedrīkstu vairs dzert vai lietot narkotikas. Pagaidām man tas ir izdevies. Pa kādam aliņam, bet citādi esmu tīra. Un es esmu čakla darbiniece, vislabākā firmā. Izrādās, ka es tikpat labi protu cilvēkiem pārdot iespēju sākt savu uzņēmējdarbību kā izplatīt kristālu. Es gandrīz katru nedēļu esmu rezultatīvākā darbiniece.

Savu vīru Džonu es pazīstu jau kopš bērna kājas. Es viņam vienmēr esmu patikusi, un, kad es beidzot tiku ārā no cietuma un nokļuvu rehabilitācijas iestādē bijušajiem ieslodzītajiem Arizonā, viņš man piezvanīja un pajautāja, vai negribu pabraukāties ar viņa hārliju. Viņš tolaik brauca ar kravinieku un strādāja netālu. Man vienmēr ir patikuši moči.

Viņš mani labi ietekmē – mierīgs, noturīgs un nekad nav lietojis kristālu.

Floids 2004. gadā nomira Levenvortas cietumā. Es viņu tā arī vairs neredzēju.

Mans dēls Džošs joprojām dzīvo Otumvā. Viņš cer iziet skolotāja atestāciju un kļūt par basketbola treneri. Mēs ļoti daudz runājamies un dalāmies it visā. Toms un Rozanna arī man ļoti palīdzēja, kad iznācu no cietuma. Viņi apmaksāja Džoša militāro skolu un viņu visādi pieskatīja. Lielais brālis atkal mani izglāba.

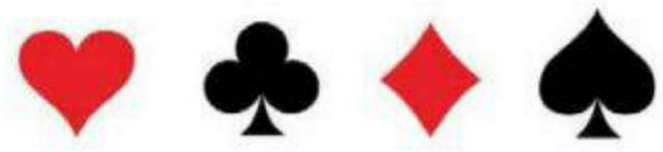
Es ļoti daudz runājos ar Tomu. Arī viņš nu ir tīrs. Viņš mani pirms vairākiem gadiem apciemoja Aldersonas federālajā cietumā un uzstājās ar mazu runu visām meitenēm – par to, cik svarīgi ir nelietot narkotikas.

Kad iznāca grāmata *Methland* par meta epidēmiju un manu saistību ar to, Toms uzstājās ar *stand-up* komēdiju šoviem, un viņš izdomāja iekļaut grāmatas citātus un pasmieties par mums un manu pagātni. Bet, kad viņš lasīja to grāmatu, viņš teica: «Sasodīts, izklausās, ka Lorija drīzāk izglāba Aiovas ekonomiku, nevis to izpostīja.»

Kad Toms man to teica, atceros, ka es nodomāju: jā, bet es neizglābu pati sevi.

Prāta labirints

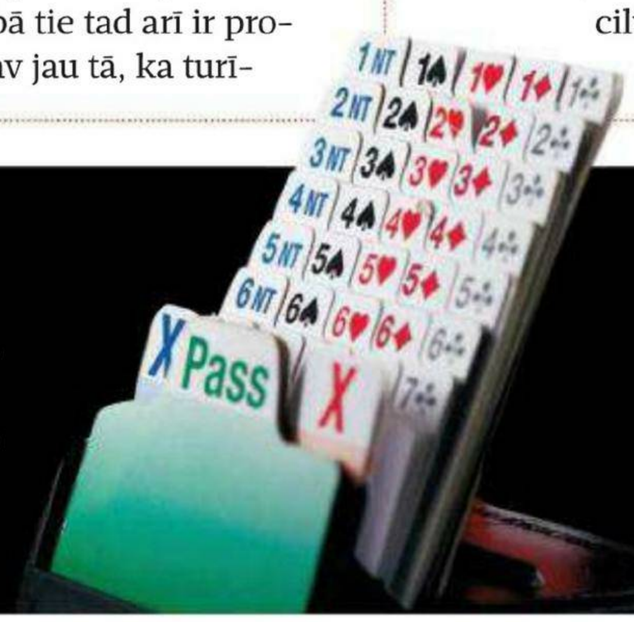
Bridžs ir vienīgā kāršu spēle, kas oficiāli atzīta nevis par atkarību izraisošu izklaidi, bet sportu. Un latvieši jau labu laiku gozējas pasaules bridža elitē.

TEKSTS: Ivars Āboliņš
FOTO: Jānis Deinats, Fotocentrs, gettyimages, LETA un no personīgā arhīva

Fascinējošākais ir tas, ka dažu minūšu laikā vari izjust gan bailes, gan prieku, gan lielu stresu, gan sajūsmu, gan vilšanos. Nervi uzvilkti kā stīgas, ķermeni pārņēmusi teju nekontrolējama nervozitāte, un iekšējās emocijas vienkārši plosās, – Playboy lietišķi stāsta Pēteris Bethers, nedaudz dūšīgs puisis melniem matiem un jautru dabu. Viņš kopā ar draudzeni Līgu Beķeri sēž man pretī kādā no Rīgas kafejnīcām un šādi neapraksta savu dalību kādā bīstamā un pusslepenā militāristu misijā kaut kur Afganistānas vai Irākas vidienē. Gluži pretēji – viņš ilustrē emocijas, kas pārņem viena bridža sadalījuma izspēles laikā. «Tas ir izcils atslēgšanās veids, jo par kaut ko citu domāt bridža spēles laikā vienkārši nav iespējams. Labāku veidu prāta iztīrīšanai no visa liekā un domu izvēdināšanai es pat nevaru iedomāties,» skaidro Pēteris. Ārpus spēles viņš paralēli fizikas studijām Latvijas Universitātē (LU) strādā tās pašas LU Fizikas un matemātikas fakultātes vides tehnoloģisko procesu matemātiskās modelēšanas laboratorijā, kur veic klimata pētījumus un plūdu risku menedžēšanu. Ar bridžu puisis aizraujas jau deviņus gadus, jo spēlei pievērsies vēl vidusskolas laikā. Rīgas 1. ģimnāzijā bijis (un joprojām ir!) bridža pulciņš, kurā viņš iesaistījies un nopietni aizrāvies. Liela loma bijusi tam, ka jau drīz vien izdevies aizbraukt uz pasaules jauniešu čempionātu pāriem, turklāt tur nepalicis pēdējais. Pēc tam jau āķis bijis lūpā un treniņiem veltīts aizvien vairāk un vairāk laika. Bijis pat tāds periods, kad Pēteris bridžu spēlējis piecas reizes nedēļā pa piecām līdz sešām stundām ikreiz. Tagad treniņiem, protams, tik ilgs laiks vairs netiek veltīts, atmesti arī sapņi par profesionāļa karjeru. «Es neesmu tādā situācijā, lai kļūtu par profesionāli. Gribētos, protams, bet tas vairs neizklausās ticami. Visvairāk profesionāļu ir ASV, mazāk Eiropā, Latvijā diemžēl neviena. Ir bijuši mēģinājumi, taču pagaidām visi neveiksmīgi. Un vispār – ir cilvēki, kuri aizraujas ar bridžu, un ir cilvēki, kuri aizraujas ar bridžu un kuriem ir ļoti daudz naudas. Šie ļaudis ir gatavi algot labus spēlētājus, kuriem jāspēlē ar viņiem vienā komandā, un patiesībā tie tad arī ir profesionāļi. Protams, nav jau tā, ka turīgie spēlētāji šādi tikai pērk titulus. Nopērkot labu spēlētāju, viņi iegūst arī augsta līmeņa treneri, kurš viņus ikdienā trenē, tādā veidā ļaujot kļūt labākiem. Latvijā ir bijuši daži gadījumi, kad kāds šādā veidā tiek noalgots, bet ilgstoši uzturēts nav neviens,» stāsta Pēteris. Tas gan nenozīmē, ka mums nav labu bridžistu, gluži pretēji – uz citu valstu fona mūsu izlases līmenis ir pat ļoti augsts. Izlase regulāri ieņem augstas vietas laba līmeņa turnīros (bijušas pat medaļas pasaules čempionātos), un, neskatoties uz to, ka sporta līmenī ar spēli nodarbojas aptuveni simt cilvēku, pieaugušo valstsvienībā iekļūt nemaz nav tik vienkārši.

Bridžs nav dārgs hobijs; ja spēlētājam nav lielu ambīciju, izdevumu faktiski vispār nav, vien tik, cik ik pa laikam samaksāt četru latu dalības maksu kādā turnīrā. Savukārt, ja ir vēlme peldēt dziļākos ūdeņus, jārēķinās ar krietni lielākiem izdevumiem. Piemēram, dalība Eiropas jauniešu čempionātā komandai izmaksā 150 eiro plus ceļa izdevumi un dzīvošana, savukārt pieaugušo grupā sešu cilvēku izlasei kopā jau jārēķinās ar aptuveni 15 000 eiro.

Kas ir bridžs

Bridžs ir stiķu ņemšanas kāršu spēle, kas tiek spēlēta ar standarta 52 kāršu komplektu un ko spēlē četratā. Spēlētāji spēlē pa pāriem — divi pret divi — tā, ka viens otram pretī sēdošie sacenšas pret otriem diviem. Katrai bridža spēles partijai jeb sadalījumam var izdalīt četras stadijas: spēles uzsākšana, solīšana, spēle un rezultāta pierakstīšana. Pirmā un ceturtā stadija ir vairāk procesuālas, savukārt pats interesantākais notiek bridža aktīvajās daļās — solīšanā un spēlē.

BRIDŽISTI. Ilze Andersone (no kreisās), Pēteris Cīmiņš, Līga Beķere un Pēteris Bethers (priekšplānā) gandrīz visu brīvo laiku velta bridžam.

KOMANDĀ. Bridžu spēlē pa pāriem — divi pret divi, un spēles būtība ir solīšanā.

SAVDABĪGS GALDS. Bridžu, protams, var spēlēt pie jebkāda galda, taču nopietnāki meistari vienmēr to dara pie īpaša bridža galda.

Meiteņu spēle

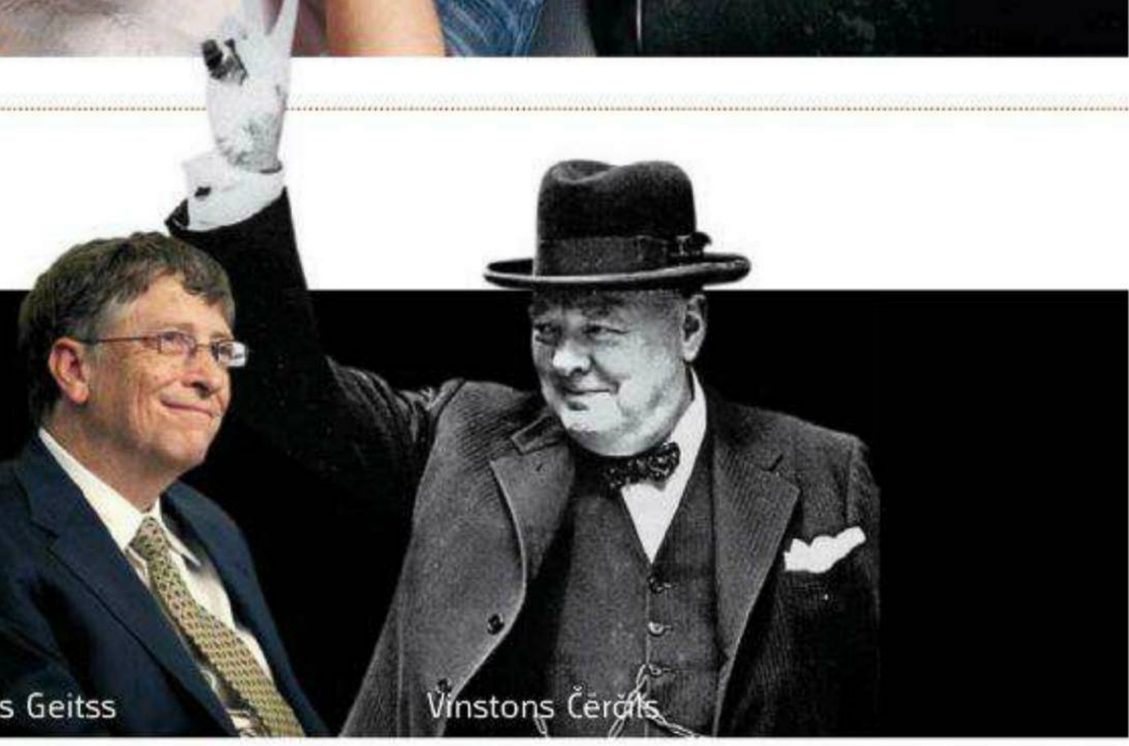
Līga Beķere ir meitene ar kautrīgu skatienu un mulsu smaidu. Ārpus spēles studē matemātikas statistiku un strādā par biznesa analītiķi. Ar bridžu aizraujas sešus gadus. Spēlēt sākusi vidusskolas pēdējās klasēs. Sākumā vienkārši aizgājusi līdzi draudzenei (kura, starp citu, vairs nespēlē), iepaticies, un palēnām spēle kļuvusi par neatņemamu dzīves sastāvdaļu. Lielākie panākumi gan gūti tikai pēdējos gados, kad bridžam pievērsta lielāka uzmanība un likumsakarīgi izdevies arī iekļūt valsts jauniešu izlasē (bridžā jaunietis skaitās līdz 25 gadu vecumam). «Sākumā mani vairāk aizrāva socializēšanās iespēja. Tas, ka visu laiku biju starp cilvēkiem, ar kuriem ir kopējas intereses. Un šī socializēšanās man ir svarīga joprojām, jo ar citiem spēlētājiem mums ir daudz kopīga arī privātajā dzīvē.

Ir, protams, gadījumi, kad cilvēki, kuri kopā ļoti labi spēlē bridžu, ārpus spēles savā starpā gandrīz vai nekontaktējas, taču manā gadījumā tā nav,» skaidro Līga. Viņa spēlei velta aptuveni astoņas stundas nedēļā, ja neskaita turnīrus, kas ik pa pāris nedēļām pilnībā aizņem kādu no brīvdienām, daudz lasa speciālo literatūru, studē teoriju, kontaktējas ar pieredzes bagātākiem spēlētājiem, kuri nekad neliedz padomu, un ar partneri slīpē kopspēli.

Līga uzsver: uzskats, ka bridžs, tāpat kā

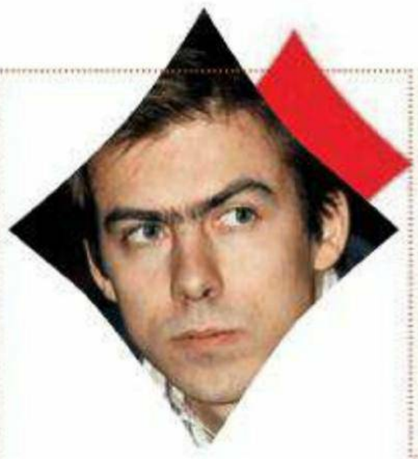

Slaveni cilvēki, kas aizrāvušies ar bridžu

citas kāršu spēles, ir izteikta vīriešu nodarbošanās, ir tikai mīts. Piemēram, Latvijā no visiem bridža spēlētājiem aptuveni trešā daļa ir tieši daiļā dzimuma pārstāves, visvairāk viņu ir tieši junioru vecumā. «Mani interesēja matemātika, un arī tas nospēlēja savu lomu, jo bridžs ar to ir cieši saistīts. Cik esmu runājusi, lielākajai daļai meiteņu patīk matemātika, un daļēji tāpēc viņas ir bridžā. Taču tikpat svarīgas ir loģika un stratēģija, un šīs īpašības ne vienmēr ir saistītas ar panākumiem matemātikā,» spriež Līga.

Meitene teic, ka bridžs ir kļūdu spēle – jo retāk kļūdies, jo labāku rezultātu sasniedz. Turklāt, tā kā visi konkrētās partijas dalībnieki spēlē ar vienām un tām pašām kārtīm, zaudējumu nevar novelt uz to, ka vienkārši nav nākušas kārtis. «Bridža iemaņas var trenēt bezgalīgi. Tas ir tāpat kā trenēt metienus basketbolā. Vienīgā atšķirība ir tā, ka šeit tu trenē sistēmu. Jo ir tūkstoš punktu, no kurienes basketbola spēles laikā izdarīt metienu, un ir tūkstoš iespēju, kā solīt bridža partijas laikā,» piebilst Pēteris.

Kārlis Rubins, četru brošūru *Bridžs iesācējiem* autors:

«Šīs nav pirmās Latvijā radītās grāmatas par bridžu, taču es centos vērsties tieši pie tiem, kuri vēl nav dzirdējuši par bridžu. Centos brošūras veidot tā, lai cilvēks, izlasot nelielu materiālu, varētu ātri sākt spēlēt. Citiem vārdiem sakot, ātri apgūt bridža pamatus. Komplekts nopērkams veikalos, taču vienlaikus, lai aptvertu pēc iespējas plašāku interesentu loku, bez maksas nolādējams arī portālā *www.bridge.lv*.»

Brieduma spēks

Vislabākais bridžista vecums skaitās ap 45 gadiem. Tad ir uzkrāta pieredze un spēlē sasniegts briedums. Šādā vecumā ir lielākā daļa planētas labāko spēlētāju. Taču vidējam vecumam ar katru gadu ir tendence samazināties – bridžs kļūst aizvien jaunāks. Aizvien vairāk labāko spēlētāju ir tikai 35 gadus veci, un tieši tāds ir arī Latvijas izlases vidējais vecums. Arī kopējais mūsu valsts spēlētāju vidējais vecums ir salīdzinoši neliels. Savā ziņā tas skaidrojams ar padomju okupācijas gadiem, kad bridžs netika uzskatīts gluži par *meinstrīma* spēli. Savukārt gan ASV, gan Rietumeiropā (gan ne sporta līmenī) ar bridžu vairāk aizraujas pensijas vecuma ļaudis. «Šie cilvēki bridžu spēlē tāpēc, ka grib saglabāt domu asumu, kaut kā nodarbināt prātu. Turklāt šādā veidā viņi socializējas. Eiropā ļoti, ļoti daudzi pensionāri reizes divas nedēļā satiekas ar draugiem, pa četrām stundām uzspēlē bridžu un padzer kafiju. Viņi nepretendē uz nez kādiem rezultātiem, viņi vienkārši pavada brīvo laiku. Tādējādi vidējais svētdienas bridžistu vecums ASV un Rietumeiropā ir 60 gadu, bet Latvijā tikai 45,» teic Pēteris.

Latvijā ir trīs bridža klubi: Rīgā, Ogrē un Druvā. Šīs trīs vietas tad arī kļuvušas par sava veida spēles centriem. Protams, ir liels skaits cilvēku, kuri nav reģistrējušies nekādos klubos un spēlē vienkārši savam priekam.

Cilvēks pārāks par robotu

Bridžs ir ļoti dinamisks un visu laiku attīstās, katru gadu tiek izdomāta kāda jauna solīšanas sistēma. Tāpēc ar pilnu pārliecību var teikt, ka nākotnes bridžisti nešaubīgi būs daudz labāki nekā pašreizējie censoņi. Mūsdienās nav nemaz tik daudz prāta spēļu ar tādu attīstības potenciālu. Turklāt bridžs ir viena no retajām prāta spēlēm, kur datoram sacensībā ar cilvēku nav gandrīz nekādu cerību. «Dators var ideāli spēlēt pēc varbūtības teorijas, bet nevar pietiekami labi izanalizēt ienākošo informāciju. Tā datoram vēl aizvien ir pārāk plaša, ir jāsaliek kopā pārāk daudz lietu, jāpazīst spēlētāja individuālais stils. Šahā saprātīgo kombināciju skaits ir ierobežots, turpretim bridžā ļoti plašs. Šahā visu var izrēķināt, bet bridžā vēl aizvien iespējams apmulsināt pretinieku,» skaidro Pēteris un piebilst, ka, viņaprāt, tā būs vēl ilgi. Jo bridžs ir sociāla prāta spēle, kurā dzīvs cilvēks joprojām ir daudz labāks par mākslīgi radītu robotu.

Tas ir tāpat kā trenēt metienus basketbolā. Vienīgā atšķirība ir tā, ka šeit tu trenē sistēmu. Jo ir tūkstoš punktu, no kurienes basketbola spēles laikā izdarīt metienu, un ir tūkstoš iespēju, kā solīt bridža partijas laikā.

STEROĪDUS IERAUSIM?

Ir labi turēt garāžā *Ferrari* kabrioletu un pirkt Burgundijas vīnu. Bet ko darīt visiem tiem, kas dzīvi grib tvert vienkāršāk? Varbūt ņemt un ievērtēt jaunāko un jautrāko amerikāņu muskuļvāģi *Chevrolet Camaro*.

TEKSTS: Ilmārs Līkums, www.motografs.lv
Publicitātes foto

Nekad nebiju domājis par Horvātiju kā par vietu, kur varētu pēc sirds patikas izmēģināt lieljaudas auto, bet, šturmējot kārtējo gluda asfalta līkumu daždesmit kilometrus no Zadaras, ir grūti iedomāties piemērotāku vidi. Vēl vairāk – akmeņiem nokaisītie pakalni ap Adrijas jūras līcīšiem atgādina nemīlīgu Mēness ainavu, kur varētu izmēģināt ne tikai pamatīgu ātrumu vai pakaļdzīšanās ainu, bet arī īstenot superefektīgu avāriju. Kā filmās – ar bezgalgaru automobiļa velšanos lejup pa nogāzi un tam sekojošu sprādzienu. Nesteidzieties man pārmest dramatisku fantazēšanu. Ja jums būtu 432 ZS no 6,2 litru darba tilpuma, klasiskā piedziņa, mehāniskā kārba un visas šīs mantas iepakotas pozitīvi modernā muskuļvāģi, varu derēt, ka arī jūsu idejas turpat vien grozītos.

Otrais pārnesums, kreisais līkums augšup un līdz galam nospiests gāzes pedālis. Zem priekšējā vāka izceļas pamatīgs troksnis, un milzīgās 20 collu *Pirelli* riepas vairs nespēj nodrošināt saķeri. Ha-ha, automobilis noraujas brutālā sānslīdē, un, aiz stikla zibot divu plānprātiņu smīniem, aizdriftē visā ceļa platumā. Dažas sekundes vēlāk, rēcot motoram un mašīnai nodrebot no rupjas pārnesumu maiņas, ātrums ir 140 kilometri stundā. Bams, kāja sit bremzes, auto pietupstas uz priekšējās ass, un riņķa dancis var sākties no jauna. Pa gaisu lido sīki akmentiņi, smird gumija, un es labi zinu, ka pēc tik cietsirdīgas apiešanās ar tehniku un antisociālām izdarībām uz ceļa atzinības vārdi nepienākas.

Joks tomēr ir tāds, ka šā auto autori par tādiem gājieniem tikai uzsit uz pleca, jo 2012. gada *Chevrolet Camaro* ne tikai neizslēdz, bet pat apsveic infantilas izdarības. Tas nav precīzs instruments kā kāds *Porsche* vai ātrgaitas *BMW*, tas nevizmo ar dārga prestiža auru, taču uzsist biezas emociju putas vai ievilkt ģīmī bērnišķīgu smaidu – o, uz to gan tas ir spējīgs! Vai varat iedomāties citu mūsdienu auto, kurš saviem braucējiem izsūta tamlīdzīgus «uzaicinājumus»?

Jā, *Camaro* ir viens interesants gadījums. Daudzsološi sācis gaitas pagājušā gadsimta sešdesmito gadu vidū kā *Ford Mustang* konkurents un sākotnēji adresēts jauniem amerikāņu pircējiem, tas piedzīvojis daudzas pārmaiņas, no kurām liela daļa nebija saucamas par labām. *Chevrolet*, nemākot navigēt leģendāro modeli cauri klientu gaumes maiņai un globālo tendenču sarežģītajiem mutuļiem, pirms desmit gadiem beidza ražot *Camaro*, un, atceroties, kāds toreiz bija auto, tas bija loģisks lēmums. Taču tā jau laikam ir, ka ne cilvēki, ne, atvainojiet, dzīvnieki (un pat korporācijas) nevar iztikt bez līderiem vai sava veida barvežiem. Tāpēc 2006. gadā dienasgaismu ieraudzīja jaunas paaudzes *Camaro* koncepts, bet 2009. gadā, pašā krīzes karstumā, kā lepni pacelts vidējais pirksts automobilis nonāca uz konveijera. Amerikāņi, kas tikko bija saņēmuši smagu pliķi par nespēju godam vadīt pasaules spēcīgāko valsti, par jauno auto bija sajūsmā – *Camaro* bija simbols nepadošanās garam.

Un šajā piegājienā lielvalsts automobilistiem ir ar ko lepoties. Lai ko jūs domātu par šādu auto tiesībām dzīvot mūsdienu pasaulē, *Camaro* savā labā var ieskaitīt vairākus argumentus, ko uztver nopietni arī Eiropā un Japānā. Pirmkārt, atšķirībā no priekštečiem tas ir uzbūvēts uz modernas platformas. Otrkārt, šim auto ir neatkarīgā visu riteņu piekare (speciāli regulēta Eiropas tirgum), kas ir svarīgs priekšnoteikums labam vadāmības potenciālam. Un, treškārt, salīdziniet *Camaro* ar citiem modernajiem muskuļvāģiem: *Dodge Charger* un *Ford Mustang*. Vai jums arī šķiet,

Nepiepildīto ilgu pietura

Mazliet vairāk investīciju salona apdarē nebūtu nācis par skādi.

Erotiskais termometrs

Sarkans kabriolets ar baltu svītru? Bumba!!!

Labo sajūtu reģistrs

Pozitīvi brutāls verķis! Nekādas vainas sajūtas par bērnišķīgiem priekiem.

Tehniskie rekvizīti Chevrolet Camaro

Motors	6162 cm^3, V8 benzīna turbomotors
Jauda/griezе	432 ZS/569 Nm
Virsbūve	tērauda
Transmisija	sešpakāpju mehāniskā
Piedziņa	aizmugures
0–100 km/h	5,2 s
CO_2 izmeši	329 g/km
Cena	40 000 eiro

ka *Chevrolet* dizaineri ir visveiksmīgāk notvēruši oriģinālā automobiļa garu?

Tāpēc nav brīnums, ka inspekcija dabā apstiprina to, ko pirms tam solījuši foto, proti, *Camaro* ir brutāls, muskuļots ķermenis, taču kā mākslinieciski augstvērtīga komiksa varonis tas tomēr nepārsniedz labas gaumes robežas. Auto ir visai praktisks, jo tam ir četras sēdvietas un pieklājīgu izmēru bagāžnieks, ko pat var paplašināt uz salona rēķina. Ja vēl *Chevrolet* nebūtu tam uzspiedis lētu salona apdari un stūres ratu, kam tik sportiskā vāģī nav vietas, varētu teikt, ka *Camaro* aiz muguras ir atstājis visus pagātnes netikumus. Eiropas tirgū *Camaro* ir atvēlēts tikai viens motors, toties kas par kolosu – 6,2 litru V8, kas attīsta 432 vai 405 ZS atkarībā no tā, vai auto uzstāda mehānisko sešpakāpju ātrumkārbu vai sešpakāpju «automātu». Virsbūves veidi ir divi: kupeja un kabriolets.

Es zinu, jūs interesē, vai *Camaro* var kalpot kā ikdienas auto un kas ir labāks – kupeja vai kabriolets? Var gan, taču atšķirīgā veidā. Kupeja, kas vadāmības ziņā varbūt arī nespēj nostāties līdzās aristokrātiskākiem auto, ir visai ticams sporta auto, ko ar nelielu tūningu varētu padarīt vēl labāku un pat tik labu, lai uzskatītu var superauto *Corvette* mazāko brāli. Turklāt kupeja ir visai civilizēts auto ar itin labu skaņas izolāciju, palielu, bet ne katastrofālu degvielas patēriņu un patīkamām manierēm uz ātrgaitas šosejas. Ar šādu auto es būtu gatavs braukt ik dienas.

Kabriolets, kas šā vai tā ir nepraktiskāks automobilis, ir sava veida pastiprinātājs *Camaro* labajām un ne tik labajām īpašībām. Ja jūs saista izrādīšanās, un kam vēl citam *Camaro* kabriolets varētu būt domāts, auto ir perfekta izvēle, jo darbojas kā pārvietojams dizaina stends ar fantastisku skaņas pavadījumu. Lieliski, ja vēlaties kreisēt pa saules pielietiem bulvāriem seksīgu meiču kompānijā. Un galīgi garām, kolīdz nolemsiet braukt ātrāk, jo virsbūvei trūkst stingrības, stūre bremzējot dreb, bet ārpasaules trokšņi salonā iekļūst pārāk lielā daudzumā pat tad, kad jumts ir pacelts.

Tas, vai *Camaro* ir aptuveni 40 000 eiro vērts, ir atkarīgs no tā, vai jums šis auto patīk. Ja atbilde ir jā, izvēli nožēlot nenāksies. Ja jūtas ir mazāk nekā verdošas, labāk pameklējiet lietotu *Audi RS4* vai iepriekšējās paaudzes *Porsche 911*.

AUTO MEŽAM UN SIEVIETEI

Automobilis kā statusa simbols, automobilis kā pārticības apliecinājums, automobilis neliela mājokļa cenā. Ātrs, spožs un iekārojams — jaunais *Mercedes-Benz ML 350*.

Apvidus automobiļu aura mudināt mudina uz pārgalvīgiem piedzīvojumiem un, iespējams, pat neapdomīgu rīcību. Lai gan patiesībā tikai retais ir atļāvies šo spēkratu potenciālu izmantot par visiem simt procentiem. Iepirkšanās centru stāvvietās šādas automašīnas varam ieraudzīt biežāk nekā mežā, jo kurš gan gribētu purvā noslīcināt mirdzošu auto par «nieka» 82 179,40 eiro. Tieši tik maksā mūsu šā stāsta varonis *Mercedes-Benz ML 350 BlueTEC 4MATIC*.

Jāatzīstas, ka, pirmo reizi tiekoties ar šo auto 2011. gada Frankfurtes motoršovā, man tas šķita nedaudz citāds, un, ja tas nestāvētu *Mercedes* stendā, iespējams, iztālēm uz to lūkojoties, pat nebūtu pazinis. Bet, kad Rīgā tam blakus noliku iepriekšējās paaudzes *ML*, par kuru daudzi no mums kādreiz jūsmojuši, tā īsti nesapratu apbrīnas iemeslu. Vecais *ML* salīdzinājumā ar jauno izskatījās kā izkususi sniega čupa. Trešajā paaudzē, lai gan vizuāli noapaļotāks un nolaizītāks, *ML* ir kļuvis agresīvāks, sportiskāks, ar akcentētām virsbūves līnijām, arī vizuāli dārgāks. Faktiski no vecā tēla palicis vien izmērs, radiatora restes forma un aizmugurējā loga statne.

Interesants ir fakts, ka *Mercedes-Benz* savu M klases modeli nekad nav ražojis Vācijā. Pirmās paaudzes vidējās klases apvidnieks Eiropas tirgum kādu laiku tika būvēts Austrijā, Grācā, *Magna Steyr* rūpnīcā, bet tad ražotni pilnībā pārcēla uz Amerikas Savienotajām Valstīm... Tā sakot, tuvāk potenciālajiem klientiem.

Vācietis ar Amerikas pilsonību

Kā šis fakts iespaido jēdzienu «vācu kvalitāte», grūti pateikt. Automobilis gan gaitas, gan salona iekārtojuma ziņā vairāk ir jeņķis, nevis Štutgartes iedzīvotājs. Lieli, ērti sēdekļi, milzum daudz glāžu turētāju un nodalījumu sīklietām. Pat automātiskās kārbas pārnesumu svira atrodas aiz stūres, tajā vietā, kur citiem auto parasti ir vējstikla slotiņu slēdzis.

Var vai nevar?

Kad dodamies izbraucienā, sniegs ziemai atbilstošā daudzumā ir sasniedzis arī galvaspilsētu un Rīgas apkārtnes meži pārvērtušies līdz nepazīšanai. Šaurajā meža celiņā mums priekšā beidzas riepu pēdas, un tas nozīmē, ka šajā mirklī visi, kuri šurp devušies, ir atteikušies no iecere braukt tālāk. Saskatāmies ar līdzbraucēju... Var vai nevar? Viņam, tāpat kā man, kājās zamšādas kurpes un apģērbs nav gluži piemērots nakšņošanai mežā.

TEKSTS UN FOTO: Roberts Jansons, LTV 7, Tavs auto

Bet dodamies tālāk. Stumdām ar auto degunu sniegu turpu šurpu, turpu šurpu, līdz saprotam, ka arī mūsu ceļam pienācis gals. Automobiļa apakšā sakrājies pārāk daudz sniega, un nesasalusī zeme vairs nespēj nodrošināt pietiekamu saķeri. Bet mēs negrasāmies padoties! *Mercedes-Benz ML* rīcībā ir *Airmatic* pneimatiskā balstiekārta, ar kuras palīdzību iespējams auto klīrensu palielināt no 161 līdz pat 266 mm, un ar to ir pilnībā gana, lai mēs varētu turpināt ceļu, neizmantojot citas palīgsistēmas. Tātad var! Ja esat pārliecināti, ka ar savu *ML* gribēsiet doties izbraukumos tuvāk dabai, papildaprīkojuma sarakstā ir atrodama arī *On-And-Off-Road* pakotne. Tās cena ir aptuveni 2000 eiro. Par šo naudu jūs iegūstat starpasu un priekšējā tilta «bloķus» un elektroniski programmētus scenārijus dažādu apvidu pārvarēšanai. Ar šādu bruņojumu droši var doties ekspedīcijā apkārt Latvijai vai pat pasaulei.

Bet mēs atgriežamies uz šosejas... Lai gan auto pašmasa ir vairāk nekā 2200 kilogramu, auto gaitu tas jūtami neiespaido. Tas nesvārstās līkumos un vairāk atgādina lielu vieglo auto, nevis džipu. Arī trīs litru V6 motors strādā perfekti. 240 zirgspēki un 455 ņūtonmetri spēj šo skapi līdz simtam iekustināt nieka septiņās sekundēs. Un, jā, tas taču ir dīzelis. Dzinējs gan strādā tik klusu, ka, salonā atrodoties, to ir grūti pateikt.

Degvielas patēriņš ārpus pilsētas ir vairāk nekā apmierinošs, mierīgi braucot, ir iespējams iekļauties ražotāja norādītajos 6,8 litros uz simtu. Ar vienu uzpildi šis auto var veikt vairāk nekā 1000 kilometru. Šāda degvielas ekonomija panākta, pateicoties uzlabotajiem dzinējiem, automobiļa aerodinamikai un septiņu pakāpju automātiskajai ātrumkārbai (*7G Tronic Plus*), ar kuru tiek aprīkotas visas *ML* versijas. Tomēr, dodoties pilsētas ielās, degvielas apetīte pamodīsies, un, ja esat sportiska braukšanas stila piekritējs, diezin vai jūs spēsiet patēriņu noturēt 15 litru līmenī.

Kopsavilkums

Mercedes ir izdevies radīt labu kompromisu starp luksusa klases automobiļiem un bezceļniekiem. *ML* nav S klases limuzīns, taču tajā iespēju robežās ir apkopotas labākās tehnoloģijas, ko piedāvā *Mercedes* flagmaņi (gan elektronikas aprīkojuma, gan pasīvās un aktīvās drošības ierīču ziņā), vienlaikus nezaudējot bezceļa braukšanas spējas. Vai šis auto ir labs? Slikts tas noteikti nav. Ja varat atļauties, atrodiet tam vietu savā garāžā. Ja pašam labāk iet pie dūšas mazi un sportiski automobiļi, uzdāviniet to savai sievietei.

Tehniskie rekvizīti

Mercedes-Benz ML 350 BlueTEC 4MATIC

Dzinējs	2987 cm^3
Jauda/grieze	255 ZS/620 Nm
Transmisija	septiņpakāpju automātiskā
Piedziņa	pastāvīga visu riteņu piedziņa
Degviela	dīzeļdegviela
Svars	pašmasa 2175 kg, pilna masa 2950 kg
0–100 km/h	7,4 s
Degvielas patēriņš	vidējais — 11,1 l/100 km
Cena	no 49 590,16 eiro

Vērtē Marika Ģederte, uzņēmēja, Blondīņu asociācijas dibinātāja

Sievietēm džipi patīk, jo viņas ir praktiskas. Protams, patīk arī izskats. Es drošāk jūtos pie apvidnieka stūres, augstā sēdpozīcija nodrošina labāku pārredzamību. Latvija ir džipu zeme, jo pie mums ir ļoti slikti autoceļi. Žēl, bet tā ir.

Baltā krāsa dod papildu apjomu, auto izskatās vēl lielāks. Balta ir labākā krāsa jebkuram auto. Sievietei pilnībā neinteresē, kas tajā auto ir iekšā. Primārais ir izskats, krāsa. Manā gadījumā automobilis ir daļa no manas garderobes.

Ļoti ērti sēdekļi. Laba āda un kvalitatīvs šuvums. Sākumā nemācēju noregulēt atpakaļgaitas spoguli salonā. Tas ir ļoti stingrs, un es negribēju to nolauzt, izrādījās — vienkārši jāpieliek vairāk spēka. Patika, ka bagāžas vāku iespējams atvērt un aizvērt elektroniski ar pulti.

Ārējais dizains ir ļoti simpātisks. Ir forši, bet salonā, vismaz šajā konkrētajā komplektācijā, nepatika dekoratīvās līstes. Ļoti savdabīgs pelēks koks ar tumšākiem laukumiem. Es tādu noteikti neizvēlētos.

Gaita līgana, komfortabla. Tajā pašā laikā nezūd kontroles un drošības izjūta. Auto ir paklausīgs un pietiekami dinamisks. *Mercedes* man vienmēr asociējies ar vācu kvalitāti un tehnikas inovācijas brīnumiem, šajā gadījumā kopējo priekšstatu sabojāja viena muļķīga līste salonā.

Sieviškības svinēšana

Starptautiskā sieviešu diena 8. martā jau gadu desmitiem vairākumam sabiedrības simbolizē sievišķības svētkus, nevis dienu, kad būtu jāakcentē cīņa pret puscilvēces diskrimināciju.

TEKSTS: Andrejs Vasks FOTO: Shutterstock

Sievietes gaida apsveikumus

2011. gada martā veiktā pētījumā* vairākums (79%) aptaujāto sieviešu vecumā no 18 līdz 55 gadiem atzīst, ka ļoti priecātos par 8. martā, Starptautiskajā sieviešu dienā, saņemtiem apsveikumiem, ziediem vai kādām citām dāvanām, un 18% aptaujāto sieviešu drīzāk priecātos par šādu uzmanības izrādīšanu.

Nedaudz vairāk nekā puse (55%) pētījumā aptaujāto vīriešu vecumā no 18 līdz 55 gadiem noteikti plāno 8. martā apsveikt kādu sev īpašu sievieti vai sievietes, dāvināt ziedus vai kādas citas dāvanas, un 22% aptaujāto vīriešu sveikšanu drīzāk plāno.

8. martā apsveikt sievietes drīzāk vai noteikti neplāno piektdaļa (20%) aptaujāto vīriešu.

* Pētījumu veikusi tirgus, sociālo un mediju pētījumu aģentūra *TNS Latvia* sadarbībā ar LNT raidījumu *900 sekundes*.

Latvija pieder pie tām valstīm, kurās 8. marts ir atzīmējama diena un tiek arī plaši svinēta. Taču, kā jau vairākumā postpadomju sabiedrību, tas notiek bez sākotnējā idejiskā pamatojuma, proti, dāmas vairs necīnās par tiesībām, tieši pretēji – svētkos tiek slavināts sievišķīgums. Padomju laiku svinēšanas ideoloģiju var nosaukt par pazemojošu pašām sievietēm, bet teorētiskā pamata pazaudēšana, visticamāk, ir tikai kļūdaina PSRS varas lēmuma sekas.

Klāra aicina svinēt

Svētku izcelsme tiek saistīta ar vācu sociālisti Klāru Cetkinu, kura 1910. gadā Kopenhāgenā notiekošajā starptautiskajā sociālistiskajā sieviešu konferencē ierosināja sākt svinēt sieviešu solidaritātes dienu. Šāda ideja bija aktuāla un gaidīta ne tikai kreiso aprindās, tāpēc diezgan ātri kļuva populāra. 19. gadsimta beigās un 20. gadsimta sākumā bija feminisma pirmais vilnis – sievietes izcīnīja politiskās tiesības. Pirmām kārtām jau tiesības piedalīties vēlēšanās. Un arī daudzās citās jomās sākās nevienlīdzības deldēšana. Rietumvalstīs sieviešu solidaritātes dienas atzīmēšana drīz vien apsīka, bet PSRS tikai pieņēmās spēkā, diemžēl tās ideoloģija tika pielāgota komunisma un padomju propagandas vajadzībām. Un joprojām ir divi atšķirīgi viedokļi: kā uz šo dienu skatās Rietumu pasaule, un kā to dara tie, kas dzīvojuši Padomju Savienībā, kur īpaša nozīme šai dienai bija kara un pēckara periodā. «Ideoloģiski 8. marts Padomju Savienībā bija instruments, ar kuru publiski leģitimizēt sieviešu masveida piespiedu iesaistīšanu ražošanas un lauksaimniecības darbos un demogrāfiskās situācijas uzlabošanā, kas tik lielai

sistēmai bija vienkārši vitāli nepieciešams,» skaidro komunikāciju zinātnes maģistre Kazimiera Puzo, kas pētījusi 8. marta atspoguļojumu padomju Latvijas presē.

Attaisno izmantošanu

Kara laikā un pēckara periodā sabiedrībā valdīja liela disproporcija – vīrieši bija mobilizēti, un daudzi no kara neatgriezās, taču bija vajadzīgs darbaspēks gan lauksaimniecībā, gan rūpnīcās. Un vienlaikus nācās risināt demogrāfisko situāciju, jo dzimstības rādītāji bija zemi. Nevienā no šiem gadījumiem, pieņemot lēmumus, ar sieviešu attieksmi vai vajadzībām nerēķinājās, piemēram, kā uzsver dzimtes studiju pētniece Barbara Engele (*Barbara A. Engel*), kaut arī 1955. gadā Padomju Savienībā tika oficiāli atļauti aborti, valsts nepalielināja pieeju kontracepcijas līdzekļiem. Rezultātā aborts palika kā galvenais līdzeklis nevēlamās grūtniecības kontrolēšanai. Autore arī piebilst, ka tolaik aborti tika veikti bez anestēzijas. Bērnu dzemdēšana un audzināšana bija sievietes atbildība valsts priekšā. Kā teicis Josifs Staļins: «Padomju sievietei ir tādas pašas tiesības kā vīrietim, taču tās neatbrīvo viņu no brīnišķīgajiem mātes pienākumiem.»

Sievietes bija beztiesiskas. «Šie svētki ir ļoti veiksmīgs, pozitīvs atskaites punkts, rituāls, lai pastiprinātu ideoloģiju, lai attaisnotu sieviešu kā grupas izmantošanu iekārtas mērķiem, ar pagodināšanu it kā saņemot akceptu par to, ko iekārta no viņām pieprasa. Veiksmīgs, jo pašām sievietēm liekas: re, cik viss ir skaisti, un mums vēl piešķir brīvdienu,» skaidro Puzo. Tomēr ļoti uzskatāms ir tas, ka sieviešu statuss aktualizējās tikai vienu dienu gadā. Vienīgi 8. martā sievietēm tika izteikta pateicība.

Brīvdiena nogalina ideoloģiju

1965. gadā tika pasludināts, ka jau no nākamā gada 8. marts būs brīvdiena, līdz ar to darba sapulces un citi ideoloģiskie pasākumi notika dienu iepriekš – 7. martā. Sieviešu sveikšana visos kolektīvos bija svēta lieta – pēc ideoloģiskās daļas sekoja saviesīgā ar iedzeršanu, uzkošanu un citām izklaidēm. «Piešķirot šo brīvdienu, režīms gribēja

Rietumvalstīs sieviešu solidaritātes dienas atzīmēšana drīz vien apsīka, bet PSRS tikai pieņēmās spēkā, diemžēl tās ideoloģija tika pielāgota komunisma un padomju propagandas vajadzībām.

sovjetizēt ģimeni, padarīt politiskajai iekārtai lojālāku, bet panāca pretējo efektu, jo, kad ģimenē sanākam kopā, tad taču ideoloģiju neapspriežam,» uzsver Puzo. Līdz ar to, sākot jau no sešdesmitajiem gadiem un septiņdesmito gadu sākuma, 8. marts arvien vairāk kļuva par privātiem un arī ģimenes svētkiem, kuros sabiedrība iesaistījās brīvprātīgi, valsts diktēto teorētisko pamatu aizstājot ar savām tradīcijām. Par to liecina arī laikrakstu noformējums un svētkiem veltītie uzsaukumi, kas no 1967. gada krāšņā «Lai dzīvo Lielais Oktobris, kas atnesis padomju sievietēm brīvību, līdztiesību un laimi!» bija vienkāršots līdz «Sveiciens 8. martā» 1981. gada avīzē *Cīņa*. Savukārt tautai svētki bija tā iepatikušies, ka trauksmi par morāles vērtībām sāka celt pedagogi. Laikrakstā *Skola un Ģimene* 1972. gadā publicēts izmisuma pilns raksts par to, ka puiši klasē sāk sveikt meitenes, kuras taču sevi vēl nav pierādījušas kā sievietes.

Emocijas paliek

Astoņdesmitajos gados, kad PSRS pie varas nāca Mihails Gorbačovs un sākās *perestroika*, krasi mainījās arī valsts un režīma attieksme pret sievietēm – viņas tika pietuvinātas mājas pavardam, lai vīrietim mājās būtu sieva, nevis komunisma cēlāja. Mūsdienās sieviešu solidaritātes diena tiek atzīmēta pavisam atšķirīgi gan no sākotnējās idejas, gan padomju laika ideoloģijas. «Latvijā svētki ir zaudējuši savu sākotnējo nozīmi. Es neesmu pret svinēšanu, bet, uzzinot visu to vēsturisko secību, mainījusies tā vieglā attieksme. Tas, ka uzdāvina ziedus, ir skaisti, jo kurai sievietei tad nepatīk saņemt ziedus?» retoriski jautā Puzo. Viņa ir pārliecināta, ka daudzām sievietēm ir saglabājušās pozitīvas atmiņas, un tas ir iemesls, kāpēc svētki joprojām turpina attīstīties jau ar citām tradīcijām un rituāliem. Nav arī noslēpums, ka svētki kļūst komercializētāki, un tas arī ir viens no attīstības dzinuļiem.

Rietumos dominē ideoloģija

Rietumvalstīs feminisma un līdz ar to arī 8. marta atzīmēšanas otrais vilnis sākās tikai sešdesmito un septiņdesmito gadu mijā, sekoja vēl nākamie viļņi, tomēr joprojām arī Rietumu demokrātijās sieviešu statuss netiek uzskatīts par vienlīdzīgu ar vīriešiem, un ailīte «dzimuma diskriminācija» ir atrodama visos apkopojumos par tiesību stāvokli. 2011. gadā Eiropas Parlaments (EP) atzīmēja Starptautiskās sieviešu dienas simto gadadienu ar debatēm un balsojumu par EP Sieviešu tiesību komitejas sagatavotajām divām rezolūcijām: par dzimumu līdztiesību un par sieviešu nabadzību. Deputāti apstiprināja arī trešo rezolūciju – par nevienlīdzības samazināšanu veselības jomā. Spriežot pēc EP preses relīzes, pret šīm rezolūcijām ir bijuši 200 deputāti, viņu dzimums gan nav norādīts. Latvijas Tiesībsarga biroja ziņojumos dzimuma diskriminācija attiecināta uz sievietes mātes lomu – pārkāpumi no darba devēju puses saistībā ar likumā noteiktajām garantijām un pazemojošie aizliegumi ienākt veikalā ar bērna ratiņiem. Tāpat ir minēta diskriminācija darba sludinājumos, kā arī aktuālais jautājums par atšķirīgu atalgojumu piecpadsmit procentu apmērā par vienu un to pašu darbu. Lai nu kā, sieviešu solidaritāte 8. martā izpaužas tādējādi, ka viņas ir vienotas vēlmē saņemt vīriešu atzinību un novērtējumu.

Lai dzīvo
8. MARTS!
M. Valdemāra zīmējums
ievietes ir puse cilvēces
CĪŅA
LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS CENTRĀLĀS KOMITEJAS, LATVIJAS PSR AUGSTĀKĀS PADOMES UN MINISTRU PADOMES ORGĀNS
SVĒTDIEN, 1969. GADA 7. MARTĀ
PADOMJU SIEVIETĒM
PSKP CENTRĀLĀS KOMITEJAS APSVEIKUMS
Starptautiskajā sieviešu dienā 8. martā
MŪSU DARBI TEV, PADOMJU DZIMTENE!
Jubilejas gada pirmās uzvaras

MĪĻŠ SVEICIENS SVĒTKOS. Padomju vara par sievietēm atcerējās vienu reizi gadā, veltot tām skaistus lozungus un brīvdienu.

«Šajā spēlē mēs abi būsim vinnētāji...»

KAILĀ PATIESĪBA

Nozīmīgi un ne īpaši — skaitļi un fakti

Zvaigzne **SĪRIUSS B** ir tik blīva, ka sauja tās masas sver **454 000** kilogramu.

JA IZSTIEPJ ROKAS HORIZONTĀLI, garums no vienas rokas pirkstu galiem līdz otras pirkstu galiem ir gandrīz vienāds ar cilvēka augumu.

Ūdens regulē mūsu planētas temperatūru.

112 DIENAS ilga Kolumbijas pilsētas Barbakoasas sieviešu seksa streiks. Šajā laika periodā sievietes atteicās mīlēties ar saviem likumīgajiem vīriem un arī jebkuriem citiem vīriešiem, pieprasot pašvaldībai paātrināt pilsētas ceļa rekonstrukcijas darbus. Kad arī vietējā mēra sieva piebiedrojās streikotājām, ceļš tika saremontēts rekordātri.

SINGAPORE AIRLINES

Aviokompānija *Singapore Airlines* publiski lūgusi pasažierus, kas lido ar A380 lidmašīnām, atturēties no iesaistīšanās dzimumaktā, kamēr lidmašīna atrodas gaisā.

FOTO: Shutterstock, publicitātes foto

«Piedodiet, kungs, bet mums aptrūkās saldumi, ko nolikt uz jūsu spilvena.»

Fakti sarunas uzturēšanai TULPE

TEKSTS: Linda Krūmiņa FOTO: Shutterstock, publicitātes foto

Jau ilgus gadus sarkanas tulpes ir vispopulārākās puķes, ko dāvina

8 martā,

un tas nebūt nav bezgaumīgi, jo īpaši, ņemot vērā, ka šis zieds simbolizē perfektus mīļākos, viņu kaisli, mīlu, romantiku un sapņainību.

Ir zināms ap **3000** kultivēto tulpju variāciju. Zieda dzīves laiks ir no trim līdz septiņām dienām.

IK GADU NĪDERLANDĒ IZAUG ap **3 miljardiem ziedu.** NO TIEM MILJARDS PALIEK VALSTĪ, BET DIVUS MILJARDUS EKSPORTĒ.

Tulpes nosaukums esot cēlies no turku vārda, kas apzīmē turbānu, no kā savukārt atvasināts tulpes nosaukums latīņu valodā – tulipa.

Otomaņu impērijā tulpes uzskatīja par pārpilnības un iecietības simbolu. Vēstures posms, kurā impērija piedzīvoja savus ziedu laikus, nereti tiek dēvēts par tulpju ēru **jeb Lale Devri** turku valodā.

Tulpe ir trešais pasaulē populārākais zieds, vien nedaudz atpaliekot no rozēm un krizantēmām.

Lai gan tulpes visbiežāk tiek asociētas **ar Nīderlandi,** to komerciālā kultivēšana aizsākās Otomaņu impērijas laikā.

1637. gada februārī tulpju mānija izraisīja krīzi Nīderlandē, kas tiek uzskatīta par pirmo spekulatīvās

EKONOMIKAS BURBULI.

Ziedu cenas bija sasniegušas prātam neaptveramus rekordus, un sīpols varēja maksāt pat desmit prasmīgu amatnieku gada algas.

Zieds savaldzināja eiropiešus ar piesātināti košajām krāsām un ātri vien kļuva par statusa simbolu. Tolaik ziedošas tulpes pagalmā būtu pielīdzināmas jaunam Ferrari mūsdienās.

1636. GADĀ

par trim tulpju sīpoliem maksāja 30 tūkstošus Nīderlandes guldeņu, kas bija līdzvērtīgi savrupnama cenai Amsterdamā.

Tulpju dabiskā vide ir

kalnainie apvidi

ar mērenu klimatu. Ziedu dzimtene ir Melnās jūras un Krimas pussalas reģions, kā arī Grieķija, Turcija, Afganistāna un Kašmiras reģions.

Pirmie tulpju sīpoli Eiropā nonāca

1554.

gadā, kad tos uz Vīni atvedis Ogjers de Busbeks, Svētās Romas impērijas imperatora Ferdinanda I vēstnieks, kurš atradās diplomātiskajā dienestā pie Turcijas sultāna.

Atkarībā no šķirnes tulpes var būt garumā no

4 līdz **71**

centimetram.

Sveiciens
no Grieķijas

Roberta Georgiadi

(Roberta Georgiadi)

Foto: Pals Nanasi
(Pal Nanasi)

TEKSTS: Andrejs Vasks FOTO: Shutterstock

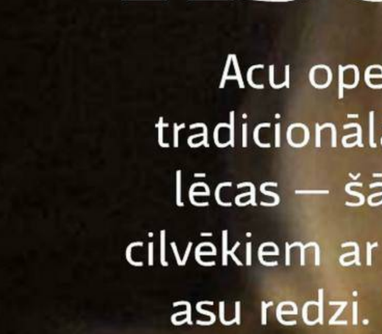
Regulējam ASUMU

Acu operācija vai tradicionālās brilles un lēcas — šāda izvēle ir cilvēkiem ar nepietiekami asu redzi. Skaidrojam katras priekšrocības un trūkumus

MĪNUSI NAV SLIMĪBA

Ne mīnusi, ne plusi jeb tuvredzība/tālredzība un astigmātisms nav slimības. Tie ir acs refraktīvie stāvokļi, kas atkarīgi no acs formas. Tās ir optiskās īpatnības, kas cilvēkiem izveidojas un nostiprinās no piedzimšanas līdz divdesmit gadu vecumam. Sasniedzot 45–50 gadu vecumu, parādās vecuma tālredzība jeb presbiopija — acs lēcai kļūstot cietākai, rodas nepieciešamība pēc lasāmajām brillēm.

Acu ārste **Ilze Šveiduka**, *Latvijas Amerikas acu centrs*

Ir ērtāk, ja, no rīta pamostoties, nav uzreiz jāmeklē brilles un var perfekti redzēt bez kādiem palīglīdzekļiem. Latvijā lielākā daļa redzes korekcijas operāciju tiek veiktas ar lāzertehnoloģijām, savukārt mūsu centrā redze tiek koriģēta, ievietojot implantu – acī tiek izdarīts trīs milimetrus liels iegriezums, pa kuru acs ābolā starp dabisko lēcu un acs zīlīti tiek ievietota mākslīgā lēca.

UZLABOJAS KOMFORTS un dzīves kvalitāte, un cilvēks ir ieguvējs. Tāpēc arī acu operācijas, kas atbrīvo no nepieciešamības nēsāt brilles vai lēcas, ir tik populāras. Tomēr komplikāciju risks jāpatur prātā.

IR SITUĀCIJAS, kad operācija ir labākais risinājums, piemēram, ja cilvēkam kontaktlēcas izraisa iekaisumus vai redzes atšķirība acīm ir tik liela, ka arī ar brillēm, kas to koriģē, tā tomēr ir neizturama.

PACIENTI REIZĒM izvēlas operāciju, jo ir tāds darbs vai slodzes, kuru dēļ brilles likt ir riskanti.

LĒCU IMPLANTĒŠANAS operācijas var veikt arī ļoti lielu mīnusu gadījumā — līdz pat mīnus 20. Lāzeru izmanto līdz mīnus 8 dioptrijām. Ja acs nepieņem lēcu, to var izņemt, savukārt ar lāzeru tiek iztvaicēta, samazināta radzene, un tas ir neatgriezeniski.

Lāzera priekšrocība — ar to pieslīpē radzenes izliekumu, «stikliņu», kas ir priekšā acs zīlītei, bet acī iekšā neiet.

LĀZERU TEHNOLOĢIJĀM ir liels potenciāls, tās joprojām visai strauji attīstās, un tām tiek prognozētas lielas iespējas redzes korekcijā un arī acu ārstēšanā.

Acu ārste **Anda Balgalve**, *Optometrijas centrs*

Neraugoties uz tehnoloģiju un medicīnas attīstību, visdrošākais redzes korekcijas līdzeklis joprojām ir brilles. Neesmu operāciju pretiniece, kādreiz biju krietni skeptiskāka. Taču tā ir kā plastiskā operācija, un jebkura ķirurģiska iejaukšanās saistās ar noteiktu risku. To neslēpj arī ārsti. Latvijā šīs operācijas gan tiek veiktas ļoti kvalitatīvi.

BRILLES IR VISDROŠĀKĀS un vissaudzīgākās, jo fiziski nekādi neietekmē aci. Mūsdienās briļļu lēcām izmanto plastikātu, nevis stiklu, tāpēc risks ar saplēstām brillēm traumēt aci faktiski ir zudis.

BRILLES IR ARĪ STILA elements un var būtiski mainīt cilvēka tēlu.

AR LIELĀKĀM DIOPTRIJĀM izmainās reālās pasaules attēls: ja ir mīnusi, ar brillēm viss samazinās; ja ir plusi — palielinās; ja ir astigmātisms, var šķiebties. Smadzenēm pie tā jāpierod.

ARĪ TĪRI MEHĀNISKI dažās dzīves situācijās brilles traucē, piemēram, aktīvai sportošanai, peldēšanai. Ziemā tās aizsvīst, lietū aizlīst.

JA CILVĒKAM BRIĻĻU nēsāšana nerada diskomfortu, nav nepieciešami citi redzes uzlabošanas līdzekļi. Neviena no refraktīvās ķirurģijas metodēm aci neārstē.

JOPROJĀM NAV skaidras atbildes par vēlākām komplikācijām, jo lāzeroperācijām ir tikai 20 gadu ilga vēsture. Lielākā daļa cilvēku, kam šīs operācijas veiktas, vēl nav sasnieguši cienījamu vecumu.

www.daripats.lv

Dari Pats martā

JAUNBŪVE PIEBALGĀ
120 m² = Ls 12 000

Māris Pirktiņš
par kupolveida formu enerģētiku

CEĻVEDIS SILTINĀŠANA

VIRTUVES SALA
no standarta skapīšiem

Vannas istaba NO A LĪDZ Z
TUALETES PODA MONTĀŽA

22 PADOMI PAR GRĪDAS APKURI

www.e-kiosks.lv OK abonē un lasi

Smaržo pēc pavasara

TEKSTS: Linda Krūmiņa
FOTO: Aleksejs Belokopitovs, publicitātes foto
STILS: Ieva Ivanova
KOLĀŽA: Eduards Šidlovskis

Oriflame ***Fuse***

PLAYBOY VĒRTĒ: pašpārliecinātajiem. Savdabīgais smaržas flakons, kas izskatās kā no kalnu kristāla izcirsts, slēpj spēcīgu, pat nedaudz pārdrošu aromātu. Koksne un ūdens kā pamatprincips. Jebkurā gadījumā uzmanību piesaistošs aromāts. Lieto, ja gribi, lai tevi pamana.

Lacoste

Eau De Lacoste L.12.12 Rouge

PLAYBOY VĒRTĒ: ar raksturu. Kamēr pavasaris vēl kavējas un ārā valda dzestrums, šis spēcīgais un pamanāmais aromāts šķiet pat nedaudz sildošs. *Lacoste* apgalvo, ka par to jāpateicas ingvera, melno piparu un kardamona smaržu sajaukumam. Mūs savukārt uzrunāja aromāta enerģētiskums un pudeles ļoti pamanāmais dizains.

Mexx ***Fresh***

PLAYBOY VĒRTĒ: svaiguma vilnis. Šis ir aromāts jaunajiem, pašapzinīgajiem un mērķtiecīgajiem. Jaunais *Mexx Fresh* sola atsvaidzināt un uzmundrināt. Ja vēlies izcelt savu personību ar izteikti vieglu un dzīvīgu aromātu kokteili, šī ir laba izvēle.

Trussardi **Uomo**

PLAYBOY VĒRTĒ: ar itāļu šarmu. *Trussardi* stingri ievēro pašu koptās tradīcijas, veidojot šo tiešām vīrišķīgo aromātu, kam raksturīgs itālisks šarms. Ja būsi iesmaržojies ar šo un uzsauksi viņai «*Ciao, Bella!*», veiksmīgs vakara noslēgums ir gandrīz garantēts.

The Body Shop
White Musk Sport

PLAYBOY VĒRTĒ: veselā miesā vesels gars.
Vēl viens aromāts aizrautīgajiem un sirdī jaunajiem, kam patīk sports, cīņa un sacensība. Seksīgi pievilcīgs un uzmundrinošs, pateicoties labi sajūtamajam citrusam. Starp citu, smaržas satur alkoholu, kas iegūts no Ekvadorā bioloģiski audzētām cukurniedrēm.

Banana Republic
Republic of Men Essence

PLAYBOY VĒRTĒ: oriģinālajiem. Mūsdienīga elegance un tiešām oriģināls aromāts. Šīs ir limitēta izlaiduma smaržas, kas diemžēl nozīmē — pat ja tev tās ļoti, ļoti iepatiksies, pēc kāda laika vairs nebūs pieejamas. Tāpēc steidz izmantot, kamēr tas ir iespējams.

The Body Shop
Activist

PLAYBOY VĒRTĒ: eksotikas cienītājam.
Daudzi šo uzskata par labāko no visiem *The Body Shop* aromātiem. Vīrišķīgs. Uz sievietēm mēdz iedarboties pavedinoši. Un tas viss, pateicoties austrumnieciskajai, siltajai smaržai, kas tā vien mudina domāt par koši zilām debesīm, sauli un vientulīgu pludmali pasaules otrā malā.

Dolce & Gabbana
The One Sport

PLAYBOY VĒRTĒ: tev, sportiskais! Radot jauno aromātu, *Dolce & Gabbana* vēlējās cildināt līdzsvaru starp ķermeni un prātu. Un pareizo ceļu uz to — sportu. Ja sacensība, izaicinājums un uzvara ir tavs otrais es, vieglās un vienlaikus vitalitātes piesātinātās smaržas ir tev kā radītas.

pavasaris

Timberland

SILTIE RAKSTI

NEVARI VIEN SAGAIDĪT, KAD BIEZĀS VIRSDRĒBES VARĒS ATSTĀT SKAPĪ? SILTIE DŽEMPERI ĻAUJ TO IZDARĪT ĀTRĀK.

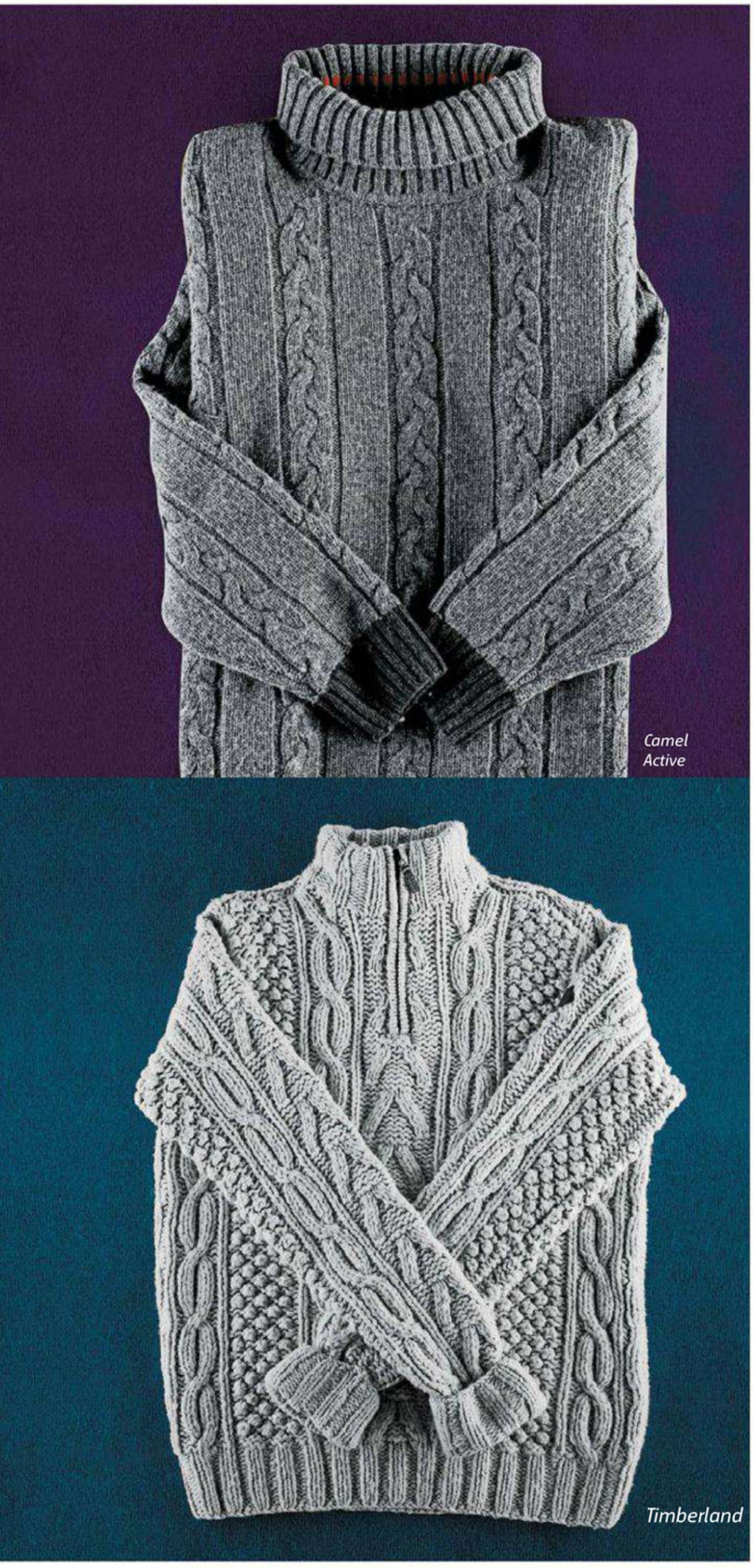
TEKSTS: Linda Krūmiņa
FOTO: Aleksejs Belokopitovs

Monton

Timberland, Zara

TENDENCES

Camel Active

Uniq, Gatve Pro

VAIRĀK BRĪVĪBAS

Modes māksliniekiem acīmredzot apnicis šauru taisīt vēl šaurāku. Šajā pavasarī apspīlētie silueti zaudē savas pozīcijas.

PRETRUNĪGI SALIKUMI

Formālais tiek miksēts ar neformālo. Luksusa klases materiāli un dažādu stilu savienojumi. Būtiskākais ir panākt iespaidu, ka tev nemaz tik ļoti nerūp, ko esi uzvilcis. Pat ja visiem tāpat ir skaidrs, ka tomēr rūp.

BAGĀTĪGI APJOMI

Modes pasaules nozīmīgākie spēlētāji šopavasar apģērbā mudina izvēlēties lielas, krītošas un plīvojošas formas. Un nekādas pieticības!

VISU TOŅU PELĒKAIS

Divi zaķi ar vienu šāvienu: pirmkārt, pelēkais ir absolūta klasika, otrkārt, tas perfekti sader ar jebkuru citu krāsu, kas ir īpaši nozīmīgi, ņemot vērā, ka šalles un tamlīdzīgi aksesuāri šosezon jāizvēlas pēc principa «Jo košāk un krāsaināk, jo labāk».

Playboy iesaka priekā!

Sadarbībā ar vīnastudija

FOTO: Aleksejs Belokopitovs, Jānis Grīnbergs

Mēs šeit gaidām pavasari, bet Pireneju pussalā tas jau atnācis. Tāpēc, lai sajustu vasaras tuvumu, Playboy izvēlas Portugāles vīnu *Quinta Nova Pomares 2009*.

PIRENEJU PAVASARIS

Andrejs Vasks, Playboy atbildīgais redaktors

Vīna zeme Portugāle ir viens no galamērķiem, kurus, atklājot savu sapņu ceļojumu plānus, min romantiskas meitenes. Iespējams, tā tas ir bagātīgās bijušās impērijas vēstures dēļ, bet tikpat labi pie vainas var būt vīni.

Korķozolu lielvalstij Portugālei pasaules slavu nodrošina madeira un portvīns, tomēr arī citu vīnu darīšanas vēsture ir tūkstošos gadu mērāma. Ietekmīgajam pasaules korķu ražotājam *Grupo Amorim* pieder 250 gadu veca vīna darītava *Quinta Nova*, kuras 2009. gada ražas sarkanvīnu *Pomares* nolēmu nobaudīt. *Pomares* tulkojumā no portugāļu valodas nozīmē – augļu dārzi. Vīnogas audzētas kalnu ieskautajā Douro upes ielejā. Aplūkojot šo reģionu aerofoto kartē, paveras skats uz upi un tās krastos glīti ieķemmētiem vīna lauciņiem, ceļiem, kas aizved uz dienvidu idilles apdvestiem ciematiņiem, apelsīnu un mandeļkoku birzīm. *Pomares* sastāvā ir triju šķirņu vīnogu maisījums: *Touriga Nacional*, *Touriga Franca*, *Tinta Roriz*. Vīna aromāts tā pazinējiem stāsta par sarkanajiem augļiem (ķirši, plūmes), sasilstot izteiktāka kļūst vaniļas smarža. Pirmajam vīna malkam ir sava patīkama, specifiska piegarša, kas to arī vīna cienītājiem, kuri sevi neuzskata par ekspertiem, ļauj atšķirt no citiem sausajiem sarkanvīniem. Sausums gan ir nosacīts, vairāk to gribētos raksturot kā pussauso. Būs ļoti laba izvēle tiem, kam netīk muti čokurā raujošie dzērieni. Jābrīdina, ka, malkojot šo vīnu, Portugāles idilles apcerējumā var ieslīgt pārāk dziļi, kas var novest pie tēriņiem, kādi neizbēgami radīsies, ceļojot uz šo zemi.

Martā *Vīna Studijā* pērkot *QUINTA NOVA POMARES 2009*, saņemsi 20% atlaidi – 6,30 lati parasto 7,88 latu vietā – un dāvanā žurnālu Playboy. Pērkot vīnu *Stein Dornfelder*, dāvanā saņemsi žurnālu *Una*.

krogi

TEKSTS: Einars Zalcmanis
FOTO: Kristaps Kalns, Diena, Jānis Grīnbergs

Burkāns

11. novembra krastmala 9, Rīga
Šefpavārs: Andris Rūmītis, www.burkans.lv

Restarts, rebrendings, reinkarnācija galu galā. Sauciet, kā gribat, bet vai nu īpašnieki kļuvuši nopietnāki, vai publika nobriedušāka, bet Daugavmalā, tur, kur kādreiz braši uzdzīvoja slavenā *Piektdiena*, jau pāris mēnešu dzīvo *Burkāns*. Patiesībā krogs bez īpaša nosaukuma, bet šķiet, ka citādi šo vietu vairs arī nesauks.

Ar sagaidīšanu *Burkānā* saprot slaidu rokas mājienu galdiņu virzienā un... Pēc viesu mīļa domām, ar to pietiek. Mēteļus karinām paši, sēžamies un veramies. Tādus interjerus kādreiz dēvēja par atturīgo skandināvu eleganci. Tumsnējs koks, pelēkas sienas ar oranžiem akcentiem, klusinātas gaismas. Smuki un mierīgi.

Kamēr tā veramies, ir materializējies arī viesu mīlis ar akurātām kartēm rokā — koncentrējies uz klienta ātru paēdināšanu, neaizraujas ar tādiem sīkumiem kā ūdens, aperitīvs, vīns, ik pa brītiņam izgaist uz ilgāku laiku, bet savu darbu paveic gana akurāti.

Virtuve ļoti starptautiska. Šefpavārs nav varējis izvēlēties, kurš virziens tuvāks, un rezultātā ēdienkarte raibumā atgādina pārāk tuvu aplūkotu impresionista gleznu — dažādu krāsu pleķīši, kuros tikai ļoti aptuveni var nojaust loģiku. Pastudējot rūpīgāk, rodas sapratne par to, ka raibums ir dikti sakarīgs un gluži vienkārši dažādām gaumēm piemērots. Ēdienkartē ir daļa, kur izmaiņas diktē sezona, šefa garastāvoklis vai varbūt arī vēja virziens, un lapa, kas nes pastāvīgo vērtību slogu. Un te nu secinājums ir viens — *Burkānam* ir riktīgi labs šefpavārs. Ungāru gulašzupa pēc Andra receptes (Ls 3,50) ir vienkārši nežēlīgi garšīga. Tāpat arī vistas konfits ar sautētiem kāpostiem un kartupeļu biezeni (Ls 5,50).

Un vēl kas — karte priecē arī maciņu, ne tikai garšas kārpiņas. Pamatēdienu cenas svārstās no 4,50 līdz 13 vietējām naudiņām.

Vīna karte *Burkānā* ir atšķirīga. Varētu teikt: klientam draudzīgāka. Vīni kartē kārtoti arī mazāk zinošiem viesiem ļoti saprotamā veidā, lai, arī nesaucot citus talkā, varētu atrast tīkamo.

Ja esam pavisam godīgi, te ir daži sīkumi, kurus varētu arī nepamanīt, kaut vai papīra salvetes. Diemžēl. Restorāns, ja ar šo vārdu saprotam restorānu, nevis ēstuvi, tomēr paģēr šo to vairāk.

Verdikts. Lai gan *Burkānā* ir sastopamas arī neapšaubāmas virtuves mākslas pērles, šī varbūt nav tā vieta, kur nākt pēc pārsteigumiem un kulinārās akrobātikas kūleņiem. Te nemeklējiet glamūru un plastmasīgu spozmi. Uz šejieni bez šaubīšanās un ar zināmu lepnumu var vest biznesa partnerus, ģimeni, iemīļotos un saņemt krietni padarītu darbu: garšīgu maltīti, korektu apkalpošanu, *atmosfairu* un pāris stundu miera. Forši, vai ne? Izmaksas? Vientuļš džentlmenis paēdīs labas vakariņas ar glāzi vīna par latiem padsmit, bet, ja jācienā arī simpātija, tad, protams, investīciju apjomu ierobežo tikai maka biezums.

PLAYBOY BALLĪŠU KOKTEIĻI

PAR SPĪTI TAM, KA MARTĀ MANDARĪNU SEZONA LĒNĀM, BET NENOVĒRŠAMI TUVOJAS BEIGĀM, PLAYBOY ATKLĀJ SULĪGĀ AUGĻA, IESPĒJAMS, LĪDZ ŠIM SLĒPTĀKĀS NIANSES, JAUCOT BALLĪŠU KOKTEIĻUS AR MANDARINE NAPOLEON*.

Mandarīnu mohito

Sastāvdaļas:
sauja piparmētru lapu
25 ml *Mandarine Napoleon*
25 ml ruma *premium light*
25 ml laima sulas
gāzēts ūdens
smalcināts ledus

Glāze:
Colins glāze

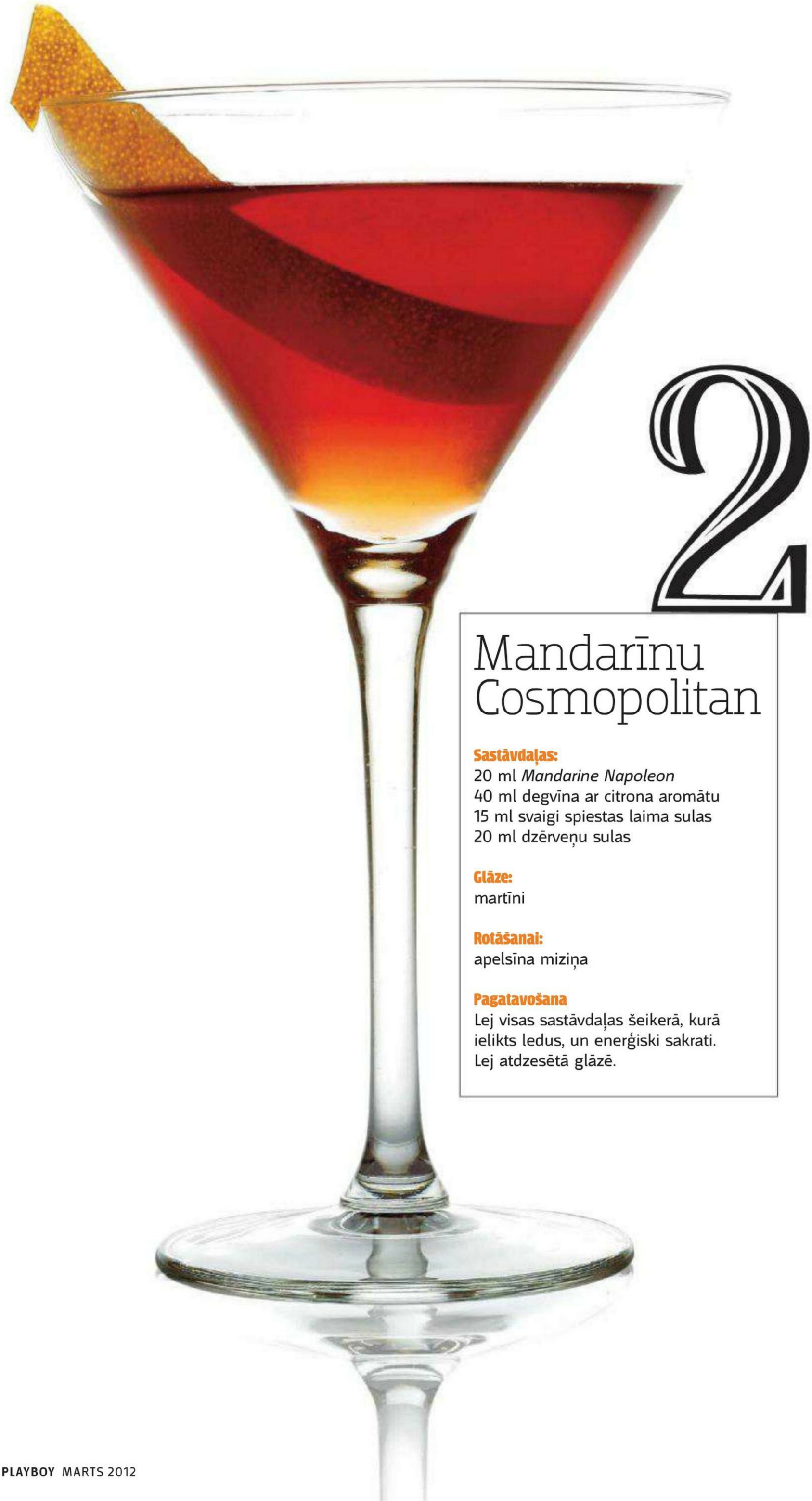
Rotāšanai:
piparmētras zariņš

Pagatavošana
Ieber glāzē piparmētru lapas un saspaidi. Pievieno *Mandarīnu Napoleonu*, rumu un laima sulu. Bagātīgi pieber sasmalcināto ledu. Visbeidzot piepildi glāzi ar gāzēto ūdeni.

*Liķieri *Mandarine Napoleon* gatavo no Sicīlijā nobriedušu mandarīnu miziņām. Tam ir 38 grādi.

1

TEKSTS: Linda Krūmiņa FOTO: Aleksejs Belokopitovs
Kokteiļus gatavo **Lauris Leitis**, restorāna *Burkāns* bārmenis. Glāzes no *Rito*

2

Mandarīnu Cosmopolitan

Sastāvdaļas:
20 ml *Mandarine Napoleon*
40 ml degvīna ar citrona aromātu
15 ml svaigi spiestas laima sulas
20 ml dzērveņu sulas

Glāze:
martīni

Rotāšanai:
apelsīna miziņa

Pagatavošana
Lej visas sastāvdaļas šeikerā, kurā ielikts ledus, un enerģiski sakrati. Lej atdzesētā glāzē.

The Lieutenant

Sastāvdaļas:
40 ml *Mandarine Napoleon*
10 ml cukura sīrupa
2 šķēlītes ingvera
3 šķēlītes citrona
3 šķēlītes apelsīna

Glāze:
viskija

Pagatavošana
Glāzē saspaidi ingveru, citronu un apelsīnu. Pievieno cukura sīrupu un sasmalcinātu ledu. Pārlej ar *Mandarīnu Napoleonu*.

3

4

Lady Josephine

Sastāvdaļas:
25 ml *Mandarine Napoleon*
40 ml džina
25 ml svaigas citronu sulas
1 olas baltums

Glāze:
martīni

Rotāšanai:
citrona miziņa

Pagatavošana
Visas sastāvdaļas lej šeikerā, kurā ielikts ledus, un enerģiski sakrati. Pasniedz atdzesētā glāzē.

Mandarīnu un ingvera Caipirīnha

Sastāvdaļas:
35 ml *Mandarine Napoleon*
35 ml *Cachaça* (brazīliešu rums)
ēdamkarote baltā cukura
2 šķēlītes ingvera
1/2 šķēlīte mandarīna
1/2 citrona

Glāze:
viskija

Rotāšanai:
mandarīns

Pagatavošana
Glāzē liec ingveru, mandarīnu un citronu un saspaidi ar cukuru. Pievieno pārējās sastāvdaļas un sasmalcinātu ledu.

5

Piscine

Sastāvdaļas:
40 ml *Mandarine Napoleon*
20 ml svaigas citrona sulas
1 šķēle apelsīna
1 šķēle svaiga gurķa
1 avene
1 zemene
dzirkstošais vīns vai šampanietis

Glāze:
liela vīna glāze

Pagatavošana
Lielā vīna glāzē lej *Mandarīnu Napoleonu* un citrona sulu, liec augļus un labi daudz sasmalcināta ledus. Pārlej visu ar šampanieti vai *prosecco*.

6

7

Mandarine Sour

Sastāvdaļas:
50 ml *Mandarine Napoleon*
25 ml svaigas citrona sulas
3 šļaksti *Angostura bitters*

Glāze:
viskija

Rotāšanai:
citrona šķēle un kokteiļa ķirsis

Pagatavošana
Visas sastāvdaļas lej glāzē, sajauc un baudi.

8

Imperial Daisy

Sastāvdaļas:
25 ml *Mandarine Napoleon*
50 ml baltās tekilas
25 ml svaigas laima sulas

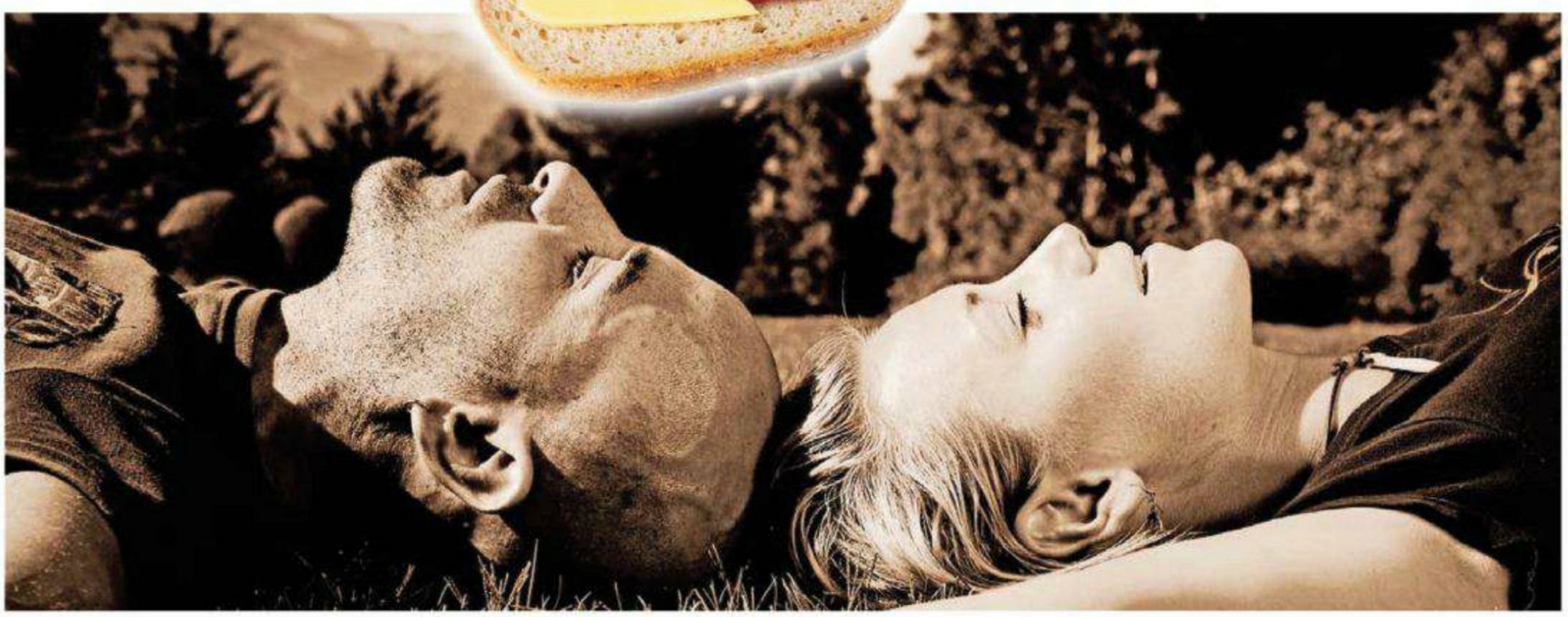
Glāze:
martīni

Rotāšanai:
laima šķēle
Ar laimu ierīvē arī glāzes malu, lai pie tās turētos sāls kristāli.

Pagatavošana
Visas sastāvdaļas lej šeikerā, kurā ielikts ledus, un enerģiski sakrati. Pasniedz atdzesētā glāzē.

Tās daiļākās parasti ir bārenītes un citas trūkumcietējas, tātad sirdis pagājušā gadsimta pirmās puses pleibojs varēja iekarot arī vienkārši ar ēdamo.

RITUĀLĀS SVIESTMAIZES

Ātrās uzkodas bija mīlas lietu svarīga sastāvdaļa, atminas Egīls Zirnis.

Katram vecumam savs skaistums un savas nepiepildītās ilgas. Bērnībā, vismaz manā bērnībā, pagājušā gadsimta 60. gadu sākumā, kas bija arī kosmonautikas ēras sākums, ar draugu Rūdi reizēm spriedām, ka kosmonautu lidojumos apcerētā ēšana no tūbiņām vai, vēl labāk, tablešu rīšana gan ir viena lieta, ko lielajiem vajadzētu pēc iespējas ātrāk ieviest arī ikdienas dzīvē, jo tas gan būtu forši – no rīta un arī citās ēdienreizēs tikai fiksi iesvied mutē barības tableti un skrien atkal laukā spēlēties ar draugu, nav jānoklausās omammas pārmetumos: «Kurš tā ēd olu – uzreiz visu mutē?!»

Mūža otrajā pusē tas, kas bērnībā šķitis lieka laika tērēšana, proti, nesteidzīga un garšīga paēšana, savukārt izrādās gandrīz vai vienīgais tev vēl atlikušais prieciņš (tikām arī jēdziens «tablešu rīšana» ir ieguvis pavisam citu nozīmi). Bet kas tad bija pa vidu? Protams, ātrās uzkodas. Mūsdienās paradoksāls šķiet apgalvojums, ka senāk ātrajām uzkodām cilvēka dzīvē bija ne mazāka vieta kā tagad. Taču tā bija, jo tad, kad uzkodu piedāvājumi nebija uz katra stūra, par tām tika piedomāts vairāk nekā tagad. Tāpēc arī sviestmaizes sasmērēt prot pat tas 20. gadsimtā dzimis vīrietis, kuram olu vārīšana vai cepšana jau ir pārāk sarežģīts virtuves pasākums.

Vēsturiski raugoties, tiklīdz latvietis izkļuva no tā jūga, kurā viņam nācās krimt sausu pelavmaizi, viņš ar prieku atklāja vispirms plikas sviestmaizes burvību (palasiet Annu Brigaderi, kā viņas Annele, ēzdama sviestmaizi, ar zobiem bīda visu sviestu uz pēdējo kumosu) un pēc tam jau visu to, ar ko sviestmaizi var padarīt vēl gardāku.

Drīz vien sviestmaize kļuva par mīlas lietu neiztrūkstošu sastāvdaļu. Tā kā mīlas lietām piemērotākās vietas, ņemot vērā dzīvokļu šaurību un vecmāmiņu un vectētiņu gandrīz neiztrūkstošu klātesamību tajos, 20. gadsimta pirmajā pusē bija pļavas, mežmalas un citi zaļumi, sviestmaižu sarūpēšana bija svarīga divu iemeslu dēļ: pirmkārt, tā kā tolaik nebija gandrīz nekāda sabiedriskā transporta, izņemot vilcienus, pāris stundiņu ilgi izskrējieni dabā nebija iedomājami, pasākumam nācās atvēlēt visu brīvdienu, tātad bez līdzpaņemtām sviestmaizēm nekādi neiztikt; otrkārt, jau no dainām un vēlāk arī no literatūras ir zināms, ka tās daiļākās meitas parasti ir bārenītes un citas trūkumcietējas, tātad skaistāko meiteņu sirdis tālaika pleibojs varēja iekarot arī ar dažādiem gardumiem vai vienkārši ēdamo.

Gadsimta otrajā pusē sviestmaižu loma kļuva nozīmīga galvenokārt slēpošanas izbraukumos, savukārt to nozīmi intīmo attiecību stiprināšanā tikmēr mazināja sabiedriskā transporta pieejamība. Tāpēc 1980. gadā tika izdota V. Kangares grāmata *Salāti un sviestmaizes*, kurā sviestmaižu sadaļa sākas ar pamācību, ka «ar sviestmaizēm un kafiju vai tēju var svinēt jebkurus svētkus, jubilejas, vārda dienas, dzimšanas dienas, jauniešu kokteiļu vakarus». Grāmatā teikts, ka tikpat kā nav tāda produkta, ko nevarētu likt uz maizes, ieskaitot biešu ikrus, ķirbjus, zemenes un mārrutkus.

Tomēr sviestmaizes vietu pretējā dzimuma pievilināšanā arvien vairāk izkonkurēja tehnoloģijas, sākot ar pārnēsājamo radioaparātu *Spīdola*. Sviestmaižu dažādība tika reducēta līdz maizes gabala mērcēšanai šprotu pastētes bundžā vai tomātu pastas burkā, ko uzkost šampanietim vai konjakam, jo citu dzērienu veikalos nebija.

Mūsdienās sviestmaize savu rituālo nozīmi laikam gan vislabāk ir saglabājusi ziemas copes pasākumos. Kad tu ar apsalušiem un odu kāpuru asinīm aplipušiem pirkstiem dod copes biedram sviestmaizi un viņš tev pretī sniedz sudraba glāzīti ar šņabi, rodas tik īpaša kopības sajūta, par kuru ciešāka laikam iespējama tikai ierakumos.

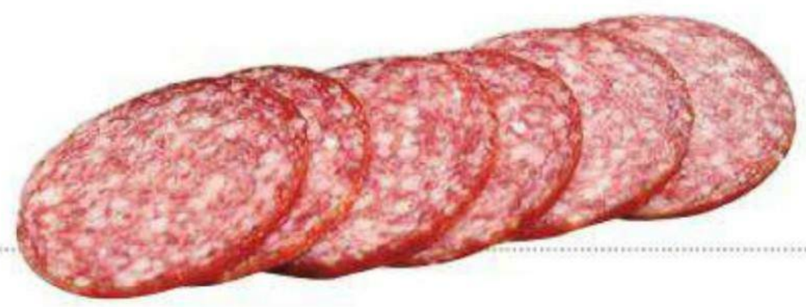
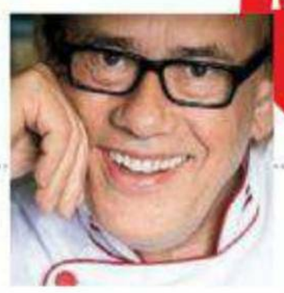

FOTO: Shutterstock

TEKSTS: Linda Krūmiņa FOTO: Matīss Markovskis

PLAYBOY ATKLĀJ TRADICIONĀLUS PRODUKTUS JAUNOS VEIDOS.

Made in Latvia

Uzkodas gatavo **Mārtiņš Rītiņš**, restorāna *Vincents* šefpavārs

SMALKI IEKOST

Kanapē jau sen kā izgājis no saviesīgo pasākumu modes, tāpēc Playboy meklē šā brīža stilīgākās uzkodas jeb, smalki izsakoties, amuse bouche*.

* *Amuse bouche* — tieši tulkojot no franču valodas nozīmē: iepriecināt muti.

«Burkāni» ar estragona emulsiju, pildīti ar teļa dziedzeriem un madeiru, pasniegti sēpijas tintes un olīvu rīvmaizes dobē

PLAYBOY VĒRTĒ Ja redzi šo uz galda, tā ir zīme, ka esi nonācis ļoti augsta līmeņa pasākumā. Pikantā rīvmaize pēc skata atgādina īstu melnzemi, bet mazie «burkāniņi» kūst mutē. Kas attiecas uz teļa dziedzeriem — tie ir daļa no teļa vaiga, izcila delikatese no franču virtuves.

Jubas garnele uz sojas piena plēves grisīni ar miso majonēzi un karamelizētu apelsīnu

PLAYBOY VĒRTĒ Lakonisks izskats un nevainojama garšu harmonija. Garneles, starp citu, ir viena no labākajām ēdmaņām, lai sabužinātu ziemas miegā snaudošo libido.

Anšovs lapu mīklas vilnīšos ar sviestu, garšaugiem un sauso etiķi

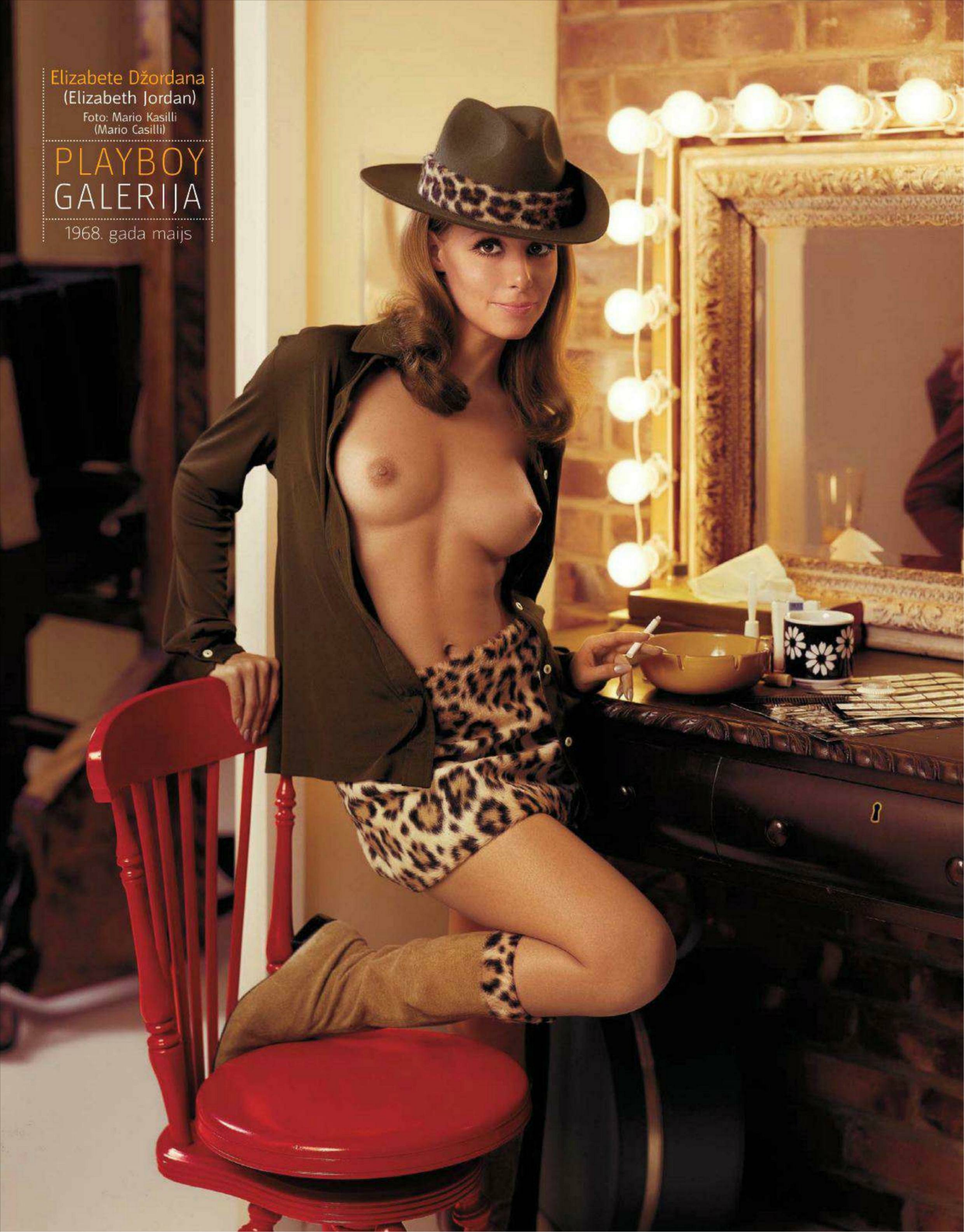
PLAYBOY VĒRTĒ Jūras velšu cienītāji būs sajūsmā par šo *fingerfood*. Mīklā apslēptās zivtiņas pikantums sagādā tik neviltotu pārsteigumu garšas kārpiņām, ka roka pati stiepjas pēc nākamā.

Elizabete Džordana
(Elizabeth Jordan)

Foto: Mario Kasilli
(Mario Casilli)

PLAYBOY GALERIJA

1968. gada maijs

Dienas balva fotogrāfijā 2011
100 labākie darbi

Līdz 22. aprīlim Rīgas mākslas telpā

Tuk, tuk...

Kas tur ir?

Dāvana!

Tagad uzdāvināt svētkus
ir vēl ērtāk!

GALACTICO™

alfa ORIGO GALERIJA CENTRS MOLS DOLE